b

Lavinia Braniște

Camping

roman

EDITURAPOLIROM
2025

Colecţia „Ego. Proză” este coordonată de Lucian Dan Teodorovici.

© 2025 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publica, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau

gratuit, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/,sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © Lavinia Branişte
Foto autoare: © Barna Nemethi

Editura POLIROM
Iaşi, Bd. Carol I nr. 4, P.O. BOX 266, 700505
Bucureşti, Bd. Gheorghe Şincai nr. 9A, bl. 3A, sc. A, et. 6, ap. 18, sector 4, 040312, O.P. 53 ’

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
BRANIŞTE, LAVINIA
Camping / Lavinia Branişte.

– Iaşi: Polirom, 2025

ISBN: 978-630-344-150-4 821.135.1

Printed in ROMANIA

Zilele sunt toate albe, ca de hârtie. Lumina apasă

peisajul deschis, îl face plat şi ars, casant. Orice culoare se transformă în alb.

Sofia se aşază în umbra lungă lăsată de trunchiul unui palmier solitar din staţie, ca să vadă ecranul telefonului. Niciun mesaj de la băiat. Tramvaiul trece peste patru minute.

Jos, în vale, marea sclipeşte liniştită, dar mirosul puternic de alge e un semn că astă-noapte a fost vânt şi că valurile au răscolit fundul apei. Primăria va începe să cureţe plajele cu tractorul abia de la 1 martie.

Nu e încă primăvară, dar vremea e perfectă. *Cam cum e la noi în mai,* se gândeşte Sofia, şi apoi îşi corectează gândul: *sau cum era.*

Nu mai locuieşte în România de douăzeci de ani. între timp s-a schimbat clima.

Băiatul ei, Robert, are douăşpatru de ani.

E prea tânăr pentru mine, se gândeşte şi are clin nou emoţii.

L-a făcut la patruzeci şi doi.

Nu se cunosc aşa de bine.

Sofia ia tramvaiul până în centru timp de treizeci de minute şi apoi mai ia un autobuz până la aeroport timp de patruzeci de minute. La aeroport vede pe panou că zborul de Bucureşti e întârziat cu aproape o oră, dar

Lavinia Braniște

cu toate astea se duce în mijlocul mulţimii care aşteaptă călătorii şi se uită după el.

Nu l-a mai văzut de mult. Băiatul a refuzat să vaccineze, dar a făcut recent Covid, are un certificat că a trecut prin boală şi astfel a putut

se înalt şi deşirat, având nevoie mereu ele loc la culoar ca să-şi poată scoate picioarele afară, fiul ei răsare într-un târziu din mulţimea care se îndreaptă spre ieşire. Pe umărul stâng, ridicat mai sus decât celălalt, are o geantă de voiaj ce pare goală. Are masca trasă în jos, nu chiar pe barbă, ci până la jumătatea gurii. îi acoperă doar buza inferioară, aşa că masca se mişcă atunci când vorbeşte. Sofia, în schimb, are masca trasă până sus, sub ochi, ca să nu i se aburească ochelarii, şi atunci când clipeşte clipeşte pe ea.

Robert vrea să-i dea bretonul de pe frunte, clar ea, speriată de acest gest neaşteptat de afecţiune, se fereşte. Imediat îl întreabă dacă s-a dat cu dezinfectant şi el spune că nu. Ea are sticluţa la îndemână, îi oferă, dar după ce se curăţă bine amândoi, insistând între degete, el îşi pierde interesul de a-şi manifesta în vreun fel apropierea.

— Te-ai injectat şi a treia oară? o întreabă el.

Ea nu-i răspunde.

— Eram sigur, spune băiatul şi se răsuceşte pe călcâie nervos, se întoarce cu spatele la ea şi cu faţa spre parcarea enormă, care se înalţă dincolo de staţia de autobuz din aeroport.

Şi geaca atârnă pe el ca o pungă goală. E mai înalt decât şi-l aminteşte şi ea se îngrijorează din nou, ca la orice vizită a lui, că va dormi foarte prost, chircit în patul mic din rulotă.

A remarcat bogăţia de păsări de aici destui de târziu, cam pe când a început să conştientizeze sfârşitul. Pensia, începutul a fost brusc şi bulversam şi atât de dureros, încât rareori s-a gândit la el. Rareori l-a rememorat. A respins conştient acest act de fixare a amintirilor.

Dar sfârşitul o pune pe gânduri. Nu există altă cale decât să se întoarcă în România şi atunci când realizează asta, când îşi dă seama că urmează o despărţire, locul ăsta i se pare fantastic. Ireal. Unde a fost ea în ultimii douăzeci de ani?

Lumina i-a stricat ochii. Şi faţa. Din cauza luminii a făcut riduri. De-asta a îmbătrânit.

Păsările au intrat în viaţa ei cu primul sturz, pe care întâi şi întâi l-a auzit. Apoi l-a reperat pe un cablu înalt, care părea că pluteşte singur pe cer, nelegat de nimic. A rămas nemişcată, să-l asculte, dar după câteva secunde s-a auzit un fermoar gros desfăcându-se şi Valérie a ieşit târşâindu-şi picioarele prin pietriş, iar pasărea a zburat.

— Ştii cumva cum se numeşte? a întrebat-o Sofia, ca să justifice de ce rămăsese acolo.

Lavinia
Braniște

Valérie înţelege spaniolă, dar n-are niciun interes să vorbească. Aşa i-a spus Sofiei când a venit prima dată în camping şi s-a decis să rămână să locuiască acolo.

După lungi căutări pe internet şi zeci de triluri ascultate şi o luptă aprigă cu algoritmul care se înverşuna s-o localizeze în acest spaţiu şi această limbă, a reuşit să afle cum se cheamă pasărea în română.

în tramvai, ea e cea care solicită *parada,* adică oprirea, şi tot ea apasă butonul de deschidere a uşilor, ca o gazdă, ca o bună cunoscătoare a mersului lucrurilor în

această parte de lume. Băiatul e musafir şi coboară el primul, după ce ea îi face un semn. De câte ori se întâlnesc, îl tratează bine. Ba chiar vorbeşte română un pic mai formal, complet, pronunţând cuvintele până la capăt, fără să le scurteze, de parcă ar trebui să demonstreze că ştie desinenţele.

Spaniola n-a fost un succes. La început nu s-a străduit, fiindcă s-a gândit că se întoarce repede. În trei luni, fiindcă atât era viza turistică. Se gândea că e doar un moment de criză. O să treacă, o să revină imediat. Toată lumea în jurul ei pleca cu acelaşi gând. însă şederea s-a prelungit şi spaniola s-a prins de ea strâmbă şi spartă, ca nişte cioburi lipite aiurea ce recompun un vas semifuncţional. Avea să-i trădeze în permanenţă dizabilitatea, adică originea. S-au lipit cuvintele, dar nu şi principiile după care trebuiau modelate în frază, foloseşte perfectul compus ca în română, fiindcă e mai simplu cu participii, deşi în spaniolă perfectul compus e mai degrabă un prezent. N-a putut face niciodată diferenţa între cele două forme ale verbului „a fi” – ce e permanent şi ce e temporar? aşa că o foloseşte mereu pe cea care desemnează permanenţa. Ceea ce e un pic ironic, dat fiind cât e de emoţionată de tot ce e temporar şi tranzitoriu şi cât de puternic i se pare, chiar şi după douăzeci de ani, ori de câte ori e pe autostradă în maşina cuiva, mesajul de avertizare privind viteza: *Volver es lo más importante* – Cel mai important e să te întorci.

Dar dacă ai vrea să te desprinzi?

întoarcerea devine abia acum o realitate, iar

întoarcerea începe cu o programare la Casa de pensii, numită aici INSS, pe care tot amână să o facă.

Băiatul coboară din tramvai cu un pas mare, aşteptându-se ca peronul să fie mai jos sau mai departe, dar e chiar acolo, nu e nevoie decât de un pas normal. Aşteaptă amândoi ca tramvaiul să plece din staţia suspendată, apoi trec pe platforma opusă şi se sprijină pe grilaj, privind marea sclipitoare. în spaţiul deschis de la periferie, lumina e mai puternică decât în oraş, briza se simte mai tare.

Sunt mai multe păsări.

Şi e mai linişte.

O iau la pas pe deal, către camping.

Băiatul ştie drumul, iar ea îl lasă înainte pe trotuarul îngust. Probabil e ultima dată când vine. După ce se pensionează ea, slabe şanse să-şi mai permită vreunul dintre ei să vină în vacanţă aici.

— Să profităm, i-a zis Sofia, când l-a chemat la ea. Vino să ne *despedim.*

Adică să-şi ia amândoi rămas-bun de la Spania, cu toate că undeva, într-un colţ ascuns al minţii, păstrează o ultimă speranţă că băiatul ar putea fi tentat să rămână în locul ei, la recepţie, pe postul pe care urmează să-l elibereze ea.

Lucrează şi locuieşte în campingul „El Titi”, iar locul pe care l-a găsit atât de greu i se pare o moştenire bună, ar fi o scurtătură excelentă pentru Robert, dacă s-ar decide odată să se agaţe în sfârşit de ceva pe piaţa muncii.

Până una-alta, au convenit că e o întâlnire de rămas-bun.

Sofia i-a zis, de asemenea, să-şi aleagă orice

obiecte l-ar tenta din tot ce are în rulotă şi în *avans,* adică în tenclă, fiindcă ea va începe să împacheteze în cutii tot

ce vrea să păstreze şi să le trimită în ţară cu o firmă de transport de colete pe care a găsit-o pe „Români în Spania”, grupul de Facebook.

Problema e că vrea să păstreze tot.

în camping e ca la sat.

Chiar e un sat, de fapt, devenit suburbie a oraşului, dar încă are terenuri mari neconstruite, năpădite de smocuri şi rozătoare. în dreapta străzii care urcă dealul, cu trotuarele ei minuscule şi înălţate, e un loc pe care urmează să se construiască o *urbanizaţie,* cum spune Sofia, adică un ansamblu rezidenţial. Sau aşa umblă vorba. Dar de când lucrează ea aici, nu s-a mişcat nimic, e plin de bălării, iar rezidenţii din camping se plâng la *guardia civil* că nu curăţă nimeni terenul şi şobolanii trec strada, prin curtea lui Tomás, printre lămâii chirciţi, prin gardul de sârmă dintre el şi camping şi apoi direct pe sub rulotele lor, către castroanele cu boabe ale celor care au venit cu *mascotele,* câini şi pisici.

Campingul e singurul din regiune care acceptă câini şi de aceea e mereu plin. Jos, în vale, Río Seco se varsă în mare într-o zonă pietroasă, marcată cu indicatoare „Playa Can” – plajă pentru câini.

Se varsă râul atunci când are apă, dar în mare parte din timp e secat. Plouă extrem de rar. Cu toate acestea, aici umezeala se simte în permanenţă în plămâni şi în oase, vine din aer şi aerul o ia din mare.

— Abia aştept să te bagi cu capul în apă, îi zice

Sofia băiatului, în timp ce urcă dealul în urma lui.

Robert are mereu nasul înfundat.

îşi pune picături periculoase pentru creier, care dilată vasele şi pot produce AVC-uri.

Sofia are impresia că şi părul băiatului este mai rar, însă ea are o încredere fantastică în apa mării, care poate vindeca tot. Te desfundă, te curăţă, trage din tine toată slăbiciunea şi neputinţa, îţi dă forţă, îţi îndeseşte părul.

Băiatul detestă marea, soarele, plaja, pielea arsă şi înroşită, crema de protecţie solară, pălăria de cârpă, umbrela, rogojina. Dar în februarie tolerează tot. în acest februarie cald, când întinzi mâna şi simţi Africa aproape, mai că-i vine şi lui să intre în apă.

însă cel mai mult îi place aici mirosul de câmp – din ierburile decolorate ieşite din pământul galben – amestecat cu aerul sărat. E ca în Delta Dunării. Şi cerul e tot ca în Deltă, e atlasul ele astronomie noaptea, limpede şi strălucitor, dornic să se facă înţeles. Ce e diferit e zgomotul. Marea e aici mai violentă, o auzi frecvent izbindu-se de porţiunile stâncoase ale plajei. Poate şi pentru că oraşul a venit atât de aproape de ea, s-a construit până la doi paşi de apă. Noaptea, din blocurile din prima linie, dar şi din campingul lor, aflat la trei sute de metri mai la deal, se aud adesea valurile enorme, iar pentru cineva neobişnuit, impresionabil şi visător, zgomotul contaminează simţul echilibrului – ai impresia că eşti pe mare, deşi eşti pe uscat, că eşti tras de picior, absorbit, că pierzi controlul. îţi vine să te întinzi pe jos dacă stai în picioare, ca să ai o suprafaţă de contact mai mare cu solul, ca să te ţii de smocuri.

în urmă cu câteva zile a fost furtună atât de mare, că la blocurile de lângă Playa Can apartamentelor dinspre apă, de la parter şi etajul unu, le-au fost distruse balcoanele, le-au fost sparte geamurile, valurile au intrat în casă.

Nu s-a mai întâmplat niciodată asta. Şi nu s-a mai întâmplat ca o furtună să nu se termine atunci când se termină, ci să lase în oameni, în turbioane, frica de viitor.

Români în Spania

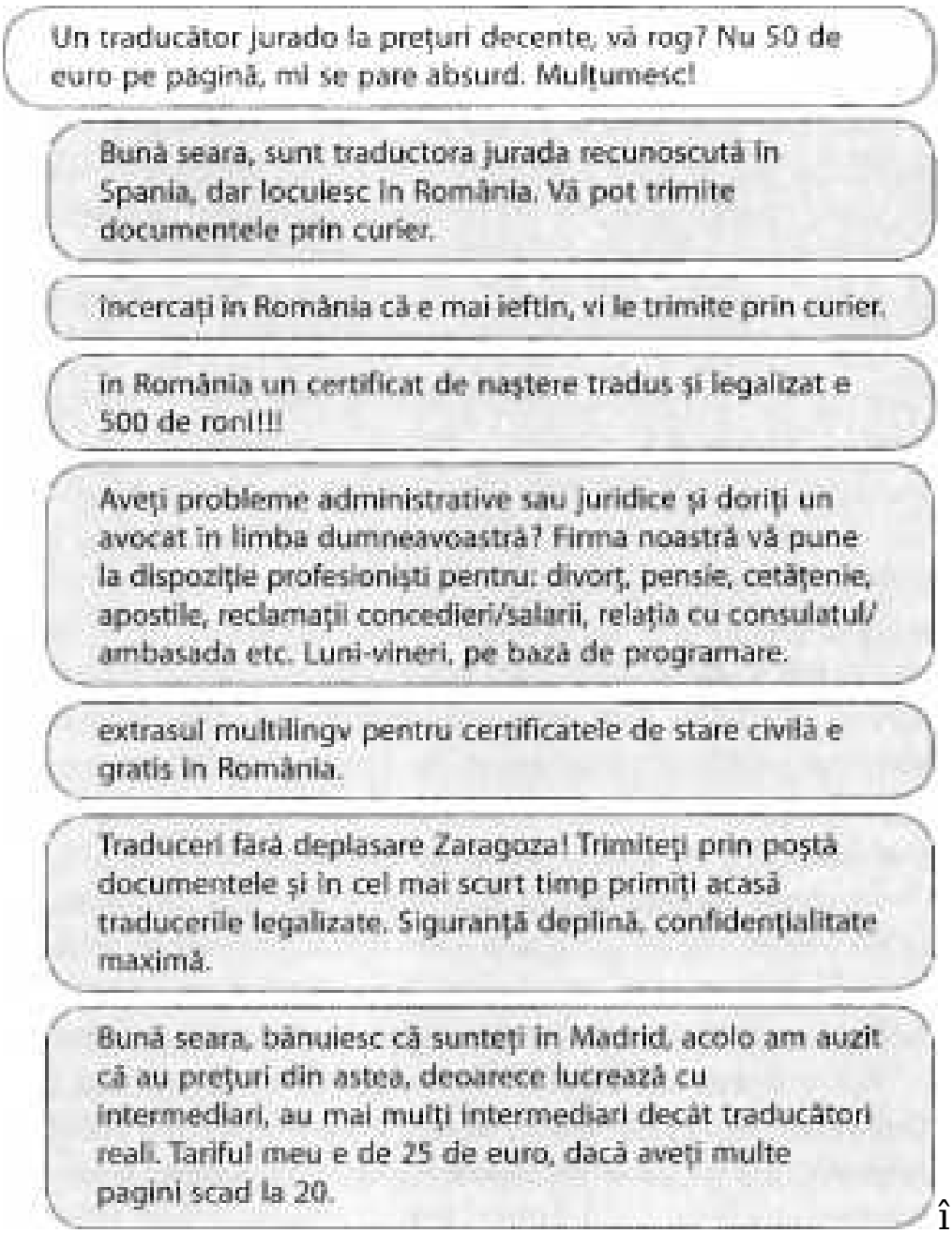
Un traducător jurado la prețuri decente, vă rog? Nu 50 de euro pe pagină, mi se pare absurd. Mulțumesc!
Bună seara, sunt traductora jurada recunoscută în Spania, dar locuiesc în România. Vă pot trimite documentele prin curier.
Încercați în România că e mai ieftin, vi le trimite prin curier.
În România un certificat de naștere tradus și legalizat e 500 de roni!!!
Aveți probleme administrative sau juridice și doriți un avocat în limba dumneavoastră? Firma noastră vă pune la dispoziție profesioniști pentru: divorț, pensie, cetățenie, apostile, reclamații concedieri/salarii, relația cu consulatul/ ambasada etc. Luni-vineri, pe bază de programare.
extrasul multilingv pentru certificatele de stare civilă e gratis în România.
Traduceri fără deplasare Zaragoza! Trimiteți prin poștă documentele și în cel mai scurt timp primiți acasă traducerile legalizate. Siguranță deplină, confidențialitate maximă.
Bună seara, bănuiesc că sunteți în Madrid, acolo am auzit că au prețuri din astea, deoarece lucrează cu intermediari, au mai mulți intermediari decât traducători reali. Tariful meu e de 25 de euro, dacă aveți multe pagini scad la 20.

în camping e ca la sat şi clin alt punct ele vedere.

Mai mult de jumătate dintre rezidenţi stau acolo permanent. Sunt pensionari din Europa, care au sau nu case prin ţările lor, dar care preferă să trăiască în rulote la malul mării cea mai mare parte din timp. Se cunosc între ei de mult, socializează la duşuri, la *fregadorul* unde

spală vasele, la toaletele unde-şi varsă dimineaţa recipientele cu urină din rulote.

Când cineva pleacă la *mercadillo* – adică la târguşor – cu maşina, îi întreabă pe toţi care îi ies în cale pe alee dacă vor şi ei ceva de acolo.

Dacă doar îi auzi din rulotă, îi cunoşti pe toţi după motor. Ştii cine trece. Din reflex, te uiţi la ceas şi ceasul îţi confirmă programul fiecăruia.

Vorbesc într-o spaniolă stricată, amestecată cu franceză, italiană, engleză şi cu alte limbi neidentificate, poate chiar inventate. Importante sunt cuvintele-cheie. Şi semnele. Iar când acestea nu ajută, scot telefonul, pe care-l ţin la gură ca pe o tăviţă şi vorbesc în el pentru ca *traductorul de Google* să scoată pe partea cealaltă mesajul complet, în spaniola lui de robot tocilar, care învaţă şi tot învaţă, îl auzi crescând şi te înfioară. Robotul e tot mai atent, începe să înţeleagă şi cuvintele pocite.

La toalete sunt afişe mici cu diverse rugăminţi legate de spaţiile comune, dar tot campingul e un spaţiu

comun, intimitatea e o iluzie. Parcelele nu sunt delimitate de garduri, ci cel mult de sfori întinse între stâlpii de iluminat şi copacii aliniaţi geometric, unde atârnă de cele mai multe ori prosoape şi costume de baie. *Campiştii* încearcă să-şi delimiteze spaţiul cu mobilier de exterior sau ghivece cu plante, iar Sofia, care locuieşte ea însăşi într-o rulotă, a încălcat regulile şi a plantat nişte flori direct în pietriş. Are impresia că toate fiinţele din acest colţ aspru de lume – încă aspru după douăzeci de ani – sunt nişte luptătoare, muncesc mai mult pentru resurse, sfredelesc mai adânc, îşi creează rezervoare mai mari pentru apa din aer, stochează, filtrează şi pompează pentru a izbucni apoi într-un zgomot de culori menite să atragă, în peisajul ars de lumină, insectele buimace.

Acestor flori Sofia le zice flori de piatră, deşi seamănă mai degrabă cu nişte margarete. A venit cu propriile cuvinte de acasă pentru tot ce o înconjoară. Dacă nu are nevoie în viaţa de zi cu zi de acurateţea denumirilor, le dă obiectelor propria interpretare. Le aproximează. Arborilor de mătase din camping le spune salcâmi, cicadelor le spune greieri. Lângă recepţie e o volieră enormă cu zebre australiene, care în spaniolă se numesc *diamante,* dar cărora Sofia le zice vrăbii. Suprapune un univers lingvistic peste un altul şi nu-l suprapune perfect, astfel încât rezultatul e un pic mişcat, ca o planşă de geometrie în spaţiu pe care ar trebui s-o priveşti cu ochelarii 3D, dar o priveşti cu ochiul liber. Te doare un pic capul, pui la îndoială abilităţile nervului optic, dar se înţelege cât de cât.

Poate de asta a şi rămas atâta timp, i-a fost greu să plece mai repede de aici, în ciuda faptului că nu şi-a dorit limba. Poate datorită posibilităţii acestei suprapuneri.

înainte de a intra în camping îl roagă pe Robert să-şi pună masca.

Băiatul devine extrem de irascibil, refuză, ea îl roagă frumos, nu e pentru sănătatea lui, nici pentru reguli, ci pentru ea – ajunge la ultimul argument posibil. Să nu fie văzută prost. Că l-a adus pe fi-su şi fi-su face nazuri.

Şefii îl lasă să stea gratis în rulota mamei timp de câteva săptămâni.

— Fă şi tu măcar atât, îi zice ea.

Intră amândoi în camping şi lumea scoate capul să-l vadă pe băiat. Pe unii Robert îi ştie vag din vizitele trecute, pe alţii nu. Are avantajul că poate pretinde că nu vorbeşte limba. Le face cu mâna tuturor.

Tot pentru Sofia. Să nu fie văzută prost.

— *Mi pequeño,* zice ea mândră către vecini, şi cu asta scapă *de moment* de îndatoririle sociale.

Umărul băiatului e peste creştetul ei.

E trecut de ora două când ajung acasă, iar colegul Vicente, care a fost de serviciu la recepţie de dimineaţă, vine la rulotă şi o atenţionează că a întârziat.

— Intră, fă-te comod, îi zice Sofia băiatului şi-i arată către tenda închisă cu fermoar până jos. Mă duc să rezolv, nu i-a zis Rubén că era *turnul* meu să *librez* azi. Ce mă enervează.

Robert se uită la cortul sigilat. Ştie din toate vizitele anterioare că de câte ori pleacă, maică-sa pune semne, să vadă dacă intră cineva în urma ei s-o cotrobăie, cu toate că pe aici nu cotrobăie nimeni şi ştie şi ea prea bine că în general uită pe

unde şi-a pus semnele. Dar el nu vrea să deranjeze nimic. Deschiderea tendei şi pătrunderea în universul secret al mamei, năpădit de obiecte mici, e un ritual pe care numai ea e capabilă să-l execute întocmai.

Băiatul se aşază pe un scaun de plajă foarte uzat şi-şi scoate masca, acum că se află în spaţiul privat al parcelei. Rulota e înconjurată de ghivece cu ferigi enorme, diverse tipuri de hoya, clin care unele înflorite, un dafin serios, cu trunchiul din lemn adevărat, şi foarte multe exemplare din ceva ce Sofia numeşte sporul casei, deşi e mai degrabă copacul cu bani.

De colţurile tendei, în cârlige metalice atârnă plante aeriene, care se hrănesc cu lumină şi apă din aer. Sunt diferenţe mari de temperatură între noapte şi zi, iar dimineaţa frunzele lor ţepoase sunt pline de rouă.

A dus câteva şi acasă, la ultima ei vizită, acum doi ani şi ceva, aproape trei, şi i le-a oferit lui Robert, pentru apartamentul cel nou. S-au uscat imediat, băiatul nu şi-a bătut capul să le pulverizeze.

Sofia şi-a pus la bătaie toate economiile adunate aici, până la ultimul cent, şi i-a luat lui Robert apartament, pe numele lui. Ca să fie, în sfârşit, împăcată cu alegerile ei şi ca să vadă şi familia că n-a greşit când a plecat, că a realizat ceva. A realizat nişte bani.

Pe soţul ei l-a aşteptat foarte mult, l-a iubit enorm şi s-a bucurat de el foarte puţin. S-au căsătorit amândoi pentru prima dată la o vârstă

înaintată, iar într-o bună zi, când Robert avea trei luni, tatăl a auzit un ţiuit, s-a întins un pic să se liniştească, a închis ochii şi nu i-a mai deschis. Sofia a intrat pe loc într-o depresie profundă, n-a mai putut alăpta, tatăl ei – singurul părinte care-i rămăsese – a început să se ocupe de biberoanele copilului. Mai târziu, când auzea că Robert e bolnav sau îl vedea ea însăşi apatic, palid, lipsit de energie, când vorbea în dodii sau nu vorbea deloc, se învinovăţea că nu l-a alăptat, că nu i-a făcut sistem imunitar, că nu s-a putut controla pe ea însăşi *să nu sufere, să* treacă peste toate, să-i fie bine în corp, de dragul copilului. Şi pentru migrenele lui din adolescenţă se învinovăţea, deşi migrenele le-a avut între 15 şi 16 ani, când a crescut brusc până la un metru nouăzeci şi opt.

Când s-a terminat concediul de creştere a copilului, postul ei de economist la fabrica de lactate – sau ce mai rămăsese din ea la începutul anilor 2000 – n-a mai fost disponibil. Au urmat multe luni de şomaj şi apoi disperarea cu care a căutat de lucru din poartă în poartă la propriu. Ajunsese să întrebe şi la biserici.

Prietena ei din liceu, Gabi, era în Spania de ceva vreme, mai chemase după ea neamuri şi vecini, stăteau toţi ilegal, munceau la negru, locuiau înghesuiţi, claie peste grămadă. I-a zis să-şi ia la ea papuci, că după trei zile şi două nopţi în autocar, o să-i pocnească picioarele în pantofi. Sofia s-a dus la ei. Câteva luni, se gândea. Aşa a reuşit să se convingă să plece. Doar cât îi permite viza, să vadă cum e, s-o încerce şi pe-asta. Suna acasă de la *locutorio,* ceva între oficiu poştal şi internei cafe. Plătea la finalul

convorbirii un pumn de bani şi a dezvoltat repede o frică legată de costul impulsurilor. Evalua monedele în secunde, le măsura în durata apelurilor, se evaporau imediat, te obligau la comunicare eficientă, iar asta nu-i ieşea deloc în acele luni sau chiar ani de început, în care erau formali la telefon şi se minţeau unii pe alţii că totul e bine.

Atunci, la început, studia ca pe nişte ciudăţenii monedele nou ieşite din fabrică, de-abia lansate în Europa. Trebuia în permanenţă să le transforme în lei vechi – trei mii de lei un euro în timp ce în jurul ei toată

lumea vorbea în pesete – o sută cincizeci sau poate două sute la un euro. Trecea pesetele în euro şi apoi euro în lei. Realitatea ei financiară era haotică, dominată de conversii aproximative, mult prea multe pe parcursul unei zile, nu ştia niciodată precis cât a plătit de fapt pentru un obiect. Care era *adevărata* valoare a lucrurilor.

Când i-a dispărut haina de piele din dulap şi nimeni din apartament, dar absolut nimeni, nu avea nici cea mai vagă idee ce s-a întâmplat, primul scop pentru care şi-a forţat ambiţia a fost să scape de români.

Trecuseră deja primele trei luni, iar ea rămăsese prinsă în capcană. Muncea şi căpătase speranţă că în curând o să găsească undeva mai bine. Doar că acum nu mai putea pleca fără să aibă probleme la graniţă, la întoarcere. Au urmat apoi ani buni în care s-a ascuns de poliţie, aşteptând aderarea ţării la UE în 2004, trăind ratarea, apoi aşteptând mai departe până în 2007. Sperând ca ţara să îndeplinească criteriile. Inexistentă în acte, în noul teritoriu, blocată, alături de toţi ceilalţi, în aşteptarea legalităţii.

Români în Spania

(Bună ziua, caut costum popular, talia 2 ani (fetiţă).
Mulţumesc. '

Robert i-a adus două cărţi, cerute de ea, ca să-l scutească de efortul de a găsi un cadou potrivit. Şi i-a mai adus o vedere de la Moşneguţu, bunicul lui şi tatăl Sofiei, care a vrut să-i trimită două vorbe scrise de mână, cu scrisul ordonat şi plin de bucle, doar un pic tremurat la cei nouăzeci de ani ai săi: *Abia aştept să vii, am făcut curat în garaj, cum mi-ai zis. Te iubeşte tata.*

Vederea e o cartolină cu fotografia artistică a unui copil îmbrăcat în blană de urs, pentru tradiţiile de iarnă de la munte. E probabil un material promoţional pentru vreun album foto sau vreo expoziţie, pescuită de Robert cine ştie de pe unde, fără nicio legătură cu oraşul lor natal, care e aproape de Delta Dunării şi pe unde nu prea umblă urşii.

Băiatul din fotografie are faţa chinuită, are pe cap capul ursului, cu gura căscată şi dinţii la vedere, moartea l-a prins urlând şi l-a încremenit aşa. Craniul animalului e greu, îi turteşte copilului vertebrele. Pare foarte complicat să ţină în echilibru pe capul lui capul ursului mort. Blana e cusută pe burtă, iar braţele băiatului sunt introduse în braţele ursului, în loc de mâini are ghearele ascuţite ale animalului, foarte vizibile în

fotografie.

Ce povară, se gândeşte Sofia privind cartolina, neştiind unde s-o aşeze. Are câteva fotografii prinse în marginile ornamentale ale corpurilor suspendate din rulotă, nişte baghete firave şi dezlipite aproape cu totul de pe uşiţele care abia se mai ţin în balamale – exact aşa erau când a căpătat rulota şi de atunci păşeşte cu mare precauţie în interior, evitând zonele şubrede ale podelei, pregătită în orice clipă să i se dezintegreze locuinţa.

întoarce cartolina şi înfige un colţ în marginea baghetei, lăsând la vedere scrisul bătrânului. *Te iubeşte tata.* Ca un reproş.

Fiecare declaraţie de afecţiune ajunge la ea ca un reproş, fiecare gest de generozitate, fiecare cadou. Noi te iubim şi tu nu eşti aici ca să primeşti iubirea noastră. Sofia scoate grătarul electric afară. A cumpărat special pentru Robert un kilogram de creveţi, pe care ea îi numeşte răcuşori. Un kilogram minus cota de proximitate, căci imediat ce încep să sfârâie şi să se facă tot mai roz pe grătar, iese la chiuveta comună dintre parcele Valérie şi-i zice zâmbind *ça sent bon* – ce bine miroase.

Trei răcuşori vor merge pe o farfurie mică, de desert, la ea.

La început Sofia avea superstiţii nenumărate, nu-i plăcea să dea obiecte peste gard sau din prag, era atentă cu ce mână oferă (stânga) şi cu ce mână primeşte (dreapta), ştia în ce situaţie se

potrivesc numerele cu soţ şi când cele fără soţ şi respecta toate astea cu o stricteţe pe care în ţară o aplica doar în noaptea de Revelion, când umplea găleţi şi lighene cu apă (pentru belşug), atrăgea monede cu un magnet, la 12 noaptea fix (pentru belşug) şi mânca peşte (tot pentru asta), căci părea vag sugerat în Biblie că peştele înseamnă bogăţie.

Treptat, s-a lepădat de ele şi le-a înlocuit cu altceva. Acum crede în lucruri mult mai concrete, cum ar fi apa mării sau păsările cerului, care ajung uneori, cu picioarele

lor mici şi străvezii, să meargă pe jos prin pietrişul clin camping. Locurile pline de păsări sunt sănătoase şi asta o face şi pe ea să se simtă sănătoasă.

Când are tristeţi – legate de dorul confuz de România, de ceva ce-a zis taică-su, de cum nu-şi înţelege copilul, de vreo ceartă cu Ruben sau vreun client al naibii care le-a dat rating prost pe Booking şi a scris numele ei în clar – se duce pe plajă cu rogojina, o întinde foarte aproape de apă, unde e zgomotul puternic şi se simt pe piele vaporii împroşcaţi de valuri, se pune cu faţa în rogojină, în mirosul ăla de fibră vegetală uscată amestecat cu mirosul de nisip şi stă aşa, respirând cu jumătate de nară, până i se boţeşte faţa, până zgomotul îi curăţă gândurile. Oamenii care fac mişcare mergând pe plajă în pas alert, cu încălţămintea în mână, trebuie s-o ocolească. Uneori o mai adulmecă un câine, deşi aici nu e voie cu câini, locul lor e pe pietre, la Playa Can.

Apa trage la oase, dar soarele e bun pentru oase, deci depinde ce poveste îşi doresc oasele.

Dacă se străduieşte, uneori îşi doresc aerul uscat de acasă.

în timp ce pune creveţii pe farfurie, vecinul Tomâs îi face cu mâna, iar când Sofia îi răspunde, îl vede trecând – din nou şi în aceeaşi direcţie după doar câteva minute – pe băiatul nemţilor care au venit ieri, cu rezervare pentru o săptămână. E ceva un pic ciudat, sau poate doar nefamiliar, în mersul băiatului, în felul în care-şi

leagănă braţele pe lângă corp. Ieri au ajuns pe tura ei şi au declarat că băiatul are 13 ani şi jumătate. Preţul parcelei e valabil pentru două persoane şi orice persoană în plus trebuie să plătească trei euro pe zi dacă e adult sau doi euro, dacă e copil sub 14 ani. Sofia a cerut actul de naştere al băiatului şi a văzut că are 15 ani. E foarte vigilentă cu clienţii şi e mândră de asta, doar că micile ei victorii sunt anulate de apatia colegilor, cărora nu le pasă de înşelăciunile turiştilor. Ei n-au nimic de demonstrat, fiindcă nu sunt imigranţi. Ei nu trebuie să-şi câştige locul.

Şi totuşi. Ceva îi spune că trebuie să se ia după băiat, deşi azi e liberă, deşi mai are puţin şi iese la pensie, deşi şi-a zis deja de un milion de ori că n-are rost să mai pună la suflet.

Se duce după el la baia comună, îşi face de lucru pe la chiuvetele din zona pentru femei, îl vede cum iese din toaletă (fără a se spăla pe mâini) şi se duce spre ieşirea din vale a campingului, în marginea unde e parcată rulota lor. Filează parcela de la distanţă. Şi apoi vede cum, într-un moment de imprudenţă, un alt băiat, aproape identic, iese din rulotă. Gemeni. Şi familia a plătit doar pentru unul.

La început se bucură că deţine această informaţie. Apoi nu se mai bucură de complicaţie. îi va spune totuşi mâine lui Vicente să vorbească cu ei. El are mai multă autoritate pentru că nu vorbeşte cu accent.

înapoi în parcela ei, Robert aşteaptă la măsuţa minusculă, aşezat pe scaunul pliant.

— De ce n-ai început fără mine? întreabă ea,

apoi se duce la chiuvetă să se spele pe mâini şi se apucă să-i cureţe creveţii, fiindcă Robert e neîndemânatic, nu ştie cum să scoată coaja de pe răcuşori. Robert e un copil, în „El Titi” nu sunt garduri şi nici praguri, sunt parcele alăturate pe care se află rulote ca nişte cutii de carton, gata să se dezintegreze, sau autorulote de trei sute de mii de euro, ca nişte nave spaţiale, din care ies componente bizare la apăsarea unui buton.

Toate sunt numite caravane.

Rulota Sofiei face parte din prima categorie. Când a schimbat parcela, acum câţiva ani, pentru că voia să fie cu faţa la răsărit şi să vadă soarele cum iese din vârful munţilor în fiecare dimineaţă, a fost anxioasă zile în şir la gândul că vecinul Luuk o va remorca, o va trage de pe loc, o va târâi pe alee până la intrarea principală în curte, acolo unde e suficient loc pentru o întoarcere, apoi va intra pe cealaltă alee, dinspre gardul de sârmă al lui Tomâs, peste care se văd munţii, şi după foarte multe manevre va reuşi s-o poziţioneze corect.

A durat jumătate de zi, au terminat cu puţin înainte de ora două, când venea *turnul* ei să intre de serviciu la recepţie, şi mutarea a mobilizat aproape toţi rezidenţii permanenţi ai campingului, care funcţionau zilnic după un orar precis, la secundă, şi pentru care mutarea Sofiei avea să fie subiect de discuţie încă multe zile după aceea, fiindcă le pulverizase programul de dimineaţă. Unii au renunţat la mersul pe plajă

până la Muchavista şi înapoi, alţii la piaţa volantă săptămânală din satul alăturat.

Mutarea a fost o procesiune în toată regula. Au manevrat rulota cu atâta grijă de parcă ar fi fost ceva sfânt. Au dat ocol campingului cu alai, pregătiţi să pună mâna imediat dacă vreo bucată din ea ar fi dat semne că vrea să pice. De-asta e bine aici, că tot timpul se găsesc oameni care să te ajute să faci orice.

Câţiva au stat pe marginea aleii să se uite, de parcă ar fi trecut El Cristo clei Mar în Semana Santa.

Sofia avea să-i povestească tatălui ei cu lux de amănunte apoi, într-un WhatsApp cu video. Murea de râs, îi descria pe fiecare în parte, ce au zis şi cum au reacţionat şi cum se uitau, doar că el nu părea distrat de micul ei spectacol. Prin ecranul spălăcit, care cu greu îi mai recunoştea degetele şi răspundea la comenzile tactile, îi părea că detectează totuşi o căldură în privirea lui, îi era drag de ea când o vedea că râde şi că-şi ţine curajul – aşa zicea el mereu de oamenii care făceau haz de necaz, că-şi ţin curajul.

Curajul e în tine şi poate fi conjurat dacă râzi.

— Dacă nu-i cunoşti, nu e aşa amuzant, a zis Sofia ca o concluzie, văzând că povestea ei n-are succes.

— Deci ai reuşit să muţi cotineaţa până la urmă, a spus el, poate doar ca să întreţină micul spectacol, dar ea a auzit atunci pentru prima dată comparaţia asta şi s-a pleoştit brusc.

Deşi aveau tot felul de glume între ei legate de găini, de cum ei înşişi se simţeau adesea nişte găini şi nimic mai mult, remarca tatălui i s-a

părut atunci extrem de degradantă, i s-a părut că locuinţa ei, improvizată din lucruri de căpătat, abandonate de turişti, îi trădează slăbiciunea. Tot ce a putut economisi a pus deoparte pentru Robert, să-i ia apartamentul. Iar ea se descurcă cu ce rămâne de la alţii.

în secundele în care a rămas blocată după replica tatălui, în care a tăcut şi el poate aşteptând o reacţie – sau poate a îngheţat o clipă satelitul prin care treceau vorbele şi feţele şi sentimentele –, în secundele alea Sofia şi-a dat seama că el poate n-a văzut în viaţa lui pe viu o rulotă adevărată. Nici n-avea unde, fiindcă ieşise foarte, foarte rar din oraşul natal şi nu fusese niciodată la mare.

— Aici e foarte uşor să-ţi faci prieteni la orice vârstă, a zis ea în schimb. Lumea e foarte prietenoasă. De la soare. Pentru că stau mult pe afară.

Români în Spania

, Ce acte trebuie pentru căsătoria cu spaniol? Mă poate ajuta
l cineva care s-a căsătorit recent, mulţumesc.

în ziua care a urmat după repoziţionarea rulotei, Sofia a fost ocupată cu instalarea tenclei. Acolo avea tot ce nu încăpea în rulotă – un frigider mare, rafturi pentru veselă şi alimente, o masă cu electrocasnice mici şi o *tumbonă,* un şezlong de plastic unde se mai lungea să citească, niciunul dintre aceste obiecte nefiind achiziţionat de ea, ci primit.

încă din prima zi în camping, după ce se întoarce de la duş îmbrăcat cu capotul ei galben care-i vine mai sus de genunchi, Robert deschide clapeta cu fermoar a tenclei, se apleacă să intre şi în *avans* şi o găseşte pe Sofia cu mâinile în şolduri, uitându-se pierdută de jur împrejur. A strâns câteva cutii goale de carton pentru pachete şi încearcă să-şi adune energia să se decidă cu ce începe.

îi face un semn lui Robert cu braţul, arătând către conţinutul acestui cort şi către uşa deschisă a rulotei de care e lipit. îi spune să-şi aleagă orice şi se simte ca într-un basm stupid în care împăratul îşi împarte avuţia urmaşilor. Alegerile lor vor determina desfăşurarea ulterioară a întâmplărilor şi povestea va avea o morală deosebită.

Ai grijă ce mârţoagă alegi.

Ia neapărat un pieptăn, un brici şi un fluier cu care s-o chemi în ajutor pe regina furnicilor.

Băiatul n-are chef de nimic. Nu-i trebuie nimic din ce a adunat ea. A venit fiindcă maică-sa i-a de avion fără prea multă negociere şi, în plus, are să-i spună ceva important. E mai bine să-i spună faţă în faţă decât s-o ia prin surprindere când ajunge înapoi în ţară.

Sofia îi propune un Buddha de lemn cu coroniţă de flori sau o ţestoasă de jad sau o maşină de pâine nouă-nouţă, pe care Giuliana din parcela 11 a folosit-o doar de două ori şi nu i-a mai plăcut.

Robert le acceptă pe toate.

loan Moşneguţu, zis Tuna – cel mai mare din patru fraţi şi singurul rămas în viaţă –, are multe neamuri cu care s-a străduit să menţină legătura. A fost proiectul lui social, într-un fel, a investit mult timp şi energie – şi chiar suflet în multe cazuri – în a nu se înstrăina de ai lui. Nu e clar când a început acest proiect, poate după ce singura lui fiică şi-a luat câmpii şi a plecat în Europa şi după trei luni a rămas blocată acolo. Sau poate a început în propria copilărie.

Are veri şi nepoţi şi, cu toate că cei mai tineri au plecat din România, o dată sau de mai multe ori, sunt destui cu care e în legătură, îşi telefonează duminica de la telefonul fix, îşi trimit cărţi poştale şi se bărbieresc înainte de a se întâlni.

A fost poreclit Tuna în adolescenţă de nişte lipoveni care pierduseră un fiu cu numele ăsta şi cărora li se părea că seamănă cu băiatul lor. îi

dădeau de mâncare, îi puneau în traistă şi pentru ăia mici. Erau vremuri cu mulţi oameni de pripas, fără acte de identitate, iar familiile se coagulau mai repede, de nevoie. împreună cu fraţii lui, Moşneguţu a crescut într-un cartier de pescari, la marginea oraşului, pe malul Dunării, unde auzea poveşti despre marinarii străini de la începutul secolului trecut care jucau box în port şi despre cum scrumbia era aşa deasă primăvara, că trebuia numai să dai cu lopata în apa de la mal şi prindeai peştele, era mai degrabă cules decât pescuit.

Moşneguţu a fost maistru la o fabrică de mobilă, de unde s-a pensionat în anii ’90, cu puţin timp înainte ca aceasta să se închidă şi să zacă în ruină în următorii douăzeci de ani. Era aproape de casa lor, făcea vreun sfert de oră pe jos până la lucru. După pensionare şi-a dat seama cât a fost de norocos că s-a pus la adăpost fix atunci şi că nu mai trebuia să treacă prin toată disperarea celor care-şi pierdeau în perioada aceea locurile de muncă şi erau obligaţi să caute altceva.

După două decenii de ruină, bălării şi haite de câini, o parte din loc a fost vândută şi curăţată şi acolo a crescut ca ciuperca, peste noapte, un Kaufland care a ucis instantaneu aproape tot comerţul de cartier, inclusiv frizeria lui Petrică Aronescu de peste drum de ei. A supravieţuit un singur magazin – în mod ciudat, căci are preţuri enorme – probabil pentru că majoritatea locuitorilor din zonă sunt foarte în vârstă, se deplasează greu, iar pentru ei e imposibil să ajungă pe propriile picioare la Kaufland. în plus, are şi aparat de încasat facturi.

Şi mai e şi sifonăria clandestină a lui Toma Haroian, primul privatizat din cartier, care în afară de sifoane vindea şi suc din concentrat la pahar, suc de la dozatorul Tec sau suc la cutie cu pai. O vreme era coadă de copii la el mereu, până când n-a mai fost şi atunci a închis şandramaua, adică garajul, şi a plecat în Italia cu toată familia. A stat şi el afară destul, vreo cinşpe ani sau mai bine, dar la bătrâneţe s-a întors. Copiii şi nepoţii i-au rămas acolo, iar până la pandemie nevastă-sa făcea naveta, ca să se îngrijească de ăia mici.

Acum s-a întors la pasiunea lui de antreprenor, sifo- năria. A pornit din nou instalaţia, dar nu mai are firmă afară, dacă te duci să iei sifon, trebuie să suni la poartă şi te bagă prin curte. Moşneguţu e în continuare amator de şerbet cu sifon, dar nu se mai duce el, ci îl trimite pe Robert, pentru că Toma e vorbă lungă, e bârfitor şi ofticat şi trebuie să te plângi mereu, că dacă-ţi merge bine te gelozeşte. Robert ştie să facă pe mutălăul când n-are chef, iar pe el Toma îl lasă în pace.

De câte ori iese pe stradă şi se întâlneşte cu vecini, Moşneguţu e obligat să vorbească despre Sofia, fiindcă lumea îl întreabă mereu de ea. Dar el se fereşte să dea detalii, se gândeşte că aşa o protejează.

Nu vrea s-o gelozească nimeni pe fiică-sa.

Sofia i-a propus să vină şi el în Spania, cu toate că ea n-a avut niciodată o locuinţă care să fie mai mult decât ceva improvizat şi temporar pentru ea însăşi. Dar mulţi români plecaţi şi-au adus părinţii în vârstă, care – dezrădăcinaţi şi complet pierduţi în lumea cea nouă – au devenit o povară enormă. Tristeţea lor era o povară enormă. Şi era

greu să-i vezi cât de conştienţi erau de asta.

Taică-su a rugat-o să nu-l mai întrebe niciodată. *Mulţumesc că te gândeşti la mine,* îi zicea, cu o umilinţă care pe ea o scotea uneori din minţi, i se părea falsă, nu ştia de unde s-o apuce.

Mulţumesc de telefon.

Mulţumesc de pachet.

Mulţumesc de bani.

Dar ştii că n-am cum să plec. Să nu stai cu grija mea.

Români în Spania

Vând casă neterminată (vezi foto) în comuna Teiu, judeţul Argeş, teren 800 mp. Detalii în privat.

La scurt timp după ce şi-a mutat rulota spre răsărit, întâmplarea a făcut ca Sofia să aibă parte de prima ploaie torenţială pe care a trăit-o în camping.

în regiune ploua rar, însă de vânt aveau parte adesea. Marea aducea cu ea curenţi de aer ce păreau derutaţi odată ajunşi pe uscat, prin urmare deveneau extrem de furioşi. în oraş se desfăceau printre clădirile înalte şi-şi pierdeau forţa, dar în spaţiile deschise din suburbii furia lor se simţea din plin. Mare parte din an, deasupra rulotelor erau întinse *tolduri,* nişte prelate mari, prinse pe cadre metalice, care să protejeze parcelele de soarele arzător. Şi când veneau rafale de vânt, prelatele se zbateau, iar campingul era o mică flotă de corăbii cu vele pe o mare învolburată de pietriş.

Prin pereţii subţiri ai rulotei, zgomotele treceau transformate într-un mod fantastic. Nu doar ţopăielile vrăbiilor sau paşii grăbiţi ai şopârliţelor – numite *lagartite* – o făceau pe Sofia să se simtă în mijlocul naturii, înrudită îndeaproape cu aceste specii, de parcă descifrându-le tiparele de mers, felul în care-şi mişcau picioarele lor minuscule, le-ar fi înţeles

mai bine viaţa, ci şi stihiile care intrau prin trapa ce se închidea prost sau prin fermoarele defecte ale *avansului.*

Rulota era singurul refugiu pe care-l avea, ştia că e mare lucru să poţi trage fermoarul până jos şi să te simţi în cochilie, dar în acelaşi timp era un adăpost care o claustra şi o făcea vulnerabilă în cel mai concret mod cu putinţă – era veche şi era predispusă la stricăciuni.

Când bătea vântul puternic se mişca dintr-o parte în alta, în faţă şi-n spate, în sus şi-n jos, trosnea şi zăngănea şi Sofia de multe ori se simţea ca în *Vrăjitorul din Oz,* aştepta ca tornada să ridice căsuţa cu totul şi s-o ducă nu departe de Kansas, ci înapoi în Kansas, aştepta stihiile să îndrepte într-o clipită drumul greşit pe care o apucase ea cu mulţi ani în urmă, după cum îi aminteau din când în când semnele de pe autostradă: *Volver es lo mas importante.*

Noaptea potopului a început cu foarte mult vânt, iar zgomotul şi mişcarea au făcut-o să se trezească după miezul nopţii, la scurt timp după ce adormise cu greu. A ieşit la toaletele comune din curtea campingului, deşi nu avea neapărat nevoie. A mai zăbovit pe afară şi a ascultat marea, care era foarte, foarte zgomotoasă. După încă o oră sau mai bine, şi-a dat seama că vremea nu se îmblânzeşte, dimpotrivă. Şi-a dat seama că n-o să doarmă. Şi a început să se îngrijoreze pentru tendă, care nu era montată bine, fiindcă fusese şi ea primită de pomană de la foşti clienţi, alţii decât cei care-i lăsaseră caravana, deci nu era tenda originală a rulotei. Era mai mică şi nu

se potrivea pe la margini, iar porţiunile descusute erau ţinute laolaltă cu cleşti mari şi puternici, dar care acum păreau caraghioşi.

Haosul a început când s-a pornit ploaia.

Pentru că se întâmplă rar, atunci când plouă Sofia are bucuria aceea din copilărie de la prima ninsoare din an, stă cu nasul lipit de fereastră sau iese de-a dreptul afară. Dar ploile nu sunt dorite în regiune, unde e plin de sere şi livezi. Cum se adună norii, cum apar *avionetele* care trag cu puşca în ei, să-i împrăştie. Sau cel puţin aşa vorbeşte lumea. Sunt avioane mici, clin care se aud zgomote ca nişte împuşcături, ceea ce provoacă mereu în camping discuţii în contradictoriu, conspiraţii şi apocalipse. Unii spun că se cheamă intervenţie activă în agricultură, alţii spun că sunt avioane de agre-ment, cu bogaţi care trag cu puşca în cer.

Ploaia liniştită e un eveniment excepţional, iar acum, în toiul nopţii, oricât de dorită şi necesară e ploaia, devine rapid o ameninţare. Unde sunt *avionetele!*

Mai întâi a început să picure prin trapă în rulotă, apoi printr-o fereastră laterală, direct în pat.

Partea de sus a tendei s-a rupt cu un pârâit îngrozitor şi s-a dat peste cap, lăsând bucătăria improvizată din *avans* complet descoperită. Sofia s-a repezit să scoată electrocasnicele din priză, să ridice cablurile de pe jos, să adune ce poate aduna şi să urce în rulotă. Ploua cu găleata la propriu, nu erau picături, ci şuvoaie.

Cutiile în care mai ţinea veselă sau legume au devenit imediat pastă de carton.

în timpul zilei, cu siguranţă ar fi venit imediat cineva s-o ajute să pună tencla la loc, dar acum nu era nimeni pe afară. Avea impresia că numai la ea în parcelă e furtună, numai ei îi deşiră locuinţa. Ce făceau ceilalţi, în rulotele lor compacte? Sforăiau legănaţi de vânt sau stăteau şi ei pe ghimpi să vadă dacă-i ia pe sus?

După ce s-a potolit furtuna, la orele mici ale dimineţii, a început să-şi scoată şi să-şi sorteze lucrurile. A fost unul dintre acele momente în care-şi dă ea însăşi seama cât de multe obiecte are şi câte dintre ele sunt absolut inutile. Când se dispreţuieşte că nu se poate abţine să nu adune, într-o epocă în care adevărata provocare e să renunţi la obiecte.

S-a mijit de ziuă şi au început să iasă şi vecinii la baie. Unul era surprins că i s-a răsturnat şezlongul clin parcelă, altul a remarcat şanţurile lăsate de apă în pietriş. Sofia părea singura afectată, iar tenda distrusă complet scotea la iveală haosul din bucătărie, la care putea acum

Era nervoasă de oboseală şi de câte avea de făcut în ziua care tocmai începea. Nervoasă că o tendă nouă costă cel puţin o mie de euro.

Valerie a deschis uşa să iasă din rulotă, gata pregătită să-şi înceapă ziua. îşi făcea toaleta în interior, inclusiv duşul, n-o vedeai pe la băile comune, iar aceasta era definiţia luxului absolut în camping. Ea şi soţul stăteau pe termen lung şi-şi montaseră un furtun care să deverseze apa reziduală direct la scurgerea de sub chiuveta dintre parcele. Nici pe el nu-l vedeai ducând rezervorul cu dejecţii la golit.

Apărută în pragul rulotei sale, aşadar, prima privelişte a zilei pentru Valerie a fost dezastrul păţit de Sofia în noaptea din urmă.

— Ce *bordel!* a zis, cu vocea ei subţire şi puternică. Părea cu adevărat afectată de ce vede.

Iar acum, când a auzit din nou cuvântul ăsta, a izbucnit.

— în limba mea înseamnă ceva urât. Casa mea nu e bordel! Te rog să nu-mi mai spui aşa ceva!

Iritată la culme, moartă de somn, a avut grijă să repete, să se facă înţeleasă într-un amestec de spaniolă şi franceză. Valerie a făcut ochii mari speriată, apoi, după câteva secunde, şi-a dat seama despre ce e vorba şi a izbucnit în râs.

— *Tres hien!* a zis.

Sau, mai bine zis, deranjată.

A tot folosit cle-a lungul timpului acest cuvânt cu referire la haosul din parcela Sofiei: *bordel.* Sofia a fost derutată la început, dar şi-a dat seama că n-are cum să însemne ce înseamnă în română, cine ştie la ce se referă sau ce glumă neînţeleasă o fi. Apoi, când şi-a pus în sfârşit ochelarii de aproape şi a căutat în telefon şi şi-a dat seama că *bordel* înseamnă harababură, talmeş-bal- meş, calabalâc, au enervat-o foarte

Români în Spania

Bună seara, mă ajutaţi vă rog cu o informaţie – dacă aveţi asigurare de deces (fără repatriere) cât plătiţi şi ce capital garantează? Mulţumesc.

r 13 euro două persoane (pe lună)

mi se pare mult, ce capital aveţi? noi dăm 10 euro trei persoane şi un capital de 3400 de euro de persoană

r depinde şi de vârstă, eu am 52 de ani r capitalul de persoană e 5000 r la Generali e 11 euro pe lună, cu repatriere

noi avem 42 eu şi 50 soţul şi e pusă şi fata

asigurarea de viaţă îţi plăteşte 75 de mii în caz de deces sau accident de circulaţie şi plăteşti 30 de euro pe lună dacă ai sub 50 de ani noi vrem incinerare fără repatriere şi ne-a ieşit preţul ca la repatriere, eram curioasă cât plătesc alţii, de asta am întrebat

(nu vrei să laşi la familie 75 de mii de euro?

eu şi fata plătim 26 de euro la trei luni, pentru incinerare, fără repatriere

ce las din viaţă e bun
lăsat...

ăsta e stilul românesc, uitasem

(mulţumesc, o să mai caut

poţi să schimbi oricând fără probleme dacă nu eşti mulţumită la Mapfre, două persoane de 41 şi 46 de ani, 11 euro pe lună, pentru repatriere dau 3600 cu însoţitor

noi nu vrem să ne ducă în România

nu înţeleg cum se calculează capitalul, la noi au pus trei persoane 10 euro pe lună fără repatriere, 3400 capitalul, dar aici o înmormântare e peste 4000, iar repatrierea e mult mai mult

repatrierea e până la cel mai apropiat aeroport (Bucureşti, Cluj...), cu însoţitor în avion, după aia nu se v mai ocupă ei

noi nu vrem cu repatriere, mulţumesc, o să mai caut

Baia clin rulotă e un spaţiu ele depozitare şi Sofia n-o foloseşte niciodată, deşi o pregăteşte când vine Robert şi-i oferă lui varianta de a merge acolo pe timpul nopţii. Băiatului îi creează repulsie gândul că va trebui să-şi golească apoi

recipientul cu propria urină. Ea spune mereu că nici vorbă, se ocupă ea, iar el spune că nici vorbă, asta ar fi şi mai dezgustător.

Şi apoi urmează, ca de fiecare dată în acest dialog replica ei – *dar când erai mic, cine-ţi arunca oala?* care o ia prin surprindere şi pe ea mereu, o face să se simtă ciudat, că el a fost mic prea puţin timp sub supravegherea ei, l-a lăsat în urmă când avea patru ani. Aşteaptă să ţâşnească din el reproşul, dar el e foarte tânăr, poate încă nu a ajuns să-şi pună adevăratele întrebări despre relaţia lor. Iar Sofia are acest sentiment pervers că atâta vreme cât el continuă să accepte bani de la ea, cât nu e încă un adult autonom, relaţia lor nu e în pericol de a fi alterată.

Robert însă e conştient de cel puţin un lucru şi anume că pentru Sofia realitatea din România a îngheţat în momentul în care a plecat de acolo, aşa că pentru ea toate arată ca în urmă cu douăzeci de ani, când bunicul avea şaptezeci de ani şi era îmbibat de tristeţea şi deznădejdea tranziţiei, iar Robert avea patru ani şi încă avea o apatie de bebeluş ofticat că a fost adus pe lume,

clar tocmai asta i-a motivat pe cei doi părinţi ai Iui: pe bunic l-a readus la viaţă, întrucât încercând să-l anime pe băiat, s-a animat el însuşi, iar mamei i-a dat convingerea că nu are altă soluţie decât să plece o vreme să caute bani.

Băiatul ştie că în mintea ei el are în continuare patru ani şi înţelege foarte bine ce putere are asupra ei. Vinovăţia mamei se compensează cu bani, iubirea se măsoară în bani, iar banii ajung la el. Nici nu trebuie să-i ceară, ea e disperată să-i ofere.

Când a plecat, Sofia nu şi-a pus nicio clipă problema că ar trebui să găsească un loc de muncă adecvat competenţelor sau experienţei sale profesionale, şi-a spus că va face orice şi a fost naivă să-şi imagineze că şi corpul ei va fi de acord cu asta. Când s-a urcat în microbuzul care avea s-o ducă la autocar era convinsă că se va întoarce înainte să-i expire viza. Nu mai fusese niciodată în străinătate şi-şi făcuse paşaport special pentru această călătorie, la care a vrut să renunţe odată ajunsă în parcarea enormă de la marginea unui oraş din Ardeal. Era foarte devreme, abia se crăpa de ziuă, iar acea dimineaţă de toamnă mohorâtă, din 2002, i-a rămas până acum în minte: ceaţa, frigul, frunzele uscate de pe jos dizolvate în umezeală, transformate într-un terci alunecos, ruginiu. Zeci de autocare spre o grămadă de ţări. Poate nu erau o grămadă, poate erau doar două-trei ţări, dar autocare erau cu siguranţă multe, iar pe ea a apucat-o disperarea că nu-l găseşte pe al ei, că o să se urce unde nu trebuie şi o să ajungă în altă parte. Era haos, era întuneric şi aglomerat, a întrebat în stânga şi-n

dreapta, toţi mergeau în altă parte şi toţi mergeau în aceeaşi parte şi păreau cuprinşi de spaimă, inclusiv şoferii. Nici ei nu ştiau nimic. Nu ştiau încotro aveau s-o apuce colegii lor, erau multe firme de transport

diferite. Pe parbrizele autocarelor erau liste de oraşe în care urmau să oprească în ţara de destinaţie şi erau toate aşa de bizare, vag cunoscute, dar imposibil de localizat pe o hartă, reale şi ireale în acelaşi timp.

în cele din urmă, nu ştie nici ea cum, a nimerit autocarul corect şi s-a urcat în el intuind foarte, foarte puţin despre ce avea să urmeze. Era înainte ca informaţia să fie la un click distanţă, înainte de răspândirea interne- tului şi a dispozitivelor care să ţi-l aducă la îndemână. Ştia despre destinaţia ei că e la o depărtare de trei zile şi că arată ca într-o carte poştală primită de la Gabi – un peisaj luxuriant cu mulţi palmieri, din care reieşea o fertilitate a solului înşelătoare. S-a dovedit apoi că în ilustrată era un *palmeral,* o oază artificială de acum o mie de ani, de pe vremea arabilor, care construiseră acolo un sistem de irigaţii, un peisaj tipic nord-african transferat în Europa şi păstrat ca atare pentru istorie. Palmierii erau mai precis curmali şi curmalele aveau să devină în timp unele dintre elementele cele mai pregnante ale şederii ei în Spania, alături de migdale, măsline şi creveţi. în mod ciudat, toate erau alimente. Acum, că se apropie despărţirea, Sofia a devenit obsedată de ele şi le mănâncă în cantităţi mari. E anxioasă că nu le va mai găsi apoi, că n-o să-şi permită să mai vină aici nici măcar în vacanţă, că în România aceste produse vor fi fade şi expirate, ca măslinele negre, oxidate, lipsite de gust, pe care se băteau în anii ’80 în puţinele ocazii când se găseau în magazine.

Nimic n-are gust în România! îi vine să strige,

apoi se potoleşte, îşi dă seama că sunt gândurile negre şi că trebuie să le alunge cumva, să meargă până pe malul mării sau, dacă n-are energie până acolo sau e de serviciu la recepţie, să se ducă la voliera cu *diamante* să le asculte un pic cum chiţăie.

Ca de obicei, duba lui Mathilde e parcată vizavi de camping, în dreptul unui *chalet* cu o curte enormă, ultimul din lotul său de locuinţe. în dreapta lui începe câmpul.

încă de când a venit Sofia să lucreze şi să locuiască în camping, duba era acolo. Mathilde nu închiriază niciodată parcelă, dar intră la baie şi la duşuri, şi periodic are câte un prieten dintre rezidenţii permanenţi. Un *amiguito.* Şefii campingului o tolerează.

Campiştii o numesc *la bruja,* vrăjitoarea, fiindcă umblă mult noaptea. Sofia a petrecut prima dată ceva mai mult timp cu ea într-un octombrie în care Mathilde a venit cu un pont: ştia că primăria comunei de care aparţinea campingul avea să toaleteze curmalii în câteva localităţi mici din zonă. Fructele erau coapte şi începuseră să cadă pe jos şi să facă mizerie, aşa că mănunchiurile pe care se formau urmau să fie tăiate. Erau crengi enorme cu câte zece kilograme de curmale pe ele, cu care anga- jaţii primăriei nu aveau voie să facă altceva decât să le arunce, dar Mathilde făcea treaba asta de mulţi ani şi ştia că oamenii care trec pe acolo se pot servi liniştiţi.

Sofia s-a dus cu ea pentru că voia curmale, numite de ea *datile,* singular *datilă,* dar de

asemenea pentru că voia s-o descoasă pe Mathilde în legătură cu o familie de rezidenţi şi *la bruja* părea că ştie toate mişculaţiile din camping. La fel cum primăria n-avea voie să dea curmale oamenilor de pe stradă, dar totuşi dădea, nici Sofia n-avea voie să se bage în viaţa privată a rezidenţilor în calitatea ei de angajată în camping, dar îi cunoştea atât de bine pe majoritatea, încât nu se putea abţine de la a cere măcar nişte informaţii aproximative cui se

nimerea să ştie. La urma urmei, acolo era ca la sat şi în sat locuia şi ea.

Mathilde avea o dubă de mărfuri veche şi mirositoare, cu trei locuri în faţă, iar în partea din spate improvizat un spaţiu de dormit. Cu duba asta făcea drumurile anuale între Spania şi Franţa şi tot cu duba se ducea la cumpărături la Mercadona, unde ar fi putut merge foarte bine cu un căruţ de piaţă.

Noaptea în care s-au dus după *datile* a fost foarte ciudată. Au dat ture timp de câteva ore în căutarea muncitorilor, care au apărut în cele din urmă cu utilajele lor abia spre ora trei dimineaţa. Sofia începuse s-o suspecteze că a minţit, dar atâta vreme cât nu-şi putea închipui motivul pentru minciună n-a zis nimic. Oricum, comunicarea lor era cât se poate de aproximativă. La fel ca Valérie, Mathilde refuza să înveţe spaniolă, era bine văzută cu franceza şi se descurca în chestiunile de bază, plus nişte ocazii speciale cum ar fi obţinerea de deşeuri vegetale de la primăria comunei.

Au luat fiecare câte un mănunchi de *datile.* Fructele erau incredibil de curate. Crescute la înălţime de 7-8 metri. Totuşi, coaja era uşor sărată din cauza vaporilor din mare. Le-au pus în dubă, pe pat.

Şi apoi Mathilde a zis că mai are ceva de rezolvat, trebuie să facă un ocol pe la cimitir, să pună nişte mâncare pentru pisicile fără stăpân aciuate acolo.

Sofia face un rond prin curte, verifică toaletele şi coşurile de gunoi şi, la întoarcere, vede trei zebre agăţate de volieră, pe exterior. Au căile lor misterioase prin care evadează, dar nu pleacă niciodată departe de cuşcă, acolo e mâncarea, acolo sunt suratele lor.

Se duce în rulotă şi caută plasa de acvariu pe care o are de la Ignacio, aşa le poate prinde cel mai uşor. Le taie şi un măr în felii mari, le *încântă* merele.

Când revine cu plasa şi mărul tăiat bucăţi, în faţa recepţiei o aşteaptă Raquel şi Lucia, aceasta din urmă revenită în camping de o zi, pentru prima dată după marele exod de la începutul lui martie 2020. Vin amândouă, pentru mai multă putere de convingere.

Şobolanul a fost văzut clin nou.

Lucia face un semn că ar fi cât degetul arătător, însă Raquel arată toată palma.

— A ieşit de la *tu amigo, el rumano.*

— E acelaşi, spune Raquel, care l-a văzut şi acum patru zile.

Dacă sunt mari, sunt din campo, se gândeşte Sofia. *Dacă sunt mici, sunt* criaţi *aici.*

Acum patru zile a fost văzut unul mare, dar ea nu l-a văzut.

Le asigură pe cele două că o să le spună şefilor să facă reclamaţie la primărie, să vină să taie buruienile de pe câmp, să trimită deratizarea.

Bucăţile de măr din mâna ei sunt deja oxidate. Nu se poate concentra cu femeile astea lângă ea, prinde două zebre, dar a treia dispare. Intră cu

totul în volieră, face curat, pune pe jos fructele. Cele două cliente stau şi se uită la ea de parcă s-ar uita la zoo.

— L-am văzut, spune Raquel.

Şi face un semn către zona cu parcele mici, unde e cortul lui Dragoş.

— Dragoş n-are mâncare în cort, le zice Sofia din cuşcă, el nu mănâncă aici.

— De ce iese mereu de la el?

— Suntem pe câmp.

Insistă să-i ia apărarea lui Dragos. Dacă nu era român, ar fi lăsat-o baltă. Dar nu pentru el, ci pentru ea îşi bate capul. Dacă e prost văzut el, la fel va fi şi ea.

Diamantele chiţăie agitate, Sofia iese cu grijă. Rochia ei verde de in a adunat fulgi mici, pe talpă are găinaţ şi grăunţe.

Raquel, de 75 de ani, a stat până luna trecută împreună cu fiică-sa, Maricarmen, de 50. Fiică-sa a reuşit în sfârşit să se detaşeze, s-a despărţit de maică-sa, s-a mutat din parcela 5 în parcela 24, cât mai departe.

Se simte că Raquel are mai mult timp la dispoziţie, se uită după şobolani, se uită ce vecini lasă resturi de mâncare pe lângă rulote, face reclamaţii. Observă cine nu se spală pe mâini la toaletă.

Iar acum se ţine după Sofia până la tomberonul mare din stradă, unde se duce să arunce gunoiul din volieră. Lucia se întoarce la parcela ei. Raquel îşi adună cuvintele:

— *Tu amigo...* Mi-a cerut luna trecută 20 de

euro împrumut şi a uitat să mi-i dea. Ai putea tu să vorbeşti cu el, că poate vă înţelegeţi mai clar? Şi i-a cerut şi Luciei.

Români în Spania

| Bună, ce documente sunt necesare pentru înmatriculat maşină I din România în Spania, pas cu pas, vă rog, mulţumesc.

Dragoş stă în camping de aproape un an. Are 29 de ani şi e din Hârşova, de la Dunăre şi el. Intrarea i-a făcut-o Vicente, iar Sofia s-a bucurat că n-a picat românul pe tura ei. Să vadă colegii că a venit întâmplător să întrebe de parcelă, nu să pară că l-a adus ea intenţionat. Faţă de români are sentimente amestecate, mai ales la prima întâlnire. Nu ştii niciodată ce pun la cale, cu ce se ocupă.

A avut de mai multe ori şi turişti veniţi din România pentru câteva zile sau săptămâni şi cu aceia a fost relaxată, dar cu rezidenţii pe teritoriu spaniol e mereu în alertă. Are impresia că ea însăşi are o imagine fragilă, care trebuie protejată cu orice preţ, şi e mai bine să nu se încurce cu ciudaţi.

în ziua în care s-a cazat Dragoş, după ce a plecat colegul de pe tura de dimineaţă, s-a uitat imediat în sistem să-i vadă buletinul. Erau obligaţi să le scaneze actele de identitate tuturor turiştilor şi să le trimită imediat la *guardia civil,* aşa că-l aveau în computer.

S-a dus în inspecţie prin camping şi l-a văzut pe Dragoş într-una dintre parcelele mici, stând în

genunchi în pietriş şi montându-şi cortul.

El a simţit că s-a oprit cineva în dreptul lui, s-a întors către ea, a zâmbit şi i-a zis direct în română:

— Tanti Sofia?

Ei i-a picat faţa.

Nu i se mai întâmplase de mult s-o numească cineva tanti.

— De unde ştii? a spus ea.

— Mi-a zis domnul de la recepţie că e o femeie cu părul mare din România.

Ea a izbucnit în râs şi s-a contaminat şi el imediat.

Părea simpatic.

I-a zis că are 29 de ani şi e din Hârşova – ea s-a arătat surprinsă, *şi eu sunt de la Dunăre,* a spus – şi i-a mai zis că s-a mutat din Madrid aici pentru că şi-a găsit de lucru ca şofer la o firmă de prelate, la două sate mai la nord, pe coastă.

Ea i-a spus că locuieşte în camping, e acolo permanent şi va fi cu ochii pe el.

— Sigur că da, a spus el, invitând-o parcă să-l spioneze.

A doua zi, spre seară, când s-a întors acasă, Dragoş a adus nişte piloni metalici şi o prelată lungă, lată de un metru, şi a improvizat din acestea un gard cu care şi-a înconjurat parcela. Sofia s-a întrebat dacă prelata era furată sau primită cadou de la firmă şi a înclinat spre prima variantă.

Avea una dintre cele mai ordonate parcele, fiindcă nu avea obiecte aproape deloc, era imaginea perfectă a spaţiului tranzitoriu, auster, gol.

La un moment dat s-a instalat în cortul lui o ţipă, românc㠚i ea, pe nume Alina. în prima zi n-a declarat-o, nici ea nu s-a declarat, dar a doua zi, sau mai bine zis după a doua noapte petrecută în camping, Sofia s-a dus să-i ceară buletinul sau DNI-ul, documentul naţional de identificare. Preţul parcelei includea cheltuielile pentru două persoane, deci nu era vorba de bani, ci de faptul că poliţia era foarte strictă pe tema actelor de identitate şi Sofia nu voia să rişte.

l-a scanat şi ei buletinul, 24 de ani, din Medgidia.

Despre ea, Sofia n-a reuşit să afle mare lucru, nu ştia pe unde se duce în timpul zilei, dacă lucrează ceva sau nu. Dar şederea ei în camping s-a dovedit a fi destul de scurtă. La vreo trei săptămâni, într-o seară, cu puţin înainte de ora şapte, când venea Dragoş de la muncă, au apărut la recepţie trei poliţişti şi i-au spus Sofiei că-l aşteaptă pe el. Au intrat până în parcela lui şi apoi au aşteptat afară. Au rugat-o să nu-l avertizeze.

în ziua aia, Alina venise la recepţie să ceară un calmant de la Vicente şi apoi ceruse şi de la Sofia, pe care o strigase cu „tanti” de la marginea parcelei, dar fără să-i dea detalii de ce avea nevoie de el. Sofia n-a avut calmant, dar i-a oferit alcool, avea mai multe feluri de tărie, însă Alina a refuzat.

Poliţiştii l-au luat pe Dragoş la secţie şi l-au ţinut peste noapte, iar Alina n-a mai apărut.

L-au hrănit cu biscuiţi şi i-au luat declaraţii, iar a doua zi, livid şi îngrijorat că lipsea de la muncă, Dragoş a intrat pe poarta campingului spre prânz

şi s-a dus direct la Sofia. Ea deja îşi făcuse un milion de scenarii şi a ezitat dacă să-l primească în parcela ei sau nu. Nu ştia dacă e bine să fie văzuţi împreună după ce l-a luat poliţia. înăuntru, în *avans,* nici atât nu se punea problema să-l invite.

I-a adus un scaun pliant şi ea s-a aşezat în şezlongul cu dungi galbene din care aproape că dădeai cu fundul de pământ şi a ascultat tot ce i-a povestit aproape în şoaptă, deşi nimeni pe acolo nu mai înţelegea româneşte.

Alina îl reclamase pentru violenţă domestică. Le-a spus poliţiştilor că s-au certat şi a violat-o cu o zi înainte. Avea sperma lui în ea.

— Tanti Sofia, jur, a început el. Ea m-a stârnit, mi-a băgat mâna în chiloţi.

Sofia nu voia să mai audă.

Ştia tot felul de intimităţi despre *campişti,* ba uneori se băga în viaţa lor un pic prea mult, dar parcă niciodată nu auzise lucruri atât de fizice. îi mai auzea pe câte unii făcând sex, la duşuri sau prin rulote, iar pe Robin Robinson chiar l-a văzut într-o noapte cu mădularul scos, pişându-se pe gardul de bougainvillea, deşi cortul lui era foarte aproape de băi – de obicei el noaptea făcea în sticlă, toată lumea ştia că face în sticlă, întorceau capul dimineaţa când se ducea s-o verse. Şi cu toate că locul era plin de chiloţi atârnaţi pe sârme sau prin pomi, nu din pudoare n-a vrut să mai audă, ci pentru că avea senzaţia că dezvăluindu-i detalii o atrăgea de partea lui şi nu ştia cine are dreptate în povestea asta.

— Jur că nu ne-am certat, a mai spus el.

Poliţiştii au găsit în parcela lui nasturi rupţi din bluza Alinei.

Avea nevoie de martori să declare că n-au auzit scandal în dimineaţa aia, şi în nicio altă împrejurare, de altfel, însă dintre vecinii lui n-a vrut nimeni să meargă la tribunal.

Până la urmă s-a dus Sofia, deşi parcela ei era departe de a lui, dar chiar nu auzise niciodată ceartă şi nici nu reclamase nimeni ceva de genul ăsta, într-un loc unde reclamaţia era sportul preferat. Dacă ar fi fost vreodată ceva suspect, cu siguranţă s-ar fi sesizat vecinii. O reclamaseră la un moment dat inclusiv pe olandeza Astrid – rezidenta lor dintotdeauna, cea obsedată de curăţenie, care spăla veceurile mai abitir decât

angajaţii – că vorbeşte singură la duş seara târziu. Şi apoi, când au venit şi alţi olandezi în camping, cei care au reclamat-o, mânaţi de curiozitate, i-au rugat pe aceia s-o urmărească şi să le spună ce vorbeşte noaptea pe la baie. Spre dezamăgirea lor, au aflat doar că femeia era nemulţumită de guvernul din ţara ei.

Sofia era obişnuită cu poliţia, reuşise să uite anii lungi de spaimă şi de viaţă pe ascuns. Nu doar că nu mai era intimidată când îi vedea pe cei care patrulau, ba chiar o făceau să se simtă în siguranţă. Când se ducea acasă în vacanţa comenta că nu se vede poliţia pe nicăieri şi băieţii – Robert şi taică-su, bărbaţii din viaţa ei – râdeau de ea, ziceau că ăsta e semn bun.

îi plăcea poliţia, simţea că a trecut de partea lor, din moment ce le trimitea atâtea acte de identitate scanate, însă în tribunal nu intrase niciodată şi când s-a dus să depună mărturie pentru Dragoş au trecut-o fiorii văzând atâţia oameni încătuşaţi.

— Unii aveau aşa o privire dură..., i-a spus prietenei sale Teresa. De-ţi era frică să-i priveşti în ochi.

Şi Teresa a râs. Ştia că Sofia are o obsesie cu privirile oamenilor, îi evalua după cum se uitau. După căutătură. Nu prea o nimerea probabil, dar i se dezvoltase această nevoie de a descifra oamenii după chip din cauza lacunelor în exprimarea verbală. Trebuia să compenseze cumva: gesturi, postură, priviri.

La proces, Alina a declarat că-i e frică de el. A venit însoţită de doi poliţişti, în caz c-o atacă.

Lui Dragoş i s-a impus un ordin de restricţie şi daune de plătit. N-avea bani să conteste sentinţa, iar avocatul din oficiu pe care-l primise l-a sfătuit să accepte, i-a spus că n-are nicio şansă să câştige, în Spania sunt multe morţi din cauza violenţei domestice şi autorităţile nu-şi permit să rişte.

Dragoş a declarat şi el că se teme de Alina, dar i-a declarat Sofiei. Se temea de toate pârghiile pe care le avea ea, de toate posibilităţile de a-l ataca legal. Mai
ales că fusese primită într-un centru social la Salesianos, ordinul catolic, care centru era foarte aproape ele „El Titi”. Era posibil ca el să-şi încalce ordinul de restricţie fără să ştie, fiindcă ea nu făcuse niciun efort să se îndepărteze.

Sofia intuia că se întâmplase ceva mai mult la Madrid, poate că acolo fuseseră problemele pentru care căuta Alina compensaţie acum. Ea venise din capitală după Dragoş, iar în capitală stătea înghesuită cu bărbat-su, soacră-sa şi cumnaţii, iar el bănuia că avea inclusiv un copil pe care l-a lăsat acolo. N-o cunoştea prea bine. Se întâmplase totul foarte repede, îl luase pe sus. Sau aşa susţinea.

Poate bărbatu-său e cel care o bătea, de fapt, s-a gândit Sofia, sau poate n-o bătea nimeni, poate aşa a găsit ea o portiţă de a se pune la adăpost, cine ştie de unde a scăpat, dar asupra lui Dragoş a continuat să planeze suspiciunea. Sofiei i se părea imposibil ca o chestie de genul ăsta să poată fi înscenată atât de uşor.

Campiştii mureau de curiozitate să afle ce-a

făcut românul şi o tot întrebau pe ea. Şi-a dat seama că de ea depinde acum dacă el va avea o viaţă uşoară mai departe în camping, aşa că s-a gândit la ceva ambiguu – *a avut ghinion cu fata aia... şi ce îndrăgostit era de ea* –, făcut şi mai ambiguu de faptul că ea vorbea prost. Era unul dintre acele momente în care spaniola stricată o coafa de minune.

Maria clei Mar, de exemplu, numită pe scurt Mar, care stătea în parcela 1, cea mai apropiată de volieră, a venit într-o zi la recepţie pe tura Sofiei să scoată la imprimantă multe e-mailuri de la agenţia de turism prin care-şi făcuse nişte rezervări de vacanţă în Franţa. La birou aveau o imprimantă cu cartuş cu cerneală, care

se consuma repede şi evitau să printeze documente. De asemenea, descurajau clienţii să vină cu chestii la printat. însă Mar avea bani în mână, îi ţinea într-un mod foarte vizibil, a spus că plăteşte ea un cartuş întreg numai să-i scoată la imprimantă e-mailurile. Sofia n-a reuşit să scape de ea, aşa că i-a printat zeci de foi spălăcite, unele aproape goale, cu câte un rând sau două stinghere în partea de sus, aşezate prost în pagină atunci când a dat comanda „imprimare" direct din e-mail. Erau mesaje automate, *rezervarea dumneavoastră a fost înregistrată cu succes,* hărţi din Google Maps, termeni şi condiţii cu fonturi minuscule.

în timp ce aştepta să iasă foile, Mar a întrebat ce s-a întâmplat cu *tu amigo, el rumano.* Atunci a auzit prima dată această formulare sau atunci a devenit conştientă de ea, fiindcă a deranjat-o ironia. A repetat ce le-a spus tuturor, ce ghinion cu fata aia.

N-o ajuta faptul că Dragoş nu mai dăduse prin camping de vreo două sau trei săptămâni şi era în urmă cu plata parcelei. Dar a apărut în cele din urmă şi a recuperat. I-a zis Sofiei că Alina s-a dus la şeful lui şi i-a povestit tot şi a fost dat afară. Dar avea speranţe să se angajeze la o fabrică de *envasat* legume.

După aceea a devenit obsedat de ea, cum nu fusese până atunci. O urmărea pe Facebook, era foarte activă, posta şi comenta şi intra în dialog cu tot felul de bărbaţi şi el avea momente când părea turbat. Nu mai putea ţine în el, venea la recepţie şi-i povestea Sofiei ce face femeia pe

A urmat o perioadă în care s-au ignorat, apoi el a venit într-o bună zi să-i ceară împrumut 20 de euro. îşi pierduse din nou serviciul, asta dacă avusese pe bune un serviciu. Şi ea i-a dat. După o vreme a mai cerut 50.

Ea şi-a dat seama că n-o să mai recupereze niciodată micile sume pe care i le datora, aşa că a început să-i ceară ajutor la tot felul de chestii pe lângă casă cum ar veni. Când şi-a pus pietriş în parcelă după marele potop sau când a fost cu el sus la munte, cu maşina, să-şi ia două bidoane de ulei de măsline presat la rece.

Când i-a zis prima dată despre pensie, Dragoş i-a spus:

— Când plecaţi dumneavoastră, plec şi eu de aici.

Şi Robert are amintiri cu şobolanul.

în fine, un şobolan. A fost mai demult, la o vizită înainte de panclemie.

Auzeau picioruşe în *avans* noaptea, au găsit o banană muşcată cu urme de dinţişori ca din desene animate şi Sofia a zis: e un arici.

Doar că nu auzise niciun plescăit. Ştia că aricii plescăie ca oamenii, prima dată a auzit unul dând iama într-o pungă cu resturi de creveţi şi i s-a făcut pielea de găină.

Le plac răcuşorii nemaipomenit de mult.

în *avans* are pe jos un covor de plastic ca o imitaţie de gazon, pus pe paleţi, ca să nu fie direct pe *sol.* Şi-a învăţat lecţia după potop, când i s-a părut că locuinţa ei, cu lucruri cu tot, se afundase în pietriş cu o şchioapă în urma acelei ploi. Rulota era pe roţile ei, dar trebuia înălţată şi tenda, iar paleţii au fost o investiţie pentru viitor. Şi i-a comandat ea.

Acum, tot ce mişuna în camping când oamenii

Firma de deratizare tocmai trecuse cu otravă proaspătă. Prin contract, veneau o dată la trei luni şi erau disponibili ori de câte ori ar fi fost chemaţi. După vreo trei nopţi de picioruşe care

se uitau în altă parte mişuna pe dedesubt, fiindcă se crease un dedesubt.
păreau că vin de sub pat, după ce intrase groaza în ei ca într-o carte pentru copii, Sofia a luat otravă pentru şobolani de la un bazar chinezesc şi a împrăştiat-o sub rulotă. Ea ştia ce urmează, fiindcă mai păţise, dar Robert nu era pregătit. Deşi otrava nu-i omoară pe loc, iar şobolanii ar trebui să se ducă pe câmp să-şi dea duhul, acesta a preferat să rămână sub caravană. Au simţit imediat mirosul de hoit, care intra şi în interior. S-au pus pe burtă amândoi şi s-au uitat pe sub rulotă şi prin toate cotloanele. Nu l-au găsit.

A început să pută îngrozitor a mortăciune, iar Sofia, panicată, încerca să declanşeze multe alte mirosuri care să-l acopere pe acesta, în principal aprinzând beţişoare parfumate. Rezultatul a fost că după o zi şi o noapte lui Robert i s-a făcut extrem de rău. Nu mai putea mânca nimic de greaţă, iar mirosul de beţişoare aproape că-i dădea halucinaţii. Ziua, situaţia era mai uşor de gestionat, putea pleca de acasă sau putea pur şi simplu să-şi mute *tumbona* lângă gardul îmbrăcat în bougainvillea, să zacă acolo nemişcat până veneau codobaturile aproape de el pe pietriş – păşeau precaute pe pietrele albe, cu picioarele ca nişte surcele aproape invizibile, cu coada mereu în mişcare, căutând în permanenţă un echilibru imposibil de atins.

— Suntem pe câmp, i-a spus Sofia, încercând să justifice mirosul de hoit. Aşa e în natură.

Câmpul era pârloaga întinsă care aştepta să răsară din ea o nouă *urbanizaţie,* dar era suficient pentru ca natura să se desfăşoare acolo

în toată complexitatea ei.

Lângă parcela lor în perioada aceea era un bărbat, Pedro sau poate Pablo, care venise cu un câine mic, pe care-l lăsa toată ziua legat de rulotă, cât timp el era plecat. Singurul obiect oferit câinelui era o pereche de ochelari de înot, pe care îi rodea cu dedicare. în prima zi, după ce s-a cazat, bărbatul a intrat cu câinele la duşuri, ceea ce era interzis. Câinii trebuiau spălaţi în exterior, unde, pe peretele băii, era un robinet făcut special pentru asta, cu o scurgere generoasă. Când Rubén intra la baie la femei ca să strângă coşurile de gunoi, începea să fluiere de afară – fluiera tare şi destul de frumos – ca să fie auzit, să nu ia pe nimeni prin surprindere. Dar Sofia nu-şi anunţa deloc prezenţa când intra la bărbaţi să facă curat. Când l-a văzut pe Pablo sau Pedro că intră cu câinele la baie, cu vigilenţa de care era atât de mândră, s-a dus direct după el, în cabina de duş pe care el n-o închisese, şi i-a spus că nu aici se spală câinele, ci afară. El şi-a cerut scuze, a luat câinele în braţe şi a ieşit. Apucase să facă o băltoacă în cabină, dar ea nu i-a mai zis să dea cu *mopa,* a aşteptat să plece şi a dat ea.

Mai târziu, peste câteva ore, bărbatul a apărut la recepţie şi i-a zis că s-a mai gândit la interacţiunea lor de mai devreme şi şi-a dat seama că de fapt s-a simţit jignit. Şi-a dat seama că ea îi vorbise urât. Ceva în tonul ei nu i-a plăcut.

Sofia lega cu lanţul de un stâlp câteva butelii pe care tocmai le primise şi care urmau să le fie vândute *cam- piştilor.* Le lega pentru că din când

în când dispărea câte una. S-a îndreptat de spate şi i-a spus că e scris la intrarea la duşuri că nu e voie cu câini, iar el i-a corectat gramatica şi a dominat-o. Au apucat-o nervii, dar ştia că trebuie să se controleze, fiindcă altfel o paşte reclamaţia.

Din păcate, îl cazase chiar lângă parcela ei, fiindcă aşa căuta mereu, să cazeze lângă ea oameni singuri, în speranţa că nu vor face gălăgie.

După vreo două zile, l-a văzut pe Pablo intrând pe la poarta de jos împreună cu o femeie. Sofia era la volieră,

dar i-a văzut de la distanţă şi a observat că femeia a intrat la duşuri, iar el şi-a continuat drumul până la rulotă. S-a dus la baie şi a văzut-o acolo pe tânără, avea mai puţin de jumătate din vârsta lui. îşi aranja faţa. A întrebat-o cine e şi de ce e acolo, iar ea a spus că e cu unul dintre rezidenţi.

— Cu cine? a întrebat Sofia.

Iar femeia habar n-avea cum îl cheamă.

Simţind poate că ceva nu e în regulă, Pablo s-a materializat în uşa băii pentru femei şi i-a zis Sofiei:

— *Es mi amiguita.*

Sofia s-a răsucit pe călcâie şi a ieşit dramatic din baie.

Avea deja o relaţie tensionată cu acest individ, care urma să stea în coasta ei cel puţin două luni.

Când a început să iasă de sub rulotă mirosul pestilenţial de şobolan, vecinii s-au făcut că nu observă. Deşi mirosea a grevă la salubritate în toiul verii.

Robert a avut halucinaţii de la hoit. A vorbit multă vreme după aceea despre experienţa asta bizară, povestea tot felul de lucruri care începeau cam aşa: *când mi-a fost rău de la şobolan...* sau *când mirosea a hoituleţ...*

Pentru că aşa îl numise Sofia, încercând să diminueze dramatismul: *hoituleţ.*

Apogeul halucinaţiilor, din câte susţine Robert, a fost în seara în care a dezlegat câinele lui Pablo. Stăpânul era plecat de acasă, ca de obicei, iar câinele era legat, pitit sub rulotă, singur în întuneric. Scheuna. Poate îi era şi lui rău de la şobolan. Bătea vântul, iar valurile mării

se izbeau ele faleză şi se auzeau ca nişte explozii, dar undeva departe, într-o altă dimensiune. însă Robert le auzea aproape şi foarte puternice. Şi mai auzea picioruşe, multe picioruşe. A simţit urgenţa de a elibera câinele. A luat din *avans* o foarfecă de bucătărie, cu care Sofia *scurta* tije de ţelină şi buchete de pătrunjel,

şi s-a chinuit să *scurteze* lesa câinelui. Animalul a luat-o la fugă printre rulote, neţinând cont de nicio cărare.

Când şi-a dat seama ce se întâmplă, Sofia a vrut să urle la el, dar n-a putut decât să sâsâie printre dinţii încleştaţi, nu voia să facă scandal, să ciulească toţi urechile. Mai ales că tocmai fusese o ceartă colosală, Francesca din parcela 21 zbierase la bărbatu-său că nu l-a iubit niciodată şi că s-a măritat cu el pentru că a obligat-o maică-sa. Erau căsătoriţi de vreo patruzeci de ani. Erau clienţi fideli, veneau în camping de multă vreme, aveau parcela lor preferată. Stăteau vreo trei luni în fiecare an şi de câteva ori pe sejur avea loc această ceartă, în dialect italian, greu de descifrat la început, dar, cum bărbatului i se reproşa de fiecare dată acelaşi lucru, vecinii au înţeles până la urmă care era povestea.

Sofiei îi venea să ţipe la Robert. Sau să-i dea o palmă la fund, dar la cât era de înalt, îi era ciudat să-l bată la fund. Câinele dispăruse brusc şi ştia c-o mănâncă poliţia animalelor cu fulgi cu tot dacă are să evadeze din camping. Dacă nu se va mai lăsa găsit.

Mai târziu, peste ani, ea o să-şi aducă aminte de când i-a fost lui *rău de la hoituleţ,* de cât de vulnerabil i se păruse atunci, complet anihilat de miros, cu întregul sistem în colaps: nu mânca, nu mai judeca, auzea peste tot explozii şi picioruşe.

L-a luat de aripă şi l-a dus la cel mai apropiat hotel, unde a rezervat pentru el două nopţi, sperând să-i treacă greaţa şi să se descompună şi

şobolanul până atunci, în cameră mirosea a produse de curăţat, care lui Robert îi dădeau o senzaţie de vomă. Ea s-a dus la recepţie şi a reclamat şi i s-a dat o altă cameră, care mirosea la fel, dar pe aceasta n-a mai reclamat-o, fiindcă îi mirosea numai Iui. După cele două nopţi a mai prelungit cu încă una.

Cheltuiala i-a stat în gât multă vreme.

S-a tot gândit că de banii ăia îi putea lua băiatului bagaj de cală, să nu se mai chinuie doar cu ghiozdanul. Şi puteau să meargă cu taxiul la aeroport, ca să nu mai stea după autobuzele de noapte la orele mici ale dimineţii. Şi-i mai ajungeau şi pentru răcuşori, mulţi răcuşori, să-i facă la tigaie cu usturoi verde, să-i pună la borcan şi să-i trimită lui Moşneguţu.

Români în Spania

| Mâine plec la Timişoara din Vilalba, Galicia... c
| pot transporta pachete... ajung şi la Bucureşti

Ana Lisa e tânără şi frumoasă, are condiţie fizică şi înainte de a lucra în camping a lucrat la mentenanţă la aeroport. Escaladează copaci şi stâlpi, se urcă pe acoperiş, înlocuieşte scânduri din pereţii bungalow-urilor atunci când se strică, montează şi demontează *tolduri.*

De asemenea, are o sumă de urmăritori pe reţelele de socializare şi tot ce face la lucru face cu camera pornită, iar şefii îi permit, fiindcă dă întotdeauna tag afacerii.

E ziua ei liberă, dar şi-o petrece în camping, unde, lângă recepţie, i s-a permis să parcheze timp de câteva zile o ambulanţă veche pe care şi-a cumpărat-o la un preţ de nimic de la o primărie vecină. Duba are încă însemnele de urgenţă, iar Ana Lisa se filmează în timp ce recondiţionează vehiculul, transformându-l într-un spaţiu de locuit.

Are darul acesta de a scoate o poveste din orice, de a construi filmuleţe şi – stăpânită de ele – să-şi construiască propria viaţă în logica lor. Nu mai face decât lucruri cu potenţial de a fi transformate în micro-poveşti filmate. Orice întâmplare din viaţa ei e valorificată. Are treizeci şi unu de ani şi nu mai face de mult risipă.

Robert se oferă s-o ajute, dar pentru asta trebuie să poarte mască. E imposibil să apară pe contul ei fără să respecte regulile sanitare. Face un compromis şi-şi pune masca doar pe gură. O întreabă dacă se va muta de-ade- vărateleа în dubă, i se pare greu de crezut că oamenii de pe aici ar putea avea probleme locative, iar ea zice că da, vrea să-şi dea demisia şi să trăiască din canalul de YouTube, dar deocamdată nu e oficial, să-i păstreze secretul.

Băiatul îi spune că are şi el o problemă legată de locuinţă, stă cu bunicu-său, dar vrea să scape, e într-o perioadă de tranziţie. Nu se prinde că e filmat, e o confesiune pe care i-o face ei. Ana Lisa spune către cameră că bunicii sunt cool, nu-i aşa, dar mai departe nu e interesată.

Sofia e chiar în spatele lui, a venit să-l cheme la masă şi el se blochează o clipa, nu-şi dă seama dacă ea e acolo de mult şi a auzit discuţia sau dacă a înţeles ceva din ce şi-au spus ei.

— Până pleci, poate ţi-o pui până peste nas, zice Sofia cu o urmă de sarcasm, ţintindu-i bărbia cu privirea.

Masca sanitară a devenit un teren de luptă, obiectul unei dispute care conţine mult mai mult decât principii de sănătate publică sau atitudini de supunere faţă de guverne. Guvernele sunt ei înşişi şi sunt sisteme mult mai complicate.

Sofia vrea să aibă autoritate asupra lui. La urma urmei, e un copil. Copilul ei.

La masă, îl roagă ceva. Are nevoie de abilităţile lui de a naviga pe internei, în hăţişul

administrativ. înainte de a depune dosarul de pensie, are nevoie de *vida laboral,* un extras cu istoricul ei de muncă în Spania, unde figurează cotizaţiile. Şi care se solicită online.

A fost cu Tomăs la INSS. De câte ori trebuie să interacţioneze cu statul încearcă pe cât posibil să meargă însoţită de un vorbitor nativ.

Se teme de dedesubturile limbii, de sensurile secundare ale cuvintelor şi de pronunţia care o trădează. De diferenţa dintre s alveolar şi s interdental, de diferenţa dintre r simplu şi r dublu. Nici nativii nu pricep limba la milimetru, dar ei nu se tem să ceară lămuriri dacă nu înţeleg cuvinte. Sofia are nevoie de oameni care să ceară lămuriri în numele ei. Aici are cu adevărat nevoie de prieteni.

La INSS, Tomás n-a făcut decât să stea de vorbă cu gardianul, care i-a explicat că *vida laboral* se solicită online – de ce aţi venit până aici? a zis el un pic râzând, iar Tomás l-a înjurat la ieşire şi l-a înjurat sincer, nu doar de dragul Sofiei.

Robert intră pe site, dar se încarcă greu, semnalul nu e grozav în camping.

Băiatul iese afară cu mobilul, caută semnal, iar Sofia îi spune că aproape de recepţie e *covertura* cea mai bună. în cele patruzeci de parcele ale campingului sunt uneori şi mai mult de o sută de persoane care stau simultan pe internet. Bruno din parcela 22 iese din când în când cu tableta ridicată deasupra capului cu două mâini de parcă ar ieşi cu Sfintele Daruri să caute măcar o liniuţă. Robert dispare din raza ei vizuală, iar ea începe să scotocească în sacoşa de plastic în care-şi ţine

documentele, încercând să găsească primul contract adevărat pe care l-a avut aici.

în 2007, după aderare, la cinci ani de când trăia aici, statul spaniol i-a emis în sfârşit un document prin care lua la cunoştinţă existenţa ei. Un document fără prea mare valoare în sine, un certificat care atesta înmatricularea într-un registru al cetăţenilor străini provenid din state membre ale Uniunii Europene. Pentru emiterea lui a avut nevoie de domiciliu, iar familia bătrânei pe care o îngrijea – şi care era mama lui Tomás, vecinul cu grădina lipită de camping – i-a făcut un *empatronament,* ceea ce în română s-ar numi că a luat-o în spaţiu.

Pe hârtia cu domiciliul, emisă de municipalitate, a conştientizat pentru prima dată cuvântul *ayuntamiento,* pe care ea până atunci îl pronunţase *aiudament,* fiindcă i se părea că vine de la *ayudar,* a ajuta, când de fapt venea de a *ayuntar,* a reuni. Oricum, în trecutul lor latin, toate aceste cuvinte, inclusiv românescul ajutor, vin probabil din aceeaşi pălărie, au călătorit în treaba lor, şi-au alterat sensurile mai mult sau mai puţin la întâmplare, pentru a deveni acum – ele, dar mai ales pronunţia lor – instrumente de excludere.

Sofia s-a decis atunci că-i place mai mult varianta ei. De câte ori nu-i trecuse privirea peste *ayuntamiento,* pe toate inscripţiile din mijloacele de transport public, pe avertismentele de pe faleză (acest loc de joacă e doar pentru copii, interzis câinilor, atenţie la steagul roşu), pe toate

pliantele legate de colectarea deşeurilor. Şi de fiecare dată îl citise *aiudament,* pentru că primăria asta face, ajută.

După stabilirea domiciliului, a primit un NIE – număr de identificare al *extranjerului* odată cu care a început să fie numită în documente *doña* Sofia Mosnegutu, fără ş şi ţ. Până atunci era strigată *nena* – fată – de bătrânii pe care-i îngrijea sau de patronii de prin restaurantele unde lucrase.

Doña Sofia – acum o chema ca pe regină.

Certificatul de înmatriculare în registrul cetăţenilor europeni era numit printre români „foaia verde” şi era, într-adevăr, o foaie verde pe hârtie frumoasă şi striată, pe care se vedea – dacă o ţineai în lumină – sigla Coroanei. în partea de sus şi în cea de jos avea două

benzi de un verde mai intens pe care era scris acelaşi avertisment: nu ţine loc de document de identitate. Iar pe mijloc, cu litere mari şi înnegrite, un alt avertisment: nu permite angajarea cu contract de muncă.

Foaia plină de negaţii, pe hârtie oficială, a făcut-o totuşi să se simtă mândră. Şi uşurată. Şi i-a adus libertatea de a merge acasă, fără teama de a fi prinsă, fără teama că i se va interzice apoi orice altă deplasare. Această libertate devenită obsesie în primii cinci ani, întrucât fiind ceva ce i se refuza era uşor de înţeles şi de gestionat, acum devenea ceva mai subtil şi mai complicat. O avea şi putea să plece definitiv, fără riscuri, dar unde să plece după cinci ani şi de ce? După atâta chin şi spaimă, de ce să dea cu piciorul posibilităţii unui început curat, legal, agăţat de foaia verde cu sigla Coroanei care o recunoştea ca o *extranjeră* din UE?

A stat la cozi enorme pentru ea, cozi haotice şi înghesuite, care-i aminteau de cozile de acasă. Era plin de est-europeni, dar şi de sud-americani şi cine ştie ce alte naţii, oamenii nu înţelegeau sau se prefăceau că nu înţeleg dacă voia să le vorbească, se fereau să le dezvăluie celorlalţi prea multe despre ei.

Cozile erau flancate de poliţişti, aceste mulţimi care zvâcneau să intre în legalitate puteau scăpa de sub control.

Sofia s-a dus de mai multe ori până a răzbit. în cele din urmă, a reuşit să intre şi să-i înmâneze dosarul unui funcţionar epuizat, obişnuit să spună de mai multe ori, rar, acelaşi lucru, să repete întrebările până se face înţeles.

I-a înregistrat hârtiile şi a întrebat-o dacă lucrează ceva, dar ea s-a făcut că nu pricepe. De data asta accentul stricat a ajutat-o, iar ea a apăsat pe el şi l-a făcut şi mai stricat. Poliţistul a întrebat din nou şi ea a zis nu, doar ce am ajuns, pentru că aşa i-a spus Tomâs, vezi c-o să te întrebe dacă munceşti, să nu cumva să te dai

de gol. Nu contează că Sofia n-a existat în documente în ultimii cinci ani, a mai spus el când o antrena pentru întâlnire, ar conta numai dacă ar vrea cetăţenie şi ar trebui să demonstreze de cât timp e în ţară. Dar nu vrea cetăţenie, nu? a zis el. Şi ea a sărit şi a confirmat: nu-nu. De parcă le-ar fi confiscat lor ceva dacă ar fi vrut vreodată cetăţenie. *Claro que no.* Nu voia să-i deranjeze cu nimic pe prietenii ei.

A avut nevoie de câteva luni bune pentru a se simţi în siguranţă să meargă în ţară. La Robert, pe care-l lăsase în urmă la patru ani şi care acum avea nouă, şi la tatăl ei, părintele adorat, în care avea încredere oarbă să-i lase pe mână copilul şi căruia îi repeta că ea e mult mai utilă trimiţând bani din Spania decât ar fi acasă.

îşi dorea să revendice la un moment dat băiatul. Să şi-l ia de acolo.

Dar pentru asta îi trebuia o locuinţă, iar ea era internă la bătrâni, fără contract de muncă. Era pe cont propriu, ceea ce în administraţia spaniolă se numeşte autonomie.

Călătoria a făcut-o abia spre sfârşitul anului, în noiembrie, şi s-a dus, pentru prima dată în viaţa ei, cu avionul. Drumul scurtat de la trei zile la patru ore i-a modificat harta Europei. Şi faptul că scăpase de frica aceea strivitoare că va fi descoperită şi alungată i-a modificat, de asemenea, harta Europei.

Când avionul s-a desprins de pământ, a simţit foarte clar că-i atârnă picioarele în gol şi a continuat să simtă asta tot zborul. A fost extrem de încordată.

La sosire a nimerit în plină iarnă. A aterizat la orele mici ale dimineţii pe aeroportul Băneasa şi

când a ieşit din avion şi-a dat seama că era îmbrăcată prea subţire. Când a pus piciorul pe pistă a simţit poleiul şi a avut nevoie de o secundă lungă să-şi dea seama ce se întâmplă, ce senzaţie arhaică e aceea. Tot un dezechilibru, ca atunci când a coborât din autocar pentru prima dată

în oraşul ei ele destinaţie şi i-a fost greu să-şi construiască paşii din cauza picioarelor umflate. în plus, acum era şi frig, iar ea trăise în ultimii cinci ani într-un singur anotimp, fără variaţii prea mari de temperatură şi-ntr-un peisaj neschimbat, cu palmieri solitari crescuţi din pământ galben şi piatră arsă de soare.

Corpul ei a recunoscut iarna şi şi-a dorit,

Aeroportul era mic şi pustiu, era singurul zbor de la ora aceea. Oamenii s-au împrăştiat repede.

Taică-său plătise un om clin vecini să vină cu maşina s-o ia şi s-o ducă acasă, deşi ea îi spusese că o să aştepte până dimineaţă să meargă la gară, la primul tren. Datei o ştia că suferă de frig. încă de mică, iarna avea mereu nasul rece şi roşu şi degetele de la picioare îngheţate, doar n-o s-o lase să înlemnească.

Sofia avea să descopere imediat că i s-a schimbat metabolismul. S-a gândit că de la soarele de *acolo,* i-a intrat soarele în oase, deşi la fel de bine ar fi putut fi de la menopauză. Cert e că adunase în ea foarte multă căldură. Şi în acea călătorie, dându-şi seama că acum înfruntă frigul altfel, s-a gândit că oamenii se schimbă în timpul vieţii în moduri cât se poate de concrete.

Vecinul a ajutat-o cu valiza şi a scutit-o de conversaţie, nici nu era sigură că-l recunoaşte, poate nici nu erau vecini de fapt. în mod normal s-ar fi temut de el, ca de orice bărbat necunoscut cu care ar fi trebuit să se urce într-o maşină, dar era prea obosită pentru orice. Bărbatul a condus precaut pe şoselele îngheţate şi alunecoase. Drumurile judeţene erau prost luminate. Ţara părea abandonată.

Aţipind şi trezindu-se de mai multe ori din vise

agitate, Sofia a stat zgribulită în colţul ei de scaun în dreapta şoferului, lăsându-se purtată de o maşină a timpului, cea mai lentă dintre toate.

Realizăm trusouri personalizate, conţinând următoarele: prosop mare, prosop cu glugă pentru băiţă, faşă, păturică, prosop pentru părinte, sticluţă apă sfinţită, cutiuţă pentru şuviţă, săpun, lumânare, body prima băiţă. Personalizate cu broderie cu aţă de calitate. Aşteptăm comenzile la magazinul nostru din Madrid sau pe pagina de Facebook.

Programarea e abia în aprilie, peste mai bine de două luni. Sofia e dezamăgită, spera să meargă cu Robert, chiar dacă el ar fi aşteptat-o pe hol sau în piaţeta din faţa clădirii, pe unde-şi fac veacul imigranţii. Deşi ideal ar li fost să intre cu ea şi s-o ajute cu hârtiile, s-o ajute să înţeleagă sau măcar să asculte cu atenţie şi apoi să-i explice afară ce a înţeles el din ce i-a comunicat Robert vine cu programarea, cu *sita* la INSS, îi întinde telefonul să-i arate, dar nu se vede nimic, ecranul e negru din cauza luminii. Trebuie să se dea amândoi la umbră, însă umbra nu e de găsit nicăieri deocamdată, copacii micuţi nu au înfrunzit şi nici nu s-au montat încă *faldurile,* prelatele ca un scut firav, semitransparent şi veşnic decolorat, împotriva soarelui. Aşa că intră în *avans,* unde e un miros apăsător de plastic încins ce nu prevesteşte nimic bun pentru vara funcţionarul. E convinsă că spaniola lui e intactă, dar că se preface că nu mai ştie nimic ca să-i facă în ciudă, s-o pedepsească pentru anii de gimnaziu pe care l-a forţat să-i facă aici, pentru ca la începutul liceului, nemaipu- lând să se mai înţeleagă cu el, să-i dea drumul – *dă-rni drumul! îi* spunea băiatul – să se ducă înapoi. Transformându-l astfel în ceea ce se numeşte un copil remigrat, care după integrarea aici a avut nevoie din nou să fie integrat acasă.

Când a venit cu ea în Spania prima dată, Sofia a observat uimită cum creierul lui tânăr şi elastic absoarbe rapid tot ce se întâmplă în jurul lui, inclusiv limba spaniolă. Pronunţa de la o zi la alta atât de frumos, mult mai bine decât maică-sa, era mic şi avea voie să-şi aproprieze tot. Avea unde să încapă tot. Şi mai ales limba. Era pur şi simplu talentat. Ca un bebeluş cu un creier echipat să audă şi să distingă toate sunetele de care e capabilă biologia oamenilor, pentru a se antrena apoi doar pentru cele necesare. Care porneşte în lume având în el posibilitatea tuturor limbilor.

Sofia continuă să-l vadă aşa, ca un copil fără istoric, abia venit pe lume şi a cărui minte e pregătită pentru absolut orice. Ca un copil care nu se împotriveşte şi nu răneşte. Care nu face greşeli faţă de nimeni. Dar când el a cerut să se întoarcă în România, i-a închis şi ei posibilitatea de a rămâne în Spania după ce termină treaba, după ce-şi încheie misiunea de a strânge bani pentru casa băiatului şi de a cotiza la un sistem de pensii care să-i asigure o viaţă liniştită după retragere. Cu el în România, se simţea obligată şi ea să se întoarcă.

însă acum, bucuria că iese din câmpul muncii, că se termină odată cu oboseala, e umbrită de un moment mult mai plin de semnificaţii – o întoarcere acasă pe care nu e sigură că şi-o doreşte.

Despre programarea la INSS, Robert îi spune că nu era niciun loc disponibil mai devreme şi că se poate anula dacă nu-i convine data.

îi convine, cum să nu, zice ea. îi este sincer recunoscătoare că a ajutat-o şi vrea să-l pupe, dar el e prea înalt ca să facă un gest spontan, ar trebui să-l anunţe – *dă să te pup* – pentru ca el să se aplece. Ar putea să

nu vrea, nu-i acceptă mereu gesturile de afecţiune, aşa că ea renunţă şi în schimb ridică mâna să-l mângâie pe obraz. îi cuprinde cu palma, cu degetele răsfirate, jumătate din faţa tânără, cu barba rară şi asimetrică, şi zâmbeşte privindu-l în ochii albaştri-cenuşii, identici cu ai mamei ei. Imposibil de descifrat.

— Cum ai reuşit? întreabă ea, pentru a prelungi un pic mai mult apropierea.

Şi el zice că s-a dus la Ana Lisa.

Ea e cea care a butonat telefonul până a obţinut programarea.

Sofia îşi retrage mâna ca arsă de pe obrazul lui.

— De ce te-ai dus la ea? strigă printre dinţi, fiindcă ştie că aici se aude tot şi toată lumea stă la pândă după scandal. Colegii mei încă nu ştiu nimic! îi zice.

— Tot o să afle, nu?

— Vreau să am o dată sigură atunci când îi anunţ, de ce nu mă întrebi înainte să faci ceva?

— Dar ce-ai cu ea? zice Robert.

— Fata aia nu ţine nimic în ea.

Dar dincolo ele asta, e vorba de loialitate şi teritoriu. Despre cum el ar trebui să fie de partea ei şi să n-o trădeze cu aceşti străini. Şi mai e vorba şi de intenţia ei de a le propune şefilor ca Robert să-i preia postul atunci când ea se retrage. Poate ar reuşi să-l convingă din nou să vină şi să rămână amândoi aici, nu neapărat împreună, nu neapărat în acelaşi oraş, dar să fie amândoi plecaţi.

Robert a schimbat deja câteva locuri de muncă, n-a rezistat pe nicăieri mai mult de 3-4 luni. Când Sofia l-a întrebat într-un târziu ele ce, el a zis:

— Sunt recalcitrant.

Ea s-a întrebat de unde o fi învăţat cuvântul ăsta, aşa cum se întreba în copilăria mică, atunci când el apărea cu achiziţii verbale ciudate. Aducea cuvinte de la grădiniţă cum aducea viroze.

— Ce înseamnă asta? a întrebat ea.

Şi băiatul i-a spus că nu suportă să lucreze în colectiv sau în colectivitate, ceva de genul acesta, de parcă ar fi fost un funcţionar care-şi citea cu voce tare fişa cu autocritica.

Dar povestea se oprea acolo, nu părea să existe soluţie.

Ea a dat vina pe România, iar el a sărit că nu e adevărat. O lua foarte personal când ea începea cu România, de parcă nu ar fi judecat doar ţara, ci şi alegerea lui de a fi acolo. Şi o lua în tragic atunci când ea îi voia binele şi-i spunea să plece din ţară, după ce tot ea se străduise ca lui să-i fie bine acolo: să-i ofere un loc sigur într-un bloc muncitoresc, într-un apartament al lui, la adăpost de credit sau chirie, şi să-i ofere, atât cât îşi va permite şi ea, fonduri suficiente astfel încât el să experimenteze pe piaţa muncii.

Robert a studiat la o universitate locală ingineria mediului, mai precis ingineria sistemelor biotehnice şi ecologice, pentru că era una dintre puţinele specializări disponibile şi era la îndemână. Nu şi-a dorit aventuri universitare în alt oraş, iar Sofiei i-a spus că nu vrea să plece departe de bunicu-său. Bunicul, la rândul lui, i-a

clarificat că era vorba de fapt de o fată, dar că pe el nu-l deranja să aibă copilul aproape.

într-o discuţie serioasă pe Skype, de la computerul de la birou, într-o seară după închiderea programului, când era întuneric şi linişte, Sofia i-a reamintit lui Robert că e talentat la limbi străine şi că poate n-ar fi rău să studieze asta la universitate. El a pufnit şi a zis că limbile

străine sunt pentru roboţi. Şi ea a zis că ar putea atunci să facă ceva cu limbi străine *şi* roboţi, dar el nu voia decât un compromis – o diplomă de facultate oarecare.

Nu şi-a pus problema nicio clipă că ingineria mediului, aleasă la întâmplare la finalul adolescenţei, avea să devină în scurt timp o profesie nu doar actuală, ci necesară şi urgentă, iar diploma lui putea să-i deschidă căi profesionale interesante, dacă ar fi ştiut cum s-o folosească în favoarea lui. Dar el nu era talentat pentru mediu, era talentat pentru limbi străine.

Sofia n-a ştiut cât să insiste. Se obişnuise cu gândul că Robert nu era un copil ascultător. Ascultarea nu mai era la modă şi ea era departe, iar momentul era atât de important, încât şi-a zis că cel mai bine ar fi ca el să ia propria decizie, să nu-i reproşeze mai târziu că s-a băgat peste el şi l-a deturnat de la chemarea lui. Viitorul era ceva foarte instabil, era imposibil să-ţi faci un aşa-numit plan de carieră sau, mai mult, plan de viaţă, dacă erai atât de limitat economic cum erau ei. N-aveai decât să te arunci cu capul înainte şi să speri că nu vei avea ghinionul să pierzi ceea ce se construieşte atât de greu. Ea însăşi a făcut un compromis când a ales sa studieze economie, şi-ar fi dorit altceva, dar la ora aceea totul era predictibil, poate un pic prea predic- tibil, nu exista riscul ca după patru ani de facultate profesia pentru care te pregăteşti să devină deja redundantă.

Când Robert o anunţa de încă o demisie, simţea o dezamăgire amestecată cu milă, se gândea că e un sucit, dar un sucit care trebuie

să-şi găsească drumul de unul singur într-o lume haotică şi crudă. Şi l-a lăsat să se ducă pe drumul lui, adică să-şi facă damblaua.

Români în Spania

| bună ziua, ce vin românesc să aduc să le placă la spanioli, I mulţumesc

— Nimeni nu e o mamă bună, i-a zis prietena ei Teresa, care are o fată în Danemarca şi una în Germania, şi un total ele patru nepoţi, din care pe unul nu l-a văzut încă pe viu.

Şi i-a mai zis: bine că nu e mamă tânără acum.

Cu toate provocările care sunt. Tehnologia. Creditele.

în timpul liber, cu clienţii din camping pe care şi-i apropriază ca prieteni pe termen scurt sau foarte scurt, stă uneori la un pahar de ceva, o *cupă,* în jurul spiralei anti-ţânţari ca în jurul focului, şi-şi spun poveşti de familie. Unii sunt foarte detaşaţi – când Estela a devenit bunică, de exemplu, şi-a sunat fiica s-o felicite, dar nu şi-a întrerupt şederea la malul mării ca să dea fuga la maternitate.

în poveştile clienţilor, reflexul Sofiei e mai degrabă să se identifice cu copilul decât cu părintele, chiar şi la vârsta ei. Se gândeşte mai degrabă cum ar fi fost să nu vină taică-su la maternitate decât cum ar fi să nu se ducă ea. O sperie gândul că ar putea să i se refuze vreodată afecţiunea părintească.

Ea citeşte detaşarea în termeni afectivi, dar

poate nu e asta, poate e doar capacitatea oamenilor de a-şi duce viaţa în afara sistemului familiei.

în toţi cei douăzeci de ani petrecuţi aici, momentul ei de forţă prin excelenţă a fost la început, poate nici n-avea un an de când venise, într-o duminică pustie în care a fugit după unul care i-a furat poşeta. Era internă la un bătrân şi era liberă doar câteva ore pe săptămână, duminica după-amiază, când totul era închis şi oraşul era gol.

A fugit mult după tâlhar, nu s-a lăsat, nici nu ştia cât o ţin picioarele, l-a urmărit până când acela a obosit şi s-a aşezat pe o bancă, iar ea a venit prin spatele lui şi i-a smuls geanta. S-au luptat pentru ea, dar bărbatul n-a insistat, îl şocase nebuna. Nu se aştepta să alerge atât după el. Iar ea nu a fugit pentru acte (nici nu s-a gândit atunci, pe loc, ce s-ar întâmpla dacă i le-ar găsi garda aruncate pe jos pe stradă), ci pentru cartela de telefon de doişpe euro, din care pierdea imediat vreo şase după ce tasta codul ţării, pentru ca la două-trei minute după începerea convorbirii o voce feminină să o *avizeze m* fundal că se termină creditul: *el credito dc su tarjeta se está agotando,* de la *gota,* picătură, curgeau picăturile clin *tarjetă,* zburau secundele, dispăreau banii.

încă nu se obişnuise cu greutatea monedelor. Atârnau greu în buzunar, monedele de acasă erau de aluminiu şi aveau valori din trei sau patru cifre. Scotea câte o monedă cu capul bucălat al regelui Juan Carlos şi răzuia cu ea cartela, ca să scoată la lumină codul secret, din foarte multe

cifre, pe care urma să-l tasteze la telefonul public pentru convorbirea internaţională.

în ziua aceea a avut ceva din forţa mamei ei, o femeie capabilă să alerge la propriu pentru a restabili ordinea lucrurilor. A pierdut-o în adolescenţă, dar are foarte vie amintirea unei după-amiezi când venea de la şcoală, imediat după ce începuse gimnaziul, iar la colţul străzii s-a hârjonit cu un băiat. După ce a scăpat de el, şi-a continuat drumul spre casă, mai avea puţin. Şi atunci a văzut o femeie care venea alergând şi a trecut

pe lângă ea în viteză şi şi-a dat seama că era maică-sa, care văzuse scena şi se ducea după băiat. Era deja mări- şoară şi i-a fost jenă că mama a apărut alergând de nicăieri ca să-i facă dreptate. Dar apoi a pierdut-o şi scena asta a căpătat altă semnificaţie. Mama ei era o forţă.

Avea pe atunci o colegă de bancă, Marilena sau Marinela, nu mai ştie exact, şi-o aminteşte vag, dar ţine minte că i-a povestit o scenă cu un unchi care, la ea în casă, în vizită fiind, i-a luat mâna fetei şi a silit-o să-l pipăie pe organele genitale. Ea a scos un ţipăt, iar el s-a retras şi s-a închis la pantaloni. Fata i-a spus Sofiei: h'ne *că nu l-a văzut tăticul, că-i crăpa capul, tăticul s-ar duce la puşcărie pentru mine!*

A zis-o cu o foarte mare mândrie. Sofia a fost şocată nu atât de gestul unchiului, cât de existenţa acestui tată cu un potenţial aşa de violent şi de mândria cu care-l dezvăluia fata. Nu s-a putut abţine să nu facă o comparaţie. Să se întrebe dacă Moşneguţu ar face puşcărie pentru ea. Nu săvârşind o crimă, ci ceva mai uşor, o îmbrânceală sau o defăimare, şi, cu toate că nu şi-ar fi dorit sub nicio formă astfel de dovezi de iubire, ştia foarte bine că nu. El n-ar fi ripostat în niciun fel, pentru că era moale.

în decembrie ’89 i-au trecut nişte gloanţe pe la ureche şi, cu sprijinul unui vecin ajuns rapid senator, ar fi putut să-şi ia şi el un certificat de revoluţionar, dacă ar fi fost destul de „lucid”. Măcar să meargă cu trenul la clasa întâi. Nu doar că i s-a ivit ocazia, dar vecinul, devenit acum elită locală, chiar a vrut să-l ajute, într-o zi în care l-a chemat pe la el şi i-a oferit friptură rece de vânat,

adusă într-o pungă de la nunta lui Dan Iosif, la care fusese cu o zi înainte. Moşneguţu nu s-a simţit revoluţionar, adică nu s-a simţit în stare să conjure cei trei martori

necesari pentru certificat. Ştia că e moale. S-a dus acasă resemnat şi carnea a dat-o la câine.

în moliciunea lui, Moşneguţu avea totuşi anduranţă şi ceea ce astăzi se numeşte rezilienţă: amortiza şocuri, revenea la forma iniţială, la felul lui de a fi, nealterat. Trecuse prin viaţă fără să se smintească, iar asta i se părea Sofiei acum, după atâta timp, în sfârşit o dovadă de forţă. Mai ales că ea fusese de multe ori în buza smintelii, şi simţea că se apropie şi acum. Simţea că s-ar sminti dacă se întoarce.

îşi notează în calendar data programării la INSS, dar o râcâie faptul că Robert i-a dezvăluit Anei Lisa slăbiciunea ei, şi anume bătrâneţea. îi ţiuie urechile, în ultima vreme are tensiune oscilantă, ea care toată viaţa a fost în pragul leşinului şi a trăit cu tensiunea 10 sau chiar 9- Aceste valuri ale sângelui, imposibil de controlat, şi acest sunet ca o maşinărie care semnalează o avarie.

Bea apă, multă apă, asta o calmează mereu.

Acum are nevoie de mare.

îşi ia rogojina şi pălăria de paie şi iese din *avans* aplecându-se prin deschizătură – clapeta e căzută într-o parte, fiindcă fermoarul e desfăcut complet. Robert e afară, fumează cu spatele la caravana ei şi suflă fumul în florile de bougainvillea care îmbracă parţial gardul de sârmă al lui Tomâs.

Şi acasă, cu bunicu-său, face la fel, se preface că se ascunde ca să nu-l vadă fumând. Când adulţii i-au acceptat noul obicei, le-a făcut un fel de promisiune tacită că nu-l vor vedea cu ţigara

în mână.

Sofia îl anunţă că vrea să coboare un pic la plajă, iar el se întoarce confuz şi are nevoie de o secundă sau două ca să ascundă la spate mâna cu ţigara.

— Vezi că n-am luat nimic la mine, îi zice ea.

Coboară fără portofel şi telefon, liberă.

Iese pe poarta din vale, o evită pe Ana Lisa, deşi ar trebui să treacă pe la ea să-i mulţumească pentru ajutor. De la poarta aceea şi până la şoseaua principală, care trece paralel cu malul mării, e o stradă îngustă şi destul de abruptă, care-ţi pune la încercare articulaţiile. Sofia are genunchii moi, nu are încredere în ei, simţul echilibrului o părăseşte cu totul. Noroc că la strada principală e semafor. Câteodată, când corpul e slăbit, se teme să traverseze.

Aşteaptă culoarea verde şi simte pe obraz cum se înteţeşte vântul. Marea a auzit-o de sus, din camping, şi-a dat seama că azi e tulburată.

O maşină rătăcită apare adusă parcă de vânt de sub pasarela cu şinele de tramvai.

Sofia traversează şi intră imediat pe plajă, se descalţă, nisipul e umed şi rece – un nisip de extrasezon.

Se opreşte exact acolo, nu se duce nici mai la stânga, nici mai la dreapta, ci fix unde a debarcat-o străduţa care <_ oboară de la camping. Să fie uşor de găsit în caz de nevoie, dacă tot a avut îndrăzneala să plece fără telefon.

îşi afundă faţa în rogojină, îşi pune pe cap pălăria enormă, pe care o ţine cu ambele mâini, de o parte şi de alta, cum stă aşa pe burtă, ca să nu i-o zboare vântul.

Marea acoperă zgomotul din cap şi ţiuitul urechilor. O face să se simtă mică, o reduce la un fir de nisip.

Stă aşa câteva minute sau zeci de minute până când, intr-un moment de neatenţie, de aproape somn în ciuda zgomotului, pălăria îi zboară şi e dusă direct în valuri. Se ridică în capul oaselor şi-şi pune mâna streaşină la ochi. Apa e plină de tineri care au ieşit la kitesurfing, aşa cum se întâmplă de fiecare dată când vântul e suficient de puternic. Se materializează brusc, apar de nicăieri.

Probabil că au grupuri pe care-şi dau de veste şi aranjamente profesionale care le permit să ajungă pe plajă imediat, dar Sofiei îi place să-şi imagineze că i-a conjurat marea, că şi ei, asemenea păsărilor care simt câmpul magnetic al planetei, au un organ ce simte vântul prin ziduri şi înălţimea valurilor după zgomotul care trece prin ferestre. Că aşa cum oamenii-vrăjitori pot invoca stihiile naturii, şi stihiile pot invoca oamenii, marea îi cheamă la ea ca să-i chinuie şi să-i elibereze de tot ce le umple capul şi inima acolo, pe uscat, îi cheamă ca să le arate că viaţa poate fi numai şi numai despre supravieţuire. Atât de simplu.

Aripile colorate ataşate plăcilor de surf se văd de la distanţă unduindu-se ca nişte alge pe fundul apei. Privindu-le, Sofia îşi încordează instinctiv trunchiul şi braţele. Are emoţii să nu-i ia vântul pe sus şi să-i ducă departe de Kansas.

într-o altă viaţă, cu alt corp şi alte resurse materiale, i-ar plăcea să fie tot aici, să fie şi ea conjurată de vânt, să-i reziste îndelung şi atunci

când cade în apă să se poată ridica uşor.

îşi recuperează pălăria şi se întoarce agale acasă. De data asta urcă dealul către intrarea principală de sus, nu mai poate amâna să dea ochii cu Ana Lisa. Ce bine ar fi fost ca Robert să n-o dea de gol, voia să vorbească mai întâi cu el despre posibilitatea de a prelua el acest loc de muncă.

E un loc bun, se gândeşte Sofia. A ajuns aici datorită lui Tomás, după ce în timpul crizei pornite în 2008 pensiunea unde lucra a fost luată de bancă şi afacerea s-a închis. în camping veneau la recepţie tineri absolvenţi de universitate şi-şi depuneau CV-urile, cereau să dea cu mătura, erau dispuşi să facă orice. Şomajul era de trei ori mai mare decât în România, asta dacă puteai lua în serios vreodată cifrele din România. Sofia s-a simţit privilegiată, fără să ştie că, fiind o imigrantă de peste 52 de ani, era într-o categorie vulnerabilă pentru care firma avea reducere de taxe. Acum se gândeşte că locul acesta ar fi un început bun pentru Robert, dacă Robert ar vrea un început, fără să ştie de data asta că şefii deja se gândeau la pensia ei dinainte să se gândească ea, la cum vor reduce postul, vor scurta programul la recepţie, vor evacua rulota decrepită care le urâţeşte campingul şi vor scoate la închiriat parcela.

în timpul nopţii, Robert se dă jos din pat şi iese, iar ea simte în somn cum se clatină rulota şi visează că e cutremur. Se trezeşte imediat. Aude fermoarul *avansului,* face lumină cu telefonul şi

vede că băiatul nu e la locul lui. Are nevoie de câteva secunde ca lucrurile să se aşeze în mintea ei, informaţia circulă mai încet prin creier de la o vreme şi e conştientă de asta, e conştientă că are timp să-şi spună: *durează un pic până înţeleg ce se întâmplă,* şi apoi, când termină de zis, înţelege. Băiatul a ieşit afară.

A rămas de acasă cu fobie de cutremur. Aici rulota se clatină doar cânci e furtună şi mişcarea e mereu însoţită de vuietul vântului, pe care începe să-l audă dinainte de a se înteţi. Zgomotul precedă mişcările locuinţei sale, care e un fals adăpost, ce-i conferă o falsă intimitate.

Acasă, la un cutremur, a văzut asfaltul străzii unduin- du-se ca o mochetă scuturată. La alte cutremure a auzit zgomotul îngropat al plăcilor terestre care se freacă una de alta să-şi facă loc.

Robert s-a străduit să fie silenţios, dar orice corp care-şi schimbă poziţia în rulotă se simte ca o mişcare tectonică. Atunci când a ieşit pe uşa caravanei, cartolina de la bunicu-său s-a desprins din lăcaşul ei în bagheta mobilei suspendate şi a căzut. Sofia aprinde veioza – un led în vârful unei tulpini arcuite, prinsă cu un cleşte de mânerul unui sertar – şi ia de pe jos vederea cu copilul îmbrăcat în blană de urs. Lasă lumina aprinsă pentru ca Robert să nu se împiedice de obiectele înghesuite pe acolo când se întoarce de la baie, dar ledul luminează pe o rază foarte mică în jur, e ca o păpădie de lumină.

Sofiei îi fuge somnul. Stă într-o rână, cu cartolina la lumină şi citeşte din nou ce i-a scris taică-su. I-a eliberat garajul. în sfârşit. Era plin de

vechituri, îi stăteau pe creier de câte ori venea în vacanţă. Garajul a fost făcut înainte să plece ea, din cărămizi aduse de la demolări cu căruciorul de butelie. Cât a fost în putere, taică-su a cărat acasă cu perseverenţă tot ce i-a ieşit în cale. Ca furnica. Sunt amândoi din aceeaşi specie.

Cum pot să plec în România dacă sunt în şomaj şi am consumat cele 15 zile cât ai voie să stai în afara Spaniei?

trebuie să anunţi, dacă te prind dai toţi banii înapoi, nu \ se merită...

[nu cumpăra bilet de avion cu cârd pe numele tău, l cumpără cu alt cârd.

' nu puteai să pleci liniştit fără să zici pe Internet? poate te ' dă în gât careva.

i se vede că merge bine în România, dintr-un milion de i români câţi eram, am rămas 600 de mii.

nu „cred" că te prinde, depinde de noroc.

I ai grijă să nu foloseşti cârdul.

ce-arfi să respecţi legea??

' du-te cu maşină, microbuz, autocar, exclus avion că te , prinde imediat.

C 99% dintre români stau în ţară în şomaj, dacă te cheamă te întorci şi gata.

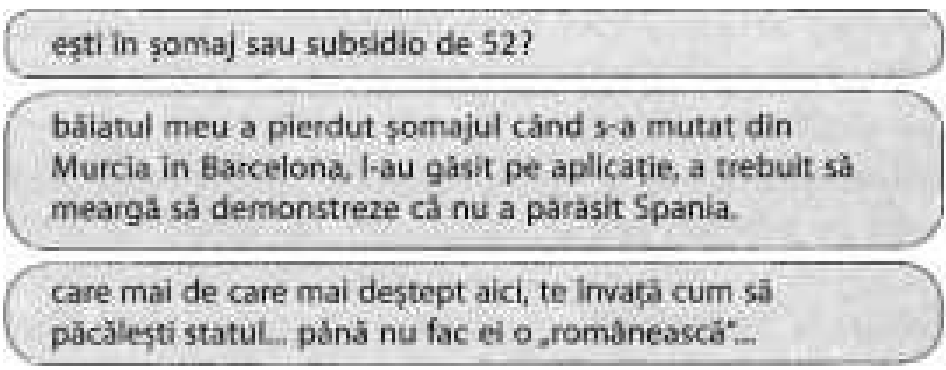
ești în șomaj sau subsidio de 52?
băiatul meu a pierdut șomajul când s-a mutat din Murcia în Barcelona, l-au găsit pe aplicație, a trebuit să meargă să demonstreze că nu a părăsit Spania.
care mai de care mai deștept aici, te învață cum să păcălești statul... până nu fac ei o „românească"...

ai grijă că românul te dă în gât.

j eu am zburat în Franţa cu buletinul şi nu am păţit nimic,
l fiind în şomaj. *j*

f anunţă-i că pleci, sunt foarte atenţi. J

< o prietenă de-a mea e în ajutorul de 52 şi a stat trei luni j l
în România, n-a păţit nimic. J

i' eu anul trecut am stat acasă două luni, am fost cu A
avionul la Budapesta, nu la Bucureşti. J

fă suspension del paro la INEM, poţi să faci 90 de zile, dar nu mai iei bani.

poţi să pleci şi cu submarinul, că tot o să te găsească.

Sofia a plecat din ţară într-o vreme când afacerile erau pentru şmecheri, pentru cei care se învârteau şi se descurcau, dar în Spania i-a intrat în cap că afacerile sunt pentru oricine, că important e să ştii să faci ceva, orice. Simţea asta ca pe un fel de inspiraţie, dar trecea cu vederea faptul că banii vin tot din bani, indiferent câte lucruri ai şti să faci cu mâinile sau cu mintea, şi că n-ai cum să creşti dacă trebuie s-o iei mereu de la zero.

După fiecare criză care trimitea migranţii înapoi în România, circulau pe grupuri ştiri pozitive despre oameni care au învăţat ceva în străinătate şi s-au întors acasă să aducă schimbarea. Unii îşi construiau sere pe pământurile moştenite de la bunici, alţii protestau la primărie pentru iluminat public. După 20 sau 30 de ani afară, aduceau infuzie de mentalitate. Oamenii aceştia se remarcau de ia o poştă – purtau adidaşi la fustă, intrau în vorbă imediat în staţia de tramvai, aveau curaj să ceară

lămuriri la ghişeu. Sofia avea impresia că cei forţaţi acum să se întoarcă aveau o povară similară cu a tinerilor forţaţi nu demult să plece – nu se puteau întoarce pur şi simplu să-şi mănânce pensia, ci trebuiau să se întoarcă schimbaţi, după cum tinerii simţeau mai demult presiunea de ,i pleca, fiindcă altfel, rămânând, ar fi fost eşuaţi.
Şi ea trebuia să se întoarcă schimbată, dar cum?

în afară de faptul că gestiona mai bine frigul, poate de la vara perpetuă de aici sau poate de la menopauză,

numai Dumnezeu poate şti cu adevărat. Ce schimbare mai profundă a lovit-o? Şi ce a învăţat?

Robert a făcut şcoala de şoferi şi a picat de două ori la traseu. I-a spus Sofiei la telefon cu o răceală aproape jignitoare – faţă de ea, care-i plătise cursurile – că a picat fiindcă nu e bun. Merita să pice. Nu avea experienţă pentru că nu găsise pe nimeni să-i împrumute o maşină să

Măicăsii i s-a părut uimitor de lucid, conectat cu emoţiile lui şi pregătit să le articuleze şi să le împărtăşească. Foarte diferit de cum era ea la vârsta lui. Doar că de cele mai multe ori erau comentarii negative, băiatul era atent la ce nu funcţionează la el ca mecanism viu, era antrenat în a-şi detecta defectele şi din păcate părea lipsit de soluţii. Sofia o lua uneori personal, ea era cea care-l făcuse, până la urmă. îl admira şi-l compătimea deopotrivă. Pe vremea ei oamenii nu vorbeau despre ce simt. Taicăsu a început să-i spună c-o iubeşte foarte târziu, şi numai la persoana a treia, *te iubeşte tata.* Se întreba dacă nu cumva acest te iubesc, spus ca un fel de la revedere, nu era cules de prin filmele americane de la televizor, deşi prin comportament taicăsu îi demonstra cu vârf şi îndesat că o iubeşte. Şi acum mai mult ca niciodată părea c-o iubeşte şi o susţine necondiţionat, ceea ce nu putea însemna decât un singur lucru: că nu are nevoie de ea. Că şi-a reconstruit familia după plecarea ei, şi-a consolidat relaţiile cu verii, s-a ataşat foarte mult

de nepot, fiindcă în singura lui fiică nu putea avea nădejde.

Sofia a tăcut mult în relaţia ei cu Robert, iar internetul şi dispozitivele inteligente nu i-au ajutat – conversaţiile erau mereu superficiale, cu vocile gâtuite de semnalul

slab. Pe vremea ei învăţai de la părinţi, acum eşti obligat să înveţi de la copii, fiindcă altfel rămâi în urmă. Nu spiritual, ci într-un mod cât se poate de concret. Dar oare trebuia învăţată şi atenţia către propriul interior, şi individualismul acesta atât de bine articulat? Tăcerile sunt un refugiu sănătos uneori, se gândea ea. Emoţiile şi sentimentele sunt atât de complicate, că le alterezi inevitabil atunci când le scoţi pe gură şi le faci permanente pronunţându-le. Ireversibile în mintea celuilalt.

N-a apucat să-i mai cumpere băiatului maşină, pentru că toate economiile s-au dus pe apartament, iar el i-a zis că simte că nu va fi niciodată un şofer bun. Aşa că garajul a rămas un spaţiu de depozitare. Şi într-una dintre vacanţele pe care şi le petrecea mereu acasă şi niciodată în vreo destinaţie de concediu, uitându-se lung la radioul Rândunica şi televizorul Cosmos, indecisă dacă aceste ecouri ale copilăriei ei mai au vreun sens, Sofiei a început să i se înşurubeze gândul că mai încolo, când se va întoarce acasă, ar putea să deschidă ceva în garaj. Un mic *negoţ.*

în cartierul lor media de vârstă era peste vârsta de pensionare. Cea a rezidenţilor permanenţi, cel puţin, fiindcă unii aveau şi copii sau nepoţi plecaţi după cum bătea vântul muncii sezoniere prin alte ţări. Bătrânii stăteau la poartă pe băncuţă, ca la sat, şi se uitau cine trece. Zilele cele mai importante erau zilele de gunoi şi mijlocul lunii, când trecea poştăriţa cu pensia, urmată mereu îndeaproape de soţul ei cu maşina. Avea geanta plină de bani şi se temea să meargă singură pe stradă, aşa că el o aducea în cartier, mergea lent în spatele ei o vreme, până termina

banii, şi apoi o lua şi o ducea înapoi la oficiul poştal.

Ce negoţ să faci acolo?

i Caut fotograf pentru botez 24 februarie, în Santa Pola, şi dacă . mai ştie cineva şi ursitoare, mulţumesc.

După anii petrecuţi în Spania simţea că s-ar descurca foarte bine în *hostelerie,* adică în industria ospitalităţii, cum se zice acum — această noţiune care nu exista ca atare când a plecat ea.

Primul ei loc de muncă după ce a plecat a fost un restaurant cu autoservire dintr-o zonă industrială în afara oraşului. Căra saci şi lăzi, spăla sute de vase, congelatorul era cât o garsonieră şi intra în el în tricou, după care ieşea în dogoarea cuptoarelor, iar şi iar şi iar, de zeci de ori pe zi. A slăbit brusc până a ajuns piele şi os. A căpătat repede o tuse inexplicabilă pe care a tratat-o cu pastile luate la întâmplare de la colege, pentru că nu avea acces la servicii medicale. îi era frică să intre până şi în farmacie să spună ce-o supără, ca nu cumva farmacistul să-i pună întrebări prea personale despre mediul de lucru. Părul i se rărise mult în ultimii ani, nu doar din cauza naşterii, ci şi a stresului permanent în care a trăit după aceea. La restaurant, a stat într-o zi după program cu o colegă şi aceea a tuns-o băieţeşte, cum s-a priceput. Sofia nu avea bani de frizerie. Fiind atât

de slabă, încât a trebuit să-şi schimbe hainele şi având părul scurt, cum nu-l mai avusese niciodată, perioada aceea a fost pentru ea un fel de coborâre în infern, infernul congelatorului şi al cuptorului, din care ieşirea la suprafaţă a fost foarte, foarte lungă. Abia după

vreo zece ani, când s-a angajat în camping, la trei sute de metri de mare, părul a început să-i crească din nou bogat şi viguros, cum era înainte să-l nască pe Robert. A fost uimită şi ea, corpul părea că-şi aduce aminte de nişte lucruri pe care ştia mai demult să le creeze, i-a reactivat frumuseţea într-un mod de care s-a jenat un pic. I se părea că nu e corect ca la vârsta ei să aibă un păr atât de bogat şi să-l poarte atât de lung. începuse deja să creadă în miracolele pe care le poate face apa mării, dacă te bagi de fiecare dată cu capul la fund.

Din perioada restaurantului din zona industrială nu-şi aduce aminte lucruri despre bucătăria spaniolă, dar îşi aduce aminte cum limba spaniolă a început atunci să-i contamineze româna. Atunci a început să *scurteze* alimente, să *frece* vase şi să spele pe jos cu *mopa.* Şi-şi mai aduce aminte de controalele de la inspecţia muncii. Şefa le dădea semnale celor câteva angajate – două-trei din America de Sud, două-trei din Europa de Est –, iar ele se prefăceau că sunt cliente, se aşezau în sala de mese, fata de la casierie le aducea câte un suc şi toată lumea aştepta să plece inspectorii. în zilele acelea, marele câştig al angajatelor de la bucătărie, din care niciuna nu avea contract de muncă, era că stăteau pe scaun jumătate de oră şi primeau gratis câte o cola.

Mai multe despre bucătărie a învăţat Sofia apoi de la toate familiile pe unde a fost *internă,* să îngrijească de bătrâni, să le facă mâncarea care le plăcea lor, de pe vremea lor. Şi s-a perfecţionat la pensiunea de la munte, unde s-a

angajat întâi la recepţie, dar la scurt timp după ce a lovit criza din 2008 a trebuit să le facă pe toate, fiindcă patronii au concediat bucătarul şi menajera. Afacerea nu se baza neapărat pe cei care rămâneau peste noapte la cazare, ci mai degrabă pe cei care făceau cu maşina drumul şerpuitor de jumătate de oră

pe muntele terasat, printre livezile de migdali, care înfloreau mereu primii, prin februarie. Dar în timpul crizei, clienţii care urcau din oraş să mănânce acolo s-au rărit tot mai mult.

în ultimele luni ale pensiunii, cândva prin 2012, înainte ca banca să pună sechestru pe ea, Sofia rămăsese singura angajată şi, cu toate că nu mai erau aşa de mulţi clienţi, erau totuşi prea mulţi pentru o singură persoană, mai ales când veneau familii cu copii mici. Trebuia tot timpul să stea după ei să le încălzească biberonul când i se cerea sau să păzească piscina să nu se întâmple cine ştie accident. Iar faptul că era singură sporea şansele să-i fie pomenit numele când se lăsau comentarii negative pe Booking. Clienţii erau în permanenţă nemulţumiţi, era condiţia lor de clienţi, să fie diavoli. Comentau că au văzut dâre de praf cine ştie pe unde, că aperitivul a fost cam uscat sau că sauna nu corespundea cu descrierea din broşură.

La pensiune a avut primul ei loc de muncă cu contract. După cinci ani de ilegalitate şi încă unul de *autonomie,* un aranjament administrativ care o făcea mult mai vulnerabilă decât lăsa de înţeles denumirea oficială a statutului, contractul de muncă i-a adus stabilitate. A putut în sfârşit să-l aducă pe Robert acolo şi să-l dea la şcoală, împărţea cu el camera de bonă de la mansarda pensiunii. Mai sus, pe munte, mai era doar un sat cu câţiva locuitori în vârstă şi din oraş urca un singur autobuz, de două ori pe zi: dimineaţa foarte devreme şi seara. Şcoala băiatului era în

cea mai apropiată suburbie de pe litoral, care era foarte departe de pensiune şi, dat fiind că nu avea transport adecvat, pierdea multe ore doar aşteptând să vină înapoi acasă.

Când s-a închis pensiunea, s-au mutat amândoi în depozitul magazinului românesc ţinut de Cati, pe saltelele înnegrite de românii care dormiseră înainte pe ele, toţi aflaţi în trecere.

Cati, numită şi mama Dolores, pentru că le ascultă durerile tuturor, e o româncă ajunsa aici cu mult înaintea tuturor, nu se ştie prin ce miracol, pe la finalul anilor ’90, în plină tranziţie. A urmat-o şi soţul la scurt timp, dar copiii au rămas atunci acasă. în 2002, Cosmin, băiatul cel mare, a dat şpagă 1.700 de dolari, aproape zece salarii minime la ora aia, ca să plece pe front în Irak. Soldaţii aveau salarii mari şi era bătaie pe posturi, se obţineau greu. Băiatul voia să strângă bani pentru străinătate şi, cu toate că avea părinţii acolo, voia să plece cu cheag. Ai lui n-au ştiut ce are de gând până cu o zi înaintea plecării şi apoi s-au învinovăţit că i-au trimis banii de şpagă, s-au biciuit pe ei înşişi şi unul pe altul de parcă ei l-ar fi debarcat pe front. Cât a fost plecat băiatul, în dorinţa ei de a vorbi cu Dumnezeu – fiindcă n-avea cu cine altcineva să vorbească –, maică-sa a început să meargă la biserică. Un preot român foarte tânăr ţinea o liturghie duminica după ora 12 într-o biserică catolică, parohia românească avea să se înfiinţeze mult mai târziu, într-un spaţiu pus la dispoziţie de un colegiu creştin. Preoţii veneau şi plecau şi ei după cum bătea vântul, poate detaşaţi de la centru, poate din propria lor iniţiativă de

imigranţi ilegal, până când în 2016, cu puţin înainte ca românii să înceapă să se retragă masiv spre ţară, parohia să obţină în sfârşit documentele, reuşită pentru care a avut şi Cati partea ei de contribuţie.

Cosmin s-a întors din Irak după şase luni cu 7.500 de dolari şi un sindrom de stres posttraumatic de care nu s-a vindecat nici până azi. A dormit în continuu două luni, se trezea numai ca să se culce la loc. Nu doar mintea, ci corpul lui cu totul refuza realitatea. Cati s-a dus după el şi l-a luat pe sus, l-a adus în Spania şi l-a pus pe picioare hrănindu-l cu peşte, foarte mult peşte, şi suc de portocale proaspăt stors. Românilor le plăcea atât de mult sucul de portocale, încât la sosirea în Spania aveau toţi aceeaşi reacţie faţă de el, îl gâlgâiau cu carafa pe stomacul gol până făceau gastrită, era ritualul iniţiatic.

După ce Cosmin a redevenit funcţional, Cati a mai făcut un drum în România cu maşina, de data asta ca s-o aducă pe Laura, iubita lui. Nu mai erau iubiţi de fapt, şi asta din cauza băiatului. Nici fata nu era sigură că voia s-o ia de la capăt cu el, dar lucra ca laborantă la combinatul siderurgic, unde făcea controlul calităţii pentru tabla zincată, muncea în mediu toxic şi banii îi ajungeau numai de chirie şi facturi, mâncarea o lua la caserolă de la părinţi şi simţea foarte acut fundătura în care se afla în oraşul lor de provincie din estul ţării. Lui Cati nu i-a fost greu s-o convingă să urce cu ea în maşină – de-asta s-a şi dus cu maşina, e mult mai uşor să faci pe

cineva să se urce în maşină în faţa blocului decât să-l târâi la avion, silindu-l înainte să-şi facă un bagaj foarte limitat. Nu trebuia să-i lase fetei senzaţia că pierde ceva dacă lasă în urmă uscătorul de păr sau cizmele preferate (pe care oricum nu le va purta niciodată acolo), aşa că i-a primit toate bagajele şi i le-a îndesat în portbagaj şi pe bancheta din spate. Călătoria aceea de trei zile la drum întins a fost baza relaţiei lor ulterioare. Cu toate că se ştiau dinainte, abia acum a reuşit Cati să şi-o apropie pe fată pe viaţă. Avea capacitatea asta extraordinară de a se lipi de oameni, îi asculta şi-i încuraja, se interesa de ei, le rezolva problemele. Avea sute de contacte şi ştia exact pe cine cu cine să combine şi totul mergea atât de natural, încât părea vrăjitorie. Le
dădea să mănânce, îi împrumuta cu bani (mereu sume foarte mici, pe care era pregătită să nu le mai recupereze), îi găzduia în depozitul aprozarului, unde – împreună cu bărbatu-său – adusese mobilă şi saltele de prin gunoaie şi improvizase un adăpost. Cu mult înaintea grupurilor de Facebook, pline de informaţii dubioase şi entităţi non-umane, unde nişte rătăciţi caută totuşi şi acum sprijin, Cati a făcut din magazinul românesc un centru de informare, un punct de plecare pentru cei care aterizau acolo pentru prima dată şi un refugiu pentru cei care dădeau de greu. îşi găsise menirea în lucrurile astea, care o interesau mai mult decât aprozarul în sine, avea atitudinea asta de cloşcă

pe care o păstrase din ţară, unde lucrase ca învăţătoare.

La început, fără acte o perioadă îndelungată, Laura a lucrat la sere şi apoi la o firmă de ambalat legume şi fructe, la *envasat,* cum spuneau românii. în 2007, imediat după ce şi-au luat amândoi numărul de identificare al cetăţeanului european, acel NIE, a venit şi copilul. Cosmin pierduse repede toţi banii din Irak în nişte încercări eşuate de a lucra în construcţii cu propria echipă de români. După aceea s-a angajat fără acte la un peisagist englez care întreţinea curţile unor vile din câteva cartiere selecte de pe litoral – tundeau gazonul şi gardul viu şi adunau rahaţii de câine din iarbă. într-o zi, în 2008, a suferit un accident stupid, şi-a secţionat antebraţul până la os cu drujba în timp ce netezea un gard de tuia. A primit îngrijirile necesare la urgenţe, dar apoi a trebuit să meargă în ţară pentru tratament şi recuperare la o clinică privată, fiindcă în Spania nu avea asigurare şi la privat nu şi le-ar fi permis. Recuperarea a fost lungă şi anevoioasă, dar el a acceptat cu stoicism această rană fizică, pentru care probabil că fusese pregătit de pe front, dar de acolo se întorsese cu trupul întreg.

Cu ajutorul lui Cati şi al iscoadelor ei pe piaţa muncii, Laura şi-a găsit în cele din urmă un serviciu la compania locală de apă. Urmărea recircularea apelor uzate, ceea ce avea în sfârşit legătură cu pregătirea ei de chimist. Angajarea la stat a fost reuşita supremă în procesul ei de integrare, această călătorie a eroului din care trebuiau să iasă cu toţii transformaţi. Laura avea

norocul să aibă ureche bună pentru limbi străine şi vorbea spaniolă perfect. Copilului i-a pus un prenume spaniol şi tot ce şi-a dorit pentru el a fost să nu se dea de gol vreodată că e din părinţi străini.

Pentru Cati, încununarea procesului de integrare a fost cetăţenia spaniolă, documentul ca o diplomă obţinută după un lung şir de examene, mai important şi mai transformator decât orice diplomă de studii din viaţa ei. Voia să aibă ceva la mână, cum spunea ea, o dovadă, dar nu din partea oricui, ci chiar a regelui şi a statului, iar pentru asta a fost silită să renunţe la cetăţenia română, fiindcă cele două ţări nu aveau acord de dublă cetăţenie. Vorbea spaniolă corect, avea o gramatică bună, dar pronunţia o trăda de la o poştă. Poate de-asta şi-a dorit atât de mult hârtia, ca să simtă că va li crezută atunci când spune că e de-acolo.

După recuperarea lui Cosmin s-a dus din nou cu maşina după el, dar de data asta n-a reuşit să-l mai convingă, deşi era aproape toată familia în Spania, plecase între timp şi fratele mai mic. Cati s-a întors, în schimb, cu propria ei mamă, ultima dintre bătrânii familiei rămasă în viaţă.

în primele săptămâni, femeia stătea pe scaun în faţa aprozarului, cum făcea şi acasă, stătea la poartă şi se uita cine trece, doar că acasă nu era singură şi-i cunoştea şi pe trecători. După un timp, poliţia care patrula în zonă a oprit să întrebe dacă e totul în regulă şi atunci
Cati a ieşit repede şi le-a zis că da, îi cunoştea pe cei de la patrulă, dar şi ei ştiau ce focar e magazinul ei şi au cerut totuşi actele bătrânei.

După asta, Cati i-a interzis să mai stea pe trotuar ca o cerşetoare şi i-a instalat scaunul în magazin, aproape de uşă, să-i intre aer de afară.

Când Sofia s-a mutat cu Robert în depozitul lor, bătrâna a început să-i iscodească un pic prea mult, deşi probabil că ştia deja toată povestea de la fiică-sa. Dar se plictisea cumplit. Şi a devenit un pic prea insistentă cu băiatul.

El folosea acum transportul public din oraş, ajungea acasă mai repede după ore, iar Sofia nu muncea, aşa că avea şi ea mai mult timp de petrecut cu el. A observat că devenise foarte anxios social, iar faptul că bătrâna stătea cu ochii pe el ca un uliu nu-i pica bine copilului. Robert avea tot felul de fobii, se temea de vătămare corporală, credea că oamenii vor să-i facă rău fizic. La şcoală dezvoltase o anxietate sporită în legătură cu testele şi în general orice formă de evaluare. Sofia se gândea că sunt anii tulburi ai adolescenţei, dar şi-a dat seama că nici mediul nu le e favorabil şi că trebuie urgent să scape de acolo amândoi. Robert era, în ochii Sofiei, un copil moale, care se temea de contondentele lumii, dar care nu s-ar fi dat în lături să-şi facă rău. îl simţea că se apropie de limită. Şi i-a revenit şi ei frica aia din primii lui ani de viaţă – frica să nu moară copilul şi, mai ales, să nu moară din vina ei. Orice tuse, orice episod febril, orice plânset mai lung sau mai tare îi activa frica asta primitivă.

Băiatul a început să-i spună *să-i dea drumul,* chiar aşa, de parcă ar fi fost legat în lanţ. Voia să plece înapoi în ţară. Voia acasă.

Când a spus prima dată lucrul ăsta şi de faţă

cu mama lui Cati, bătrâna a sărit că da, să-i dea drumul copilului. Ea, o familistă convinsă, cum erau oamenii pe vremuri, lucra acum împotriva mamei. Sofia era de părere că mama e un acasă mai puternic decât ţara sau limba sau bunicul, dar a cedat repede la gândul că Robert ar fi putut să-şi pună capăt zilelor dacă nu i-ar fi făcut pe plac. Asta e povestea pe care şi-a tot spus-o după aceea şi pe care le-a spus-o şi altora care o întrebau de el, nu chiar explicit, ci printre rânduri, lăsând să planeze asupra copilului imaginea asta de instabilitate mintală, care îl făcea un om foarte fragil şi în acelaşi timp un om al vremurilor sale.

Au avut cu bunicul o conversaţie în trei pe Skype. Sunetul acela tipic al aplicaţiei avea să-i provoace Sofiei durere multă vreme după ce n-au mai folosit-o, după ce au trecut la alte modalităţi de comunicare video pe telefon sau după ce au început să folosească sutele de minute gratuite în spaţiul european incluse în abonamente – minutele în UE creşteau de la o reînnoire la alta. Melodia veselă şi rotundă de la Skype avea s-o asocieze mereu cu începutul chinuitor şi cu spaima de a fi descoperită în anii de ilegalitate, deşi adevăratul început nici măcar nu fusese acesta, fuseseră cabinele de la *locutorio* unde scria e-mailuri sau telefoanele publice de la colţul străzii care-i mâncau banii – din zece minute îi rămâneau brusc trei, conversaţiile se întrerupeau din senin în mijlocul cuvintelor. Acesta fusese adevăratul început, jumătăţile de fraze, şi acelea false, pentru că celor de acasă le zicea mereu că e bine.

Când au vorbit cu bunicul, aşezaţi unul lângă altul pe două scaune, foarte aproape, ca să încapă în cadru, Robert s-a întors către ea, către obrazul ei mai bine zis, şi a spus din nou *dă-mi drumul.* Bătrânul a sărit să-i ţină partea, să i-l trimită înapoi pe băiat. Să nu-l mai chinuie. S-au pus de acord că ar fi mai bine pentru copil să-şi termine şcoala în România şi să încerce să revină după liceu sau după facultate. Nu s-au gândit că universul şcolar mult mai agresiv şi mai competitiv din România avea să-i sporească lui Robert anxietatea de evaluare până la blocaje greu de depăşit. Şi avea să-i năruiască stima de sine. Cel mai probabil de asta n-a reuşit să se ducă la facultate mai departe de propriul oraş.

între timp, în ţară, migraţia şi remigraţia deveniseră discipline academice şi copiii ca Robert ajunseseră statistici şi obiecte de studiu. Cu toate că cifrele oficiale erau precare şi autorităţile nu păreau dornice să măsoare şi să înţeleagă fenomenul, mai apăreau – de obicei la şcoală – tineri doctoranzi sau cercetători care voiau să stea de vorbă cu copiii. Robert se temea de aceşti oameni. Iar faptul că interviurile şi chestionarele nu se puteau completa decât cu acordul părinţilor a fost în folosul lui, fiindcă bunicul îi spunea să invoce asta – tutorele legal nu e în ţară şi nu-şi poate da acordul pentru nimic. Nici Sofiei nu i se părea o idee bună să-l lase să se supună chestionării. însă adevărul era că nu făcuseră încă pace, ei ca familie, cu ceea ce li se întâmpla şi încă erau dominaţi de un sentiment de ruşine. Aveau confortul financiar care altfel ar fi fost imposibil de obţinut, dar în

același timp aveau un deficit afectiv şi legături viciate ireversibil şi le era imposibil să recunoască în faţa societăţii că distanţa dintre ei era, mai presus de toate, umilitoare.

După ce s-a întors băiatul, bunicul a vrut să-l adopte, dar pentru asta ar fi trebuit ca Sofia să fie decăzută din drepturile părinteşti. N-au ştiut cum să iasă din acest impas, aşa că au aşteptat să treacă timpul, ca Robert să ajungă major, evitând până atunci cu toţii, dar mai ales băiatul, care era deplin conştient de situaţia lui, orice activitate sau împrejurare care ar fi necesitat acordul părinţilor.

Luna e mare şi luminoasă, atârnă jos pe cer, aşa încât un ochi sănătos de om îi poate distinge în toiul nopţii, Sofia aşteaptă ca băiatul să revină cie la toaletă, clar el întârzie mult. începe să se îngrijoreze, poate i s-a făcut rău sau poate are probleme cu vreunul dintre obiectele sanitare uneori nărăvaşe.

îşi ia halatul pe ea şi iese clin *avans* fără să se împiedice de nimic. Adaptarea la mediu a presupus printre altele navigarea milimetrică în vag relieful, în camping, felinarele aprinse pe timpul nopţii sunt şi ele nişte sfere de lumină alb-gălbuie, supradimensionate Sfepectaculoase, par corpuri cereşti sau mici OZN-uri încremenite deasupra solului. Cerul sclipeşte plin de toate stelele, marea se aude un pic mai la vale.

Toaletele sunt în mijlocul campingului, camuflate parţial de vegetaţie, luminate permanent de becuri difuze. Ce e specific acestei perioade de *baja temporada,* de sezon jos adică, nu e temperatura scăzută şi nici întunericul lung, ci liniştea rezidenţilor care dorm adânc. Pare că la începutul fiecărei nopţi se aştern pe hibernat, iar dimineaţa se trezesc cu greu. E unul dintre puţinele lucruri marcate de ritmurile naturii care se simt aici.

Paşii Sofiei se aud pe pietriş. Intră la baie, la bărbaţi, se uită şi la duşuri, dar Robert nu e acolo. încearcă şi la femei, încearcă şi cabina de duş destinată persoanelor cu dizabilităţi, cea mai solicitată dintre toate fiindcă e cea mai spaţioasă.

Băiatul nu e nicăieri. Sofia îl strigă încet şi nu-i răspunde nimeni.

Dă o raită prin camping. De la toalete coboară

spre ieşirea din vale pe aleea de lângă curtea lui Tomâs,
apoi se întoarce pe aleea cealaltă, ce mărgineşte gardul *cbaletului* de alături. Ajunge în cele din urmă la intrarea de sus, de lângă recepţie, şi acolo vede lumină în ambulanţa încă netransformată complet a Anei Lisa. Se aud voci. Robert e la ea, vorbeşte în spaniolă. Râd amândoi, un râs lăbărţat care se împrăştie în tot vehiculul. Sunt beţi sau fumaţi. îi ascultă un pic, dar mai ales pe el, pe care-l ştie mereu serios şi grav, mai degrabă tăcut şi nu foarte dornic de oameni.

înapoi în pat, stinge lumina ca de păpădie şi nu ştie ce să facă cu lucrul pe care tocmai l-a descoperit. Cu viaţa secretă a lui Robert. Cu femeile pe care le vizitează. Ştie că a avut prietene, sigur, dar ea nu le-a cunoscut niciodată. Abia acum viaţa lui sexuală şi dorinţele lui devin o realitate pentru ea, chiar dacă nu-i e clar ce s-a întâmplat sau urmează să se întâmple în rulota Anei Lisa.

Nu se poate abţine să se întrebe dacă el o s-o caute pe ea în partenerele lui. Dacă va avea nevoie să fie îngrijit în felul acela matern. Şi cât va putea recupera din absenţa ei prin ceea ce-i vor oferi în general femeile.

Când Robert se întoarce în caravana mamei, e crepuscul, se aud mierlele. La vale, traficul sporadic acoperă deja zgomotul mării. Băiatul miroase a de toate şi nu se schimbă, se trânteşte aşa în pat şi adoarme cu faţa în pernă şi picioarele îndoite către spate, într-o poziţie bizară, de parcă ar fi conturul cuiva căzut pe

asfalt.

A doua zi e duminică şi au planuri cu Pilar, iar Sofia, prefăcându-se că nu a simţit nimic astă-noapte, va trebui să tragă de el să-l trezească şi să-l împingă să se spele.

Români în Spania

Bună ziua, băiatul din fotografie este fratele meu, Stratulat Florin, 29 de ani, dispărut din data de 2 martie, atunci am vorbit ultima dată cu el la telefon. A plecat acum trei luni în Germania cu nişte persoane (menţionez că nu se cunoşteau dinainte), de o lună nu mai ştim nimic de el. Pe grupul Dispăruţi în Europa a scris cineva că ar fi fost văzut în Spania. Vă rog, dacă ştiţi ceva sau l-aţi văzut să mă contactaţi în privat, mulţumesc!

Sofia a cunoscut-o pe Pilar când îngrijea de mama lui Tomás şi ieşea cu bătrâna la aer pe faleză. Pilar mergea cu câinele la plimbare şi s-au intersectat de câteva ori, iar cea care a intrat în vorbă cu ea a fost bătrâna. După mulţi ani, când, ajutată de Tomás, Sofia şi-a găsit locul de muncă în camping, a reîntâlnit-o pe Pilar, care avea o casă de vacanţă la două străzi mai încolo, într-o închisă cu gard de fier, cu case înşiruite pe o parte şi pe alta. E psihoterapeută şi locuieşte în Madrid şi prima dată când au ieşit la un bar de *tapas* doar ele două, Pilar a întrebat-o pe Sofia ce mai face, iar Sofia i-a împărtăşit o îngrijorare sau o tristeţe şi ea a sărit ca arsă, că nu vrea să audă nimic de genul ăsta, că toţi prietenii ei ştiu că e terapeută şi vor terapie pe gratis de la ea, că în timpul liber ea nu e silită să asculte astfel de lucruri şi, dacă Sofia vrea *să vorbească* cu cineva, să întrebe la medicul de familie, că terapia se decontează. Luată prin surprindere de această reacţie, Sofia a zis că în ţara ei, *en mi pais* – aşa zicea mereu, *în ţara mea,* fără a o numi, pe de o parte, pentru a evita să dezvăluie de unde vine, pe de alta, pentru a-l scuti pe celălalt să memoreze informaţia –, în ţara ei, dacă ai nevoie să vorbeşti cu cineva, te duci la

preot. A spus-o fără să se gândească prea mult, nu credea în preoţi, dar nici în terapeuţi. Işi crease însă un fel de

reflex de a invoca diferenţe culturale drept paravan, le îngroşa şi uneori inventa, chiar cu riscul de a părea primitivă. în fond, de unde să ştie celălalt ce e sfânt în ţara ei?

Pilar avea atunci o zi proastă, era mai irascibilă decât de obicei, dar în conversaţii ulterioare i-a mai zis de vreo două ori acelaşi lucru, că nu face terapie gratis în timpul liber, aşa că Sofia şi-a dat seama că de faţă cu ea trebuia să spună mereu lucruri vesele sau cel mult neutre.

Toţi bătrânii în casa cărora fusese Sofia *internă* voiau să iasă duminica la *churros* şi ciocolată caldă şi, dacă nu se puteau deplasa, o trimiteau pe ea să cumpere. A rămas cu această tradiţie duminicală şi după ce a scăpat din prizonierat, din chinurile vieţii de *internă.* La început, *churros* i se păreau scârboşi şi uleioşi, cumva anti-medite- raneeni, când îi băga în gură, simţea grăsimea lipindu-i-se de vene şi artere. Dar apoi s-a obişnuit cu ei şi mai ales cu ciocolata caldă, care în unele cofetării era groasă ca o budincă şi trebuia mâncată cu linguriţa.

De câte ori vine Robert în vizită, îl scoate duminica la *churros,* dornică să-i prezinte această tradiţie pe care şi-a însuşit-o, acest obicei autentic, cum e tot ce fac bătrânii locului duminica.

După ce cobori din camping către plajă, în dreapta şoseaua şi linia de tramvai merg paralel cu coasta până în oraşul care s-a întins cu suburbiile lui până aici. în stânga, aceeaşi şosea duce către plaja pietroasă destinată câinilor, trece peste Río Seco, prin albia căruia curge

uneori un firişor de apă unde se aciuiază zeci de raţe care dispar imediat ce seacă apa, apoi continuă pe lângă un Lidl şi un Consum şi o Mercadona şi intră în satul al cărui nume e un diminutiv al lui „câmp” şi pe care Sofia l-a numit, în propria limbă, Câmpuşor.

Dacă ar fi o planşă cu machetele clădirilor, Câmpuşorul ar fi foarte greu de ţinut în palmă în echilibru, fiindcă s-ar răsturna imediat către mare. E un loc bizar, o zonă rurală de pe ţărm, care a crescut brusc în perioada de vârf a industriei construcţiilor, cea care a distrus atâtea spinări de imigranţi. Plaja e străjuită de blocurile înalte, pline de apartamente de vacanţă folosite timp o lună pe an şi lăsate goale în rest. Apoi, mergând spre interior, regimul de înălţime al clădirilor scade. în piaţete sunt toate plantele de apartament din România, gigantice. Mai ales ficuşii cu trunchiurile lor ca ceara topită din lumânare, care-i inspiră Sofiei un sentiment religios. Par foarte vii, pe trunchiuri se vede clar cum au trecut prin viaţă, iar asta impune respect.

Pe latura opusă ţărmului, satul se învecinează cu o autostradă zgomotoasă, care are o vibraţie de pericol. Acolo se află partea veche şi tristă a satului, sunt câteva străduţe cu case abandonate, năpădite de vegetaţie ţepoasă, echipată de natură cu aceste arme inutile, împotriva unor prădători care au abandonat şi ei zona. Sunt case ca nişte mici cuburi albe cu grilaje în geam, joase şi cariate, care pe Sofia o fac nostalgică după locuri mai puţin ordonate şi mai puţin limpezi. Trece uneori pe aici târând după ea căruciorul de piaţă, în drum spre Aldi, când i se pune pata să

cumpere câte ceva care se găseşte numai şi numai în Aldi, magazinul unde toţii clienţii intră de pe autostradă. Nimeni nu vine pe jos pe aici prin spate, iar dacă se întâmplă totuşi să se apropie câte o maşină, încet, cu precauţie, de parcă ar studia-o, Sofia se simte ciudat că a fost surprinsă mergând pe jos.

Pe ţărm, în faţa blocurilor înalte sunt terase şi magazine, iar în capătul falezei, păstrând tradiţia satului pescăresc, o dată pe săptămână se face *subasta,* licitaţia de peşte. Dar e mai mult o punere în scenă pentru turişti. Nu se ştie dacă peştii sunt într-adevăr aduşi de pe mare în dimineaţa aceea. Clienţii care cumpără câte ceva primesc şi o sacoşă de pânză cu cadouri imprimate cu logoul biroului de informare turistică: un şorţ de bucătărie, un carneţel, un pix. Terasa cu *churros* e încadrată de două magazine de marochinărie, una din industriile tipice regiunii pe vremuri, magazine care încă au produse lucrate local, la preţuri decente, şi care cumva au supravieţuit. Unul se cheamă „Hernández şi fiii”, celălalt „López şi fiii”. Terasa aparţine unei fabrici de ciocolată din Villajoyosa, oraşul vesel, aflat ceva mai la nord pe linia de tramvai.

Fabrica, la rândul său o afacere de familie, oferă tururi ghidate de două ori pe zi, iar Sofia îşi doreşte ca în această ultimă şedere a lui Robert aici să meargă împreună cu el s-o vadă. în douăzeci de ani n-a fost niciodată la Villajoyosa, deşi e atât de aproape. îşi dă seama abia acum, înainte de plecare, cât de restrânsă e aria pe care o cunoaşte în ţara adoptivă. E vorba de o rază

mică de câteva sate şi orăşele în jurul metropolei, acolo unde o poate duce uşor transportul public. N-a fost niciodată în capitală. N-a fost niciodată în alte regiuni autonome. E plecată în Europa de douăzeci de ani, dar Europa este o fâşie aridă înghesuită între Autostrada Mediteranei şi Mediterana însăşi, atât de puternic modelată după cerinţele turistice, încât până şi localnicii se poartă ca turişti.

Căldura, toropeala, mersul nonşalant al oamenilor pe esplanadă, hainele sumare şi colorate, costumele de baie atârnate în camping pe frânghii sau prin pomi au făcut-o în anii din urmă confuză, are sentimentul că e într-o vacanţă lungă şi bizară, cu ceas deşteptător, certuri cu clienţii şi colegii, spaima constantă de evaluările pe Booking şi eterna frustrare financiară, pentru că salariul nu trece niciodată de pragul psihologic al salariului minim pe economie şi totul trebuie pus deoparte pentru ceva important, esenţial, pentru scopul ei în viaţă – locuinţa băiatului şi bunăstarea celor lăsaţi în urmă acasă.

Locul de muncă printre oameni aflaţi mereu în tranzit, în spaţiu şi timp intermediare, şi locuinţa ei – rulota pe două roţi, dar fără un vehicul şi nici măcar posibilitatea unui vehicul care s-o deplaseze într-un loc sigur, într-un adăpost real – au făcut-o totuşi să-şi accepte mai uşor condiţia de om dezrădăcinat. îşi închipuie uneori că e şi ea un cetăţean al lumii şi înmagazinează poveştile şi experienţele clienţilor cu care stă de vorbă seara, după ce încuie recepţia şi trage poarta de fier, nu în jurul focului, pentru că nu au voie să facă foc în camping, ci în jurul spiralelor

anti-ţânţari. Beau bere şi râd şi Sofia uneori îi crede că sunt prietenii ei, alteori îi suspectează că au interese ascunse, cum ar fi să obţină o parcelă mai bună la anul. N-are încotro, doar pe ei îi are. Uneori râde sincer că a înţeles glumele greşit şi totul e foarte absurd, alteori se forţează să râdă la grămadă cu ceilalţi, conştientă că n-a înţeles, că n-au nimic în comun, că e o intrusă.

Geografia e în obiecte, şi-o lărgeşte adunând frenetic tot ce poate aduna. Unele sunt cadouri, altele sunt lucruri abandonate la recepţie sau în bungalow-uri sau în parcele. Repelentul de insecte cu sigla KLM, primit de la clientul însoţitor de bord pe rute exotice. Amuleta adusă din Bali de madrilenii care stau aici peste vară. Căluţul roşu de lemn care pare a fi ceva tradiţional în Suedia, cu flori pictate pe el de zici că e îmbrăcat în ie. Şi vinurile şi bomboanele şi cremele cu canabidiol pentru durerile de genunchi, pe toate le primeşte, nu refuză nimic, şi şampoanele abandonate la duşuri şi labele de scafandru de la Decathlon cumpărate degeaba de unii care credeau că pe aici se văd peşti şi castele subacvatice.

Şefii îi spun din când în când că parcela ei e prea plină, dă pe dinafară, trebuie să ia nişte decizii. E modul lor politicos de a o invita să mai arunce din lucruri, dar ea deja a construit amintiri în jurul obiectelor, deja a fost acolo şi vrea să păstreze experienţele.

Şi acum vrea să le împacheteze pe toate şi să le trimită acasă, în locul acela pe care-l crede neschimbat de decenii, un spaţiu al lipsurilor şi al nevoii constante nu de altceva, ci de mai mult.

Sofia şi Robert ajung la terasă cu câteva minute mai devreme, dar Pilar e deja acolo şi are în faţă ceea ce are toată lumea în faţă, o ceaşcă de ciocolată caldă şi o farfurie lunguiaţă cu trei *churros,* de care însă nu s-a atins deocamdată.

La umbră e rece, dar nu prea e umbră. Soarele, în schimb, e puternic, arde pielea şi retina, marea sclipeşte, iar undeva departe de mal câţiva oameni pare că stau în picioare pe linia orizontului. Neclintiţi pe plăcile lor, maeştri ai echilibrului, când echilibrul e doar o iluzie. Văzuţi de aproape, le tremură probabil muşchii picioarelor, dar şmecheria e că nu-i vede nimeni de aproape.

Femeile se salută şi se îmbrăţişează, apoi Robert se apleacă şi el să-şi atingă obrajii de Pilar, pe care o cunoaşte de acum câţiva ani, când tot aşa, la o terasă, ea i-a spus Sofiei *estăs enamorada de ¿1,* iar Sofia a sărit, *que va!,* nici vorbă. A fost furioasă pe Pilar că a spus aşa ceva de faţă cu băiatul, ea, care nu voia să fie terapeută cu prietenii, nu voia să repare nimic în timpul liber, acum a reuşit să strice. Sofia a comentat mai târziu cu Robert: ce prostie. Tot nu-i trecea, dar băiatul părea că nu pricepe, sau poate o fi priceput, dar nu era afectat. Ea n-a mai deschis subiectul, dar i-a rămas înşurubată în cap vocea lui Pilar. O desluşise atât de uşor. Ştia despre ea lucruri pe care nu le ştia nici ea însăşi. Era o vrăjitoare. O inteligenţă artificială.

Acum femeia a insistat să se vadă. Sofia s-a gândit că Pilar, cu superputerile ei de a citi oamenii, intuieşte ceva despre pensionare şi vrea să-şi ia rămas-bun.

Şi într-adevăr asta vrea, doar că le zice scurt că-şi pune în vânzare *chaletul* şi trebuie să se debaraseze de lucruri, oare şi-ar dori şi ei câte ceva?

Sofia spune că da, din politeţe, dar şi din dorinţa sinceră de a revedea o ultimă dată casa care-i place atât de mult şi cu care avusese atâtea fantezii în ocaziile în care Pilar a invitat-o la un pahar pe terasă. E o casă aproape goală, ca orice casă de vacanţă, fără acele obiecte mici care-i dau suflet, dar asta face cu atât mai tentant exerciţiul de imaginaţie care-i place Sofiei atât de mult: cum aş aranja eu aici? cum aş dormi? unde aş pune capul, către uşă sau către geam?

Stabilesc vizita pentru a doua zi dimineaţă, iar Pilar îi anunţă că urmează să se vadă în curând cu o altă prietenă, tot aici. Le-a alocat doar o oră. îşi termină ceaşca de ciocolată, adună resturile de pe margini cu linguriţa şi mai cere una, dar de *churros* tot nu s-a atins.

Robert se ridică, Sofia se scotoceşte în geantă după portofel, iar Pilar îi face semn că plăteşte ea. Sofia primeşte fără a protesta cum făcea mai demult, se preface că a învăţat să primească, dar mai ales genul ăsta de atenţie – cinstea – o încurcă. După atâtea obiecte adunate, după atâtea exerciţii de a primi, are în continuare un nod în gât la terasă sau la restaurant, când scot alţii banii să plătească. în mintea ei le rămâne datoare.

Pe drum, Robert îi spune că s-a simţit alungat de la masă, dar nu e treaba lui să aibă sentimente faţă de prietenii ei.

— Atunci de ce-mi mai spui? zice ea, care-şi doreşte ca Robert să aprobe cât mai multe lucruri din viaţa ei, inclusiv pe oamenii de care se înconjoară.

Ar vrea ca băiatul, înţelegând ce posibilităţi a avut ea aici, să priceapă că acesta e cel mai bun loc posibil pentru ea în această străinătate şi ea a făcut totul pentru a şi-l construi aşa.

Pe drum se opresc la un magazin cu obiecte ieftine de plastic, un bazar care miroase a colac de plajă şi care-i aduce aminte mereu Sofiei de copilăria lui Robert, când mergea cu el la ştrand şi-i umfla jucăriile gonflabile cu gura. Ea vrea să întrebe de cutii de carton, a început să umble pe la tot felul de magazine să adune cutii pentru pachetele pe care le va trimite acasă.

— Doar n-o să le iei de aici să mergi aşa cu ele pe stradă, zice Robert.

Sofia mai are în *avans* nişte cutii şi toate au fost luate de departe, a mers aşa cu ele pe stradă. Acum se gândea că dacă e şi el pot lua mai multe.

— Cumva ţi-e ruşine? îl întreabă ea. Aici nu te cunoaşte nimeni.

Robert plescăie din buze, plictisit, iar în ea începe să crească brusc furia. Că el nu înţelege cât de greu e să faci un pachet şi să-l trimiţi peste cinci graniţe, deşi a primit o groază de pachete de la ea. Că refuză nu doar s-o ajute ducând o cutie goală până acasă, ci îi refuză nevoia de a-şi trimite lucrurile, agoniseala, viaţa, nevoia de a duce cu ea înapoi în România o parte

din aceste castele de nisip alcătuite din obiecte mici care stau unele peste altele în echilibru precar, în spaţiul ei
minuscul. Că aceasta nu e o întoarcere, ci încă o dezrădăcinare, dublată de ceea ce se numeşte „scoaterea din sistem”, şi că ea are nevoie să vadă obiectele ca să înţeleagă unde s-au dus cei douăzeci de ani şi să-şi poată spune că a rămas cu ceva.

Toate aceste gânduri îi vin de-a valma în timp ce băiatul îi întoarce spatele şi e pe punctul de a pleca din faţa magazinului.

— Hai că mă duc înainte, ne vedem acasă, zice el, fără să negocieze nimic.

Comoditatea lui e chinuitoare. Iar ei îi vine să strige, cum n-a strigat la el niciodată, pentru că era copilul ei fragil care trebuia ocrotit, şi ea l-a ocrotit prin a pleca şi l-a rănit ocrotindu-l, dar acum copilul s-a făcut mare şi afurisit şi nu pricepe nimic, iar ea se teme de România şi se teme să recunoască asta şi nu găseşte de strigat decât atât:

— Comunistule!

Băiatul deja pune piciorul pe trecerea de pietoni, o maşină se opreşte să-i acorde prioritate şi el face un semn de mulţumire, Sofia îl priveşte din spate cum se îndepărtează, i se pare că are un umăr mai sus decât celălalt şi se gândeşte că trebuie urgent făcut ceva în legătură cu asta.

1

— Sunt frumoasă? îl întreabă Sofia pe taică-su în apelul video, într-un moment de tăcere, în care

nu mai ştiu ce să-şi spună după ce şi-au spus deja esenţialul.

Are părul prins într-o coadă bogată, adusă peste umăr, în faţă, şi se apropie un pic de ecran. Nici în realitate nu-şi arată vârsta, pare mai tânără, iar din dispozitivele electronice cu atât mai mult.

— Mânca-te-ar tata, să nu te deochi, zice el şi pupă telefonul.

îi face jocul.

în discuţiile cu tatăl, Sofia se simte un copil bătrân, deşi la un moment dat probabil că ar fi trebuit să se Iacă rocada, să devină ea părintele lui. Păstrează în continuare plăcerea vinovată de a se lăsa alintată de el, deşi aproape de fiecare dată trebuie să-l roage, să atragă alintul cu nişte întrebări. Frumuseţea fizică i se pare < eva mult mai concret decât cea interioară, deşi e la fel de subiectivă. Dar e mai uşor de observat şi de măsurat şi e compatibilă cu distanţa. Frumuseţea interioară cere apropiere pentru a fi simţită.

— Când vii? întreabă bătrânul. Cât mai am de aşteptat?

Mai sunt două luni până la programarea la INSS, abia atunci o să ştie sigur când poate ieşi. Vârsta de pensionare e în curs de majorare, creşte cu două luni pe an până va ajunge la 67 de ani în cazul femeilor, iar anul acesta e de 66 de ani şi două luni, limită peste care Sofia tocmai a trecut. însă mai e şi un stagiu de cotizare minim care trebuie atins, iar calculele ei nu sunt foarte precise, cu toată nebuloasa din primii ani şi cu

găurile dintre locurile de muncă.

în copilăria ei femeile ieşeau la pensie la 55 de ani. Apoi mai aveau de trăit o vreme fără dureri, sau nu, mai aveau de crescut nepoţi, sau nu, dar era o vârstă pe care o puteai cuprinde cu mintea. Acum, lumea pare că se află într-o cursă cu vârsta minimă de pensionare, angajaţii aleargă să prindă o vârstă decentă, dar e alergarea aceea în gol din visele urâte. Legea trece alergând pe lângă ei şi le-o ia înainte invocând medicina modernă, dar medicina modernă nu e gratis, e plină de patente şi de acţionari, iar roboţii, atât de detestaţi pentru abilităţile lor sfidătoare, nu fac în aşa fel încât munca oamenilor de rând să fie mai puţină.

— Şi eu aştept, îi spune ea tatălui.

Conştientă că revenirea ei va tulbura aranjamentele împământenite acolo în ultimii ani, cu nepoata care vine să gătească şi vecina care vine la curăţenie şi Robert care gestionează relaţia bunicului cu medicul de familie şi cardiologul şi neurologul, conştientă că toţi aşteaptă ca ea să preia toate acestea şi speriată că de fapt asta este aşteptarea şi nu alta.

Români în Spania

Agenţie de repatrieri internaţionale – Odihnă eternă pe meleagurile natale

- preluare de la locul decesului
- conservare personalizată
- întocmirea documentelor necesare
- transport internaţional cu autovehicul dotat conform normelor europene
- înmormântare în România, la cerere
- program non-stop
  personal calificat, cu experienţă

IIIATENŢIE. Românii decedaţi de Covid 19 POT FI REPATRIAŢI în România!!!

Se lasă un întuneric timpuriu de februarie şi, în lipsa soarelui, aerul se răceşte, temperatura scade brusc, iar *campiştii* se refugiază în rulote. în partea de jos, în vale, dincolo de duşuri, sunt două corturi prin care se văd lumini. Au un aer de sărbătoare în cimitir.

Sofia se întoarce de la recepţie cu mănunchiul de chei zăngănitoare şi aproape de rulota ei aude paşi pe pietriş. E Rodolfo, clientul din parcela 18, cu o farfurie de cărnuri care tocmai au sfârâit pe grătar, îi aduce şi ei să guste împreună cu *el cbico.* Rodolfo e un client nou, nu-l ştie din alţi

ani, e aici de o săptămână cu familia şi Sofia se întreabă ce l-a apucat să-i ofere mâncare. Se fac multe tranzacţii cu farfurii în camping, dar în general între clienţi vechi care se cunosc între ei sau între rezidenţă permanenţi, cei nou-veniţi nu prea intră în jocul ăsta.

Primeşte politicoasă şi duce mâncarea înăuntru, o transferă în altceva, şi-i înapoiază farfuria bărbatului care aşteaptă la marginea parcelei ei, lângă o bucată scurtă, de vreun metru, de gărduţ decorativ foarte scund, găsit cine ştie pe unde şi înfipt în pietriş. Limita parcelei se continuă cu câteva ghivece cu flori.

Sofia începe să se frământe. De ce a fost mituită cu carne? Probabil Rodolfo va avea musafiri şi vor face gălăgie şi vrea s-o aibă de partea lui în caz de reclamaţii.

Trebuie să fie vigilentă. Tura ei s-a terminat la ora opt, clar pentru că şefii o lasă să stea gratis în camping are şi rolul acesta informai de jandarm de noapte. între opt seara şi opt dimineaţa telefonul de la recepţie e *desviat* către telefonul ei personal, trebuie să le deschidă poarta clienţilor întârziaţi, uneori şi după miezul nopţii, şi în general să aibă grijă în afara orelor de program să nu l'ie haos, mai ales haos din acela care ar putea atrage autorităţile.

Robert stă chinuit într-o parte, pe pat, şi se uită la ceva în telefon. Semnalul e foarte prost, *covertura,* cum zice Sofia, fiindcă la ora asta toată lumea din camping face acelaşi lucru, toţi stau chirciţi şi înghesuiţi şi scro- lează. Băiatul trebuie să-şi scoată căştile din ureche ca să audă ce-i spune maică-sa, iar ea îi oferă farfuria cu carne – două feluri de cârnăciori şi o bucată de iepure, despre care Rodolfo i-a spus Sofiei că e vânat de fratele lui, ceea ce pe ea o face mai puţin dornică să-l mănânce.
Nici Robert nu vrea iepure.

dând locuiau la hotelul unde a lucrat Sofia, în valea aceea pustie şi în acelaşi timp foarte vie, unde pământul galben şi uscat fremăta de gângănii şi păsări şi rozătoare loate de o culoare cu el, toate vrând să se camufleze unele într-altele, auzeau foarte des de departe sau de aproape focurile de armă ale vânătorilor. Tot timpul umbla pe acolo cineva care trăgea cu *escopeta* – acest cuvânt cu rezonanţă de desen animat pentru urechile lui Robert, dar care

desemna ceva aducător de moarte adevărată. Nu-ţi venea să crezi ce înseamnă.

Pe atunci Sofia intrase deja în legalitate de ceva vreme, trecuseră vreo şapte ani de când plecase din iară şi tot mai făcea comparaţii, tot se mai gândea cât

e ceasul acasă – mai punea o oră în plus când se uita la ceas tot compara temperaturile şi vegetaţia şi solul, fără a intui că peste un deceniu, nu mai mult, sub ochii ei, sau mai bine zis pe pielea ei, verile vor ajunge pârjo- litoare în ambele extreme care alcătuiesc spaţiul locuit (adică simţit, adică oarecum înţeles) de ea: sud-estul Spaniei, la Mediterana, şi estul României, la un cot al Dunării.

Hotelul de la munte, care era mai degrabă o pensiune, părea bântuit de fantome, din cauza vântului, care şuiera într-un fel atât de îngrozitor, încât într-un film sau într-o carte ar fi părut o exagerare grosolană. Era de pe altă lume, una gotică, dacă o lume gotică ar fi fost posibilă atât de aproape de o mare din sud, într-o aşa lumină. Clădirea cu două etaje şi mansardă era plină de ferestre protejate de obloane, care în bătaia vântului gemeau pe la toate încheieturile, de parcă cineva ar fi vrut cu orice preţ să zăngănească acest obiect care era hotelul.

în plus, noaptea se auzeau tot felul de animale sălbatice care tuşeau.

A fost prima întâlnire adevărată a Sofiei cu stihiile naturii, prima situaţie de convieţuire, de adaptare la ceva ce nu putea controla sub nicio formă. Câte lucruri nu erau în viaţă fix aşa, strivitoare şi de neîmblânzit, doar că nu-ţi şuierau monstruos în obloane şi nu-ţi dădeai seama, păstrai iluzia că se întâmplă pentru că ţi le-ai dorit şi pentru că ai luat tu singur nişte decizii.

Traiul într-un loc atât de expus la intemperii te aşază unde ţi-e locul, îţi arată clar cât eşti de mic

şi asta poate fi înălţător dacă nu durează mai mult de un sejur turistic.

înainte să vină Robert în prima lui tentativă de migra- ţie, singurul locuitor permanent al pensiunii, alături de Sofia, era câinele Bobby, un *pastor alemán* de vreo trei ani, care s-a ataşat de ea imediat şi cu care mergea în

plimbări pe munte, prin livada terasată de migdali sau sus de tot, printre smocuri şi piatră sfărâmată şi decolorată, pe culmile tocite de unde se vedea marea. Se auzeau puştile vânătorilor cu ecou în toată valea, se simţea sunetul deplasându-se, ricoşând, erau locuri perfecte pentru lecţii de acustică. Păsări până atunci nevăzute zburătăceau, iar câinele se agita brusc. Părea bucuros, dar era de fapt un exces de energie venit din panică, un impuls de a se ascunde, doar că nu avea unde.

Se trezea căutând în acest peisaj ceva din Dobrogea de peste Dunăre, din Munţii Măcinului, care se vedeau în zilele limpezi din oraşul ei de pe malul fluviului. Ştia Dealul Carapacea şi Piatra Râioasă, le văzuse de câteva ori – formaţiuni numite impropriu masive mamelonare, pentru că nu erau nici masive, nici rotunjite. Aveau înălţimi de o sută de metri sau un pic peste şi erau rămăşiţe înduioşătoare ale unei epoci dramatice în istoria planetei: pe când apăreau peştii şi insectele, plăcile tectonice în frecuşul lor obligau munţii aceştia să se încreţească şi să se înalţe, pentru ca mai târziu, într-o căldură sufocantă, să fie înăbuşiţi de plante enorme, avide de carbon, pe lângă frunzele cărora oamenii înşişi ar fi fost nişte insecte. Un trecut care începea să semene a viitor.

Diriginta ei, profesoară de geografie, era fascinată de Dobrogea. Mai târziu, gândindu-se la ea şi la viaţa ci de femeie singură, Sofia şi-a spus că trebuie să fi lost o mare realizare să iubeşti cu atâta pasiune ceva ■iflat atât de aproape şi atât de la îndemână.

Lauinia Braniște

într-o zi din clasa a cincea, profesoara i-a luat pe loţi şi i-a dus la primărie, în clădirea de pe faleză, i-a înghesuit într-o încăpere cu ferestre largi de la un etaj superior şi de acolo le-a arătat munţii, mameloanele ■grunţuroase şi gârbovite, ascunse după ceea ce părea i fi o pădure de plop, dar care nu era decât o perdea clin trei-patru rânduri ele copaci, dincolo de care se desfăşura un teren arabil, vizibil clar de la ferestrele primăriei.

Micaşisturi, spunea diriginta. *Gnais. Loess.* Cu autoritatea pe care i-o dădea cunoaşterea şi pe care niciun profesor din ziua de azi n-o mai poate recupera, fiindcă oamenii nu se mai admiră între ei după cât de multe poate înmagazina mintea lor. Sofia încă era pe atunci un copil curios în legătură cu lumea fizică, avidă de toponime şi de hărţi, de ilustraţii şi de cuvinte care i s-au înşurubat adânc în minte, pentru ca apoi, după ce avea să-şi schimbe viaţa lăsând în urmă tot, până şi propriul corp aproape, să ajungă un adult clezvrăjit, neinteresat de cuvintele noi, pentru că înţelesese deja irelevanţa preciziei lor.

Forţa comparaţii şi toate halucinaţiile ei erau clin lumea cealaltă, cea părăsită. Din fosta ei ţară.

Pe munţişorii de piatră galbenă de la Mediterana nu şi-a pus niciodată problema că piscurile acelea poate aveau un nume. îţi trebuie mult timp şi vecinătatea oamenilor pentru ca locurile să capete nume, iar în viaţa ei nomadă nu începea nimic din toate astea. Locul nu semăna deloc cu Dobrogea, dar i s-a întâmplat cel puţin o dată ca sus pe culme, printre smocuri uscate şi

cu câinele lângă ea, să-şi aducă aminte de ziua aceea din clasa a cincea când a văzut munţii, iar profesoara le-a spus că sunt acolo de sute de milioane de ani şi cle-aia sunt aşa tociţi. Cine i-ar numi munţi? Sunt nişte reziduuri.

Câteodată, dimineaţa, Sofia găsea în uşă iepuri morţi aduşi de Bobby, care era liber când nu erau turişti la pensiune şi îngrădit într-un ţarc de sârmă ceva mai la vale, la umbră, atunci când erau clienţi. Grădinarul, om bun la toate a cărui treabă principală era să cureţe piscina, care în tinereţe fusese în *guardia civil* şi care-i

spusese Sofiei încă de la prima întâlnire să se ascundă sub pat dacă aude zgomote ciudate noaptea, era de părere că Bobby îi găseşte morţi, că e o epidemie printre iepuri sau că fermierii îi otrăvesc, dar sigur nu-i prinde câinele, fiindcă n-are cum să fie un vânător aşa de bun.

Sofia avea încredere în abilităţile câinelui, dar nu cunoştea limitele rasei sale, aşa că nu ştia până la urmă ce să creadă. Fermieri nu prea erau, livada de pe terenul hotelului era singura pe o rază mare, iar proprietarii o lăsaseră în paragină. Nu mai era irigată de mult, apa era o resursă preţioasă în regiune, costa mult şi era transportată cu dificultate. Nici pensiunea nu era racordată la vreun sistem public de apă, trebuiau să cumpere periodic câte o cisternă, care era deşertată într-un rezervor inoxidabil, cu un aer SF, care sclipea în lumina soarelui şi a cărui strălucire se vedea din anumite puncte de pe şosea, de parcă prin intermediul său pământenii ar fi trimis semnale în spaţiul cosmic. Mesaje SOS din agonia vieţii lor arse de atâta lumină.

Nici mână de lucru nu se mai găsea pentru cules migdalele, cu toate că producţia de *turrón,* pe care în discuţiile pe româneşte Sofia îl profana numindu-l halva de migdale, era o industrie tradiţională a regiunii, împânzită de făbricuţe de dulciuri.

Când banca a pus sechestru pe hotel în 2012, fiul patronului a luat câinele la el, avea un *chalet* cu o curte mare şi-i putea amenaja o locuinţă lui Bobby într-unul dintre garaje. Câinele a scăpat de acasă în scurt timp şi a dispărut, nu l-au mai găsit nici cu poliţia animalelor, nu s-a mai întors

niciodată, iar Sofia, auzind de întâmplare, a fost convinsă că a fugit ca s-o caute pe ea.

La scurt timp după ce s-a angajat la recepţie a avut prima experienţă a prafului saharian, care a intrat în camping pe poartă, ca un nor roşiatic, dens şi înecăcios. Ştergea pământul, înaintând pe alei cu viteza unui om care se grăbeşte şi făcându-i pe rezidenţi să-şi ia rufele de pe sârmă şi să se închidă în rulote. Era cu mult înainte ca praful saharian să ajungă ceva obişnuit şi în România, unde curge din cer odată cu ploaia. Aici de obicei intră pe poartă uscat şi învăluie tot, iar oamenii îşi ţin respiraţia până ce norul se potoleşte, particulele se îngreunează şi cad pe sol. în acest prim nor, spre finalul lui, când aproape se dezintegrase, i s-a părut Sofiei că-l vede pe Bobby în lungul străzii pe care se afla intrarea principală. A ieşit din recepţie cu bluza ridicată peste nas, să se asigure că e totul în regulă, a ieşit şi pe trotuar, iar de acolo, spre câmp, a văzut o siluetă de *pastor alemán* care părea că s-a oprit din drum şi se uită în urmă, către ea. A avut o reacţie ciudată, i-a făcut cu mâna. Ca şi când sunetul n-ar fi putut străbate aerul şi un strigăt ar fi fost zadarnic, fiindcă s-ar fi blocat în praful rămas în suspensie. Dar făcând cu mâna l-a făcut pe câine să dispară, a făcut curat în faţa ochilor şi pe retină. Atunci şi-a dat seama că Bobby fusese o nălucă. Şi că ea a prins rădăcini fără să vrea. Avea vedenii din trecut, iar trecutul era de acolo. Trecutul se mutase în Spania şi o ajungea din urmă.

Carnea de iepure se răceşte în farfurie. Poate mâine o s-o mărunţească şi o s-o amestece într-o omletă sau ceva de genul acesta, va găsi o soluţie să uite amândoi că e carne de iepure.

Sofia iese la chiuveta de la marginea parcelei să spele ceva şi aude rumoare în partea de jos a campingului. Lumea se agită, cineva ţipă scurt, apoi tace brusc, dân- du-şi seama că nu trebuie să facă gălăgie. Se duce grăbită într-acolo.

Musafirii lui Rodolfo se frământă lângă un coş de gunoi de plastic de sub care iese fum, partea de jos a coşului e topită, miroase urât, rezidenţii ies unul câte unul din rulote să vadă ce se întâmplă.

Au pus tăciunii de la grătar încă nestinşi complet în coşul montat de stâlp, deşi spaţiile comune sunt pline de afişe cu rugămintea de a duce mereu gunoiul la tomberonul metalic din stradă. Deşi clienţii sunt mereu avertizaţi că nu au voie să facă focul în camping, pentru că zona aceasta atât de uscată şi bătută de vânturi puternice e foarte vulnerabilă la incendii, un vârtej de loc poate izbucni din orice. Când a venit Rodolfo cu carnea, Sofia a fost convinsă că folosise un grătar electric, ca toată lumea.

Acum trebuie să acţioneze rapid. Şefii i-au spus că în caz de urgenţă trebuie să-i sune mai întâi pe ei, înainte de orice altceva, salvare sau poliţie sau pompieri, trebuie evaluat în câteva secunde a cui e vina pentru ce se întâmplă, care e paguba, cine plăteşte, ce reguli s-au încălcat. Se grăbeşte înapoi spre rulota ei, îşi târâie papucii de plastic pe pietrişul de pe alei, simte durerea în monturi, slăbiciunea în genunchi, mai ales în stângul, tremurul acela care îi dă senzaţia că mai are puţin şi i se rupe corpul de acolo. Odată cu înaintarea în vârstă, face faţă tot mai greu stresului şi în general oamenilor – nu mai suportă să-i mai înfrunte. Inima îi bate mai tare, încearcă să-şi aducă aminte dacă i-a informat pe clienţi că nu au voie cu foc de cărbuni în camping, e ceva ce face mereu din reflex, probabil că a făcut-o, dar pur şi simplu nu poate

rememora momentul, nu poate izola clipa aceea când a scos pe gură informaţia. Avertismentul.

în parcela ei, aproape se împiedică în ghivecele de flori, se repede în *avans,* unde dă nas în nas cu Robert, care aşteaptă în picioare să vadă ce se întâmplă, dar

n-are chef să iasă afară. Şi, când intră pe acest teritoriu de limbă română, Sofia începe să-i înjure pe româneşte pe idioţi, ia telefonul pe care-l lăsase în patul ei minuscul lângă pernă şi-i sună pe şefi, le spune că nu e grav, dar e un pic de agitaţie, iar şefii – tată şi fiu – care nu stau departe, ci într-un cartier de vile aflat mai jos pe coastă, mai aproape de oraş, ajung cu motocicleta în zece minute, îmbrăţişaţi, fiul la cârmă şi tatăl lipit de el, în spate.

Când ajung ei, Sofia e acolo, lângă parcela lui Rodolfo şi coşul de plastic topit şi scurs. Le-a aruncat clienţilor o privire aspră, dar nimic mai mult. Altădată s-ar fi certat cu ei, dar acum nu e în stare. Poate din cauza platoului cu carne sau poate pentru că e complicat să fii nervos şi să ai autoritate când nu pronunţi bine, iar ea a obosit de acest complex al ei, de cum s-a sabotat singură în ultimii douăzeci de ani poticnindu-se de limbă, când ea n-a avut de purtat aici decât conversaţii superficiale, pe care mai nou roboţii le traduc fără probleme, cu tot cu intonaţie.

Toată această nesiguranţă ontologică a pus-o mereu pe seama limbii, a lipsei sale de talent pentru limbi străine, dar asta – ştia şi ea prea bine – pentru că avea nevoie de o explicaţie simplă, la fel cum pentru durerile de monturi, de genunchi şi de bazin îşi spunea că sunt de vină pietrişul din camping şi papucii de plastic în care şi-a petrecut ultimii zece ani. Doctoriţa de familie – de *cabecera,* cum se zice în spaniolă, adică tăblia patului, medicul de la capul patului, cum ar veni – îi dădea mereu analgezice şi o trimitea la

plimbare, deşi ea simţea că problema ei e mai profundă, necesită mai multe investigaţii şi intervenţii şi femeia vrea să scape de ea fiindcă nu-i place cum pronunţă.

Cel mai mult Sofia îşi doreşte s-o placă medicii şi s-o creadă, dar acesta e un obiectiv pe care n-a reuşit să şi-l atingă.

Cine ştie, totuşi, dacă durerile ei de picioare n-ar fi fost aceleaşi dacă şi-ar fi petrecut ultimii zece ani mergând pe asfalt sau pe pământ galben sau pe piatră şi smocuri, cum era sus, la hotelul de la munte?

întoarsă în rulotă, cu inima încă palpitând, îl găseşte pe Robert din nou tolănit pe o parte, cu telefonul în mână.

Se aşază şi ea pe patul ei, cel montat în partea opusă a caravanei, în locul unde în mod normal ar avea o canapea minusculă şi o masă, care se extind în aşa fel încât să mai improvizeze un spaţiu de dormit. Are ochii umezi, iar toată forţa ei se concentrează acum pe a nu plânge în faţa copilului. Aşa îşi imaginează ea că se dovedeşte a fi puternică. Să nu plângă de faţă cu altcineva. încă îşi imaginează că e un model pentru băiat.

Se sprijină cu coatele de genunchi, îşi susţine fruntea cu podul palmelor şi scoate un oftat:

— Abia aştept să se termine, spune ea.

Se bucură că nu e singură. Rulota ei, cochilia unui melc cu lipsă de calciu, străvezie şi fragilă în a o proteja de lume, devine câteodată o fortăreaţă care o ţine captivă, mai ales în astfel de momente de deznădejde. Izolarea e atunci cruntă, singurătatea apasă greu, cu toate că de afară se aude cum mişună oamenii prin camping, e suficient să te apropii un pic de băi ca să auzi mişcare, acolo tot timpul cineva face duş sau

trage apa sau spală un tricou într-un lighean, acolo sunt mereu oameni şi poţi să te apropii de ei ca să-ţi amăgeşti mintea că nu eşti singur. Dar uneori, după o interacţiune nefericită cu ceilalţi, angoasa o încremeneşte în rulotă, i se pare

că nimic nu are sens, viitorul nu există, iar prezentul e un moment de nesfârşită cădere.

Mai demult nu era aşa, se controla mai bine, se gândeşte ea, uitând – din fericire – că mai demult era exact la fel.

Robert se ridică în capul oaselor şi o priveşte derutat o clipă. Apoi caută în portofel, scoate o bancnotă şi se duce lângă ea. Trebuie să se înghesuie, îşi lipeşte piciorul de al ei, iar această apropiere fizică are un efect chimic asupra ei, se linişteşte instantaneu, simte în creier căldura umană, ca un medicament.

— Ai văzut asta? spune el.

îi arată noua bancnotă de 20 de lei, cu Ecaterina Teodoroiu pe ea. Moartă la 23 de ani pe câmpul de luptă. Prima femeie pe o bancnotă, în tunică militară, o imagine cu o conotaţie cât se poate de masculină.

— Au început românii să se gândească la femei, zice Sofia zâmbind. Asta o să schimbe multe.

Apoi îşi aduce aminte că nu trebuie să-i fie frică de România.

Bancnota nici nu prea circulă, de fapt.

A primit-o bunicul la pensie.

Pensionarii primesc tot felul de bancnote imposibile, mereu noi, aduse direct de la maşina de bani, în general bancnote mari, enorme, pe care nu reuşeşti niciodată să le schimbi la magazinul din cartier şi trebuie să te duci cu ele tocmai la Kaufland.

— O vrei tu? zice Robert.

Ecaterina Teodoroiu are o statuie lângă fostul ei liceu, care este, de asemenea, şi fostul lui liceu.

— 5 euro? zice Sofia, care a rămas în urmă cu conversia banilor, împarte mereu la 4, când ar trebui să împartă la 5, banii româneşti s-au devalorizat, tot timpul când merge în ţară are impresia că are mai mulţi bani în portofel decât are de fapt. Şi e surprinsă să descopere că totul costă ca *dincolo,* iar aşa-numita recuperare a decalajului faţă de Europa înseamnă că România a devenit o ţară foarte scumpă pentru propriii locuitori.

Primeşte bancnota de dragul lui Robert, care vrea s-o înveselească. 11 simte în continuare ca fiind un copil de grădiniţă care vrea să fie pe placul mamei şi să-i recite o poezie ca s-o încânte, dar în acest copil între timp s-a mai insinuat o persoană, una misterioasă şi periculoasă, de la care te poţi aştepta la orice, e adultul care îi reproşează lucruri şi o ceartă, care are poveştile lui paralele despre ea şi motivaţiile ei, care ştie mai bine pentru că e mai conectat cu lumea, iar lumea în care trăieşte el i-a oferit instrumentele de a-şi scoate la iveală emoţiile – nişte cărări discursive deja bătute, nişte cuvinte deja testate. Robert îşi stoarce emoţiile şi trăirile şi le pune pe tavă, iar asta e foarte dezarmant pentru Sofia pentru că e greu de contestat, deşi i se pare că modul lui de a-şi citi în suflet nu e cu mult mai precis decât cititul în cafea cu care se distra ea în tinereţe cu prietenele ei – cele mai bune dintre ele erau de fapt cele care aveau darul povestirii. Lor le ieşea mai bine. Ele păreau

mai adevărate.

Ieri, băiatul i-a arătat cu o coadă de *mopa* ce exerciţii face pentru spate, după ce ortopedul i-a spus că are o postură generală deficitară şi l-a trimis la kinetoterapeut, care l-a trimis la podolog. Poartă în încălţăminte susţinători plantari care să-i corecteze mersul format greşit în douăzeci şi ceva de ani de mers, iar Sofia se gândeşte la propriile picioare. Copilul îi arată mişcările cu o bucurie stranie, de parcă ar dansa pentru ea şi aşteaptă să primească inimioare. I-a arătat şi ramele ochelarilor de aproape făcuţi chiar înainte de această vizită şi aşteaptă ca ea să-i spună că-i vin bine. Are nevoie să fie aprobat, are nevoie să-l placă mama. Dar în acelaşi timp când ea s-a văitat de genunchi i-a zis că durerile au apărut de la vaccin, vaccinul te atacă unde eşti slab, de ce l-a făcut?, el îi spusese să nu-l facă.

N-o mai iau de la capăt, i-a zis ea, care în urmă cu un an şi ceva, într-o altă ceartă, după prima doză, i-a zis: *l-am făcut pentru tine.*

I-a sunat şi ei excesiv de dramatic, mai ales că învăţase tot de la Robert că fiecare e responsabil pentru sine şi pentru deciziile sale. Nu mai era la modă dependenţa de alţii, nici măcar nevoia de a-i avea aproape sau de a-i vedea nu mai trebuia – în numele independenţei individului – numită nevoie, ci dorinţă.

Vaccinul îl făcuse din multe motive, de la speranţa că va contribui la rezolvarea problemei la nivel global până la acela foarte concret al certificatului de vaccinare, care îi dădea

posibilitatea să circule cu avionul şi să meargă acasă în concediu. în sensul acesta îi spusese lui Robert că-l făcuse pentru el.

A aşteptat vaccinul ca pe o promisiune divină, nu şi-a pus niciodată problema că ar putea fi împotriva vaccinării, dar când a primit înştiinţarea prin SMS de la centrul de sănătate local, cu cinci zile înainte de data vaccinării, a apucat-o frica. Nu era ca în România, cu îmbulzeală pe marca preferată de vaccin sau turism în comunităţi mici unde era surplus de doze, nu-ţi puteai alege data, nu se negocia nimic, singurele decizii posibile erau dacă te duci sau nu te duci. Angajatorul era obligat să-ţi dea liber, nu aveai nicio scuză. Pe grupurile de români era un haos şi un zgomot teribil, trebuia să-şi aducă aminte în permanenţă să verifice informaţiile pe site-ul guvernului, ceea ce nu făcea, aşa că era mai mereu

pradă disperării. Pe Facebook îi veneau în flux numai ştiri proaste despre efectele secundare.

Când a vorbit acasă şi le-a spus de programare, Robert a sărit să nu cumva să-l facă, să nu-i treacă prin cap, sunt experimente şi modificări de ADN şi toate celelalte argumente care-i curgeau şi ei la nesfârşit, iar ea a fost şocată nu atât de împotrivirea lui, cât de reacţia violentă, pe care n-o anticipase. S-a gândit că băiatul ar putea avea reţineri, dar nu s-a gândit că au opinii atât de diferite, atât de dur exprimate, cu atâta acuzaţie în ton, şi şi-a dat seama că probabil erau acolo latente multe alte divergenţe, cine ştie câte, pe care ea nu le cunoaşte fiindcă în ultimii douăzeci de ani momentele de criză le-au petrecut separat.

în ce-l priveşte pe bunic, Robert a zis că nici nu se pune problema să fie vaccinat, iar Sofia ştia că bătrânul se lăsase de mult pe mâna lui, capitulase în faţa tinereţii, era de părere că în momente de derută globală deciziile corecte le iau tinerii, pentru că lumea le rămâne moştenire lor. Era varianta înţeleaptă şi comodă de a-şi pregăti retragerea.

Dintre angajaţii campingului, Sofia e cea mai în vârstă, aşa că a fost şi prima care a primit convocarea la vaccin. Ceilalţi au mirosit-o că se teme.

în camping, lângă intrarea principală de sus, e un bar ţinut de un portughez pe nume Gonţalo, unde se mai adună din când în când în afara orelor de program sau mai sărbătoresc câte o

aniversare. Majoritatea clien- (ilor vin la bar din afara campingului, dar Gongalo îi mai cheamă şi pe cei de la recepţie la câte o cola din partea casei. Câteodată stau şi şefii.

în zilele de după SMS-ul cu convocarea, Sofia a stat la bar mai mult decât în toţi anii de până atunci la un

loc. Voia să se sfătuiască cu toată lumea care trecea pe acolo, clar fiecare avea altă părere, iar părerile erau la fel de împrăştiate şi ele prost argumentate ca pe grupurile de pe reţelele de socializare. Trecea prin toate stările de spirit posibile şi asta a epuizat-o emoţional rapid. S-a trezit inclusiv că-i pare rău că nu e în România, unde se poate alege marca de vaccin, în vreme ce aici Ministerul îţi bagă pe gât marca greşită. Avea încredere în doctori, dar n-avea încredere în industria farma. I se părea o decizie la fel de grea ca atunci când a plecat din ţară, când habar n-avea ce-o să se întâmple mai departe, dacă o să supravieţuiască sau nu, dacă o să se întoarcă cu sechele, fizice sau de altă natură – vreun accident într-o muncă pentru care nu e calificată sau vreo ştampilă în paşaport care să-i interzică să mai calce în Europa vreodată.

în cele cinci zile în care vaccinul devenise o realitate şi o ameninţare, drumul la centrul de sănătate din satul de care aparţinea a ajuns pentru Sofia o chestiune de viaţă şi de moarte. Era paranoică şi era conştientă de asta. Singurătatea în care-şi petrecuse deja atâţia ani îi transformase în mod straniu relaţia cu sine: se putea vedea de la distanţă, şi uneori putea chiar să-şi dea seama cu destulă precizie cât durează fiecare dintre aceste stări, în ce altceva se vor transforma şi care e calea pe care se va întoarce la starea naturală a minţii ei, aşa cum şi-o imagina ea: liniştea, adică absenţa fricii.

Experienţa străinătăţii a fost pentru ea nu atât o experienţă a singurătăţii, cât una a relaţiei ei cu propria singurătate, cu aceste persoane

generate de stările abisale şi care se numeau toate Sofia. începuse să le cunoască. Ştia când vin şi când o să plece.

A fost nehotărâtă până în dimineaţa programării. în paranoia ei, ajunsese să-şi imagineze că ceilalţi au făcut între ei pariuri dacă se duce sau nu, că stau şi aşteaptă curioşi, că o să-şi frece mâinile triumfători când n-o să se ducă, aşa că s-a dus. Doar ca să le arate că nu îi este frică. Şi-a asumat experimentul.

O zi şi o noapte după vaccin a avut febră cum nu mai avusese din copilărie, scotea flăcări pe nas ca un dragon mic şi prost camuflat printre oameni. După aceea şi-a revenit şi a aşteptat să facă tromboză, apoi a uitat că aşteaptă să facă tromboză.

Robert n-a mai vorbit cu ea câteva zile, dar apoi a vorbit.

Nu le-a mai spus de a doua şi a treia doză, dar l-a ascultat răbdătoare pe Robert când i se plângea că nu poate intra la mall fără certificatul de vaccinare, când îi spunea că acum înţelege cum de erau posibile regimurile totalitare. Nu-şi dădea seama ce era mai obositor pentru ea în aceste conversaţii, faptul că simţea efortul băiatului de a se poziţiona faţă de orice sau acela că poziţionân- clu-se dezvăluia prea mult din el, periculos de mult pentru relaţiile lui?

Bunicul era şi el în cadru în apelurile video ale lui Robert, era micul lor moment de familie şi-i păstra caracterul uşor festiv. Robert îi dădea întâi un mesaj Sofiei s-o întrebe dacă e OK s-o sune, iar când avea încuviinţarea de la ea, bunicul lua repede pieptănul şi-şi aranja părul rar

de mătase albă, care-i înconjura chelia. Nu prea mai avea în rest momente în care să se pieptene, nu mai ieşea din curte aproape deloc.

îşi scotea şi proteza dentară, dacă se întâmpla s-o aibă pusă, fiindcă dinţii artificiali îl făceau puţin peltic şi voia ca Sofia să-l recunoască după voce, după cum spunea, de parcă fiică-sa ar fi fost un căţel.

Când vorbeau doar ei doi, Sofiei i se părea mereu că taică-su e lucid şi se ţine bine, stătea liniştită ştiind că e în relaţii bune cu doctoriţa de familie, care locuia pe strada lor şi pe care o cunoşteau de zeci de ani. De parcă o relaţie bună cu medicul tău te face şi pe tine sănătos. Dar când suna Robert cu video, bătrânul era în fundal, neatent, incapabil să focalizeze cu privirea ecranul minuscul în care apărea faţa ei, distorsionată de *covertura* slabă.

Sofia avea atunci sentimentul de rătăcire pe care şi l-au transmis unul altuia de la o generaţie la alta, pentru că mai mult de atât n-au avut posibilitatea să-şi transmită. Şi taică-su era tot un rătăcit.

Români în Spania

Vă aşteptăm cu drag în caile Rodolfo Salazar 25, Los Conejos, Murcia

ciorbă de burtă 6 E
sarmale cu mămăligă 7 E
3 mici + cartofi 6 E
prăjitură 3 E

La început trimitea pachetele cu Atlassib. Aveau agenţie în autogara oraşului spaniol, acolo emiteau bilete ele autocar şi tot acolo înregistrau coletele, mult prea voluminoase pentru ghereta micuţă în care lucra de obicei o tânără româncă ce nu rezista prea mult. Aproape la fiecare colet al Sofiei apărea altcineva.

Maşina venea la finalul zilei să le ia şi să le ducă în depozit, pentru a fi apoi expediate în ţară, dar până la sfârşitul programului se adunau atât de multe, că le puneau uneori şi pe hol, riscând somaţii din partea administratorilor autogării. Pachetele erau de obicei valize înfăşurate în multă bandă adezivă, dar şi obiecte mari, cum ar fi cărucioare pentru copii, biciclete sau seturi de scaune de plastic pentru terasă.

Sofia a început să trimită pachete după ce şi-a

scos actele. Nici nu ştia ce să pună mai întâi în ele, lucruri care nu se găseau în România sau despre care rămăsese cu impresia că nu se găsesc. A început să simtă o bucurie nouă, care completa bucuria de a trimite bani. Cu cât pachetul era mai mare, cu atât sentimentul de împlinire era mai valoros.

îi spunea lui Moşneguţu: *nu* pisez *pământul când le trimit.* Adică nu calcă pământul, adică pluteşte de bucurie. Şi când trimitea bani la fel, simţea că nu *pisează* pământul.

Bunicul s-a bucurat la început de cadouri şi i-a spus şi ei – se bucurau amândoi, de fapt, şi el, şi băiatul, se simţeau de parcă ar fi fost dimineaţa de Crăciun şi căutau sub brad. Această mărturisire i-a alimentat Sofiei dorinţa de a trimite mai mult, dar după un timp asta a devenit prea mult. Taică-său se ducea la agenţia Atlassib din oraşul lui, şi aceea mică şi înghesuită şi plină de pachete până în tavan, băiatul de acolo se urca pe ele cu picioarele ca să ajungă până sus, să caute numele destinatarilor, lira camera din faţă a unei case vechi, aproape în paragină, dar cu tavanul foarte înalt. Aproape un monument istoric, mobilat acum doar cu rafturi metalice.

Coletele aveau etichete în culori fosforescente, separate pe ţări. Cele mai multe erau din Spania şi Italia.

După ce îi identifica pachetul, bătrânul îl ruga pe puşti să-l ajute să-l scoată pe trotuar, unde lăsa căruciorul de butelie cu care mergea „la pachete”, aşa cum numea loată lumea din zonă casa respectivă. Şi dispecerele de la firmele de taximetrie tot aşa îl numeau. Bunicul n-a luat taxiul decât o singură dată, îi era foarte greu să dea banii pe servicii, chiar dacă îi avea. Prefera căruciorul, deşi era complicat să tragă de el.

Sofia sigila cutiile cu câte o rolă întreagă de bandă adezivă, aşa că la destinaţie trebuia folosit un cuţit bun pentru a le tăia şi a le deschide. O dată, bunicul a tăiat im tricou pe care i-l trimisese băiatului şi care a nimerit i umva într-un colţ al cutiei. Cuţitul era prea bine ascuţit, lama prea lungă s-a dus în inima lucrurilor. I-a mărturisit peste alte două pachete că a tăiat

tricoul, dar între timp infia nu mai ştia despre ce tricou e vorba.

Apoi, după ce a distrus cu altă ocazie o cutie de (acao pură, tot aşa, cu un cutter cu care atacase coletul, bătrânul şi-a făcut curaj să-i spună că mai mult îl încurcă expediţiile astea.

— Avem tot ce ne trebuie, a zis el, nu te mai chinui cu ele.

După o pauză ele câteva secunde, două sau trei, care au părut totuşi mai multe, a continuat:

— Mai bine trimiţi doar bani.

Era o scuză că-i refuză cadourile şi afecţiunea şi a vrut s-o asigure că au în continuare nevoie de contribuţia ei, dar s-a temut ca sună ca o cerşeală. Ca s-o dreagă, a mai zis:

— Te iubeşte tata.

Ca un fel de *bogdaproste.* Din care ea a înţeles *lasă-ne în pace.*

S-a potolit o vreme cu pachetele, dar apoi a început să trimită iar, întâi mai rar, apoi tot la fel de des. Erau de data asta alte feluri de lucruri, pe care susţinea că şi le trimite pentru ea. Pentru când o fi să se întoarcă. Pentru viitor.

Obiecte pentru casă, pentru bucătărie, pentru grădină. Haine de-ale ei din anii de început, când ajunsese numai piele şi os, şi care acum nu-i mai veneau, dar pe care nu se îndura să le arunce, deşi acele măsuri mici nu erau un semn că silueta ideală e posibilă, ci o amintire cinică a chinului prin care trecuse, a muncii fizice, a încercărilor mentale manifestate prin tot felul de boli digestive. De fapt nu voia să le mai vadă niciodată. Aşa că le trimitea acasă.

Unul dintre puţinele lucruri care s-au ieftinit în cei douăzeci de ani petrecuţi de Sofia în Spania a fost tariful pe kilogram la coletele către România. La început era foarte scump, nu-ţi permiteai să trimiţi orice, trebuia să te gândeşti dacă sunt

cadouri cu adevărat valoroase. Dar în timp au apărut tot mai multe firme de transport, iar preţurile au scăzut. Agenţia Atlassib s-a închis, probabil nemaifăcând faţă concurenţei cu coletele, deşi autocarele lor opreau în continuare în autogara oraşului.

Pe domnul Sebi l-a pescuit de pe grupul de Facebook „Români în Spania”. A întrebat cineva de firmă de transport în regiune şi au apărut imediat zeci de comentarii. El era cel mai ieftin şi venea la domiciliu să preia pachetul. în România la fel, ţi-l ducea la uşă.

Când a venit prima dată să ia un colet de la Sofia, a oprit duba albă în faţa campingului. I-a cântărit pe loc pachetul şi i-a dat o chitanţă scrisă de mână. în maşină avea două butoaie cu varză murată, ultima livrare din România către Spania, după care avea să colecteze ce avea de dus înapoi în ţară. Domnul Sebi era mai tânăr decât Sofia şi avea un accent ardelenesc puternic.

Au început să se lungească tot mai mult la vorbă de câte ori venea să ridice câte un pachet, iar la un moment dat l-a rugat să intre cu duba în camping, în dreptul parcelei ei, să nu mai târâie cutiile până în stradă. Sebi a făcut manevrele necesare, cu viteza maximă admisă în interior, 5 kilometri pe oră, şi a oprit exact la presupusa intrare în parcelă, paralel cu bucata de gard ornamental înfiptă în pietriş.

— De unde le tot scoateţi, doamnă? a întrebat-o el, privind rulota şi tenda, un *wonderland* al obiectelor mici şi inutile şi imposibil de

abandonat.
— Ies la pensie! a sărit ea.

Sebi a fost printre primii cu care a vorbit despre pensie şi a folosit scoaterea din sistem ca pe o scuză, deşi n-ar fi trebuit, fiindcă el n-o acuza de nimic, ci era doar curios, realmente curios, ce e înăuntru şi cât mai poate scoate de acolo. Era până la urmă în beneficiul lui să scoată cât mai mult şi să trimită tot în ţară, cum făceau atâţia alţii, fiindcă această forfotă de pachete era de fapt forfota lor, neliniştea, nemulţumirea, lupta cu distanţa. Frustraţi că nu se puteau foi ei, migranţii foiau de colo-colo pachete.

Peste o vreme, ajunsă înapoi acasă, uitându-se debu- solată la mormanele de cutii şi apoi la mormanele de lucruri scoase din ele, după ce Robert are să-i rupă inima cu nerozia lui cu apartamentul, se va întreba dezamăgită dacă nu cumva viaţa ei sau ea ca om n-ar fi meritat să-şi aleagă un scop mai nobil decât aceste pachete. Va împleti dezamăgirea cu un pic de duioşie faţă de persoana aceea care s-a îndârjit să le împacheteze şi să le trimită acasă, aproape fără să-şi dea seama ce face, ca o rozătoare care îşi pune deoparte ghinde şi apoi uită de ele şi în felul acesta plantează păduri, fiind în neştiinţa ei o rotiţă dintr-un mecanism enorm şi pur. De unde să ştie ea ce face? Cum se poate vedea schema largă a lumii?

Când ducea colete la Atlassib, în autogară, trebuia să se roage de vecinii cu maşină, să-şi facă drum odată cu ei până în oraş, s-o lase şi pe

ea acolo cu bagajul.

De cele mai multe ori mergea cu Ignacio, care era bucătar la spital şi se mutase în camping într-o rulotă după divorţ. Era şi el într-o situaţie temporară care se lungea la nesfârşit. Avea o fată de zece ani care cânta la flaut în orchestra *colegiului,* Sofia o auzise în concerte, de două ori într-o biserică şi o dată pe esplanadă, iar uneori când venea în camping la taică-su, o auzea cântând în rulotă, în partea de jos, unde sunt parcelele mici. Tot el a adus şi primele *diamante* în colivii, iar când şefii au văzut că turiştii îndrăgeau chiţăitul lor ca de jucării de gumă, au investit în voliera mare ce se află acum lângă recepţie, lângă un măslin respectabil, care ar putea avea câteva zeci sau câteva sute de ani.

Când o ducea cu maşina cu pachetele, nu-i lua niciodată bani, iar ea, în schimb, punea o vorbă să fie păsuit cu chiria parcelei când întârzia sau îi făcea cine ştie ce alt mic *favor.*

Ultimul pachet la Atlassib l-a dus cu el. Sofia a luat cutia din portbagaj şi a pus-o pe căruciorul cu două roţi pe care-l luase special pentru asta. Ignacio a rămas staţionat în faţa autogării, s-o aştepte şi să se întoarcă împreună în suburbii. Doar că era coadă, erau oameni care trimiteau colete sau plicuri, alţii care voiau bilete de autocar, alţii care trimiteau bani. Sofia a întârziat, iar staţionarea lui Ignacio s-a lungit. A apărut de nicăieri poliţia şi l-a amendat cu două sute de euro, o sumă enormă pentru el, dar şi pentru Sofia.

S-a parcat undeva, mai departe, apoi a venit

pe jos până în autogara s-o înştiinţeze, iar ea s-a panicat, nu-şi imagina că amenzile sunt aşa mari şi că poliţia e aşa vigilentă, deşi, de la un punct încolo, tocmai asta aprecia la poliţie, iar patrulele îi dădeau un sentiment de siguranţă.

l-a spus lui Ignacio că-i dă banii de amendă când ia salariul, iar el a spus că nu e nevoie, se descurcă, dar apoi n-a mai fost niciodată disponibil pentru nimic.

Atunci când s-a instalat voliera lângă măslin şi *diamantele* au început să se înmulţească ameţitor, Ignacio a promis că se ocupă de ele, dar n-avea timp sau dispoziţie să se ocupe mereu. După amendă, Sofia a încetat să-i mai atragă atenţia, iar îngrijirea păsărilor a intrat în atribuţiile celor de la recepţie, mai ales ale ei.

Acum, înainte de plecare, cu datoria încă neştearsă din minte, vrea să-i ofere ceva lui Ignacio, unul dintre puţinele şi valoroasele lucruri cumpărate de ea, şi nu primite: aerul condiţionat portabil, caloriferul electric sau paleţii de sub tendă.

— Cum ar fi să mă ia garda acum, la final! zice Sofia şi izbucneşte în râs.

Tomás îi sugerează din nou că are loc în *avans* să crească trei plante de marijuana. Poate scoate o mie de euro dintr-una.

— Ce, nu-ţi trebuie trei mii de euro? mai spune el.

Robert stă gânditor pe şezlongul din parcelă, cu ochelarii de soare la ochi.

Tomás a venit în vizită la Sofia, iar ea l-a silit pe băiat să stea la măsuţă şi să facă frumos.

— Nu e datoria mea să-ţi întreţin prieteniile, a zis el, asertiv ca de fiecare dată, cum îi stă bine unui tânăr, şi tot ca de fiecare dată ea nu i-a priceput revolta şi l-a întrebat dacă are altceva de făcut.

— La cât m-a ajutat Tomás, stai şi tu pe scaun juma' de oră, că nu mori.

Iar Robert chiar nu are de făcut nimic altceva.

Tomás e primul care s-a străduit s-o înţeleagă pe Sofia. Nu într-un mod complicat, metafizic, ci într-unul foarte concret: voia să înţeleagă ce spune chiar şi atunci când ea vorbea foarte greu. O încuraja să repete şi o asculta din nou şi nu se dădeau bătuţi. îi reamintea pronunţia corectă şi pe ea asta o flata foarte tare, fiindcă o interpreta ca o grijă faţă de ea, pe termen lung.

Nu înţelegea de ce o place Tomás, de unde şi până unde această prietenie. Crescuse într-o epocă de mare suspiciune faţă de străini, adică faţă de oameni care nu sunt membri ai familiei. Nu credea în prietenie şi i-a fost greu să schimbe asta. A trebuit să se mulţumească cu puţin şi nevoia a împins-o să se educe în acest sens.

Şi-a dat seama la un moment dat că reuşita, sau mai degrabă nereuşita comunicării în spaniola ei defectuoasă nu ţinea doar de ea, ci şi de disponibilitatea celorlalţi: să ciulească urechile, să umple golurile, să vorbească ei înşişi mai rar şi mai clar pentru ca ea să poată urmări dialogul. Eşecul, acolo unde era eşec, nu era de fapt doar al ei.

S-a considerat norocoasă că a nimerit într-o zonă turistică. Unele lucruri erau mai uşor de gestionat într-un mediu marcat de comunicare

spartă, în cioburi.

Tomás a fost primul la care a remarcat disponibilitatea de a asculta cu răbdare şi a fost copleşită. Dar a remarcat-o târziu, după ce plecase din casa mamei lui, unde fusese *internă.*

S-a trezit pur şi simplu într-o zi, după ce el i-a adus o sacoşă de portocale de la livada lui frate-său, că acesta e un prieten. Era obişnuită ca oamenii să aştepte mereu ceva la schimb atunci când sunt generoşi şi nu înţelegea ce aşteaptă el, dar avea atât de puţină afecţiune şi apreciere în viaţa ei, încât şi-a zis: *primesc!primesc orice!*

Se simţea ciudat faţă de soţia lui, Mercedes, nu voia ca femeia să intre la bănuieli, aşa că de fiecare dată când el o ajuta – uneori cu maşina, alteori aducându-i chestii de la câmp – se grăbea să trimită ceva pentru Mercedes: o prăjitură făcută de ea sau să împartă cadourile de la clienţi, vreun ulei de măsline presat la rece sau vreun vin bun.

Tomás le spune că de mulţi ani are şi el fantezia asta, împreună cu frate-său, să planteze trei fire de marijuana la câmp, două pentru ei şi unul pentru iepuri.

Sofia râde când aude de această generozitate. Tomás are puşcă şi merge la vânătoare de iepuri, uneori chiar în curtea lui de lângă camping mai împuşcă guguştiuci şi bagă în sperieţi pe toată lumea cu zgomotul, iar din pinii foarte înalţi pe care îi are la stradă şi unde e mereu larmă de păsăret zburătăceşte toată lumea năucă.

Dar trebuie să le dea iepurilor partea leului.

— Vorbesc serios, zice Tomás.

Oare de ce e prietenul ei?

Poate pentru că a fost ultima persoană care a îngrijit-o pe mama lui înainte să moară. Sau pentru că a avut şi el experienţa străinătăţii şi cine ştie cum o fi fost. Tomás a muncit zece ani în Franţa, când era foarte tânăr, într-o fabrică de pantofi. Apoi, pe la 30, după moartea lui Franco, a revenit acasă. îi mai povesteşte Sofiei din când în când şi din copilărie, de câtă muncă fizică a fost nevoit să facă, de cât de norocos a fost să aibă oase bune şi încheieturi rezistente, fiindcă altfel nu ştie cum ar fi scos-o la capăt. Uneori lipsea de la şcoală ca să muncească la câmp, îi zicea el Sofiei. îi mai zicea şi de taică-său şi i se înroşeau ochii, iar Sofia nu pricepea prea bine şi nici nu-l punea să repete, fiindcă ea avea relaţia ei specială cu plânsul, al ei sau al altuia – plânsul era un monstru al tristeţii care nu trebuia zgândărit. Poveştile de după întoarcerea în Spania nu-l mai emoţionau atât de tare, aşa că Sofia se întreba dacă nu cumva emoţiile acelea era stârnite pur şi simplu de nostalgia tinereţii şi nu de greutăţi, pentru că greutăţi a tot avut şi după aceea. Dacă lacrimile nu se refereau cumva la speranţe neîmplinite sau visuri neduse până la capăt sau pierderi sau farse ale vieţii.

Români în Spania

Dacă sunt pensionat în Spania, am dreptul la medic în România? \ Mulţumesc.

(da, dar trebuie cârd sanitar de România J

(dacă vă scoateţi tarjeta europeană, aveţi dreptul 1

/ în România nu poţi decât cu şpagă, nu contează unde ai > v ieşit la pensie

1 carnetul european serveşte numai la urgenţe, nu poţi să ' ai din ambele ţări, tu decizi pe care o păstrezi!

dacă nu ai medic de familie în România, poţi doar la privat

(doar dacă eşti cetăţean român

(cel mai bine e să nu ai nevoie!)

(poţi cere detalii la o casă de asigurări internaţionale (în

(în România de moment nu se ia în considerare tarjeta A l europea, eu am căzut în România şi m-am operat la privat J

România cu şpagă merge orice!

(doar urgenţe

în România e bine dacă eşti sănătos, dacă te-ai îmbolnăvit eşti mort

eu în vacanţă am medic de familie în România

în România până ajungi la doctor treci pe la portar, femeie de serviciu, asistentă... îţi trebuie o pensie pentru o consultă

poţi plăti la sănătate şi în România, au dat o lege, e vreo 50 de euro pe lună

(unde ai domiciliu?

fdacă vrei fără şpagă te duci la privat

După plecarea lui Tomás, Sofia îi spune lui Robert că primul lucru pe care vrea să-l facă la pensie e să fumeze iarbă. N-a încercat niciodată. Nu neapărat pentru că ar fi fost ilegal, ci pentru că era scumpă, prefera să economisească banii, şi, în plus, se temea că o să-i amorţească mintea, o să-i degradeze creierul, iar ea avea nevoie să fie vigilentă. Să fie capabilă de vigilenţa sporită a omului singur.

îl roagă să facă el rost de ceva bun. Ştie că el ştie de unde. îi spune că decontează ea.

— Vin la tine şi fumăm împreună, îi spune veselă, ca şi când i-ar anunţa un plan de vacanţă.

El îşi scoate ochelarii de soare, pe care în timpul vizitei lui Tomás nu a binevoit să şi-i dea jos. Dar în lumina aia, toată lumea are ochelari de soare, nu e un semn de lipsă de politeţe. Robert îi dă jos şi, cu toate că e trecut de prânz, are în continuare ochii umflaţi de somn, fiindcă astă-noapte a venit din nou foarte târziu în rulotă.

— Da, de fapt... Faza e că m-am mutat la bunicul de tot, începe el.

Iar Sofia se îngrijorează brusc să nu cumva să

fie vreo problemă cu taică-su.

— Faza e că nu mai am apartamentul, zice băiatul.

A doua zi dimineaţă, pe toate canalele se anunţă invazia Ucrainei de către Rusia. Mâine, 25 februarie, Robert are bilet de avion să se întoarcă acasă.

Sofia vrea să scape de el, n-a putut dormi de furie, dar în acelaşi timp nu vrea să-l trimită acolo. Cine ştie ce se poate întâmpla, oraşul lor e aproape de graniţa de est a ţării.

Robert a avut măcar bunul-simţ să nu doarmă în rulotă. A umblat cine ştie pe unde.

Bunicul o linişteşte la telefon că atacul e probabil doar o acţiune de intimidare, în câteva zile o să treacă. Dar în legătură cu Robert, cu întoarcerea lui din vacanţă, care acum pare mult mai mult decât atât, nu ştie ce să-i spună. Mormăie ceva despre armată, *ar fi oribil să ţi-l ia în armată,* zice el totuşi, semn că se gândeşte că probabil n-o să treacă în câteva zile. îi spune chiar aşa, *să ţi-l ia.* Sau o fi spus *să ni-l ia?*

Mai oribil decât să i-l ia statul în armată ar fi să se ducă el acolo de bunăvoie. Din vreun ideal de libertate sau pentru bani, cum a fost fiul lui Cati în Irak, de i-a băgat pe toţi în boală.

Robert a fost la două proteste anti-mască în timpul pandemiei, la unul dintre ele chiar într-o perioadă când era şi ea acasă în concediu. De celălalt i-a povestit el mai târziu. A îmbrâncit un jandarm şi a luat o amendă, de care bunicul nu ştie nimic. Dacă n-ar fi fost amenda, decontată de ea, poate n-ar fi aflat nici Sofia.

Bunicul trebuie protejat – măcar cu atâta lucru

sunt de acord amândoi – pentru că are o spaimă ancestrală de autorităţi, spaimă cu care i-a crescut pe amândoi, şi pe Sofia, şi pe băiat, în acea logică a capului plecat, netăiat de sabie. Facturile la utilităţi sunt pentru el tot

o manifestare a autorităţii, neplata lor o sfidare a statului, deşi companiile respective nu mai sunt ale statului de vreo două sau trei decenii. Orice hârtie care vine în poştă îi creează nelinişte din secunda în care o vede, prin gemuleţul cutiei poştale montate în poartă. Iar în cazul facturilor transferate pe e-mail, Robert trebuie să-i printeze de fiecare dată dovada plăţii, pentru ca el să le poată aşeza frumos, cronologic, în cutiile de pantofi de pe şifonier, unde-şi depozitează relaţia cu forţele nevăzute care-i guvernează viaţa.

Inclusiv împotriva acestei supuneri moştenite se răzvrăteşte Robert când îmbrânceşte jandarmul. Cu libertatea celui care ştie că are cine plăti amenda. Răcneşte împotriva măştii sanitare, fiindcă maică-sa n-o să-l abandoneze forţelor nevăzute ale statului, vinovăţia ei lucrează în favoarea lui, îl ajută să fie anarhist, să-şi exprime tinereţea.

Sofia e la birou după-amiază şi-l lasă singur în rulotă, să-şi facă bagajul. Oamenii din camping, cu geografia lor precară, se trezesc acum că România e vecină cu războiul şi încep să pună paie pe foc:

— Cum de-i dai drumul să plece înapoi? întreabă Mathilde, mai mult prin semne.

— Tatăl tău e bine, se aud bombele pe acolo? întreabă Valérie.

Pentru ea e un preaplin de emoţii. Dar predomină furia. Pe el, pe imprudenţa lui în legătură cu economiile ei de douăzeci de ani, bani puşi la un loc cu atâta chibzuinţă şi atâta disciplină, că i se face rău când se gândeşte.

Băiatul a vândut apartamentul, a investit banii

în acţiuni chiar înainte de pandemie, i-a pierdut repede. Atât de repede pe cât spera să-i înmulţească. S-a luat după prietenii lui, care se lăudau că au făcut bani din criptomonede, care se apucaseră şi ei să joace la bursă, de parcă era un simplu joc video.

Pe unul dintre băieţi îl cunoaşte şi Sofia şi e într-ade- văr bogat. E dintr-o familie care în sărăcia aia de oraş reuşeşte să facă bani de întors cu lopata. Afacerile cresc ca ciupercile: terenuri agricole, sere, moară, lanţ de brutării. Firmă de agrement specializată în pescuit şi vânătoare. Dar mai ales vânătoare. Aproape toţi din familie deţin arme. Sunt genul de oameni care-şi cumpără prieteni. Sau mai bine zis îşi cumpără anturaj. Sofia nu şi-a dat seama până acum că Robert era atât de apropiat de fiul cel mic al clanului şi că se putea lăsa influenţat de el.

Când l-a întrebat ieri de ce a făcut una ca asta şi a invocat munca ei, Robert i-a zis că el nu vrea să se mai ducă niciodată la lucru, nu vrea să fie sclav.

Era dezvrăjit de tot ce i-ar putea aduce munca.

— Munca urâţeşte sufletul, i-a zis Sofiei, dar i-a zis pe banii ei.

Iar ea şi-a adus aminte din nou de copilăria lui, de momentele acelea când spunea prima oară câte un cuvânt ciudat şi ea se întreba de unde l-o fi pescuit.

Odată, Moşneguţu i-a arătat un desen din clasa a doua, păstrat bine peste ani, desen pe care băiatul scrisese cu litere de tipar: PRIETENIA ESTE ATUNCI CÂND NU EŞTI SINGUR ŞI PLÂNGI ÎN PERNĂ. învăţătoarea îi pusese să

desenéze prietenia. Dar el de unde ştia de plâns în pernă, de unde i-au venit cuvintele astea?

Acum, furia Sofiei e atât de mare, încât n-o mai calmează nimic. Acest clocot interior nu poate fi acoperit nici de zgomotul valurilor, în momentul ei pe nisip, nici de grija enormă provocată de situaţia de acasă, venită atât de brusc peste ea. E atât de departe, a pierdut de mult şirul ştirilor din România. Pandemia a acaparat
toată atenţia în ultimii doi ani, iar subiectul fierbinte peste tot a fost vaccinarea.
Şi pentru că nu mai poate ţine în frâu furia, deci tot dintr-o neputinţă. îşi dă singură dezlegare să trăiască – măcar o dată în viaţă – în acord cu emoţiile ei. îşi dă permisiunea să-şi consume furia faţă de Robert.
îl detestă.
Idiotul.
Tot ce vrea acum e să-l vadă urcat în avion.

Români în Spania

i Execut forme prăjituri, nuci, coşuleţ, sărăţea, fagure, t
Aluminiu cu fontă, nu se lipesc. Mesaj privat.

1
5
1

Are impresia că apartamentul lui Robert a fost agoniseala ei de o viaţă, dar în furtuna de emoţii care a cuprins-o după ce a aflat de acest incredibil act de trădare din partea băiatului reuşeşte uneori să facă puţină linişte şi să-şi aducă aminte cu luciditate momentul în care a început să pună deoparte, momentul în care apartamentul s-a înşurubat ca o iluzie, momentul în care a devenit fezabil, momentul în care a început să caute şi – cel mai dificil dintre toate – momentul riscant în care a dat banii. Se temea de posibile vicii ascunse ale clădirii, de vecini scandalagii, de instalaţii care vor da pe afară de dejecţii, de tot felul de nenorociri care veneau din măruntaiele imobilului, imposibil de detectat la vizionare. Nici prin cap nu i-a dat că-şi va pierde în scurt timp investiţia în cu totul alt fel.

Toate aceste borne pe care le-a depăşit, toate etapele economisirii fuzionează acum şi se simplifică în mod dramatic: ea a avut un ţel şi Robert l-a spulberat. Dar adevărul e că nu pentru apartament a plecat. A plecat pentru cheltuielile zilnice. Pentru linia de plutire. Primii zece ani au fost despre asta.

Apoi, odată cu angajarea în camping, unde nu

plătea cazare, pe lângă ce le trimitea de cheltuială băieţilor, a început să şi pună deoparte. Mai întâi pentru o maşină, refuzată repede de Robert după eşecul la şcoala de şoferi. Fie înţelesese repede că n-ar fi bun la condus, fie orgoliul îl împiedicase să persevereze, căci pentru perseverenţă, credea Sofia, e nevoie de modestie. Maşina a devenit apoi posibilitatea unei garsoniere, ba chiar a unui apartament, ceea ce s-a şi întâmplat într-un târziu, într-un concediu de o lună, în care n-a făcut decât să caute anunţuri şi să umble pe la vizionări, mai mult singură. Când a ieşit cu Robert de la notar, după ce au făcut actele de vânzare-cumpărare şi au primit cele două rânduri de chei de la moştenitorii fostului proprietar, Sofia a fost mândră de ea cum nu mai fusese niciodată. Nu mai *pisa* pământul de fericire. Simţea că făcuse ceva cu mâinile, de parcă ea singură construise nu doar cele două camere ale apartamentului, ci tot blocul. Când au ieşit de la notar au mâncat în oraş, să *celebreze,* apoi acasă a picat ruptă de oboseală, ca după un efort fizic.

Nu doar apartamentul îl pierduse Robert, nu doar banii atât de meticulos puşi deoparte, ci îi anihilase acel sentiment de mândrie, că ridicase ea singură, cu mâinile goale, o casă.

— Mă ţine în frig, îi zice Moşneguţu, într-un apel video în care este singur.

E luna martie şi a fulguit un pic, prima dată în această iarnă, care teoretic a şi trecut.

Locuinţa e veche, din chirpici, făcută direct pe

pământ, în pereţi urcă şi coboară umezeala, în funcţie de vreme, într-una dintre camere, plafonul a făcut o burtă. O aşteaptă pe ea să rezolve.

Să vină cu bani, să repare tot. Doar că ea nu mai are bani. Casele tradiţionale se repară greu, necesită operaţiuni anevoioase şi costisitoare şi nu se mai găsesc meşteri.

Casele vechi trebuie lăsate să se dărâme, aşa o sfătuieşte toată lumea când aduce vorba despre viitorul ei.

Ea-şi ţine curajul. La o adică, fac rost de o rulotă şi o pun în curte, îşi zice.

— Ai termostat în cameră, îi spune ea bătrânului.

Hay termostat gândeşte, cu acel impersonal *există, se află,* care transplantat în română dă un verb al posesiei, aproape la imperativ. îl ai, foloseşte-1!

Taică-su pare că acum aude prima dată de termostat. îl vede cum întoarce capul şi se uită după el prin cameră.

— Dincolo, unde dormi matale, spune ea. Du-te şi uită-te cât arată.

— Lasă că-l găsesc eu, spune el resemnat.

— Du-te acum că vreau şi eu să ştiu. Să vezi ce-i fac, zice ea. Cum să te ţină în frig?

Moşneguţu se ridică de pe scaun şi se duce în încăperea unde doarme el. Camera video e pornită, iar din felul în care ţine telefonul, Sofia îşi dă seama că pe hol nu e covor.

— Unde e covorul? întreabă ea, de undeva de la nivelul coapsei bătrânului, dar el nu aude.

Vigilentă, ca de obicei, când vine vorba de mersul lucrurilor de acasă.

Robert i-a spus mai demult că n-are voie să mute mobile prin casă şi nici măcar să facă ordine atunci când vine în concediu, fiindcă după ce face ea ordine nu mai găseşte nimeni nimic. I-a zis că face militărie timp de o lună şi după aia pleacă şi mai vine la anul, şi-i lasă bulversaţi, iar ea a spus:

— Mă implic şi eu cum pot.

— Mai bine nu te mai implica, a răspuns el. Tu nu locuieşti aici.

Bătrânul se uită la termostat şi zice că arată 22 de grade.

— É foarte bine, zice Sofia. Doar nu vrei să stai despuiat prin casă.

El are nevoie de timp să proceseze ceva, poate temperatura sau cuvântul „despuiat” sau identitatea persoanei care-i vorbeşte din telefon.

Are tot mai multe momente în care se pierde, dar Sofia e martoră la foarte puţine dintre ele, aşa încât pentru ea sunt neglijabile deocamdată. Cine nu se zăpăceşte, până la urmă?

— De ce nu *bay* covor în hol? întreabă ea din nou şi atunci bătrânul se reconectează cu mintea la discuţie şi-i spune senin, uşor amuzat:

— îl punem numai când vii tu.

Mathilde a fost la duş, a rugat-o pe Clara s-o lase să întindă prosopul la uscat pe sârma ei. Iese din camping pe poarta de sus, de la intrarea principală, îi mulţumeşte Sofiei şi-i spune că mai încolo merge din nou la cimitir să ducă mâncare pentru pisici. Vine şi ea?

în mână are o mască textilă, cu imprimeu floral, cusută de Ines din parcela 28, pasionată de *manualidades.* A spălat-o cu gel de duş, împreună cu alte piese mici pe care le poartă şi pe care le va întinde pe un prosop, în dubiţa ei. Masca e încă obligatorie în interior, aşa că toată lumea îşi poartă conversaţiile în aer liber, iar campingul e numai bun pentru aşa ceva.

Sofia aştepta momentul să fie invitată la cimitir.

Are o pungă cu boabe luate special pentru a intra în graţiile diverşilor clienţi cu *mascote.*

Când avea nevoie de maşina lui Ignacio, de exemplu, era mai întâi prietenoasă cu Wanda, pisica lui. După momentul cu amenda pentru parcare, după care relaţia lor s-a rupt iremediabil, Sofia a mai fost amabilă cu Wanda o vreme, apoi a lăsat-o baltă.

Acum s-a pregătit foarte bine pentru seara asta.

Când închide recepţia, e deja întuneric de-a binelea. Sofia îşi ia ofrandele şi iese în faţa campingului, unde Mathilde o aşteaptă cu motorul pornit şi demarează încet, cu viteza adecvată pentru străduţele minuscule.

Drumul la cimitir, cu mâncarea pentru pisicile fără stăpân, e momentul în care Sofia află informaţii utile despre clienţi. Acum e frământată de petrecerea lui Baptiste de mâine, împlineşte 80 de ani şi face masă mare în camping. A fost şi ea invitată şi ieri a dezinvi- tat-o, i-a spus la obraz să nu mai vină, cu o directeţe care la ea acasă ar fi fost de neconceput. însă nu i-a dat nicio explicaţie şi Sofia moare, pur şi simplu moare să afle de ce. A luat pentru pisicile din cimitir două feluri de boabe şi mai multe pliculeţe, Mathilde ar face bine să fie generoasă cu informaţiile.

Mathilde o ia la stânga, se afundă în cartierul de vile, pe care trebuie să-l străbată până la drumul naţional, apoi s-o ia în direcţia opusă mării, până la satul unde se află acest cimitir nou. Drumul cu maşina durează vreo douăzeci de minute, timp suficient pentru actualizarea informaţiilor din camping, iar Mathilde nu aşteaptă deloc, după primul viraj la dreapta, ieşită de pe strada cu campingul, începe deja să

vorbească şi vorbeşte fix despre petrecerea lui Baptiste.

Vorbeşte în franceză amestecată cu puţină spaniolă, dar Sofia se prinde imediat ce s-a întâmplat.

— Didier, zice Mathilde. *Il te supporte pas.*

Didier e un fost client care s-a mutat clin camping, cel mai probabil din cauza Sofiei. Se vedea cu Céleste, a cărei mamă, Bernadette, avea un apartament în prima linie de plajă, un pic mai spre oraş, în sud. După ce a ieşit la pensie, Bernadette s-a mutat în Spania, iar fiică-sa, care avea vreo cincizeci de ani, venea în vizite lungi, stătea mai mult de jumătate de an pe acolo şi se combinase cu acest Didier, care locuia într-un cort în „El Titi". Când Céleste pleca în Franţa, Didier aducea altă femeie în cort. Sofia, care observa tot ce mişcă, se oftica pe Didier că-şi face de cap. într-o dimineaţă, coborând spre plajă, a văzut-o pe Bernadette la un bar, îşi bea singură cafeaua şi se uita la oameni. A invitat-o să i se alăture şi Sofia s-a aşezat lângă ea, au mai stat un pic de vorbă, iar Sofia nu s-a putut abţine şi i-a spus de Didier, că o înşală pe Céleste. S-a gândit că le face un pustiu de bine.

Dar această explicaţie şi-a dat-o un pic mai târziu.

Bernadette s-a simţit imediat jignită. I-a spus Sofiei că ştie, i-au raportat şi alţi vecini. Şi ştie şi Céleste, nu-i nicio problemă, e consfinţit, Céleste şi Didier sunt într-o relaţie deschisă.

Sofiei i-a fost greu să cuprindă cu mintea această stare de lucruri. Credea că relaţiile

deschise sunt pentru tineri cu succes social. Didier era un pensionar care locuia într-un cort şi oricum Céleste era mult mai tânără decât el, dar cine ştie de câte ori auzise Bernadette aceste comentarii binevoitoare la adresa fiică-sii şi cum îşi alesese ea cuvintele de dat la schimb.

La scurt timp după aceea, Didier a plecat din „El Titi” şi a fost văzut instalat într-un alt camping în apropiere.

Sofia îşi făcuse iluzii că lui Baptiste îi pasă de prezenţa ei la aniversare. Mâine o să se adune iar un cârd de francezi în camping şi o să joace *petancă* pe jumate de cărare, o să ajungă până în faţa parcelei Sofiei, cum fac de obicei. Nu mai suportă zgomotul bilelor pe pietriş, vocile lor, limba imposibil de descifrat când vorbesc

între ei şi felul în care se simte prizonieră în propria locuinţă atunci când se întind ei cu *petanca* pe cărare, fiindcă dacă vrea să iasă dă nas în nas cu ei. Ar trebui ori să plece de acasă jumătate de zi, ori să stea sechestrată în interior, fiindcă n-ar putea da ochii cu mesenii după ce i s-a spus să nu mai vină. Dar asta ar însemna să facă pipi la găleată, ca Lourdes.

— Nu ştiam că e aşa prieten cu Didier, îi zice Sofia lui Mathilde, gândinclu-se cum a fost dată la schimb.

Mathilde se pregăteşte să iasă pe şoseaua naţională, se uită cu atenţie în stânga, se apleacă peste volan.

— A, dar nu e, zice ea.

Sofia vrea să devină o persoană solară. Prin asta înţelegând că dacă nu-şi mai expune rănile şi nu le pune în cuvinte, nu le mai simte. O metodă la fel de bună ca oricare alta, îşi zice ea.

Mai mult, uitânclu-se în urmă, simte cum i se infiltrează în minte această poveste a propriului parcurs: parcă-parcă a avut un plan de viaţă.

Mâine are programare la INSS, să-şi depună actele pentru pensie, şi nu se poate duce decât cu sufletul împăcat. Cam cum ţi se cere să te duci la spovedanie împăcat cu toată lumea, adică necertat.

A fost un plan, îşi zice. Haosul a fost stăpânit. Energia a fost canalizată înspre ceva. înspre forţele nevăzute ale statului, care acum îi vor da o pensie. O jumătate de viaţă de supunere aici, combinată cu jumătate de viaţă de supunere

dincolo au dat în sfârşit aceste roade.

Ar vrea totuşi s-o însoţească un vorbitor nativ, are nevoia aceasta eternă de un sponsor, în sensul de garant.

Teresa e plecată la fiică-sa, cea din Danemarca sau poate cea din Germania, iar Ignacio o evită în continuare

de când cu amenda. De atâta timp lui încă nu i-a trecut. Sofia nu s-a încumetat să-i ofere aerul condiţionat cumpărat din banii ei.

S-a făcut aprilie şi aerul condiţionat e deja vital.

Vara trecută a fost prima dată în viaţa ei când a suferit de căldură într-un mod cât se poate de concret. De câte ori se uita în oglindă avea faţa roşie, sfârşită. îşi simţea răsuflarea încinsă, corpul umflat, sânii o dureau ca la ciclu, o durere pe care o uitase. Păreau plini, de parcă ar fi stat laptele să ţâşnească din ei, dar erau doar venele umflate.

Din aprilie şi până prin octombrie, toată regiunea era dependentă de aer condiţionat, dar în căsuţa de lemn în care aveau recepţia nu exista o astfel de instalaţie. Transpiraţia de pe frunte îi curgea în ochi. Picăturile de deasupra buzelor şi le aduna cu limba şi i se părea întotdeauna periculos cât de sărate erau. La recepţie stătea cu faţa în bătaia ventilatorului, iar în rulotă cu faţa în bătaia aerului condiţionat. în mijloacele de transport şi în magazine căuta adierea aparatelor, care o făcea să se simtă în siguranţă.

A avut nevoie de mult timp la început să se acomodeze cu căldura şi cu mijloacele de a-i supravieţui. Cu migrenele provocate de alternanţa cald-frig, de felul în care îţi îngheaţă capul în tramvai. Dar a ajuns să-i placă foarte mult să-i îngheţe capul.

Păsările stăteau cu ciocurile căscate, iar cicadele, pe care ea le numea greieri, se instalau foarte aproape de tine, oriunde te-ai fi aflat. Mai

bine de jumătate de an era anotimpul insectelor mari şi periculoase, toate voiau să înţepe, voiau sânge de om, furnici, ţânţari, toate neamurile celor care produc stridulaţii, gândaci atraşi de mirosul fetid al gunoiului în căldură. Aerul condiţionat părea că o ţine la distanţă de toate. în aer condiţionat natura putea fi negată.

Noaptea nu-l ţinea pornit în rulotă pentru că n-ar fi putut dormi din cauza zgomotului, iar anul trecut a fost primul an cu nopţi în care s-a trezit sufocată, cu greutate în piept şi respiraţie scurtă. S-a gândit că în România e mai bine pe timpul verii. Şi apoi s-a gândit mai departe, când va veni exodul spre nord şi şi-a dorit să n-apuce acele zile de pribegie. N-ar vrea să înceapă din timpul vieţii ei. N-ar mai face faţă la încă o migraţie.

Are la congelator sticle de plastic cu *gazpacho,* scoate una şi şi-o ţine la ceafă, să se răcorească. îşi dă seama că nu mai poate petrece încă o vară aici. Nu în condiţiile în care locuieşte şi munceşte ea, oricum. Şi după luni întregi de ezitare, după teama reîntoarcerii, a confruntării cu locul ei natal, după douăzeci de ani de relaţii la telefon care vor trebui reconfigurate, ceva cât se poate de fizic îi spune că nu mai poate sta aici şi în sfârşit se bucură. Se bucură că scapă. Că va da timpul înapoi către tinereţe şi către o climă mai blândă cu oamenii. De parcă i-ar fi făcut cineva tunel pe sub autostradă, după ce construcţia autostrăzii o blocase într-un loc unde ajunsese accidental.

Români în Spania

[Ştiţi cumva unde e Biserica Ortodoxă Spaniolă? Slujba e în ‘ castellano? Mulţumesc!

spaniolii sunt catolici, n-am auzit de aşa ceva.

în ce zonă?

f în Madrid e lângă metrou 12 de Octubre, 200 de metri.

Í există şi în Tenerife, se spune Tatăl nostru în castellano, restul în română.

(ortodoxă spaniolă?? ei sunt catolici.

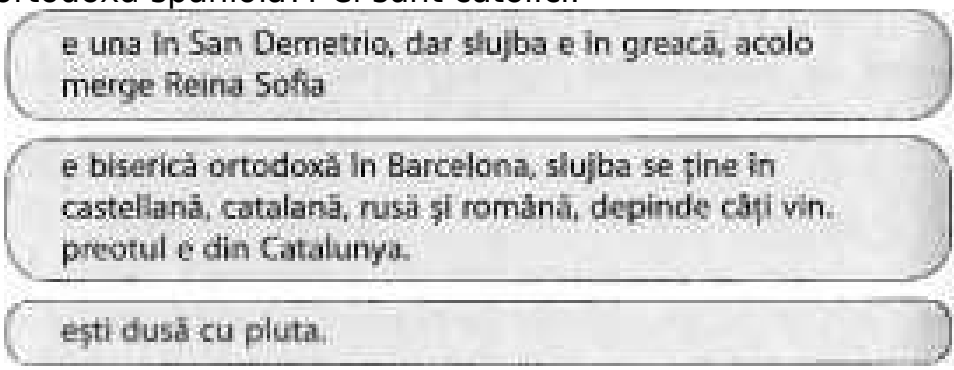
e una în San Demetrio, dar slujba e în greacă, acolo merge Reina Sofia
e biserică ortodoxă în Barcelona, slujba se ţine în castellană, catalană, rusă şi română, depinde câţi vin. preotul e din Catalunya.
eşti dusă cu pluta.

(uită-te pe internei la obispo ortodoxo.

C ei sunt catolici, n-ai văzut că au statui, cu Isus, Maria, Iosif...?

(ortodoxă e doar română şi rusă, din câte ştiu eu.

(la Madrid sunt mulţi preoţi români.

/ în Coruña slujba se ţine în castellano, fac şi nunţi şi
< botezuri în castellano.

(n-am auzit de spanioli ortodocşi, sunt aici de 18 ani.

Acum două luni, când a fost Robert în vizită, i-a făcut un plan turistic pe care n-a putut să-l respecte nici pe jumătate. A vrut să-l ducă la fabrica de ciocolată, unde se făceau tururi ghidate de două ori pe zi, o dată în spaniolă şi o dată în engleză, a vrut să-l ducă la castelul medieval care veghează oraşul de pe stânca de la malul mării şi în alte locuri aflate atât de aproape, încât unele se vedeau din tramvai şi unde nu numai că nu apucase să meargă cu el niciodată, dar nici măcar ea singură nu fusese. Şi acum mai are foarte puţin timp la dispoziţie şi, după ce a fost atâţia ani în slujba turiştilor, intră ea însăşi în frenezia turistului obsedat să bifeze pe listă absolut tot.

începe să-şi calculeze timpul liber la milimetru.

Undele războiului din Ucraina ajung către marginea continentului sub forma scumpirilor de carburanţi, peste alte scumpiri dinainte, preţurile cresc în magazine, dar sunt în continuare mai mici decât în România. Autorităţile ieftinesc foarte mult transportul public, ajută oamenii să se deplaseze.

Sofia se încadrează acum, după 65 de ani, în

categoria „Gent Major”, iar abonamentul la tramvai costă câţiva euro pe lună, pe toate liniile, care împânzesc regiunea, îşi petrece orele libere în tramvai, unde îi îngheaţă capul de la aerul condiţionat care bate de sus. Se luptă pentru scaun pe partea de unde se vede marea. A devenit una dintre acele persoane. Dar nu pentru că se plictiseşte teribil acasă, ci pentru că e avidă să înmagazineze tot. Să-şi fixeze aceste imagini, să le ia cu ea în ţară.

Se duce la castelul medieval şi urcă cu liftul prin burta muntelui până sus, în ruina bine întreţinută a cetăţii. Se văd frumos ambarcaţiunile din port şi clubul de sporturi nautice din apropiere. Vântul bate puternic, face mult zgomot. Pescăruşii planează aproape de oameni, doar foarte puţin în afara zidurilor. Stau nemişcaţi pe curenţi, cu aripile desfăcute, şi vânează sendvişuri. La înălţimea asta îşi dă seama cât sunt de mari, aproape cât gâştele. Şi ei vor să înţepe. Şi ei par periculoşi.

în altă zi se duce la fabrica de ciocolată, la turul în engleză. Dacă o va întreba cineva de unde este, va spune că din Olanda, dar n-o întreabă nimeni. Mai demult, în primele săptămâni după ce s-a angajat la hotel, un pastor olandez lungit pe şezlong la piscină, într-un şort de baie, a întrebat-o de unde este. Când i-a zis de România el a comentat ceva despre ţările sărace şi ea, într-o franceză la fel de precară precum îi era atunci şi spaniola – pentru că se înţelegea cu el în franceză –, i-a spus din reflex, ca să se apere, *avem tot ce ne trebuie.* Iar pastorul a zis că asta spun de obicei săracii.

Ea s-a întors şi a plecat ţâfnoasă şi apoi s-a temut tot restul sejurului că respectivul o va reclama că a fost nepoliticoasă. Că s-a întors şi a plecat brusc, fără să-i zâmbească. S-a temut de nota proastă pe Booking, eterna sabie atârnată deasupra capului.

A fost prima şi singura dată în douăzeci de ani când cineva a numit-o săracă. Nu se simţea aşa, se simţea strâmtorată, de ce să-l mânie pe Dumnezeu?, iar strâmtoarea a fost mereu ceva temporar în mintea ei, la fel ca situaţia locativă, ca locurile de muncă sau ca prieteniile efemere, mai ales după ce s-a mutat în camping. Dacă i s-ar fi cerut să gândească prin prisma sărăciei, ar fi zis că mai degrabă sărăcia venea din cât de volatil era totul. Din cât de imposibil era de păstrat ceva, orice. Locuri, oameni, sentimentul de sănătate pe care ţi-l dau banii.

Avea părul şaten deschis şi după ce a încărunţit a început să şi-l vopsească într-o culoare şi mai deschisă. Dimineaţa îşi făcea toaleta la baia comună şi, oricât ar fi fost de somnoroasă, era mereu vigilentă cu clientele care ieşeau de la duş, se uita în urma lor dacă au şters cu *mopa* pe jos, aşa cum le rugau afişele în multe limbi lipite în interiorul cabinelor, şi în caz contrar nu se jena să strige după ele. Când era liberă era mai amabilă decât în timpul programului, le ruga frumos. însă în timpul serviciului chiar striga uneori *n-ai uitat ceva?,* recunoscătoare că în această limbă prietenoasă lumea nu are aşteptarea adresării politicoase, pe care n-a stăpânit-o niciodată. Totul era la per tu.

Se uita în oglindă deci, îşi pieptăna părul şi

câteodată, când se simţea frumoasă, îi venea următorul gând: *aş fi putut şi eu să fiu din Olanda.* Atâta vreme cât ţinea gura închisă şi nu-i ieşea la iveală accentul de vampir din Est, putea fi de oriunde şi-ar fi dorit.

Fabrica de ciocolată din oraşul vesel e o afacere de familie care a tot crescut. A fost la început *cineva şi fiii,* apoi *şi nepoţii.* Sofia nu înţelege mai nimic din turul în engleză, dar ghida e zâmbitoare, iar la final îi repetă în spaniolă secretul ciocolatei: o cacao bună, dintr-o junglă anume. Fabrica e complet automatizată. Din galeria de sus, pe unde trec vizitatorii, nu se vede printre maşinării niciun om, niciun vas deschis în care să curgă râuri de ciocolată, doar benzi transportoare şi utilaje care stivuiesc produsul gata ambalat, în lumină de neon şi zgomot de motoare. Lui Robert nu i-ar fi plăcut, se gândeşte Sofia, e uşurată că nu l-a târât până aici, ea îşi imagina *Charlie şi fabrica de ciocolată,* şi-l imagina pe el ca Charlie, apoi şi-a amintit repede că e un adult în toată firea cu opinii despre epidemii şi războaie, care a împins un jandarm la primărie ca să nu poarte mască şi imediat după asta şi-a amintit că e furioasă pe el pentru prostia pe care a făcut-o cu apartamentul.

La ieşirea din fabrică e magazinul, plin cu toată gama de produse, dintre care unele nu sunt în supermarketuri. Cumpără mult, compulsiv, le vrea pe toate, n-are când să le mănânce, dar o să le pună într-un pachet şi o să le trimită acasă şi, dacă nu le vor vrea băieţii, le va mânca ea.

Momentul plecării e atât de aproape, încât începe să-şi trimită pentru ea lucruri perisabile.

La întoarcere se aşază în tramvai pe partea stângă, astfel încât să vadă marea. Linia de tramvai e sus, pe o terasă înaltă, trece printre stânci şi pâlcuri de case albe şi pătrăţoase, ornate cu bougainvillea şi leandri, iar din când în când, undeva jos, se arată şi marea, sclipitoare şi misterioasă, ca în prima zi când a văzut-o din autocar. Apoi tramvaiul coboară spre un relief mai lin, se apropie mai mult de mare, merge în paralel cu plaja, oamenii care urcă aduc nisip pe papuci. Se dă jos la staţia ei şi mai rămâne un pic după ce pleacă tramvaiul şi după ce oamenii care au coborât se împrăştie în treaba lor.

Se uită de jur împrejur. Locul a devenit insuportabil <le frumos. Acest palmier din staţie va face în octombrie nişte curmale uriaşe şi tot în octombrie, când primăria va înceta să mai cureţe plaja, marea va mirosi a mare. I Ircă dealul spre camping şi umărul o doare de la sacoşa plină cu ciocolată şi cutii de cacao. Câmpul acesta care miroase a iarbă uscată şi de unde în rarele ocazii când plouă ies milioane de melci pe trotuar. Muntele din faţă, din care iese soarele dimineaţa. Păsăretul din pinii lui Tomás, printre care şi câteva pupeze, mult mai mici decât şi le imagina la şcoală din ilustraţia din manualul de citire: *Pupăza zbrr! pe o dugheană.* în spaniolă au o grămadă de denumiri, după regiuni, Tomás i-a spus vreo câteva: *bubela, cucut, abubu.* Par inventate de pui de om care abia încep să exploreze limba. Sau poate chiar ea le-a inventat, ţine minte puţin din tot ce-i spune Tomás cu cele

mai bune intenţii. în generozitatea lui, îi oferă inclusiv cuvinte, dar ea nu poate să mai fixeze nimic.

Astă-noapte l-a visat pe taică-su. Ea venea în zbor pe strada lor de acasă, inundată de vegetaţie ca un loc abandonat după un accident nuclear. Venea dinspre gară, era sus şi avea viteză, aproape de casa lor a încetinit, iar el era la poartă, s-a uitat către ea şi i-a zis: *ce bine că ai venit, că mă plictiseam aici singur, în pământ.* Era mort şi în acelaşi timp era viu, ieşise din mormânt ca s-o aştepte, era bucuros şi era curat. Era ca în vis, când realităţile contradictorii sunt posibile simultan, când tot ce poate genera creierul coexistă şi e cât se poate de valabil.

Avea de ceva vreme deja spaima asta că el o să moară şi ea n-o să fie acolo, că va ajunge cât să vadă mormântul proaspăt şi crucea provizorie de lemn, dar visul acesta avea ceva luminos în el, poate de la vegetaţie sau poate de la faţa lui, cea de acum douăzeci de ani, căci numai aşa îl visa.

Români în Spania

Bună seara! Odată obţinută cetăţenia spaniolă, statul român te scoate automat din registru sau cum se procedează?

f îi anunţă registro civil español.

trebuie să anunţi tu în România, se renunţă la cetăţenie contra cost, am auzit că e vreo 600 de euro.

eu am naţionalitate de doi ani şi nu m-a întrebat nimeni nimic, nu mai folosesc acte româneşti.

nu te-a întrebat nimeni nimic pentru că tu ai jurat că te duci să renunţi.

f statul român îţi ia bani pentru renunţare.

cred că nu se întâmplă nimic dacă nu plăteşti, când te duci în România te legitimezi cu naţionalitatea spaniolă.

(când ai jurat constituţia în registrul civil ai citit hârtia aia?

(uite-te pe econsulat.ro

mai bine întreabă un avocat, să fii sigură.

(unde se anunţă, la consulat sau în România?

(dacă nu ai probleme legale, nu te verifică nimeni.

j trebuie să anunţi în termen de şase luni, e lege, dar e
l contra cost. *j*

; cunosc pe cineva care a mers în România ca spaniol şi nu a
avut nicio problemă, n-a anunţat nimic.

f ce hoţie!!! Î

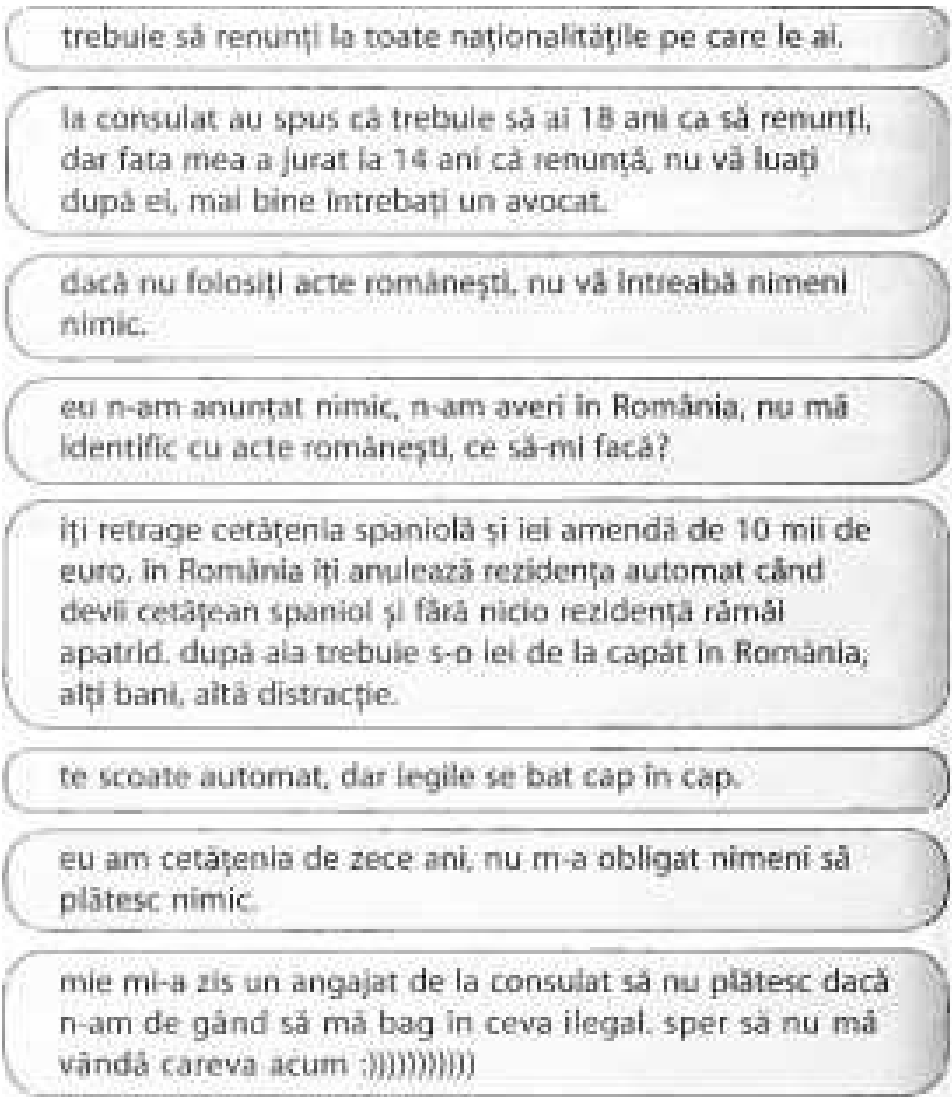
trebuie să renunți la toate naționalitățile pe care le ai.
la consulat au spus că trebuie să ai 18 ani ca să renunți, dar fata mea a jurat la 14 ani că renunță, nu vă luați după ei, mai bine întrebați un avocat.
dacă nu folosiți acte românești, nu vă întreabă nimeni nimic.
eu n-am anunțat nimic, n-am averi în România, nu mă identific cu acte românești, ce să-mi facă?
îți retrage cetățenia spaniolă și iei amendă de 10 mii de euro. în România îți anulează rezidența automat când devii cetățean spaniol și fără nicio rezidență rămâi apatrid. după aia trebuie s-o iei de la capăt în România, alți bani, altă distracție.
te scoate automat, dar legile se bat cap în cap.
eu am cetățenia de zece ani, nu m-a obligat nimeni să plătesc nimic.
mie mi-a zis un angajat de la consulat să nu plătesc dacă n-am de gând să mă bag în ceva ilegal. sper să nu mă vândă careva acum :)))))))))

Felipe e în parcela de lângă Sofia, l-a mutat la vreo două săptămâni după ce a venit, fiindcă Raquel, fosta vecină din dreapta lui, s-a plâns că fumează mult şi tot fumul vine la ea. Rezidenţii cu contracte pe termen lung asigură stabilitate afacerii, dar în acelaşi timp încep să se poarte ca

la ei acasă şi să revendice lucruri, să depună plângeri, să sugereze modificări absurde. Câteodată fac reclamaţii la autorităţi, cum a făcut anul trecut Astrid la protecţia consumatorului, când a denunţat campingul că erau câteva duşuri ruginite şi vreo două uşi ale cabinelor nu se închideau bine. Au venit controale, au descoperit şi alte nereguli, campingul a fost amendat şi obligat să facă o renovare completă. Sofiei i s-a spus să smulgă margaretele care creşteau în pietrişul din parcela ei, pentru că astfel de culturi nu respectau normele de funcţionare a campingurilor, dar ea n-a făcut asta nici până în ziua de azi, îi tot duce cu vorba pe şefi, le-a spus că le va smulge pe loc dacă mai vine un control. Ţine foarte mult la aceste flori. Le iubeşte, mai bine zis. Vrea să le pună în ghiveci şi apoi în pachet şi să şi le trimită acasă, cu toate riscurile pe care le presupune drumul şi apoi plantarea lor în solul gras şi umbrit din grădina ei. Plantele îşi vor lungi gâturile după lumină, li se vor pipernici florile, vor fi străine pentru insecte, va fi un chin, dar le iubeşte, le iubeşte atât de mult şi vrea

să le ia cu ea şi mai bine să le omoare din iubire decât pentru motivele absurde ale protecţiei consumatorului.

Şefii o detestă pe Astrid după acea reclamaţie, dar n-au găsit încă o cale de a o da afară, tot aşteaptă s-o cheme fiică-sa din America la ea, însă uneori parcă nici nu e clar dacă această fiică există cu adevărat. Astrid e obsedată de curăţenie. în ciuda vârstei, munceşte mult, în fiecare dimineaţă îşi pune mănuşile de cauciuc şi freacă chiuvetele exterioare de la băi, cele în care lumea spală de obicei vasele. O vreme a fost enervantă pentru Sofia, că se băga peste ei, dar în pandemie şefii au reziliat contractul cu firma de curăţenie care le trimitea zilnic câte o fată timp de patru ore şi au decis ca aceste atribuţii să fie preluate de angajaţi! permanenţi. Ana Lisa a spus că ea nu se atinge de toalete, se ocupă de curte, iar ceilalţi doi colegi sunt bărbaţi, deci nu se aşteaptă nimeni de la ei să se priceapă la curăţenie, aşa că băile au picat pe capul Sofiei, iar acum obsesia lui Astrid îi e de ajutor.

Femeia locuieşte de câţiva ani deja într-un cort dintr-o parcelă mică, poartă parfumuri scumpe şi în fiecare dimineaţă îşi ia căruţul de piaţă, se urcă în tramvai şi se întoarce seara. Uneori se întâmplă să lipsească o noapte sau două, iar Sofia, care le cunoaşte tuturor rezidenţilor permanenţi tabieturile, le ştie zgomotele şi luminile, se îngrijorează pentru ea şi se întreabă dacă nu cumva s-a rătăcit. Uneori Astrid mai vorbeşte singură prin camping, dar nu ca şi când ar gândi cu voce tare, asta face oricine, ci chiar vorbeşte cu cineva invizibil şi are dialoguri

aprinse. Alteori o acuză pe Mathilde *la bruja* că i-a furat lucruri din cort. Sofia e alertă şi mereu pregătită să semnaleze dispariţia ei, poliţiştii îi sunt aproape colegi, atât de des trec prin camping. Dar apoi îi vine inima la loc când Astrid se întoarce, ca un câine loial care găseşte mereu drumul spre casă, dacă vântul bate din direcţia potrivită.

în funcţie de rezervări şi de cum sunt locuri libere, Sofia face aranjamente şi permutări astfel încât să cazeze lângă parcela ei oameni singuri, care nu fac zgomot. Când s-a pus problema ca Felipe să fie relocat, s-a gândit că ar fi bine să-l aducă lângă ea, în acest loc anume al campingului, de unde se vede frumos răsăritul prin gardul de sârmă al lui Tomás şi uneori se aude marea. E locul cu deschiderea cea mai bună şi de el beneficiază trei, maximum patru parcele şi asta i-a spus şi lui când i-a propus în şoaptă să se mute acolo. N-a vrut să-i dea de gol pe vecini că s-au plâns de el, iar el a înţeles că ea i-a făcut o favoare din proprie iniţiativă.

După ce s-a mutat, el a scos-o la o bere după program la o terasă de pe faleză, din satul alăturat, iar ea s-a dus, neştiind ce să creadă despre această invitaţie. S-a temut să n-o vadă alţi *campişti* sau cunoştinţele ei din zonă, de parcă ar fi fost ceva greşit să fie văzută la o terasă cu un bărbat.

Felipe e un pic mai în vârstă decât ea şi e la pensie. Când a intrat pe poarta campingului cu maşina de teren neagră şi strălucitoare ca un giuvaier dintr-un tărâm al dragonilor, trăgând după ea rulota, prima întrebare care le-a venit

multora a fost de unde o fi ieşit la pensie. Ce-o fi lucrat la viaţa lui. Erau morţi de curiozitate toţi permanenţii. Au aflat destul de repede că lucrase într-o bancă şi venise aici căutând o femeie cu vreo treizeci de ani mai tânără decât el, pe care o iubea şi căreia îi plătise intervenţii estetice, iar ea îl părăsise de curând. De pe Instagramul ei aflase uşor că e undeva prin zonă. Acest clişeu de bărbat, bogat şi singur şi trist, care umbla prin satele de la munte cu poza femeii pe ecranul de pornire al telefonului, întrebând de ea la bar şi la magazin şi pe stradă, a ajuns repede subiectul celor mai aprige bârfe din camping, dar nu pentru povestea lui de iubire imposibilă, ci pentru că-l invidiau că e bogat.

Erau şi acolo orgolii şi rivalităţi, faptul că stăteau în rulote şi umblau despuiaţi nu însemna că nu se citea pe ei averea. Când Felipe s-a mutat lângă Sofia, s-a aşezat spate în spate cu autocaravana lui Yvette şi Lorenzo, un cuplu cu reşedinţa în Franţa, ea *belgă* şi el italian, care erau cei mai admiraţi din camping. Aveau autorulotă de opt metri şi jumătate lungime, care costase mai mult de o sută de mii de euro, iarna umpleau *avansul* de ornamente de Crăciun, brad alb de plastic şi reni şi becuri mari, pe care le ţineau fix două luni, de pe 1 decembrie până pe 31 ianuarie, iar lumea venea la parcela lor şi făcea poze. Fuseseră patroni de restaurant în Franţa, iar acum făceau amândoi obiecte decorative lucrate manual, pe care le vindeau în camping sau pe internei. El se pricepea la lemn, ea la textile.

La câteva zile după ce s-a mutat lângă Sofia,

Felipe a intrat pe poarta campingului cu o decapotabilă care trăgea după ea o remorcă cu o barcă de agrement. Poate le cumpărase pe loc sau poate le avea garate pe undeva şi s-a dus să şi le recupereze, n-a dat nimănui explicaţii şi nici nu l-au întrebat, doar le-a aşezat frumos în parcelă în rând cu maşina de teren şi rulota şi din când în când pleca încet cu decapotabila, ieşea din camping cu 5 kilometri pe oră, foşnind pietrişul, şi apoi îi clădea jar pe şosea.

Felipe era singur, dar vorbea foarte tare, vocea lui puternică nu putea coborî sub nicio formă sub pragul de discreţie. Era pe un grup de *solteros* şi vorbea periodic cu ceilalţi burlaci, poate prieteni din viaţa reală sau poate găsiţi pe internei, şi de cele mai multe ori vorbeau despre femei. Sofia nu-l auzea foarte bine, fiindcă avea rulota pe latura îndepărtată a parcelei faţă de el, în schimb îl auzea Lorenzo, îl auzea chiar mereu, ciulea intenţionat urechile, apoi îl bârfea în tot campingul că e vulgar şi e într-o haită de golani. Ceilalţi păreau să-l creadă, majoritatea erau francezi şi nu-şi punea nimeni problema că Lorenzo nu prea înţelege spaniolă.

Felipe a continuat s-o invite pe Sofia în oraş, la terase de pe faleză, întotdeauna seara, după program, ieşeau după ora opt sau chiar după nouă. Plătea el mereu, iar ea îşi lua numai o bere mică, la pahar, ca să nu-i facă pagubă, şi trăgea de ea după cum se obişnuise acasă, unde învăţase să stea cu o ceaşcă de cafea în faţă chiar şi două ore, fără s-o termine şi să fie obligată să comande în continuare şi altceva. Felipe vorbea mult şi vorbea numai şi numai despre acea

femeie cu treizeci de ani mai tânără, scăpată de acasă, pe care el o căuta disperat în toată regiunea, urmărind întotdeauna peisajele din spatele ei în pozele pe care le posta şi încercând să le identifice în realitate: silueta unui munte, marginile stâncoase ale unui golfuleţ sau vreun pâlc atipic de vegetaţie pe coasta aridă. După primele întâlniri, Sofia şi-a dat seama că aceste invitaţii nu aveau nicio legătură cu ea, omul n-avea cum s-o placă, erau la ani lumină distanţă. Dar continua să iasă cu el şi să-l asculte, la început din curiozitate – *fel de fel de oameni pe lumea asta,* îi spunea la telefon lui taică-su când îi mai relata despre clienţi, niciodată în viaţa ei nu fusese expusă la atâta bogăţie umană – şi apoi dintr-un fel de nostalgie după propria tinereţe, lungă şi plină de căutări chinuitoare, în care mai mult decât orice a fost mama răniţilor pentru bărbaţi pe care-i plăcea şi care se întâlneau cu ea ca să-i plângă pe umăr după alte femei.

Ştia că nu ştie să vorbească cu bogăţii, că dincolo de limba pe care o vorbeau în funcţie de locul în care

se născuseră mai era o altă limbă, care impunea bariere mult mai greu de trecut, ziduri groase, lanţuri muntoase dincolo de care erau dragonii. Bogăţii respirau altfel, se mişcau mai uşor, era ceva fizic în felul în care păşeau, de parcă gravitaţia s-ar fi modificat în punctul lor de contact cu pământul, nu-i trăgea în jos cu atâta ciudă ca pe ceilalţi. Ei vorbeau o limba care nu putea fi învăţată. Poate doar de către nişte escroci foarte talentaţi, demni de toată admiraţia.

Dar, cu toate astea, Felipe avea ceva înduioşător pentru Sofia. întâlnirile lor îi aduceau aminte de vremurile acelea în care ea încă nu înţelesese mersul lumii – înţelegerea venind mai târziu în viaţă din statistică, nu din metafizică, din suma experienţelor proaste, nu din capacitatea de a descifra coduri dincolo de suprafaţa lucrurilor vremurile când viitorul părea atât de deschis şi de sincer şi nu doar pentru că era ea tânără, ci pentru că la începutul anilor 1990, la începutului *anului* 1990, mai bine zis, aerul era plin de promisiuni. Tinereţea ei era concentrată în acel început de an mai mult decât oriunde. Felipe era capricios şi liber, iar bunăstarea îl prezervase într-o dulce naivitate, ca un fruct veşnic proaspăt. Pentru Sofia era ca dintr-un film – cine se duce prin munţi să întrebe de o femeie din uşă în uşă, după ce i-a plătit operaţiile?

La scurt timp după mutarea lui Felipe, Lorenzo a început să se plângă de acelaşi lucru ca Raquel: fumează mult şi tot fumul intră în caravana lui. L-a reclamat şi el la recepţie.

Când a avut loc cearta epocală, Sofia avea zi

liberă, dar era acasă. Zăcea pe *tumbona* din *avans* şi citea pe grupul de români comentarii nesfârşite despre *fe de vida,* dovada că eşti în viaţă, care trebuia completată şi trimisă anual odată ce ieşeai la pensie, dacă nu mai

locuiai pe teritoriul Spaniei. Nu exista consens printre utilizatori, nu era clar ce instituţie din România trebuia să elibereze dovada că eşti în viaţă. Cei mai mulţi susţineau că primăria, alţii ziceau că ambasada, vreo câţiva erau de părere că orice notar îţi putea înregistra o declaraţie, care apoi trebuia trimisă prin poştă cu confirmare de primire. Dar după aceea se punea problema unde ar fi trebuit trimisă această declaraţie? La Ministerul Muncii? La Consulatul României din regiunea autonomă unde ai lucrat? Grupul de Facebook, unul din multele asemenea, era cel mai prost loc în care să cauţi informaţii despre lucruri de genul acesta. Erau vreo două sute de mii de membri, care produceau mult zgomot şi multă *basura,* adică gunoi, iar când se punea vreo întrebare administrativă, fiecare o ţinea pe a lui, dădeau răspunsuri diferite sau de-a dreptul contradictorii, povesteau din experienţele rudelor, reale sau imaginare, uneori se şi insultau. Cineva spunea că n-ai voie să ţii banii din pensie decât într-o bancă spaniolă, altcineva că nu poţi să-i cheltui decât pe teritoriul Spaniei. Deşi nu-şi depusese încă dosarul, în nebuloasa incertitudinii administrative, Sofia păstra o teamă de ghişeele statului în care se suprapuneau straturi de angoase, de la reminiscenţele interacţiunii ei cu administraţia de acasă în anii ’90 – anii şomajului tehnic prin excelenţă – şi până la teama cronică de aici, că va fi evaluată după accent, de parcă urma să i se calculeze pensia după impresia artistică de la depunere, de parcă acela ar fi fost un examen de cetăţenie şi nimic mai puţin.

vând casă în comuna Livada, jud. Arad teren 1400 mp

casă 200 mp
posibilitate de vânzare în rate

L-a stresat pe Robert înainte de venirea lui din februarie să-i aducă certificatul de naştere, fiindcă auzise – la magazinul lui Cati sau pe grupul de români sau cine ştie pe unde – că femeile care au născut primesc 50 de euro în plus la pensie. Robert avea numele tatălui şi ea revenise la numele de fată şi toate actele soţului, inclusiv certificatul de deces şi certificatul de căsătorie, erau la părinţii lui, cu care nu mai erau în legătură de mult. La scurt timp după naşterea lui Robert, statul român a început să modernizeze actele de identitate ale cetăţenilor, iar certificatele de naştere noi conţineau mult mai multe informaţii despre părinţi, care puteau fi identificaţi imediat, plus traducere măruntă dedesubt, în două limbi de circulaţie internaţională. însă Robert a fost printre ultimii care au avut certificate de naştere scrise de mână, cu o caligrafie impecabilă, pe o hârtie gălbuie şi fragilă, pliată în două, unde părinţii erau trecuţi doar cu prenumele, dintr-o naivitate a statului (sau încredere, poate?) că cei doi vor rămâne împreună pe veci, că nimic tragic nu li se va întâmpla, iar copilul nu va trebui niciodată să

demonstreze cu acte că e al lor.

Robert a opus rezistenţă când Sofia i-a cerut să-i contacteze pe bunicii din partea tatălui.

— E şi pentru tine, a zis ea. Ca să poţi să demonstrezi că eşti fiul meu.

Băiatul e capricios, face pe independentul, dar independenţa îi vine dintr-o certitudine că, indiferent ce i se întâmplă, o să-l scoată cineva. Nu e capabil să pună răul înainte, aşa cum pe Sofia a torturat-o taică-su, cu cele mai bune intenţii, toată copilăria şi tinereţea. Singurele lui sfaturi de viaţă au fost: *mereu să pui răul înainte* şi *să n-ai încredere în nimeni.* Sofia a crescut în incertitudini: mai întâi, în ciuda aparentei stabilităţi a sistemului, a fost incertitudinea legată de oameni, nu ştiai câtă încredere să ai în ei, cine sunt sau vor fi trădătorii, de aceea cea mai sigură alianţă era familia, iar legăturile trebuiau pecetluite cu sânge. Apoi s-a dat liber la prietenii, dar disperarea economică a pulverizat comunităţile. Iar distanţele dintre oameni, geografice sau de altă natură, au făcut ca relaţiile interumane să devină un fel de proiecte care necesitau investiţii permanente, eforturi de mentenanţă.

Sofia are uneori puseuri de invidie faţă de Robert. Băiatul e mai conectat cu el însuşi, mai sigur pe judecăţile lui şi mai curajos. Poate pentru că a trăit de la bun început într-o epocă a informaţiei sau poate pentru că e tânăr sau poate pentru că e bărbat sau poate câte ceva din toate astea, dar are o personalitate şi o atitudine care pe Sofia o fac câteodată mândră, câteodată invidioasă, iar câteodată o enervează de-a dreptul, fiindcă simte că se întorc împotriva ei şi nu-şi dă seama dacă e intenţionat sau nu.

Robert a ironizat-o cu cei cincizeci de euro pe lună şi a scos-o din minţi. Nu ştia cum să-l convingă cât sunt de importanţi, pentru că *nu*

ştim ce vremuri vin. Spaima aceasta legată de vremuri a tot crescut în lunile următoare, mai ales după începerea războiului. Bunicul însuşi a avut nişte conversaţii panicate cu ea şi n-a ştiut cum să-l liniştească altfel decât trimiţându-i bani să cumpere lemne de foc, câţiva metri cubi, de la un magazin de bricolaj de la marginea oraşului. Lumea dăduse buluc, magazinul nu mai avea pe stoc, trebuiau făcute comenzi. Apoi Sofia a plătit oameni să i le care bunicului de la stradă până în magazie. Robert i-a trimis poze din ziua aia, stiva de lemne din stradă, vecina de alături privindu-le amuzată, poarta deschisă, dată de perete şi cărarea lungă şi îngustă, care se pierdea misterios în fundul curţii. Şi-a adus aminte de un moment din copilăria ei, în ziua când primiseră lemnele de foc, pe care le tăiase un nene cu o maşină de tăiat lemne chiar acolo în stradă, în acelaşi loc. Rămăsese în urma lor un deluşor de rumeguş, pe care taică-su urma să-l adune în saci şi să-l folosească mai apoi la afumătoarea de cârnaţi şi peşte pe care o aveau în curte. Sofia era mică, s-a aruncat de câteva ori în rumeguş, cu faţa în mirosul proaspăt de lemn. Acum s-ar spune că faci îngeri în rumeguş, atunci se spunea că faci mizerie, îi plăcea aşa mult să se arunce, se umpluse de aşchii de lemn pe haine, se temea să nu fie certată de taică-su, dar el se uita la ea şi râdea, câinele lătra şi dădea din coadă, iar taică-su a oprit-o la un moment dat şi i-a zis: *lasă-l şi pe el.*

Oare cum îl chema pe câine?

Nu-şi mai aduce aminte.

Robert ştie cum să caute informaţie autentică

pe internet, aşa că s-a uitat pe site-ul Casei de pensii să se lămurească în chestiunea naşterii. Se dau, într-adevăr, câte 50 de euro de copil, dar Sofia nu se califică.

— Stai liniştită, că îţi dau bani numai dacă ai născut cetăţean spaniol, i-a zis.

Dar ea n-a găsit asta nicăieri pe grupul de români, aşa că nu l-a crezut până la capăt şi i-a zis să-şi aducă totuşi certificatul, pentru orice eventualitate. Şi să-l traducă la notar acasă, fiindcă aici e scumpă traducerea.

Derulând ecrane întregi de comentarii, îşi făcea tot felul de scenarii despre marea zi a interacţiunii cu statul, care avea să se petreacă peste doar două săptămâni. Se temea că va trebui să demonstreze că Robert e copilul ei şi nu va fi în stare. Visase de curând că băiatul o obliga să mănânce bani şi erau bani româneşti de plastic, bancnote mici de un leu, ea încerca să le mestece şi nu reuşea şi s-a înecat cu ele, s-a trezit tuşind, transpirată, era deja foarte cald noaptea.

Vocea tunătoare a lui Felipe o scoate pe Sofia dintr-o proiecţie toxică legată de viitor. E ziua ei liberă şi alături se porneşte o ceartă cu spume. îl aude şi pe Lorenzo urlând.

— Te omor! strigă el în franceză.

Sofia iese afară şi-l vede pe Felipe cu trabucul în gură, suflând fum către parcela francezilor, în timp ce Lorenzo, din dreptul chiuvetei comune, unde a ieşit să cureţe nişte legume, flutură către vecinul lui un cuţit uriaş, care ar putea să facă

uşor gaură într-un om.

Se strâng repede şi alţi vecini, Yvette ţipă la Lorenzo să se calmeze, dar Lorenzo e roşu la faţă, ceea ce la vârsta lui e foarte periculos. Când îi vede, primul lucru care-i trece Sofiei prin minte e că se lasă cu 112 şi poliţie şi nu mai aleargă până la recepţie să-l cheme pe colegul ei, ci se repede în rulotă să-şi ia telefonul. Când nu ştii să gestionezi o situaţie de conflict, o filmezi.

Lorenzo îl spurcă şi-l înjură în franceză, iar Felipe, de la marginea parcelei, după ce mai suflă un fum către el, se întoarce şi, privind în telefonul Sofiei, spune:

— Ce bine că nu înţeleg o iotă.

Apoi lasă capul în jos, iar Sofia vede pe faţa lui – şi va revedea în filmare – un zâmbet malefic cum n-a mai

văzut la el niciodată şi o satisfacţie nemaipomenită că l-a enervat pe Lorenzo până l-a făcut aproape să plesnească.

Felipe sună la poliţie, reclamând că e ameninţat cu un cuţit, poliţia vine în câteva minute, clar până să vină poliţia Sofia îi sună pe şefi, iar şefii îi spun să nu-şi bată capul, clar cer totuşi să vadă filmuleţul, aşa că ea îl încarcă pe grupul de WhatsApp al firmei. *Ţine-ne la curent,* spun ei.

Poliţiştii, pe care Sofia îi cunoaşte clin desele lor descinderi în camping, îi explică mai mult ei

La scurt timp după ce pleacă ei, pe Yvette o ia cu leşin şi cheamă salvarea, iar salvarea o duce la spital pentru un set complet de analize, ceea ce în Franţa sau în Belgia sau pe unde îşi face ea veacul nu se întâmplă. E deja a doua sau a treia oară când Yvette leşină în Spania ca să-şi facă analizele gratis.

Ah! Măcar o dată dacă ar putea să facă şi Sofia asta, să se dea rănită şi s-o ia tinerii ăia ca pe o regină cu targa, să-i pună pernuţă sub cap, să dea aerul mai tare, să-i dea apă pe buze, să se abandoneze lor câteva ore ca să-şi aducă aminte cum e să aibă cineva grijă de tine. Să nu-i mai pese de absolut nimic în orele alea. Şi după aia să vină acasă şi să planteze cele trei tulpini de marijuana şi să ia pe ele trei mii de euro.

Maximul de fantezie de care a fost capabilă.

După scanda], Sofia îl roagă pe Felipe să mute din nou rulota, ca să nu mai fie atât de aproape de limita parcelei lui Lorenzo. El se supune şi face manevre milimetrice, nenumărate, cu

decapotabila şi barca, apoi cu maşina şi rulota, şi se aşază cu geamul din spatele rulotei pe limita parcelei ei, aşa încât tot fumul de ţigară intră acum la ea.

Nu mai ştie ce să facă să-l mute din nou pe Felipe. Vrea să scape de el. Să-şi găsească femeia şi să plece. Se gândeşte cum să-l ajute s-o găsească. Şi nu e neapărat vorba de fumul de ţigară, e mai degrabă zâmbetul malefic care a luat-o prin surprindere şi la care se uită din nou pe înregistrare. A ieşit cu el de mai multe ori şi, cu toate că nu avea nicio speranţă, nicio aşteptare, nicio iluzie, niciunul dintre aceste cuvinte care inevitabil o pun pe ea într-o poziţie inferioară faţă de el, cu toate că nu şi-a făcut niciun gând, el a devenit totuşi în ultimele săptămâni un tip cu care iese în oraş. Iar asta nu s-a mai întâmplat niciodată de când a venit aici, acest aspect al vieţii şi l-a reprimat cu totul.

Ştia că treaba asta nu duce nicăieri, dar nu ştia că lui îi face o plăcere deosebită să-şi întărâte duşmanii până le plesneşte capul, cine ştie câte altele mai zac în el.

A doua zi, unii rezidenţi permanenţi încep să strângă semnături pentru o petiţie să-l dea afară pe Felipe pentru că e vulgar şi violent. Majoritatea sunt francezi şi ţin cu Lorenzo şi umblă cu lista din parcelă în parcelă de parcă ar face campanie electorală.

Tot a doua zi, Felipe anunţă ca şi-a angajat avocat să-l dea în judecată pe Lorenzo pentru ameninţarea cu moartea şi-i solicită pe câţiva să fie martori, printre care şi pe Sofia. Ea a mai fost la tribunal ca martoră atunci când Dragoş – *su*

amigo el rumano – a fost acuzat de violenţă domestică în cortul lui de două persoane, dar acum e o chestie de-a dreptul politică, rezidenţii s-au învrăjbit unii împotriva celorlalţi, şefii nu vor să intervină deloc, ba mai mult, se amuză, iar ea se teme ca nu cumva din toate astea să iasă un rating prost pe Booking, pentru incapacitatea de a gestiona atmosfera belicoasă sau ceva de genul, şi să fie menţionată ea cu nume şi prenume.

A pus-o ciracul să filmeze. Dacă nu avea filmuleţul, se putea extrage bine-mersi din chestia asta cu martorii.

Acasă e ziua 48 de război la graniţă, iar presa începe să vorbească de un conflict de durată. Sofia ar avea mare nevoie să înţeleagă ce se întâmplă, dar nu poate cuprinde cu mintea. în oraşul ei natal, aflat pe malul Dunării, aproape de un punct de trecere, vin valuri-valuri de refugiaţi.

Vorbeşte cu băieţii printr-un apel video şi-l descoperă pe Robert înverşunat, urlă neputinţa în el, dă pe dinafară, vrea să facă ceva, şi nu ca să-i ajute pe cei care trec Dunărea, ci de-a dreptul ca să oprească războiul. Maică-sa nu ştia că are atâta energie în el. încearcă să-şi aducă aminte cum era pe vremea ei să ai 24 de ani, dar până să dezgroape această amintire mult prea adâncă, i se înşurubează în cap teama ca băiatul să nu facă ceva nesăbuit, să nu cumva să-şi rişte viaţa. Să nu se ducă mercenar.

Cine ştie ce-i mai dă prin cap. El trăieşte într-o lume în care banii se fac peste noapte – dacă se

fac – şi cu riscuri enorme, pe care nu e capabil să le înţeleagă.

— Aveţi bani? îi întreabă ea, căci ce altceva ar putea să-i întrebe.

Bunicul spune că da.

— Vă mai trimit? insistă ea.

Bunicul spune că nu. Şi apoi -într-un fel de consultare cu ea – propune să primească refugiaţi în apartamentul Iui Robert, despre care el ştie în continuare că e un şantier care va fi gata în curând.

— Fă şi tu ceva! strigă Robert la ea în telefon.

E un fel de panică, vine dintr-un milion de motive. Şi mai ales din faptul că statul pe loc, atât de aproape de evenimente, te înnebuneşte.

însă ea îi zice, aspră:

— Tu să taci!

După ce închide telefonul, simte cum creşte durerea pe care o simte în ultimele luni. Cum s-o uşureze? Ce-ar putea să facă?

E foarte furioasă pe el, iar pacea între ei se va construi lent, va dura probabil mai mult decât a durat să strângă banii.

într-un colţ al minţii, răzbeşte o voce mică, dintre vocile ei: *tu ţi-ai făcut datoria.*

Pe reţelele de socializare sunt zeci şi sute de organizaţii din România care oferă adăpost, alimente, transport, în acest teritoriu parcă menit tranzitului, fiindcă nimeni nu vrea să rămână acolo, de fapt, toţi vor să ajungă în ţări mai bine cotate. Sofia n-are încredere în organizaţiile umanitare, dar derulează totuşi, caută prin postările lor, se uită la poze. N-are niciun reper. îi alege până la urmă pe unii din oraşul ei care s-

au instalat la graniţă şi fac documente vamale şi vaccinuri pentru animale de companie. Şi care le preiau pe cele abandonate.

Repetă schema, o dată şi încă o dată, şi când va vrea să doneze din nou, în buza plecării ei, organizaţia deja nu va mai fi la graniţă, se vor fi întors în oraş, cu câteva pisici cărora încă le mai caută stăpâni.

Români în Spania

Dragi români de pretutindeni, vreau să vă prezint experienţa mea cu firma de colete Costea Logistik. Pe data de 25 februarie am trimis în România trei pachete: o cutie, un televizor şi un scaun rulant. Televizorul a ajuns complet distrus şi scaunul deteriorat. Nu e prima dată când mi se întâmplă, am mai trimis anul trecut, tot cu ei, un geamantan din care mi-au luat patru pachete de cafea şi două calupuri de brânză, dar atunci n-am zis nimic. Acum m-am pus în contact cu patronul firmei, care mi-a vorbit extrem de urât, mi-a zis că trimit gunoaie în ţară şi că ei nu sunt de vină că s-au spart. Sunt de douăzeci de ani aici şi n-am trimis niciodată gunoaie în România, cine plăteşte transport să trimită gunoaie?? Sunt lucruri bune, luate cu sacrificii, pentru cei dragi de acasă. Ştiu că o să-mi scrieţi tot felul de comentarii, aveţi tot dreptul, dar dacă ei nu răspund de pagube vreau să merg mai departe cu reclamaţia, aşa că, fraţilor, vă rog, dacă aţi mai avut experienţe similare cu ei, să mi le comunicaţi. Adaug fotografii cu lucrurile deteriorate. Mulţumesc.

în oraşul ei natal se închide şi ultimul centru de vaccinare, care era într-un container în parcarea unui mall din afara localităţii. Autorităţile împachetează pandemia, o duc departe de ochii oamenilor. Brusc, peste noapte, pare că ultimii doi ani nici n-au fost. Presa e atentă în altă parte acum, la graniţă se întâmplă ceva mult mai monstruos şi mai greu de înţeles, pentru că e provocat de om cu bună ştiinţă. Alianţa militară, care la momentul plecării Sofiei încă era un proiect de ţară – când integrarea era unul dintre cuvintele acelea bizare şi greu de dus, precum tranziţie sau privatizare sau disponibilizări –, alianţa nord-atlantică, deci, are acum în sfârşit sens. Poate că acesta este planul malefic, de fapt? Achiziţiile de armament? Dar nu vrea să se afunde în norul toxic al conspiraţiilor, îl simte cum se apropie, cum intră pe cărare ca praful saharian. Ştie că e un om prea mărunt pentru a avea vreodată o părere corectă despre orice ar fi putut determina instabilitatea unei regiuni şi trebuie să trăiască cu asta. Cu faptul că deciziile şi puterea sunt în altă parte, dar şi că aceia sunt tot oameni.

La telefon, Moşneguţu începe din nou să-i împărtăşească, după foarte multă vreme, amintiri din copilăria lui marcată de război şi apoi de

marea foamete de după. A fost provocată de o secetă teribilă, de distrugerile din război, de oamenii care nu s-au mai întors de pe front

să muncească pământul, de ocupaţie şi de jaf. Amintirea cea mai vie a lui e legată totuşi de secetă. Crăpăturile în pământ în care băgau mâna până la încheietură, căldura, praful, căruţele care veneau de la munte cu alimente, oamenii care dădeau la schimb ultimele obiecte pentru puţină făină, mătuşa care i-a luat de crescut după ce şi-au pierdut ambii părinţi şi care a dat o casă în oraş pe un sac de fasole boabe, refugiindu-se apoi cu copiii la o altă mătuşă.

— N-o să se ajungă aici, îi spune Sofia, care ştie poveştile astea, dar nu le-a mai auzit de mult. Vreţi să vă trimit bani? îi mai zice ea.

Bătrânul îi face un semn cu mâna că nu-i trebuie.

Noua ei angoasă e că sistemele de pensii vor intra în colaps peste tot în lume. Odată întoarsă acasă, va avea această nouă provocare, să nu-i împărtăşească tatălui frământările ei, să nu-l pună pe jar, să nu se simtă atât de apropiată de el, încât să alunece în capcana de a-i da acces la neliniştile ei cele mai intime.

De câteva zile, Robert îi răspunde la mesaje numai cu emojiuri, trimise târziu, iar ea crede că sunt toane, i s-a pus pata pe ceva. Dar taică-su o lămureşte acum: băiatul are febră de la începutul săptămânii, zace în camera din faţă.

Şi apoi îi spune ceva ce nu i-a mai spus pe toată durata pandemiei, şi anume că se teme pentru propria lui sănătate. Se teme de boala lui Robert. Că e bătrân şi expus şi n-ar putea să vorbească ea cu băiatul să se ducă să zacă la el în apartament?

— Vreau să apuc să te văd când te întorci, spune el.

Ochii îi sticlesc, poate că s-a emoţionat un pic şi i-au dat lacrimile. Sau poate sunt cristalinele artificiale, de la operaţiile de cataractă.

Robert a mai avut Covid, poate s-a imunizat şi nu e asta, o fi altceva, se gândeşte Sofia. Ce argument să-i dea bătrânului să-l mai tolereze în casă?

îl roagă doar să fie atent, să păstreze distanţa.

— Hai că mai e puţin, îi spune ea. Mai e puţin şi vin.

Toropită de căldură, stă în pat numai cu chiloţii pe ea. Dacă va veni cineva s-o strige, cum se întâmplă adesea, indiferent dacă e liberă, şi-a pregătit rochia de vară pe un umeraş, pe uşa caravanei. Simte cum îi curge transpiraţia în ochi şi în gură, chiar dacă stă întinsă, şi pe lângă urechi şi pe după gât. în fiecare zi îi vine să-şi taie părul. Pe acoperişul rulotei aude cum se sparge un găinaţ, zgomotele acestea atât de familiare după atâta timp încă îi creează uneori confuzie – acum, de exemplu, are impresia că a căzut un fruct, mare şi copt, care s-a spart. îşi aduce aminte de copertina umbrarului din curte de la ea, unde mâncau vara, când erau cu toţii în viaţă şi acasă şi nu se împrăştiase nimeni în lume. Păsările stau cu ciocurile căscate de căldură, cum de le mai funcţionează corpurile, sistemul digestiv, cum de mai pot zburătăci prin crengi? Căldura vine tot mai repede şi e tot mai greu de dus şi Sofia e uşurată că nu va trebui să mai petreacă încă o vară aici. Cea mai frumoasă amintire pe care o are acum despre acasă e că la ei în curte e răcoare. Asta-i dă iluzia că apocalipsa nu va începe de acolo.

Lumeá e deja pălită şi nici nu e încă Paştele, Paştele catolic adică, primul dintre Paşti, zi în care ea de obicei lucrează, fiindcă toţi ceilalţi vor să fie liberi şi o roagă să facă schimb.

Ei uită uneori că sărbătorile de iarnă coincid, Crăciunul e tot pe 25 decembrie şi la ortodocşi, şi se aventurează s-o roage să facă schimb şi de Crăciun, şi ea le explică cum stă treaba iar şi iar. Şi face schimb, dacă e cazul.

Paştele ortodox, un pic întârziat, ca tot ce vine din Est, nu mai înseamnă nimic pentru ea aici. A reuşit doar de vreo două ori să-şi ia concediul anual astfel încât să prindă Paştele acasă, cu familia, dar a fost complicat, în aprilie deja se simte cum bate la uşă *temporada alta,* se adună turiştii, e nevoie de personal în camping, e o mare favoare să-ţi iei liber atunci şi preferă să n-o mai ceară.

în Spania se găseşte carne de miel în magazine tot timpul anului, la fel ca multe alte feluri de carne, animale fel de fel, şi având-o la îndemână tot timpul, Sofia şi-a dat seama că nu-i place şi, de fapt, nu i-a plăcut niciodată, are miros de cojoc. Şi dacă nu mai suportă mielul, are impresia că a pierdut Paştele şi asta e foarte bine, oricum sărbătorile sunt apăsătoare când nu eşti acasă.

De Paştele ortodox, Cati o cheamă la ea, ca o bună cloşcă ce este. îi cheamă pe toţi. Puţini sunt cei care vin, dar vin totuşi, se adună destui cât pentru o masă lungă, ca în tablourile cu Cina cea de taină. Ele două şi-au creat o glumă a lor, au ajuns să-şi pregătească de sărbători, de două ori pe an, o supă de oase colosală. A început într-o perioadă când pentru Sofia durerile de genunchi deveniseră atât de mari, încât au împins-o la

doctor. Şi şalele o dureau şi picioarele i se deformaseră într-atât, încât abia îşi mai găsea încălţăminte, iar doctoriţa de familie îi dădea, ca de obicei, doar analgezice, ceea ce pe ea o făcea să se gândească, din nou, că e din cauza accentului. Dacă ar fi vorbit mai bine ar fi respectat-o îndeajuns încât s-o trimită la nişte investigaţii mai amănunţite.

Citind despre colagen i-a venit ideea să-şi facă supă de oase acasă, dar s-a dovedit a fi extrem de complicat. N-avea spaţiu şi nici condiţii să fiarbă nişte oase mari într-o oală mare, timp de 12 ore, plus că oase nu se găseau decât la *carniccria* de *argentini,* unde era greu de ajuns fără maşină.

Când i-a povestit lui Cati la telefon, aceasta s-a repezit să se ofere, se duce ea la *carniccrie,* îi şi cunoştea personal pe patroni, plus că şi ea avea oasele deformate, şi pentru ea echilibrul în genunchi devenise ceva foarte fragil, şi ea avea nevoie de colagen. Iar mama ei, imaginea viitorului, avea un schelet atât de contorsionat, încât părea un copac chinuit nu de intemperii trecătoare, ci de ceva mult mai profund, de o înăsprire continuă a solului.

Deşi pare un aliment banal, supa de oase e greu de obţinut, iar asta a făcut-o preţioasă pentru ele. Iese mereu atât de multă, că Sofia mai ia în traistă unul sau două peturi cu zeamă, de pus la congelator.

Mai sunt două săptămâni până la Paştele ortodox, dar Cati are deja la magazin ouă fierte şi vopsite în patru culori, aduse din România, cozonac buretos într-un ambalaj opac, cu termen

de valabilitate de vreo trei luni şi, produs tot de firma de cozonac, un panettone românesc cu nucă şi stafide, care se vinde mereu mai bine decât cozonacul. Invitaţii la masa lui Cati aduc de toate, de la carne de mici la *turron* şi de la rondele de calamar la ţuică de prune şi toată lumea ciuguleşte din toate, dar pentru ele cea mai importantă e supa de oase, condimentată, pe care o sorb din boluri ca într-un ritual oriental al ceaiului.

Adevărul e că masa de Paşte e o improvizaţie şi un haos, a obosit şi de această masă de Paşte.

A vrut să se pregătească din timp şi să profite de săptămâna românească de la Lidl, de unde a luat numai tâmpenii, bere Timişoreană şi pufuleţi în pungi enorme, de 85 de grame, care-ţi umplu imediat sacoşele şi cu care eşti caraghioasă în tramvai.

După aceea şi-a adus aminte că altă dată când s-a dus la Cati cu chestii de la săptămâna românească şi ea s-a supărat că a luat de la concurenţă. Sofia nici nu-şi pusese problema că Lidl poate fi concurenţa cuiva din viaţa ei, era ceva atât de impersonal.

Aşa că o să rămână cu produsele cumpărate, va trebui să le consume, şi-a pus la frigider vreo două sticle de bere şi acum îi pică foarte bine, scoate una dintre ele şi şi-o aşază la ceafă, să se răcorească. Pentru Paşte o să pună bani la chetă şi cu asta basta.

Afară se aude zgomot de vehicul mare şi nu e o auto- rulotă, e ceva masiv, perturbator. Sofia dă

la o parte draperia minusculă de la geamul din spatele caravanei, atentă să nu fie observată, şi o vede pe Ana Lisa cum face semne unui camion care are montat în spate un utilaj de tocat deşeuri vegetale. Au venit să toaleteze copacii, însă ea nu ştia nimic şi nici anunţuri pentru rezidenţi nu erau pe nicăieri.

Ana Lisa e în live sau înregistrează ceva ce va fi montat mai târziu. Sofia se îmbracă şi iese şi o întreabă de ce nu a anunţat şi la recepţie, dar fata spune că l-a anunţat pe Rubén. O să fie un zgomot oribil şi păsările din volieră vor fi extrem de stresate, în anii trecuţi mereu s-a întâmplat să moară mai multe. Sofia ar fi vrut să ştie din timp, dar şi dacă ştia n-ar fi avut ce să facă. *Diamantele* s-au înmulţit foarte mult. De ceva vreme, Ignacio a băgat în volieră câteva perechi de peruşi pe care a promis că nu-i ţine mult, o să-i ia să-i dea mai departe prietenilor pasionaţi de păsări în cuşcă, doar că nu i-a luat, au trecut săptămâni bune şi peruşii s-au instalat în cuiburile zebrelor şi au început să le omoare. Au făcut ouă în cuiburile pe care le-au uzurpat.

Pe furiş, Sofia dă jos clin cuiburi ouăle peruşilor.

Păsările au ajuns în sarcina ei. Ea e cea care le pune apă şi seminţe, bucăţi de fructe, le dă din pepenii ei când nu-i poate mânca singură. Le adună găinaţul, toarnă în jurul volierei praf roz împotriva furnicilor. Uneori evadează câte o pasăre pe lângă ea când deschide uşa să intre în cuşcă, sunt mult prea multe. Şi apoi, după ce iese, o vede cum stă agăţată de plasă şi vrea şi ea înăuntru, să se bălăcească în apa proaspătă.

Uneori evadează pui. Ei încă nu ştiu ce bine e în volieră.

îi roagă pe bărbaţi să înceapă toaletarea din capătul de jos al campingului, să aibă păsările timp să se acomodeze cu zgomotul, să nu fie luate prin surprindere, clar uruitul puternic sună tot a moarte chiar şi la câteva zeci de metri mai la vale. Nu ştie ce să facă altceva decât să stea lângă volieră. Păsările zboară zăpăcite de pe un perete de sârmă pe altul, se agaţă cu ghearele minuscule, scot sunete chiţăitoare mai rapide, mai puternice, mai agitate. Sofia se uită la ele neputincioasă. De unde să scoată acum un paravan? Cum să le ia şi să le mute în altă parte, cum să le protejeze?

Dacă urechile ei ar putea absorbi tot zgomotul, astfel încât păsările să nu mai audă nimic, l-ar absorbi ea pe tot.

Unii rezidenţi au mai prins şi alte toaletări, ştiu că cel mai bine e să plece de acasă. Alţii n-au prins, dar se iau după vecinii lor. Când ai pereţii atât de subţiri ca locuitorii rulotelor, zgomotul e o problemă majoră. Unii nu sunt pensionari, nu sunt nici măcar în vacanţă, au venit cu laptopul să lucreze din camping şi acum întreabă cu groază unde se pot refugia. Sofia îi îndrumă către sala de lectură a bibliotecii publice din sat, unde e internei rapid şi aerul condiţionat dat la maximum, aer din ăla bun care-ţi îngheaţă capul, ca în tramvai.

Aproape de intrarea de jos, în capătul opus recepţiei, campingul se termină cu un gard de

sârmă pe lângă care au crescut tufe înalte de rozmarin, numit *romero,* şi câteva plante de hoya cu tulpini care avansează rapid şi îmbracă plasa. Dincolo de gard, terenul coboară brusc, e un mal prăbuşit, şi dincolo de el, până la şoseaua paralelă cu plaja, e încă o porţiune din acel câmp care nu se ştie al cui este şi unde la un moment dat, mai mult ca sigur, va răsări un bloc cu piscină şi gard metalic cu poartă automată. Până atunci însă, locul e un paradis al rozătoarelor şi al melcilor despre care îţi dai seama câţi sunt doar după rarele ploi. Atunci ies pe asfaltul aburind sau se caţără pe o tulpină semeaţă sau îşi lipesc cochilia de gard. într-o dimineaţă erau atât de mulţi pe stradă şi atât de mici, un exod al puilor dintre ierburi, încât Sofia, fără să vrea, a călcat pe ei şi i s-a strâns inima când a auzit cochiliile şi a simţit sub talpă – talpa etern subţire a pantofilor etern de vară – corpul lor moale turtit. A mai făcut un pas şi a mai călcat o dată pe alţii şi apoi încă o dată, până a ieşit dintre ei, incapabilă să-i ferească, atât erau de mulţi.

în capătul acela e o parcelă bizară, neregulată, cu o suprafaţă între parcelă mică şi parcelă mare şi taxată ca parcelă mică. Multă vreme a fost închiriată cu contract anual de către Jason, englezul cu cadă în rulotă, pe care o umplea cu furtunul de la robinetul de afară, iar vara o scotea în faţa caravanei, lăsa apa să se încălzească la soare şi apoi stătea în ea până i se încreţea pielea. Jason era mereu îmbrăcat doar în slip, indiferent de
anotimp, iar la intrarea în parcela lui avea un cap

mare ele carton al reginei Elisabeta a Il-a. Avea această pasiune neînţeleasă pentru regine a oamenilor care au o regină, pe care începuse s-o dezvolte şi Sofia.

Poate pentru că întâmplarea a făcut să-i poarte numele fostei regine a Spaniei şi poate pentru că regina avea o înfăţişare tristă de câte ori apărea la televizor, Sofia a ajuns s-o urmărească cu ceva mai multă atenţie, îi părea rău de ea când mai apărea câte o amantă a regelui sau când noră-sa n-o lăsa să se pozeze cu nepoatele. Tristeţea ei îi câştigase simpatia poporului şi, de asemenea, pe cea a Sofiei. îi plăcea să se intereseze de regina *lor.*

într-o zi, înainte de pandemie, când Sofia era de serviciu la recepţie, au venit tinerii aceia de la *guardia civil* şi au intrat pe poarta mare, au străbătut campingul cu bocancii lor cu talpă groasă care pe pietriş se aude altfel decât papucii tuturor, şi au păşit ţanţoşi ca nişte cai la paradă, cei doi bărbaţi în faţă şi femeia în urmă, cu coada neagră de păr lucios balansându-se doar foarte puţin pe spatele ei. S-au dus la Jason să-l legitimeze şi printre tufele de rozmarin au găsit imediat şi două fire de cânepă indiană, le-au măsurat şi pozat şi pe el l-au aşteptat să se îmbrace în costum şi să-şi pună cravata şi l-au dus la secţie.

Fusese reclamat de cineva, poate Lucia sau Raquel sau vreun alt vecin, se urmăreau cu binoclul unii pe alţii ca la operă, cei bogaţi erau supervizaţi mai insistent decât cei modeşti, şi, cu toate că Jason umbla mereu numai în slip, avea o rulotă scumpă şi multe prietene. Şi-a petrecut

noaptea la poliţie şi s-a întors a doua zi dimineaţă şifonat şi cu cravata strâmbă, şi-a strâns lucrurile şi a plecat, deşi plătise în avans şi mai avea de stal vreo patru luni. Şi nu a cerut banii înapoi. A plecat pe

tura Sofiei, ea i-a făcut ieşirea, şi el i-a spus că s-a simţit trădat şi umilit şi că a fost cea mai îngrozitoare noapte din viaţa lui, cel puţin de când a ieşit la pensie, deşi poliţiştii au fost foarte amabili. Auto rulota rămăsese pe cărare, în faţa recepţiei, cu motorul pornit, în timp ce poarta greoaie de fier aluneca încet pe şina ei să se deschidă. După mica lui tiradă, Jason s-a urcat cu greu la volan, şi-a luat locul pe scaun după multe manevre în interiorul cabinei, a ieşit agale cu vehiculul său lent, iar poarta s-a închis tot aşa, încet, în urma lui. Nu era un loc potrivit pentru ieşiri dramatice din scenă. Dar Sofia a rămas pe gânduri şi după ce a plecat el, rotind în minte discuţia, a ajuns să se teamă ca nu cumva el să creadă că ea îl denunţase.

Jason a fost văzut după un timp la un camping ceva mai sus, mai departe de litoral, dar mai aproape de un cartier mărginaş al oraşului. Era un camping de lux, mult mai scump decât „El Titi”. Se afla uşor prin ce campinguri din zonă ajung clienţii renegaţi sau dezamăgiţi sau rămaşi pe dinafară. Se întâlneau unii cu alţii la plajă sau la Mercadona sau pe stradă, vorbeau sau se urmăreau, informaţia circula foarte repede.

La vreo două sau trei luni după plecare, Jason a intrat din nou în camping într-o zi, ştia codul de acces de la poarta de jos şi, cu toate că recepţia era deschisă, nu a vrut să intre pe acolo. S-a dus la fosta lui parcelă, care întâmplător era liberă între două rezervări, s-a aşezat pe jos ca un yoghin, a stat o vreme şi apoi s-a ridicat pur şi simplu şi a plecat. A mai venit de vreo două ori, până când Vicente s-a dus la el şi l-a întrebat de

ce vine, iar el i-a spus că acolo în parcelă, la baza copacului, şi-a îngropat pisica. Luna. O mai ţine minte pe Luna? O pisică complet albă, cu coada complet neagră, de parcă i-ar fi fost pusă la loc din greşeală altă coadă.

Murise de o boală necunoscută, pe care probabil că o luase de la şobolanii de pe câmp, deşi Jason avea propriile suspiciuni, Luna petrecea mult timp în jurul volierei şi devenise indezirabilă.

Sofia l-a rugat pe Vicente s-o anunţe când îl mai vede, i-a rugat şi pe rezidenţii permanenţi din acel capăt al campingului, voia să vorbească neapărat cu el şi să clarifice că nu ea îl denunţase la poliţie. însă după ce i-a mărturisit lui Vicente de mormântul pisicii, şefii au schimbat codul de acces de la poarta de jos, nu voiau ca ceilalţi clienţi să afle că sunt animale îngropate în camping, cu toate că ştiau de familia de arici înmormântată acolo, descoperită sub o rulotă care nu mai fusese mutată de mult, care i-a călcat cu roata când s-a pus în mişcare, şi mai ştiau şi de toate *diamantele* înhumate lângă gardul lui Tomás, sub bougainvillea.

De-acolo, de la mormântul pisicii Luna, se începe acum toaletarea copacilor. Rezidenţii fug ca potârnichile care încotro, iar Sofia rămâne încremenită lângă volieră, pregătită să înfrunte suferinţa, să vadă păsările căzând. Se tot gândeşte de vreo trei ani să facă o petiţie pentru toaletare manuală şi să umble cu ea din uşă în uşă, iar acum se gândeşte din nou, deşi mai are puţin şi pleacă. *Vecinii,* adică locuitorii, au avut tot felul de victorii cu reclamaţiile lor, s-au dus odată la primărie cu jalba, treceau angajaţii de la salubritate la câteva zile cu o suflantă cu care curăţau marginea bordurii, la şapte şi jumătate dimineaţa, îi trezeau pe toţi în chinuri. La pri-

mărie au reuşit să obţină o amânare a procedurii cu un sfert de oră, acum lucrătorii trec la 7:45.

Garlitos vine alergând, pune frână în pietriş, aproape că intră în Sofia. Tot corpul îi miroase a clor, iar a fost

la piscină şi ta-su mare a uitat să-l trimită la duş la final. De câte ori e în grija bunicului se întâmplă cumva şi ajunge să miroasă chimic.

Copilul e pasionat de volieră, câteodată intră şi el să pună bucăţi de fructe, astă-toamnă a adus rodii special de la livada lui unchi-său, un sac întreg, toate pentru păsări şi le-a lăsat la recepţie, dar Sofia a luat şi ea din ele. Carlitos e nepotul lui Tomâs, are şase ani, îi place să stea atârnat de cuşcă, bagă şi el degeţelele lui mici şi firave prin ochiurile plasei, bagă şi nasul sperând că va ademeni pe cineva să-l ciugulească, iar Sofia trebuie să-l dezlipească de acolo. De câte ori vine la bunici, dă o tură şi prin camping, în general alergând, cu oasele lui bune şi articulaţiile proaspete şi energia debordantă, nu se ştie de uncie, pentru un boţ de om ca el.

Acum zgomotul e deja insuportabil, întâi drujbele, apoi maşinăria de rumeguş, care-i aduce aminte Sofiei de maşinile de tăiat lemne din copilărie şi de spaima pe care o trăia în preajma lor, şi nu atât din pricina zgomotului, cât a roţii dinţate şi nărăvaşe, după cum sugerau mereu degetele bandajate ale celor care le manevrau.

Vorbeşte tare când copilul o întreabă ce se aude şi ce se întâmplă şi simte zgomotul în gât. îi spune lui Carlitos să se refugieze în casă şi să vină peste două ore. Ca să-l convingă mai uşor, îi propune să îngroape împreună păsările după ce vor muri. îi spune că-l lasă pe el să le adune din volieră. Băiatului îi sclipesc ochii de bucurie.

— Hai, du-te la tatain, îi zice ea pe româneşte, iar el, înţelegând că-i spune ceva pe

limba ei, îi răspunde, tot pe româneşte:

— Brânză.

Cu vocalele foarte

E un fel de glumă a lor, când s-au întâlnit prima dată el l-a întrebat pe Tomás de ce vorbeşte ea ciudat şi bunicu-său i-a explicat că vine din altă ţară, unde se vorbeşte altfel. Copilul i-a cerut să spună ceva în română, iar ea, în loc să spună *mă cheamă Sofia,* a zis *brânză, viezure, barză, mânz* şi i-a zăpăcit pe amândoi cu atâtea z-uri.

— Ce înseamnă? a zis Garlitos.

— *Queso,* a răspuns Sofia.

Lui i s-a părut deosebit de amuzant. A repetat cuvântul de multe ori. Şi acum îl spune ca pe un semn de afecţiune, ca o recunoaştere a efortului ei de a se afla acolo, tocmai în Spania. Iar ei i se pare o mare realizare că a reuşit să-l cucerească pe acest copil.

Români în Spania

întreţinere morminte Buzău

Un om nu moare cu adevărat când îşi dă ultima suflare, ci când cei dragi au uitat de el!
Dacă îţi doreşti să fii alături de cei dragi care au plecat în altă lume, dar nu ai posibilitatea să te ocupi de mormânt, poţi apela cu încredere la noi. Suntem o echipă de oameni tineri şi empatici, cu experienţă în domeniul serviciilor funerare, şi ajutăm familiile din ţări străine să aibă grijă de ultima casă a celor dragi.

Detalii şi preţuri la telefon sau pe email.

Felipe şi-a găsit fosta iubită. Povestea s-a aflat imediat în camping, reziclenţii o dau de la unul la altul cu multă generozitate, dar din dar se face rai. *Campiştii* povestesc şi gesticulează, fac voci, inventează dialoguri.

A găsit-o într-un sat pe la munte, într-un *cbalet.* Când a sunat la uşă a ieşit un tip corpolent şi tânăr şi i-a zis s-o lase în pace. El s-a retras cu spatele până la maşină şi a plecat. Atât de simplu.

Acum îşi strânge lucrurile, pleacă întâi cu decapotabila şi barca, şi le duce la Madrid, spune că se va întoarce după rulotă altă dată.

Sofia are programare mâine la INSS, iar el i-a promis că merge cu ea. De fapt Sofia nu mai ştie dacă a fost chiar o promisiune, sau doar un *da* nu foarte conştient atunci când ea i-a prezentat situaţia. în locul acesta, ca o odă adusă nomadismului şi provizoratului, micile promisiuni sunt foarte volatile şi la fel sunt şi relaţiile.

îi e milă de el că a fost înfrânt atât de uşor şi în acelaşi timp e furioasă că a uitat complet de programarea ei. Acum trebuie să se roage iar de altcineva, de pe o zi pe alta.

Dacă emanciparea oamenilor, adică ceea ce strâmb se numeşte împuternicire, a oamenilor, dar mai ales a femeilor, înseamnă de fapt singurătate absolută şi dacă independenţa înseamnă singurătate absolută şi dacă a

fi puternic înseamnă să pluteşti singur prin cosmos fără niciun cablu care să te lege de nava-mamă, atunci Sofia nu e sigură că vrea să fie puternică. E nevoie de un sat să creşti un copil, dar şi pentru un adult tot de un sat e nevoie. Cât o să mai dureze situaţia asta, cât o să mai trebuiască să fie puternică?

Face o prăjitură cu portocale şi cu făină de migdale, încearcă să atragă din nou bunăvoinţa cuiva care s-o însoţească mâine la ghişeu. E o reţetă vegană, cea mai interesantă pe care o cunoaşte, şi cu care-i cucereşte pe toţi, cel puţin în România. Merge în concediu cu făina de migdale în bagajul de mână, îi acordă o atenţie deosebită pentru că trebuie un anumit tip de migdale şi o anumită granulaţie a făinii şi se găseşte numai acolo, în patria lor, aproape de Jijona. Cumpără făina de la Mercado Central, de la unii specializaţi în *fructe seci,* Jiménez şi fiii sau Ramírez şi fiii sau ceva de genul acesta, e toată familia după tejghea şi toţi, până şi fiii, cochetează cu clienţii în vârstă, care se apropie de tejgheaua înălţată cu bonurile de ordine în mână şi încep să ceară câte o sută de grame din asta şi încă o sută din ailaltă. Când te întreabă cu vocea lor suavă *qué más?* nu-ţi vine să spui că asta e tot, îţi vine să ceri câte ceva din tot, din toate minunăţiile din galantar, toate felurile de nuci şi de fructe deshidratate. Sofia îşi ia mereu făina cu o zi înainte să plece în România, ca să fie proaspătă, o pune în siguranţă în geanta enormă numită „poşeta de avion”, care pe toată durata zborului e la picioare, sub scaunul din faţă, unde încape doar parţial. în România portocalele sunt

mereu proaste, fade şi fără gust, dar ele contează mai puţin, făina e cea care face toţi banii. Nici măslinele nu sunt bune în România, nici rodiile, aduse cine ştie de pe unde, dar în deşertul care se înşurubează în sudul ţării, în staţiile de cercetare agricolă se cultivă deja avocado şi fistic. *Trebuie să ne adaptăm,* zice într-un reportaj un consătean care cultivă în propria curte exact ce cultivă şi staţia de cercetare. Localnicul descurcăreţ e distribuit pe grupul de români.

Sofia pune portocalele la fiert pentru sirop şi-şi cântăreşte făina, din care are mereu în frigider, pentru salate sau supe cremă. Pe frigider, prins cu un magnet mic şi rotund, e un bilet necâştigător de la *Loteria de Navidad* de anul trecut. A câştigat o sută de euro acum vreo zece ani cu un bilet primit cadou de la cineva, era prima dată în viaţa ei când câştiga ceva la o loterie şi avea să rămână şi singura. De atunci a început să-şi cumpere şi ea bilete la *sorteo.* dar nu i s-a mai întors norocul. în fiecare an, biletele sunt ilustrate cu scene de Crăciun, iar pe acest bilet de pe frigiderul ei e tabloul *La Virgen de la granada* de Fra Angelico, recent cumpărat de Muzeul Prado cu 18 milioane de euro de la nişte nobili care-l deţineau, Casa de Alba. în imagine, Pruncul Isus scormoneşte cu mânuţa într-o rodie, în timp ce maică-sa pare plânsă.

Gândindu-se la întâlnirea ei de mâine, care va marca marele sfârşit, Sofia îşi doreşte să-i iasă prăjitura bine, ca s-o poată oferi cu fruntea sus.

— Care e cel mai rău lucru care se poate întâmpla? o întreabă ea pe Fecioara din biletul de loterie.

A doua zi, coboară într-un suflet din tramvai la 13:47, tura ei începe la ora două, dar i-a zis lui Vicente că s-ar putea să întârzie un pic. Se grăbeşte să urce panta dealului, îi cedează genunchii, abia mai are putere în ei să împingă.

Prăjitura s-a ars ieri, aşa că o va mânca ea. De fapt s-a ars doar stratul de portocale de pe fundul formei rotunde, dar odată răsturnată prăjitura din formă, tocmai stratul acela trebuia să-i dea aspectul frumos, să-ţi lase gura apă. A aruncat feliile de portocală la gunoi, de deasupra şi de pe lateral, şi a rămas blatul din praf de migdale, golaş şi galben, răsturnat pe farfurie ca o mămăligă spălăcită.

Prăjitura s-a ars pentru că ea a întârziat s-o verifice. Afară era agitaţie şi ea a fost chemată din bucătărie, adică din *avans,* unde trăsese fermoarul unei ferestre, s-o lase în jos.

Era el, şobolanul.

A fost văzut din nou, tot aşa, alergând.

Acum ar vrea să se oprească o clipă la ea în caravană, să se schimbe, să-şi tragă sufletul. Dar ştie că Vicente o aşteaptă nerăbdător să-i cedeze scaunul de la recepţie, dar şi să audă veştile de la INSS.

Până la urmă s-a dus singură.

Şi are nevoie de puţin timp să proceseze ce s-a întâmplat acolo, chiar dacă a stat jumătate de oră în tramvai, sub aerul ăla bun care îţi îngheaţă capul şi te duce într-o altă dimensiune, cu douăzeci de grade mai rece.

în tramvai abia a putut să proceseze clarificările privind informaţiile din *vida laboral.* Multele luni fără cotizaţii acoperite, care

împreună fac mai mult de un an şi jumătate. Primele ei locuri de muncă, de *empleada de hogar,* în care nu i s-au plătit cotizaţiile deloc, pauzele dintre servicii.

Şi da, cei 50 de euro pentru mame sunt numai pentru mamele de cetăţeni spanioli, avea dreptate Robert.

— Logic, a zis ea încet, privind pe geamul tramvaiului către orizont.

Acelaşi cer limpede dintotdeauna, fără urmă de nori. Pe faleză, aceiaşi oameni, aceeaşi viaţă solară.

A stabilit şi data când îşi va încheia activitatea în camping. E peste o lună. După care are de gând să-şi mai lase vreo două săptămâni pentru despărţiri şi bagaje.

Dar nu e pregătită să-i spună lui Vicente imediat, nici să scrie pe grupul de WhatsApp al firmei. Ştie că în momentul în care le va comunica data încetării contractului se va simţi alungată. Vrea să mai amâne viitorul o zi sau o jumătate de oră.

îi este foarte foame. în *avans* aerul e încins şi miroase a plastic, iar ea mănâncă din picioare, direct de pe platou, din prăjitura cu migdale de ieri. îi curge transpiraţia de pe frunte pe ochi, de pe gât între sâni.

Şi totuşi.

Ce bine că e ultima vară aici, în aceste condiţii.

Aude paşi pe pietriş, se apropie de parcela ei, încetinesc. Se uită la ceas, e două şi douăzeci şi-şi dă seama că e Vicente, se apleacă prin deschizătura cortului şi-i iese în întâmpinare înainte ca el să apuce s-o strige pe nume, fiindcă

o strigă mereu foarte tare, s-audă toată lumea că întârzie.

Astrid stă pe trotuar în faţa campingului şi aşteaptă să treacă poliţia, ca să reclame câinii de alături. Vicente îi spune Sofiei că nu a apucat să-i anunţe pe şefi.

Femeia susţine că stă de două ore, Vicente ar fi avut tot timpul, clar preferă s-o lase pe Sofia sa raporteze.

Astrid are cortul aproape lipit de zidul *chaletului* de alături, iar *chalctul* e al unor prieteni de-ai şefilor. Au mai multe case, nu stau mereu aici, uneori vila e închiriată, alteori stă goală. Acum şi-au lăsat câinele în curte pentru câteva săptămâni şi, ca să nu fie singur, i-au mai adus un câine să-i ţină companie, cu rugămintea la recepţie să intre cineva la ei zilnic, să le dea mâncare şi apă şi să-i verifice. Amândoi, câini de talie mare, cu voci puternice. Se îndeamnă unul pe altul şi latră la păsări şi la arici şi fac foarte mult zgomot.

Astrid s-a întors recent de la Londra, unde a călătorit singură şi, pe căile misterioase ale memoriei ei, şi-a adus aminte de o discuţie avută cu Sofia la baie într-o dimineaţă, când au vorbit despre ridurile de deasupra gurii, aşa-numitul cod de bare, pentru care ea folosea o cremă bună, care se găseşte numai şi numai la Londra. *Ce păcat,* a zis Sofia. *Că se găseşte numai la Londra.* Şi a rămas cu privirea fixată pe faţa netedă a lui Astrid, pe porţiunea de deasupra gurii.

I-a adus Sofiei crema pentru buza de sus şi i-a explicat – în engleză şi puţină spaniolă şi multă pantomimă – ce este şi cum se foloseşte, a făcut un gest trecându-şi două degete peste mustaţă, arătătorul şi degetul mare, a pornit cu ele unite de sub nas şi le-a desfăcut către comisurile buzelor, trăgând tare de propria piele, apăsând-o pe dinţii de sus. în mâna cealaltă ţinea întins flaconul minuscul, de 10 mililitri de cremă aproape lichidă, ca un iaurt de băut.

Şi acum, la doar câteva zile după acest cadou neaşteptat, ea îi sună pe şefi din recepţie şi le spune că Astrid aşteaptă patrula şi chiar când vorbeşte apare şi maşina de poliţie, opreşte lângă furgoneta lui Mathilcle, cu parasolare pe toate geamurile – ca şi când nu e nimeni acasă, dar Sofia ştie că Mathilde e înăuntru şi că aşteaptă tura ei ca să ceară voie să facă un duş –, tinerii aceia de la gardă, doi băieţi şi o fată, o ascultă pe Astrid şi apoi o anunţă pe Sofia că vor intra în camping să monteze un aparat de măsurare a zgomotului.

— Dacă nici acum n-o dăm afară..., spun şefii pe *altavoz.*

— Spuneţi-le prietenilor să fie pregătiţi pentru amendă, zice Sofia.

După ce pleacă poliţia, se duce să le dea mâncare câinilor şi să adune rahaţii, dacă-i găseşte. La ieşire, Mathilde e cu uşa furgonetei trasă, are pregătită geanta de plastic cu ce-i trebuie pentru duş. De obicei îşi face toaleta cu o cârpă înmuiată în apă cu esenţă de rozmarin, miroase mereu a rozmarin, dar e un miros greu, amestecat cu altele, şi tot aşa miroase şi maşina. Sofia îi spune că da, dar să se ducă pe la intrarea

de jos, ceea ce e doar o încercare formală de a păstra discreţia. Toată lumea vede tot, oricum, aici nu se poate face nimic fără să ştie toată lumea.

E un nou record de căldură pentru un început de aprilie, deja irespirabil. Teresa îi trimite un video cu crengile copacului de la fereastra ei din oraş, curg pe ele picuri mari de apă de la instalaţiile de aer condiţionat de la etajele superioare, şi în apa aceea puţină, norocoase s-o prindă până nu se transformă la loc în vapori, câteva păsări îşi ţin cu greu echilibrul pe crengile subţiri şi încearcă o baie: nişte vrăbii şi două *palomite* albe, simboluri ale păcii. Ai impresia că guguştiucilor albi de aici le lipseşte mereu ceva – o culoare oarecare sau poate o ramură de măslin în plisc. Pe o crenguţă mai jos, două viespi beau dintr-o picătură de apă. Apare şi o libelulă albastră-albastră. Apoi ecranul se schimbă brusc spre Teresa, cu fiică-sa în spatele ei mestecând ceva, iar Teresa o întreabă veselă pe Sofia: *que tal la citai*

A fost ok, răspunde Sofia în scris. *Mai am şase săptămâni.*

în camping pare că au explodat toţi cu nervii din cauza căldurii.

Roger şi Alisa s-au întors ieri, după ce rulota a stat goală în camping timp de şase luni. Roger s-a întors cu aceeaşi stare de spirit ca de obicei, morocănos şi irascibil, nu suportă nimic, nici copiii care aleargă prin camping, nici muzica de la bar, nici câinii care sforăie prin rulotele din apropiere.

Zilele astea i s-a pus pata pe volieră, i se pare că păsările fac foarte multă mizerie, îi arată Sofiei căcănelele lor mici, amestecate cu fire de paie, care cad în spatele cuştii. Un focar de infecţie, i se pare lui. Colcăie de microbi. O să facă o reclamaţie.

Sofia înştiinţează din nou pe grupul firmei intenţia acestui client. Se uită la el cum îşi face şanţ în pietriş în jurul parcelei, să nu se scurgă mizeria de la volieră către el în caz că plouă, deşi între el şi păsări mai sunt alte două parcele, iar de plouat, plouă extrem de rar.

îi este în continuare greu să amortizeze reclamaţiile clienţilor şi aşteaptă momentul în care va elibera această supapă. Pare că aici reclamaţia face parte din cultura naţională, unora le face realmente plăcere să reclame orice, e o mică senzaţie de putere pe care n-o pot accesa altfel. Reclamaţia e motorul societăţii, care e într-un proces continuu de transformare, de împuternicire şi emancipare.

Câteodată, în concediile petrecute în ţară, în casa în care a crescut – improvizaţia de paiantă de pe vremea străbunicilor -. casa care a adunat atâta istorie personală şi din care a vrut să-l scape în primul rând pe Robert, izbucneşte împotriva tatălui său: *voi nu reclamaţi nimic, că aşa sunteţi voi!* Vrând să spună, de fapt, *mi-e frică să mă întorc.*

Ultima dată când a fost acasă, s-a surpat asfaltul din l'aţa porţii după o lucrare a companiei de apă şi şi-a petrecut zile în şir încercând să afle unde se poate depune o sesizare. A depus peste tot sesizări în numele ei,

cu adresa ei din buletin, acea adresă dintotdeauna, marcată cu fierul încins în actul de identitate. N-o să aibă niciodată alta. A lăsat reclamaţii la drumuri, la primărie, la compania de apă şi a plecat şi n-a sunat-o nimeni, iar după multe săptămâni au apărut unii care au peticit locul. I-au spus bătrânului că nu ele la sesizare au venit, ci pentru că un coleg a trecut cu maşina pe acolo întâmplător şi a buşit-o. Bătrânul nu mai ştia de unde veniseră. *Poate de la primărie?* i-a zis Sofiei.

Mai mult decât de primărie se teme de spitale şi mai mult decât de spitale se teme că nu va avea energie să se aclimatizeze din nou la toate acele lucruri pe care le-a lăsat în urmă acum douăzeci de ani.

România a recuperat, i-a zis odată Robert, iar ea a înţeles *vino mai repede.*

Dar într-un fel i-a convenit că el nu e autonom, a avut un motiv bun să stea aici, şi i-a convenit că bunicul are nevoie de ajutor şi toate ştirile anuale despre remi- tenţele trimise de români în ţară, mai mari decât procentul din PIB alocat educaţiei sau cine ştie ce alt prag similar, o linişteau. în acelaşi timp, în momentele alea îşi dădea seama că e parte din ceva mai mare, că s-a mişcat ca într-o îmbulzeală, că a avut zero spaţiu de manevră şi a făcut ce face toată lumea. A fost înghesuită. Alegerea nu a fost a ei.

Ar putea alege acum să nu mai vină, abia acum ar putea avea cu adevărat control pe viaţa ei, se gândeşte, dar problema e că nu-şi permite o chirie aici. Problema e că locul va fi pârjolit sau înghiţit de ape în curând şi n-o va mai ţine corpul

pentru o altă migraţie. E momentul să respire, dar nu e sigură că România e locul care să-i ofere aerul sănătos căruia i-a simţit lipsa toată viaţa – aerul libertăţii.

De câte ori într-o viaţă se poate reinventa un om singur?

Avea în gând o ultimă încercare de a-i lăsa locul ei de la recepţie lui Robert. Un loc de muncă pe salariu minim, o oportunitate de lăsat moştenire. Şi metrul cub de pietriş din parcela ei i l-ar fi putut lăsa. îi ţinuse locul lui Vicente de trei ori, trei zile pe care le avea de recuperat de la el, iar şeful l-a exonerat când fiica lui a avut nişte probleme de sănătate. A întrebat-o pe Sofia cum îi poate compensa efortul, altfel decât cu bani sau zile libere, şi i-a oferit un metru cub de pietriş dintr-un camion pe care-l comandase pentru camping. Ea avea nevoie să-şi înalţe un pic parcela, pe care o simţea cum se scufundă şi care atunci, la marea furtună când a crezut că va fi luată pe sus ca în *Vrăjitorul din Oz,* a fost inundată dramatic. A demontat *avansul,* a dat la o parte tot ce avea în el, a scos paleţii şi covorul de plastic ca o imitaţie de iarbă şi a întins cu lopata, cu ajutorul lui Dragoş, pietricelele albe şi curate şi noi, care i-au dat un sentiment că a renovat locul. îi venea să cheme un preot pentru sfeştanie. Ca să-i fie într-un ceas bun.

N-a apucat să se bucure de ele prea mult, dar dacă Robert ar fi vrut să vină, l-ar fi instalat aici cu dragă inimă. Şi s-ar fi dus ea într-o parcelă mică, aşa cum a făcut fiica lui Raquel, care s-a

mutat singură, la câteva parcele mai încolo.

Sofia e de părere că munca se găseşte greu şi serviciul e un lucru de care trebuie să te ţii cu dinţii, a rămas de la taică-su cu obsesia pentru vechimea în muncă şi pensie, deşi Robert, în puseurile lui anarhiste – aşa cum le vede ea – i-a spus de mult că nu crede în pensie, că statul va da faliment şi că oricum le vor exploda corpurile de la căldură înainte de falimentul statului, avea deja o apocalipsă convenabilă conturată în minte, care-l scutea de orice efort de a-şi pune ordine în viaţă.

Roger se pregăteşte pentru intemperii. îşi petrece ziua trasând şanţurile în pietriş.

Sofia a avut la un moment dat o scurtătură printre parcele, printre rulotele aşezate spate în spate, deşi pe acolo nu sunt alei, accesul se face doar pe cele două alei mari de-a lungul laturilor campingului. Roger nu suportă să treacă nimeni prin parcela lui, să calce pe furtunul pentru dejecţii sau pe cablul cu care se *enchufcază* la priza de la baza chiuvetei din curte. Improvizează paravane din prelate şi frânghii cu haine pe ele, pentru a-şi delimita clar spaţiul şi a descuraja pe oricine să treacă pe acolo. De câte ori revine, păstrează acest ritual.

Are ustensile de grădină, scoate o săpăligă şi răscoleşte în stratul de pietriş alb şi uscat. Dacă ai genunchi buni şi te poţi ghemui şi dacă ai ochi buni şi poţi vedea în micro, pe sub pietriş forfoteşte viaţa. Aceste lecţii de supravieţuire li se oferă în primul rând celor echipaţi cu organe

de simţ suficient de bune cât să le perceapă.

Seara, la opt, când se termină programul, soarele e foarte jos pe cer, mai are puţin şi dispare. Umbrele sunt lungi şi lumina e caldă, păsările au curaj să mai ciripească un pic, dar îşi păstrează energia pentru a doua zi dimineaţă.

Sofia redirecţionează telefonul de serviciu pe telefonul ei personal, ca în fiecare seară, doar că acum va trebui să fie atentă şi să umble cu mobilul în buzunar, fiindcă pe la 12 noaptea va mai intra o rulotă. Trage poarta de fier cu ambele mâini pe şina ei şi apoi o încuie. în bar sunt câţiva clienţi şi muzica nu e aşa tare ca de obicei, e o forfotă domoală, în timp ce restul campingului pare deja semiadormit. Sofia aruncă o ultimă privire în volieră şi apoi o ia pe scurtătură prin parcela lui Roger, calcă pe furtun, strică şanţul şi dă la o parte un prosop mare cu dungi, atârnat cu mulţi cleşti de sârma de rufe.

Frigiderul e plin, dar nu găseşte nicio combinaţie satisfăcătoare. Acum câteva zile a fost cu Gonţalo la Makro şi şi-a cumpărat o pungă de două kilograme cu resturi de somon puţin afumat, fâşii lungi de carne sau bucăţi mici şi neregulate, rămase după ce au fost tăiate frumos fileurile. Sunt făcute pentru restaurante, Gonţalo le foloseşte pentru *tapas* sau salate.

Şi-a porţionat somonul şi a congelat mare parte clin el. însă are în frigider câteva fâşii într-un borcan, pe care-l scoate pe masă. Mai scoate un recipient cu *gazpacho,* pe care-l bea de obicei cu paharul. Şi o pungă neîncepută de pâinici cu oregano, crocante şi uleioase. Deschide televizorul în caravană şi lasă uşa deschisă. Mănâncă

în *avans,* în picioare, cu mâna, singura ei grijă fiind să nu dea firimituri pe jos, fiindcă se adună imediat furnicile. E una dintre serile acelea în care n-are chef nici să stea pe scaun, nici să-şi pună mâncarea în farfurie, când totul e foarte sărat şi ştie că va urma o sete pe care o va simţi şi-n vis.

Ziua asta în care şi-a depus în sfârşit cererea de a ieşi din sistem a avut în ea aproape douăzeci de ani de emoţii şi sentimente, primii ceva mai bluraţi, pentru că au fost oribili, dar următorii tot mai clari. în ciuda singurătăţii şi a înstrăinării şi a căldurii cu miros de cauciuc care i-a marcat anii petrecuţi la „El Titi", îi pare rău că pleacă şi nu ştie ce se poate face cu această părere de rău. Va avea de recuperat din nou decalaje şi nu mai are mintea elastică şi nici inima. *Pentru că vaccinul te atacă unde eşti slab,* dar ceva – altceva – a atacat-o cu mult înainte. înţelege cât e de departe de Robert, despre care a crezut că va fi salvarea ei, dar numai o perioadă scurtă, în timpul sarcinii. înţelege cât e de departe de taică-su, care va fi cu totul alt om decât cel pe care îl cunoaşte ea din conversaţiile telefonice. Dar mai mult decât aceste distanţe şi decât aceşti indivizi, va avea de gestionat un sentiment mult mai straniu şi mai puternic, şi anume că e silită să se întoarcă într-un loc care acum douăzeci de ani a gonit-o.

A fost capabilă să-şi perceapă şederea aici ca pe un succes atâta vreme cât a crezut că şi-a aranjat băiatul pe viaţă cu locuinţa. Dar apoi a aflat de nesăbuinţa lui Robert, de cât de uşor s-a debarasat de munca şi răbdarea ei de a agonisi,

de strâmtorarea constantă la care s-a supus pentru a-şi spăla păcatele faţă de el, de cât de puţin au însemnat toate astea pentru băiat, şi brusc şederea ei a devenit un eşec. Linia a fost atât de fină între succes şi eşec şi n-a avut nicio legătură cu acţiunile ei.

La televizor se aude ceva despre alegerile din Franţa, câştigate de Macron, apoi în următoarea ştire cineva opinează într-un Zoom că invazia lui Puţin a scos din comă NATO, această relicvă a Războiului Rece.

Sofia se opreşte din mestecat, pâinicile crocante o împiedică să audă bine. Urcă repede în rulotă să prindă ştirea, dar până ajunge ea în faţa ecranului se trece deja la sport. Continuă să-şi mestece mâncarea. Se întoarce în *avans* şi ia o gură din supa rece, iar supa se duce direct la ochiul lui Dumnezeu din frunte, acolo îi simte temperatura.

Nu s-a obişnuit cu *Războiul Rece,* deşi aici aşa se cheamă perioada, şi a auzit-o denumită aşa de multe ori în ultimele două luni. Dar e parcă dintr-un film în care toată lumea are accent de vampir. E mult prea exotic. Mintea ei nu face legătura instantaneu, pentru că nu poate sau nu vrea să-şi reconfigureze atâta istorie personală. La ea acasă nu e numit Război Rece, e numit „înainte”.

Mirosul de peşte îi rămâne impregnat în degete, se duce la chiuveta dintre parcele şi se spală cu apă rece şi cu detergent de vase, dar combinaţia nu e deloc eficientă. Iese prin parcela goală din spatele rulotei ei, pe aleea dinspre *chaletul* vecin, ca s-o scurteze spre duşuri, unde e apă caldă. Se opreşte un pic şi priveşte în

dreapta: un rest de lumină din fâşiile roşiatice ale cerului trece prin gratiile volierei, iar de la distanţa asta de vreo treizeci de metri, cuşca aceea cilindrică, acoperită de coroana măslinului bătrân, ca o umbrelă, pare un portal care ar face posibilă o călătorie în timp sau spaţiu într-o poveste *fantasy.* Dacă ar putea să intre acolo şi s-o ia de la capăt şi dacă ar putea s-o ia de la capăt fără să trebuiască să înveţe limba...

Rămâne în hainele de zi, pregătită să întâmpine rulota întârziată. Oscilează între furie şi resemnare. Pe pagina de Booking a firmei scrie clar că nu se fac intrări cu rulote după ora opt seara, când se închide recepţia, dar aceşti clienţi vin din nordul Germaniei şi au sunat deja de două ori în timpul zilei să anunţe că nu sunt în grafic. Şi-au cerut scuze în mai multe limbi.

Sofia se trânteşte în pat într-o rână, picioarele îi atârnă în exterior, veşnic murdare din cauza încălţărilor deschise. O să se spele înainte de a-şi pune pijamaua.

La televizor începe emisiunea ei preferată, *Bienvenidos a mi hotel,* un reality-show în reluare. Patru perechi care gestionează pensiuni fac schimb şi-şi dau note, se duc în hotelurile rivale şi încep să evalueze tot ce nu merge, plimbă mâncarea în gură, se întorc pe toate părţile pe salteaua din cameră, trec arătătorul pe marginea superioară a prizei, gest pe care l-a făcut oricine a avut vreodată o angajată la curăţenie, pentru că dâra aia de praf spune multe despre caracterul şi calitatea umană a nenorocitei.

Lavinia Braniște

Sofiei i s-a reproşat şi ei praful de pe priză în acei primi ani ceţoşi, pe care nu vrea să şi-i mai aducă aminte, şi nu neapărat din cauza prafului. în viaţa ei de menajeră au fost câţiva ani de violenţă verbală din partea unor bătrâni cu minţile rătăcite şi cu corpuri foarte, foarte grele, care trebuiau manevrate zilnic. Sau ore de curăţenie în care stăpânul casei îşi dădea halatul de baie deoparte şi cerea să fie mângâiat pe penis. Sau chiar momentul cu domnul acela care a apărut gol în faţa ei lăsând dâre de apă de la duş, în timp ce ea ştergea praful, poate chiar de pe priză, şi ea s-a speriat atât de rău şi a luat-o la fugă şi casa era atât de mare, încât nu-şi mai putea da seama pe ce uşă intrase. Nu exista în acte pe atunci, aşa că n-avea la cine să se plângă în afară de Cati, dar nici la Cati prea mult, fiindcă prin ea îşi găsea locurile de muncă şi nu voia să pară nemulţumită. Anii de început şi i-a şters din minte fiindcă a obosit să penduleze între ciudă şi recunoştinţă, că a fost atât de greu şi de lung începutul, dar că din el a rezultat ceva rezonabil.

Are acum senzaţia că toată viaţa ei de adult a trăit cu inima frântă, probabil că asta e ceea ce simte. Ca după o dezamăgire în dragoste, când te simţi nedorit, doar că e o stare permanentă. Unii îi spun demonul amiezii, alţii au cuvinte mai precise, dar ea ştie sigur că nu e ceva provocat de om şi nici ceva ce omul poate elimina. Se poate cel mult ţine la picior, culcat. Uneori, forţa ei interioară, sub forma umorului moştenit de la Moşneguţu, o ajută să-şi ţină curajul. însă de cele mai multe ori nu poate fi o persoană solară, aşa cum şi-a propus, decât ajutată de alcool. Doar aşa

poate rămâne la suprafaţa lucrurilor, ferită de adâncimile propriei sale minţi.

Bună seara! Doreşte cineva să adopte acest câine (bichon habanero, mascul, aprox 8 ani)? L-am găsit în satul în care locuiesc, lângă Toledo. Se pare că a fost abandonat dintr-o maşină. Are cip, dar contactul e incomunicabil, nu a mai fost vaccinat din 2017. Am anunţat la primărie, la casa de protecţie nu l-au putut primi, aştept răspuns de la guardia civil să-l pot da pentru adopţie. Distribuiţi, vă rog. Mulţumesc.

La emisiunea despre pensiuni s-a *enganchat* clin prima, adică s-a lăsat prinsă în cârlig, şi e la fel ele curioasă şi la reluări. Visează cu ochii deschişi la ce-ar spune ea, într-un univers paralel în care ar avea o pensiune şi ar avea un soţ împreună cu care s-o gestioneze sau un fiu sau o prietenă, nu e musai să fie cupluri, ar fi chemaţi la show şi ea ar fi exigentă, primul lucru pe care l-ar face la evaluarea curăţeniei ar fi să dea cu degetul pe marginea superioară a prizei.

îşi aduce aminte de o reclamă văzută acasă, într-una dintre vizitele dinainte ele pandemie: *Crezi că lu şi mama ta faceţi echipă bună în orice împrejurare, dar mai ales în bucătărie'''*

Era un concurs de gătit contratimp, mamele strigau indicaţii de pe margine, iar copiii le puneau în practică, într-o zi s-a uitat împreună cu Robert şi cu bunicul, au rezistat toţi trei împreună preţ ele aproape o oră. Se întâmpla rar să descopere că sunt capabili să se uite la acelaşi lucru şi să comenteze pe marginea lui. Spectacolul era cu atât mai amuzant cu cât copilul era mai neîndemânatic şi mama se enerva mai tare, clar momentul avea ceva solemn în camera bunicului în care se adunaseră cei trei. Sofia şi Robert stăteau pe canapea, iar bunicul pe un

poveşti, rigid din cauza vârstei, dar părea că se mişcă precaut ca să nu-i cadă coroana de pe cap. în lada fotoliului avea punga cu bani, surplusul pe care-l ţinea deoparte, nu era niciun secret pentru nimeni şi ştiau că bunicul a pus banii acolo pentru că-i face plăcere să stea cu fundul pe ei.

Robert era tolănit pe canapea, iar Sofia stătea într-o margine. Simţea un picior al băiatului la şale, subţire şi lung, şi ea apăsa pe el cu spatele, parcă pentru a-l ţine bine, să nu-l scape.

într-una dintre pauzele publicitare a apărut anunţul pentru preselecţie, iar Sofia i-a zis lui Robert *cred că noi doi am câştiga.* Poate pentru că-l văzuse un pic mai devreme în ziua aia manevrând un cuţit cu lejeritate şi din cuţitul acela ieşeau rapid cubuleţe perfecte de morcov. Sau poate că era îmbătată de atâta căldură umană la un loc, o oră întreagă, nu era obişnuită şi nu ştia că în inima ei poate să încapă atâta. Sau poate altceva o îmbătase, mustul tulbure făcut de băieţi din strugurii din grădină, mici şi acri, plini de păianjeni şi praf, cură- ţaţi bob cu bob şi spălaţi la robinetul din curte, apoi storşi la zdrobitorul acela, neschimbat din copilăria ei, când taică-su îi punea un scăunel lângă butoi ca să ajungă să dea şi ea la manivelă. Mustul nu mai apuca să se facă vin, fiindcă erau puţini struguri şi ieşeau puţine sticle. Pe vremuri via era mai mănoasă, iar Moşneguţu cumpăra struguri în plus de la oameni care aveau vii la câmp, aşa că în unii ani avea în cămară vin făcut de mâna lui. Dar după ce a plecat Sofia şi a rămas el cu băiatul, pe care la un moment dat l-a pierdut şi apoi l-a recuperat şi iar l-a pierdut, n-a mai făcut

nimic pentru cămară. Poate de la mustul tulbure şi de la răcoarea aia de toamnă târzie, care mai demult era răcoarea de toamnă timpurie, cu dimineţi cu miros de şcoală, cu aerul tare, vag afumat, şi croncănit de ciori undeva departe, poate de aceea Sofia i-a spus copilului ei *cred că noi doi am câştiga.* Poate pentru că această fantezie de la televizor avea acolo o probabilitate mai mare de a se întâmpla, pentru că prezenţa ei acolo era legitimă. După câteva luni, într-o discuţie la telefon, taică-su i-a zis: *Mai ştii când i-ai spus că aţi putea să faceţi echipă? L-a impresionat foarte tare.*

E un om care a plecat pentru trei luni şi se întoarce după douăzeci de ani şi oricum ai da-o, asta nu se poate numi decât rătăcire. De câte ori vine acasă în vacanţă i se pune în scenă un spectacol care o linişteşte şi o derutează deopotrivă: totul pare încremenit în momentul în care a plecat ea. Neamurile dispar ca la un semn şi vin cel mult într-o vizită, protejând-o, ele sau bătrânul, cine poate şti, de sentimentul acela de trădare. I se lasă impresia că locul în care a crescut, casa de paiantă a străbunicilor, e în continuare teritoriul ei, necontaminat între timp de nimeni.

Bunicul pare în formă în concedii, dar asta pentru că prezenţa ei îi dă o energie fantastică. E o energie care-l ajută să se prefacă, să-i lase impresia că e bine şi că n-au trecut anii peste el. Are punga lui cu medicamente, pe care şi le ordonează singur în compartimentele delimitate

ale organizatorului de pastile în fiecare dimineaţă. De reţeta emisă o dată la două luni se ocupă Robert. Şi mai e şi Chivuţa, nepoata de văr care vine să-i facă mâncare, contra cost. Şi ea ştie toate afecţiunile şi tratamentele.

Moşneguţu, crescut de mătuşi – Sofia însăşi poartă numele uneia dintre ele –, a ţinut mult la familia extinsă, ţine şi acum, are vreo câţiva pe care-i cheamă periodic

să-l ajute cu una-alta prin curte şi ei vin şi nu se jenează niciodată să primească bani.

Vecinii se bucură mereu s-o vadă, dar „mereu” înseamnă o dată pe an. Când va fi acolo definitiv, nu se vor mai bucura zilnic, la fel cum neamurile şi celelalte vietăţi care mişună prin curte nu vor mai dispărea într-o clipită printre crăpături.

După ce pleacă ea, bătrânul zace zile în şir, cu pielea lui albă şi uscată, cu sângele ascuns adânc în corp, cu oasele feţei evidente şi gura amară şi Robert trebuie să-i dea cu linguriţa nişte dulceaţă de cireşe sau nişte miere. *Ce copil am crescut,* zice el.

Nu e clar la cine se referă.

Demult-demult, când Sofia era tânără, taică-su i-a zis: *tot ce pot să fac pentru tine e să nu pic pe capul tău la bătrâneţe.*

Dar a picat pe capul băiatului, aşa cum pe capul ei au picat alţii, iar acum, aproape de marea întoarcere, se teme să nu cumva să descopere că borna aceea dincolo de care iubirea se transformă în datorie pură a fost deja trecută.

Când Sofia pleacă înapoi în Spania după concediul anual, mereu în creierii nopţii, cu microbuzul care face trei ore până la aeroport, Robert vine cu ea şi-i cară bagajul. Şi după ce urcă toată lumea şi şoferul trage uşa glisantă şi maşina porneşte, pe el îl apucă o spaimă că nu ştie când o s-o vadă data viitoare. Nu-şi aminteşte prima ei plecare, a recreat-o din poveştile bunicului, dar e sigur că sentimentul e acelaşi, că atunci a fost declanşat, deşi atunci erau convinşi că ea se va întoarce – după cum promisese – peste trei luni fără o zi.

Moşneguţu lasă luminile aprinse în casă şi în curte pentru Robert, toate luminile, inclusiv becul chior de la magazia din spate, care atârnă deasupra uşii, sub

streaşină. N-are niciun sens, băiatul are lanternă la telefon, strada e luminată bine, dar bătrânul are un fel de superstiţie, îi lasă toate luminile aprinse pentru ca el să găsească uşor drumul de întoarcere. Să n-aibă nicio îndoială. Şi a doua zi, după ce primesc mesajul ei că a aterizat, bătrânul e liber în sfârşit să se abandoneze oboselii şi tristeţii, nu mai trebuie să se prefacă pentru a nu o îngrijora pe ea, se întinde în pat şi stă neclintit până încep durerile articulare, simte cum i se amărăşte gura şi, dacă îl vede sau îl aude pe Robert, dacă simţurile îi comunică prezenţa lui, îl strigă pe nume, de undeva din piept, şi-l cheamă să-i dea linguriţa cu dulceaţă.

întâlnirile cu ea din ultimii ani au devenit foarte complicate. De fiecare dată e epuizat, de parcă el însuşi ar fi făcut pe jos cei două mii de kilometri. De fiecare dată e confuz, vrea să moară, dar în acelaşi timp nu vrea să moară, vrea s-o aştepte, s-o vadă instalată din nou acasă.

Moşneguţu are ideile lui romantice despre moarte. Părinţii lui au murit unul după altul, la o lună distanţă, când el avea 14 ani. întâi maică-sa, după aceea taică-su. Fiul a trăit apoi spunându-şi o poveste în care tatăl s-a dus după mamă din propria lui voinţă, pentru c-o iubea foarte mult şi n-a vrut să trăiască fără ea. Lăsând deoparte un detaliu, şi anume că, alegând să facă asta, tatăl şi-a abandonat copiii. L-a silit pe Tuna ca de la 14 ani să înceapă să umble cu trei fraţi după el de la o mătuşă la alta.

N-a vrut să se gândească aşa, după cum n-a vrut să se gândească nici că e posibil să fi avut amândoi o boală, aceeaşi, pe care nu şi-au permis

s-o trateze, poate nici s-o descopere. Şi apoi a mai fost mătuşa Gina, sora mamei sale, care a trăit singură toată viaţa şi a fost cea mai înţeleaptă persoană pe care a cunoscut-o el vreodată. A fost cea mai mare din zece fraţi, în timp ce mama lui Moşneguţu a fost cea mai mică. Gina venea din greutăţi, nu dintr-o viaţă uşoară, dar avea o lumină în ochi pe care a păstrat-o până la o vârstă înaintată, a fost până în ultima clipă atentă şi zâmbitoare, părând mereu că înţelege mai mult decât ceilalţi, dar nu vrea să zică. Gina a murit în somn, când el era plecat în armată, în celălalt capăt al ţării. Pentru Moşneguţu, a devenit între timp un personaj fictiv, cu cât se gândea mai mult la ea, cu atât era mai ireală, nu mai ştie dacă a fost cu adevărat mătuşa lui sau a citit-o într-o carte. Dar şi ea, prin felul în care a murit, i-a confirmat că oamenii pot alege când să plece. Sau cel puţin unii dintre ei, cei care au ajuns la un anumit grad de înţelegere şi de detaşare. Nici despre Gina nu ştia ce suferinţe are, pentru că ea nu se plângea niciodată, nici de dureri fizice, nici de ale sufletului. Era fiica unor vremuri în care oamenii nu scoteau din ei nimic, nu vorbeau despre ce-i doare şi, în afară de doliu, nicio altă suferinţă nu se procesa colectiv.

Gândindu-se la ea, la felul în care a ales – crede el – să se culce într-o bună zi şi să nu se mai trezească, la capacitatea ei de a ajunge la o înţelegere cu universul, Moşneguţu trăieşte cu convingerea că viaţa, chiar şi atunci când devine neplăcută la gust, e ceva ce poţi să mai ţii, cu un mic efort de voinţă, până într-un punct în care

poţi alege să-i dai drumul. Şi el se mai ţine, se mai poate ţine, până o vede pe Sofia lui acasă, fără să se gândească nicio clipă la tot ce va pierde ea plecând de acolo.

Români în Spania

salutare! îmi trebuie o platformă să duc o maşină din Spania în România (maşina se află în Navarra şi trebuie dusă la Bârlad), ştiţi pe cineva care se ocupă? trebuie factură şi cmr. mulţumesc!

După emisiunea cu pensiunile, Sofia iese afară să aştepte. Are în parcelă un scaun de plajă abandonat de foşti clienţi, îi simte scheletul metalic şi pânza cu dungi galbene nu-i inspiră încredere, dar cel mai rău lucru care se poate întâmpla e să cadă de pe el de la o înălţime foarte mică şi să fie caraghioasă, or, acum, în întuneric, asta nu contează. Afară e linişte şi aerul e cald, vara e instalată bine. Se aud greieri şi păsări de noapte şi jos, la vale, marea cu respiraţia ei neîntreruptă pulsează. Deja e plin de ţânţari şi Sofia are sânge din ăla bun, care-i atrage. Toate insectele de aici pişcă, vor să tragă ceva din tine, furnici roşii şi negre, păianjeni săritori, ţânţari în zeci de feluri. Soluţia nu poate fi decât chimică. Toţi rezidenţii au pielea plină de creme şi uleiuri, îşi pulverizează îmbrăcămintea cu mirosuri, respiră fum din spirale sau beţişoare indiene, inhalează şi absorb prin pori tot ce se poate absorbi.

Sofia are sprayuri cu ulei esenţial de cuişoare şi lavandă, cu care se dă pe haine, şi beţişoare cu lemn de santal pentru purificarea locuinţei, despre care a descoperit că ţin la distanţă ţânţarii. îşi activează aceste bariere înainte de a se instala pe şezlong. Aerul sărat al nopţii, cu

miros de câmp şi de plajă, se contaminează imediat.

Rulota clienţilor ajunge spre ora două. Ar fi putut s-o parcheze pe stradă, lângă camping, şi să aştepte dimineaţa să se deschidă recepţia, dar ştiu că Sofia îi aşteaptă cu telefonul în mână, aşa că o sună, telefonul îi vibrează în palmă. Le deschide poarta grea de fier, rulota intră tiptil, călcând pietrişul cu roţile ei mari, făcându-l să foşnească. Sofia le face semn cu mâna s-o urmeze şi îi direcţionează spre parcela rezervată. Le arată băile. Ei abia aşteaptă să se spele.

Nu mai departe de acum trei zile, belgianul din parcela 17, de lângă băi, s-a plâns că olandeza a făcut duş la două noaptea. Sofia i-a luat apărarea lui Astrid spunându-i bărbatului că a văzut-o la duş la ora zece. Nu i-a spus totuşi că apa nu curgea, Astrid stătea în cabină şi vorbea singură. Nu e exclus să fi rămas acolo până la două noaptea. Dar e puţin probabil. O fi fost altcineva.

Când şoferul coboară, un anume domn Wenner, Sofia îi spune că formalităţile se vor face a doua zi, de dimineaţă, să-l caute pe colegul ei la recepţie. Doamna Wenner deschide uşa rulotei şi din interior, nerăbdători, scot capul doi câini mari. E posibil ca printre ei să fie şi al treilea sau e doar o impresie în întuneric.

Se blochează un pic, nu se aştepta la câini. Sunt per- mişi maximum doi, dar n-are decât să se ocupe mâine Vicente.

O duce gândul la vecinii ei britanici, dinainte de Brexit, înainte de retragerea lor în masă, precum apele la reflux. Eric şi partenerul lui, Paul, care aveau un câine, poate Max sau ceva de genul acesta, un câine enorm şi cuminte, care

avea propriul lui pat în rulotă, la fel de mare ca al stăpânilor. Erau în parcela de lângă Sofia şi seara îl auzea pe câine cum dă din coadă şi o izbeşte de peretele rulotei şi se auzea până la ea, nu mai termina de dat din coadă, deşi nu mai făcea niciun zgomot în afară de acesta, era cel mai cuminte şi mai drag câine şi o scotea din minţi timp de trei sau patru luni pe an cât stăteau acolo britanicii.

Uitându-se acum la câinii soţilor Wenner, curioşi, cu nasurile nerăbdătoare în aerul nou al campingului, Sofia e convinsă că în foarte scurt timp vor face obiectul unor reclamaţii.

A doua zi, buimacă, obosită de la somnul puţin şi prost, se duce la baie ceva mai târziu decât ora ei obişnuită, pe la opt şi un pic. E deja foarte aglomerat, toate cele patru cabine de duş de la femei sunt ocupate, chiuvetele la fel.

Când se întoarce la rulota ei, îl vede pe Vicente cum îşi face de lucru pe la volieră, el, care nu se implică deloc cu păsările. Sofia îi face semn cu mâna, îi strigă bună dimineaţa şi se apropie. în cuşcă, pe jos, sunt bucăţi proaspete de castravete.

Vicente o urmărea pe ea, s-o anunţe că şefii trebuie să apară în câteva minute, l-au sunat la recepţie, îi convoacă pe amândoi în bar, la o cafea. Ştiu de programarea ei de ieri, de la INSS.

Se grăbeşte să se schimbe, să nu fie văzută în halat în această zi solemnă, deşi aici toată lumea e despuiată, iar ea a fost văzută de şefi în toate momentele zilei în tot felul de ipostaze.

Chiar când se apleacă să intre în *avans* prin clapeta cu fermoar tras până jos, se aude motorul motocicletei pe strada care urcă pe lângă marginea curţii lui Tomâs şi prin gardul lui de sârmă şi gardul campingului, tot de sârmă, Sofia îi vede pe şefi, tată şi fiu, îmbrăţişaţi pe aceeaşi motocicletă, tatăl în spate, ţinându-se strâns de băiat, care-i seamănă teribil, o versiune cu treizeci de ani mai tânără a lui.

începe să-i bată inima şi nu înţelege această emoţie, discuţia lor nu are nicio miză. Toată

lumea ştie ce e de ştiut. Nu mai e nimic în joc.

La bar, cafelele au venit foarte repede, i-au comandat şi ei, ca de obicei, o cafea cu lapte, care e aproape rece, aşa cum îi place. Se întreabă cât timp s-a lăsat aşteptată. E unul dintre momentele acelea în care timpul emoţional deformează timpul fizic.

S-au aşezat pe terasă în aşa fel încât să vadă recepţia, unde Vicente a lăsat uşa deschisă.

Şefii ştiu deja totul de la el. întâlnirea nu mai are nimic protocolar, nu Sofia e cea care le dă vestea, care fixează data plecării. Ea vine doar să confirme ce a transmis deja colegul.

îi întreabă dacă au idee cum se procedează cu *fe de vida,* dovada că eşti în viaţă, care trebuie trimisă la începutul fiecărui an către Casa de pensii. Dar ei nu ştiu şi nici nu vor avea vreodată nevoie să ştie, fiindcă nu vor trebui să demonstreze anual că sunt în viaţă, precum străinii.

Nemţii de aseară vin agale către recepţie, cu câinii după ei, doi lupi în lesă şi unul mic şi lăţos, pe care femeia îl ţine în braţe, sperând că astfel dovedeşte că e cantitate neglijabilă şi familia se încadrează în limita cerută de camping în materie de animale de companie.

Sofia îi vede de la terasă şi le face cu mâna, iar Vicente se ridică şi porneşte spre birou, să le facă intrarea. Când se apropie de volieră, unul dintre câinii mari simte păsările zburătăcind şi se repede spre cuşcă, latră cu vocea lui tunătoare şi stăpânii nu mai au nicio putere asupra lui. Sofia sare de la masă, începe să strige la ei – *să nu mai faceţi asta, se sperie şi mor!*

Wenner trage câinii mari către poartă şi-i scoate din camping, se opreşte cu ei pe trotuar. Soţia, cu câinele cel mic într-o mână şi

paşapoartele în cealaltă, intră la recepţie să se înregistreze.

Şefii abandonează terasa şi vin lângă Sofia. E privită aspru, cum foarte rar se întâmplă, şefii sunt extrem de

amabili şi de solidari cu angajaţii, au fost mereu de partea lor, dar acum se întâmplă ceva, o ceartă din priviri.

Fiul îi spune să se controleze, nu e posibil să se poarte aşa cu clienţii.

— Oricum, după ce pleci tu, voliera dispare, spune el. E prea mare bătaie de cap cu păsările astea.

Ignacio a adus mai întâi şase exemplare, care, în mai puţin de doi ani, au devenit o sută. Cuşca a trebuit schimbată rapid cu o volieră foarte mare şi asta pentru că păsările au avut succes la turişti. Cu obrăjorii lor roşii, cu ciocurile portocalii, cu chiţăitul de jucărie. Blânde şi neteritoriale, *diamantele* se înmulţesc repede, dar de asemenea mor foarte uşor, mai ales în condiţii de stres, de la zgomote şi şocuri. Sau când vin de două ori pe an alpiniştii utilitari să *fumigheze* copacii împotriva paraziţilor. Sau când în cuşcă apar peruşi, ca acum.

Mai demult, nişte clienţi cu copii au vrut să cumpere o pereche de zebre. Erau deja multe, prea multe, Sofia ştia că şefii nu le agreează. Le-a dat clienţilor două păsări, uşor de ales, pentru că masculii sunt mai coloraţi, şi a primit pe ele o bancnotă de zece euro, pe care a pus-o în borcanul cu bacşiş de la recepţie.

Şefii s-au făcut foc şi pară, niciodată Sofia nu a făcut o greşeală mai mare, nu a fost certată mai aprig. Nu sunt autorizaţi pentru a face comerţ cu animale vii, nici n-au cum să fiscalizeze tranzacţiile, ce s-ar întâmpla dacă ar fi reclamaţi?

Ea rămăsese cu mintea undeva la piaţa de animale din oraşul ei, unde mergea în copilărie şi

unde a fost şi cu Robert chiar înainte să plece. Piaţa nu se schimbase cu nimic. I-a luat băiatului câţiva peştişori într-o pungă cu apă, o algă şi nişte purici uscaţi, şi s-a întors a doua zi, de gura lui, după un pui de iepure, pe care copilul l-a smotocit atâta, încât până seara a murit.

Sofia nu şi-a pus niciodată problema că le-ar fi trebuit autorizaţie ca să ofere clienţilor păsări. De bani s-ar fi putut lipsi.

Dar dacă nu era o problemă să le *fumigheze* sau să le omoare cu zgomotul drujbelor care toaletau copacii, de ce era o problemă să le ofere?

— *Lo siento,* spune ea, îi pare rău.

Şi apoi se dezice de zebre şi de toate problemele etice şi fiscale legate de ţinerea lor în captivitate:

— Oricum nu sunt ale mele.

— Tocmai de-aia, spune fiul.

Mai târziu, după prânz, când Sofia e de serviciu la recepţie, soţii Wenner intră în grabă pe poarta de sus, femeia duce în braţe câinele cel mic, cu o lăbuţă înfăşurată într-un şerveţel de la restaurantul *La Ponderosa.* S-a tăiat în pietre la Playa Can, stăpâna întreabă disperată de un veterinar. Sofia îi dă două pliante de la două cabinete diferite, unul are şi servicii de urgenţă. Se simte prost că a avut gânduri negative faţă de câinii lor şi mai ales faţă de al treilea, prea mic şi prea plăpând pentru pietrele colţuroase de la Playa Can şi pe care doar l-a intuit în rulotă în noaptea când au venit.

Era mereu complicat cu câinii pentru că era mult de curăţat după ei, la duşuri sau în bungalow-uri sau chiar pe pietrişul aleilor. A fost un cuplu la un moment dat care a venit cu cinci şi au ajuns fix pe tura ei, iar ea n-a vrut să-i înregistreze. Regula era de maximum doi. Ei au insistat, întâi cu frumosul, apoi au cerut să vorbească cu şeful, iar ea i-a corectat, a pus la plural, cu aceeaşi aroganţă cu care ar fi pus la feminin, dacă ar fi fost cazul. *Bine, cu şefii atunci,*

au zis clienţii şi au vorbit cu amândoi pe rând. Ei închiriaseră unul dintre cele două bungalow-uri din camping şi au declarat că doi dintre câini sunt ai prietenilor care au luat bungalow-ul de alături. Doar că cei cinci câini au locuit împreună,

în aceeaşi căsuţă cu stăpânii lor, iar după ei Sofia a rânit ca la grajduri.

Ana Lisa a plecat cu ambulanţa reconvertită, a dispărut şi n-a dispărut, pentru că postează totul pe canalul de YouTube, *seguidora* ei nu i-au simţit lipsa nicio clipă şi nici în camping nu pare să i-o simtă cineva. în locul ei, de mentenanţă se va ocupa Rubén.

în camping intră un client nou, un neamţ proaspăt pensionat, cu coadă subţire la spate, cercei în urechi şi plin de pişcături de ţânţari căpătate în Portugalia. A venit cu un tractor cu care trage o rulotă, are antenă parabolică şi perdeluţe retro şi scoate un fum nemaipomenit. Când intră el, toţi rezidenţii fug care încotro, să-şi adune rufele de pe sârmă. Merge prin Europa cu 40 de kilometri la oră şi la supermarket se duce tot cu tractorul. Vehiculul său ocupă mult loc, necesită manevre complicate, i se alocă parcela 1, chiar la intrare, dar se aşază pe mai mult de o parcelă. Bine că Ana Lisa a degajat locul.

Sofia a făcut de dimineaţă o plimbare pe plajă şi a văzut un grup de clienţi din America de Sud care au intrat de vreo trei zile în camping. Vicente i-a povestit despre ei. Au venit mai întâi opt într-o dubă, i-au zis că mai vine o maşină, sunt în total cincisprezece, dar unul dintre ei a fost expulzat din Spania acum câţiva ani şi n-ar vrea să ajungă actul lui de identitate la *guardia civil.* Vicente le-a spus că nu-l poate primi pe prietenul lor fără act, aşa că ei l-au sunat pe acela şi l-au dat jos din maşină pe drum. în camping s-au cazat doar paisprezece.

Sofia i-a recunoscut pe plajă, i-a numărat o dată şi încă o dată şi au ieşit cincisprezece la număr şi, cu memoria ei vizuală de controlor de tren, l-a reperat şi

pe cel neînregistrat. A avut un mic puseu de victorie, o bucurie reziduală legată de vigilenţa ei.

Ce poate face acum cu această informaţie?

Nimic.

Ea e deja pensionată.

Dar nici înainte n-ar fi făcut nimic.

Ajunsă înapoi în camping, intră la recepţie şi se uită în sistem dacă sunt înregistraţi în continuare doar paisprezece. E sigură că prietenul a dormit şi el pe acolo, înghesuit cu ceilalţi.

Din sistem lipseşte prietenul, dar dacă tot s-a aşezat la computer şi dacă tot n-a zis nimic Rubén, care e la bar la o cola cu Gonzalo, Sofia aruncă o ultimă privire pe planificarea parcelelor, pe schema aceea frumos colorată, mereu plină, pentru că „El Titi” e la mare căutare. Şi vede că inclusiv parcela ei e rezervată, la nu mai mult de două zile distanţă de momentul plecării ei. E rezervată pentru şase luni de Arnaud, care vine în fiecare an şi cere mereu parcelă pe partea Sofiei, în segmentul acela îngust de unde se poate vedea soarele răsărind de după munte.

Arnaud ştie orarul din camping şi-şi face mereu rezervare cu Vicente, nu sună pe tura Sofiei, pentru că sunt certaţi de mulţi ani, de când erau în parcele alăturate. Odată, Sofia nu şi-a dat jos prelata, *toldul,* deşi era extrasezon, şi toate prelatele fuseseră date jos. Doar că ea nu suporta să-i bată soarele în rulotă şi mai ales în tendă, care, indiferent de anotimp, se încingea şi mirosea a plastic. Arnaud era obsedat că între anumite ore ale dimineţii, prelata Sofiei făcea umbră în parcela lui, iar el voia soare în lunile mai reci ale anului. Fusese militar de carieră şi era extrem de tipicar, îl înnebunea gândul că unii

oameni pe lumea asta pur şi simplu n-au chef să respecte regulile. A luat o sticlă de Porto şi s-a dus la Vicente cu problema, care Vicente l-a trimis la şefi, iar sticla i-a dat-o Sofiei, pentru că el nu bea alcool. Şefii i-au spus lui Arnaud să rezolve pe cale amiabilă.

De atunci se urăşte cu Sofia, dar a păstrat obiceiul de a aduce sticla de Porto ca un ciubuc pentru Vicente, care-i face mereu rezervare pe partea corectă a campingului. Marca aceea de Porto se găseşte la un singur magazin la graniţa dintre Franţa şi Spania, din câte spune Arnaud, iar Sofia e de acord că e într-adevăr un Porto foarte bun.

Iar psihopatul ăsta, care-şi aşază mereu chiloţii pe sârmă în exact aceeaşi ordine – şi nevastă-sa la fel cu programul zilei tras la indigo, cu rulota sigilată perfect şi fără niciun obiect lăsat în afara ei, la voia întâmplării, a pus acum în sfârşit gheara pe parcela Sofiei, la care ea ştia că râvneşte de mult, mai ales de când a înălţat-o cu un metru cub de pietriş. Probabil că-şi va face contract anual, aşa cum fac destui, ca să nu piardă parcela. Preferă să plătească un an, deşi stau doar câteva luni, dar îşi lasă acolo rulotele încuiate şi le ştiu în siguranţă. Cel mai probabil Arnaud nu va veni imediat după plecarea Sofiei, dar ea trebuie să lase totul curat şi auster. Trebuie să arunce bucata de gard decorativ, trebuie să smulgă din pietriş tufele de margarete. Trebuie să radă tot.

Prietenul ei Dragoş, românul de pretutindeni, care i-a zis că pleacă odată cu ea, nu mai pleacă de fapt, pentru că n-are unde pleca. Nu găseşte nicăieri mai ieftin decât la cort. L-a rugat deja s-o ajute să facă lună şi bec înainte de plecare. Iar el

a întrebat-o dacă ar putea să-i lase lui paleţii.

Ce este Europa?

E câmpul cu eoliene de lângă Nickelsdorf, la graniţa Ungariei cu Austria, în dimineaţa de 24 octombrie 2002, după ce au fost treziţi şi li s-au adunat paşapoartele teanc la punctul de trecere a frontierei. Primul peisaj văzut în afara ţării.

Europa sunt două aeroporturi, cel de aici şi cel de acasă, şi avionul ciclam cu care merge între ele, mereu pe scaunul din mijloc, fiindcă nu se îndură să mai dea şase euro ca să stea la culoar sau doişpe euro ca să stea mai în faţă. E voucherul de patru euro pentru cafea în aeroport când întârzierea e mai mare de trei ore.

E moneda cu capul bucălat al regelui, sunt bancnotele cu poduri şi porţi, e cursul valutar la care trebuie să fie în permanenţă atentă.

Europa e când dai ceasul înapoi cu o oră. Când Paştele vine mai repede cu o săptămână.

Este OAMI, oficiul pentru mărci înregistrate şi opere orfane, în clădirea de sticlă a Uniunii, cu aerul ei de Bruxelles. Sunt casele câtorva angajaţi unde Sofia mergea la curăţenie cu ora şi dintre care doi erau români. Acolo, în casele lor, a avut primul vis de carieră pentru Robert, la OAMI, după care s-a recalibrat imediat şi a visat să-i lase băiatului propriul ei loc ele muncă.

E *bordelul* din camping, din parcela ei şi de la recepţie, unde zilnic cineva are ceva de reclamat ţinând la gură un telefon cu Google Translate.

E viaţa încremenită acum douăzeci de ani, când avea copil mic şi un părinte în putere, care în noaptea revelionului 2007 au ieşit în oraş la artificii şi s-au pozat cu capul în siluetele de

carton care celebrau aderarea – o celebrare firavă, în centru, la primărie. Nu era nimeni singur în cartoanele alea, personajele erau în cupluri şi în grupuri.

Dacă erai singur era absurd să sărbătoreşti.

Domnul Sebi trage maşina în faţa parcelei şi-i ia ultimele trei cutii. îi face o mică reducere, rotunjeşte preţul în jos.

— Bravo, doamnă! zice el. *Enborabuena*!

Nu e clar dacă pentru pensie sau pentru că a reuşit să împacheteze tot, dar îi mărturiseşte râzând că o să-i fie dor să vină în camping după colete. Trânteşte uşa din spate a dubei şi rămân în picioare amândoi de vorbă, mult timp, lângă gardul de plasă îmbrăcat în bougainvillea. Pălărioarele roşii se cască spre lumină. Sunt frunze transformate, pentru a atrage atenţia insectelor, adevărata floare e mică şi albă, chinuită, greu accesibilă. Planta are nevoie de tertipuri pentru a se face remarcată. O mincinoasă.

La birou i s-a făcut deja petrecerea de *despedida* – Vicente a apărut cu un şnur alb şi roşu în piept, pe care Sofia nu-şi aminteşte să i-l fi oferit, mai ales că ea nu e din acele zone ale ţării unde bărbaţii primesc măr- ţişoare. Colegul se jură că „şnurul tradiţional” e de la ea, iar pe ea o emoţionează gestul. O fi având dreptate, poate i l-a luat de la magazinul lui Cati, care aduce mereu mărţişoare bulgăreşti, din care nu apuci dacă nu-ţi iei în prima săptămână din februarie.

A stabilit şi cu Teresa o excursie la Castalla, tot de rămas-bun.

Cu Âlvaro şi Mercedes a fost ieri la târguşor, la piaţa volantă din satul alăturat, unde au gustat mezeluri şi măsline, brânzeturi, pâine de casă, un prânz pe cinste, uşor jenant fiindcă e gratis, dar totuşi distractiv. Au stat apoi la o bere în târg, iar ea şi-a luat făină de migdale, pe care o va transporta cu sfinţenie în poşeta de avion.

Le promite tuturor că va reveni în vacanţă, dar e doar o formulă de politeţe. Nişte cuvinte

înşirate frumos unul după altul, care nu înseamnă nimic.

Moşneguţu tropăie de bucurie că se întoarce fata. Are o grămadă de planuri de viitor şi toate sunt reparaţii la casă. Au atâtea lucruri de făcut! O întreabă dacă nu i se pare o idee bună să facă o cerere de panouri solare pe numele lui Robert, guvernul are un program de subvenţii şi vecinii se pregătesc toţi.

Ea se gândeşte în continuare cum să-l pedepsească pe Robert. Are tot felul de fantezii despre cum ar putea să se manifeste fizic, să-l bată, să-i dea palme la fund, să-l tragă de urechi sau de perciuni sau să-l ciupească de sub barbă cum le făcea lor profesorul de desen când erau la şcoală. Sau să-l dea cu capul de tablă.

Până una-alta, îi vorbeşte normal, dar nu-i mai zâmbeşte deloc, nu mai face nicio glumă. îi spune să iasă din cadru când apare în apelurile video şi el se supune, iese din cadru, dar din încăpere nu, în caz că ta-su mare va avea probleme tehnice cu apelul.

Nu puteai să mi-l laşi mie? se gândeşte Sofia.

Un apartament la mama naibii, la marginea oraşului, şi la cucurigu, la etajul nouă, într-un bloc răpănos de pe vremea *Războiului Rece,* pentru care a plătit cu banii jos patruzeci de mii de euro înainte de pandemie. Dacă ar fi costat cu un sigur euro în plus, preţul ar fi fost supraomenesc. După achiziţie, după ce a pus locuinţa pe numele lui, ca semn de încredere, a rămas complet descoperită, pe zero, şi şi-a simţit vulnerabilitatea în genunchi, în punctele alea de unde stă să se desfacă universul.

Lavinia Braniște

Apartamentul e nasol, într-adevăr, dar băiatul s-a purtat ca şi cum ar fi fost o haină urâtă primită cadou, pe care o putea abandona oriunde, fără consecinţe. Probabil că nu înţelegea încă ce înseamnă să ai, dar mai ales să nu ai o locuinţă. Putea să i-l lase ei dacă nu-i plăcea, după ce atâţia ani s-a stresat să-l scutească de blestemul creditului imobiliar şi de cangrena dobânzii, care în România e un coşmar mai mare decât spitalul de provincie.

Săptămâni bune după ce băiatul i-a dat vestea a refuzat să vorbească cu el, iar el în cele din urmă i-a scris un e-mail. Simţea nevoia să-i spună ceva. S-a întors la comunicarea aceea laborioasă şi formalizată de la început, când ea le trimitea de la *locutorio* e-mailuri, adică scrisori în toată regula, şi ei răspundeau tot cu scrisori, *draga noastră, află despre noi că suntem bine, sănătoşi. Ceea ce-ţi dorim şi ţie.* între timp, au ajuns să rezolve atât de multe lucruri cu stickere, aproape tot, Sofia are la „recente” vreo cinci sau şase care exprimă furie. Problema lor e că sunt caraghioase, dar nu contează, importantă e furia.

în stilul lui modern şi enervant, Robert şi-a ales cuvintele în aşa fel încât s-a pus pe el în centru. A reuşit cumva să nu-şi ceară iertare. Şi a trântit un *îmi asum,* care pe Sofia a scos-o din minţi. Uite, acum merita nişte beţe la palmă.

Băiatul a ataşat e-mailului un fel de carte poştală virtuală, o poză cu pachetele Sofiei stivuite în garaj. Un ataşament misterios, ca o invitaţie acasă.

Ea se uită la mormanul de cutii cum s-a uitat la un moment dat de pe plajă la o tornadă în larg.

Lavinia Braniște

Fascinată şi în acelaşi timp încremenită, neştiind dacă va ajunge pe uscat, neştiind ce e de făcut dacă o vezi că se apropie. Ce se poate anticipa?

Poate poza era de fapt o rugăminte a lui de a le desface împreună. Va fi ca o dimineaţă de Crăciun lângă brad, o dimineaţă foarte lungă, plină de surprize, fiindcă ea a uitat deja ce era prin pachetele alea. însă ştie sigur că, odată desfăcute, va recompune acasă, din acele cutii *bordelul* din camping.

Ziua bună, dragi clienţi! Vă aşteptăm la magazinul nostru din Benicâssim. Mai jos oferta de lactate cu gust tradiţional original din Sibiu, preţul în dreptul fotografiei: brânză dulce de vacă, brânză de capră, urdă, brânză veche de oi, caş de oi, telemea de vacă nesărată, smântână vărsată.

în benzinăria imensă e un singur palmier, înalt şi chel, cu un ciuf ele frunze care dau o umbră subţire. *Autopista del Mediterráneo* trece razant pe lângă benzinărie şi pe lângă acest copac solitar lipit de gard, sub care Sofia încearcă să se ascundă de soare. Lângă Repsol e un Shell şi între ele Decathlonul, iar Sofia e singură şi îngrijorată, căci punctul de întâlnire era *gasolinera* de lângă Decathlon. Care dintre ele o fi? Locul e imens şi e înghiţit de maşini, noi şi curate. Ea a venit cu autobuzul până la un capăt de linie şi apoi a luat-o pe jos, printre benzinării şi centre comerciale.

Ia din geantă telefonul şi mijeşte ochii, şi-a uitat acasă ochelarii de citit. Glisează pe ecran pentru a forma un număr şi imediat, dintr-o maşină de foarte aproape, iese Teresa şi-i face cu mâna, sprintenă şi veselă, şi cu şase ani mai în vârstă decât ea.

Sofia îşi aduce aminte că aici e foarte uşor să-ţi faci prieteni. Sunt atât de multe activităţi! Şi toată lumea e disperată să-şi trăiască viaţa, să fie activă, mai ales persoanele în vârstă. Se distrează cu furie. Sau cel puţin aşa i se pare Sofiei, poate furia este a ei, că fix acum trebuie să plece, când

alţii scapă în sfârşit de povara muncii şi încep să se distreze cu adevărat, ea se întoarce în tristeţea aia, în oraşul mic de provincie unde nu ai ce să faci. Şi fix acum când încep bolile, când bătrâneţea începe să coste, după ce atâţia ani a deranjat-o pe doctoriţa de *cabecera* doar foarte rar, pentru analgezice, se întoarce în grija spitalului de provincie. Acasă cel mai probabil se va abandona în braţele bisericii, care e singura variantă de viaţă socială cu bani puţini. Biserica, ultimul bastion al comunităţii, cu grădina ei dichisită, cu borduri văruite, cu femeia de la pangar care aspiră zilnic mocheta şi şterge icoanele de urme de buze, cu soluţie de geamuri, gospodina prin excelenţă.

în anii din urmă, Sofia a avut vreo câteva momente când s-a supărat pe ei, pe băieţi, şi i-a ameninţat că nu mai vine. Cu ce altceva ar fi putut să-i ameninţe, cum să-şi exprime supărarea? Cu tot dorul lor, probabil că simţeau şi ei că, venind, ea o să le strice dinamica în familia extinsă, că va fi un impact aşa mare, încât un întreg sistem solar va trebui să se rearanjeze pe orbite. Faptul că Moşneguţu i-a golit garajul şi i-a făcut loc pentru cutii nu înseamnă că şi în spaţiul lor afectiv şi în rutina lor zilnică ea va încăpea la fel de uşor şi de natural.

Ce altă pârghie de negociere ar fi putut avea în raport cu ce se întâmpla acasă? îi ameninţa că-i privează de prezenţa ei, dar nu aşa trăiau oricum de douăzeci de ani încoace? Ce mai conta acum prezenţa ei? Când se apuca să le spună că nu mai vine, pe ăia de acasă îi apuca mila. Ştiau că nu-şi permite să nu vină.

Odată, la nervi – pentru că la nervi îşi vede cel mai tare viaţa în termeni de sacrificiu –, i-a zis lui Robert *pentru tine vin!,* după ce, cu ani în urmă, în repetate rânduri îi spusese *pentru tine am plecat!,* iar el parcă pregătit pentru momentul acestei confruntări i-a spus:

— Vii pentru că n-ai bani de chirie acolo.

Ea a avut din nou, pentru a câta oară, sentimentul acela că nu sunt vorbele lui, că altcineva i le-a băgat
în cap, ca atunci când era mic şi pescuia cuvinte de-aiurea.

Dar băiatul avea dreptate.

— Stai liniştit, că te scap de tăticul, a zis ea, încercând să aibă ultimul cuvânt, încă plină de nervi, încă apăsată de propriul sacrificiu.

Voia ca băiatul să aprecieze, dar nu ştia ce anume era ele apreciat. Şi intuia ce-o aşteaptă: odată ajunsă acasă, nu ca musafir, ci definitiv, la singura adresă pe care a avut-o vreodată în buletin în această viaţă, va trebui să înţeleagă şi să accepte variantele lor de poveste pentru ce s-a întâmplat în aceşti douăzeci de ani.

Totul a fost despre o casă, până la urmă, sau mai degrabă despre imposibilitatea unei case. Un lucru care ar trebui să fie atât de uşor de obţinut, care ţine de demnitatea umană. O făcătură.

După moartea lui Moşneguţu, neamurile vor veni ca hienele să-şi ceară partea de moştenire, să-şi ia bucăţica din casa de chirpici ridicată de bunicii ei materni cu mâinile goale, imediat după război, pe un teren viran, în apropierea tranşeelor. în copilăria ei, iarnă după iarnă, acolo s-a creat un sistem de derdeluşuri. Tot acolo a

învăţat să meargă pe bicicletă, când taică-su o împingea de la spate şi ea cădea într-o mică râpă cu scaieţi, până într-o zi când n-a mai căzut şi, găsindu-şi echilibrul, a început în sfârşit să dea din pedale.

O să-şi ia din nou în stăpânire copilăria şi tinereţea şi o să se roage de neamuri să cedeze în favoarea ei. Să-i facă acte de donaţie pe casa în care a crescut.

Cât timp Moşneguţu trăieşte, însă, are protecţie.

înainte de pandemie, Teresa i-a povestit de şcoala de tango unde mergea la cursuri pentru seniori. Era înfiinţată ele un cuplu ele argentinieni, ea, Beatriz, era psihotera- peută şi era obsedată de concursuri şi festivaluri de tango, îşi amâna pacienţii ca să meargă la competiţii. El, Eduardo, era instructor de dans şi se ocupa doar de şcoală. Aveau autorizaţie de la primărie să facă ore demonstrative pe esplanadă din când în când, îşi instalau boxele şi panoul publicitar pe promenadă şi luau trecători la dans, încercând să-i încânte să se înscrie la cursuri. Teresa a dus-o pe Sofia de două ori. Sofiei i-a plăcut, dar i s-a părut greu, însă Eduardo a asigurat-o că lecţiile pentru începători sunt foarte accesibile. A plătit un pachet de zece ore şi şi-a comandat pantofi la un atelier tradiţional recomandat de el, dar la scurt timp a venit pandemia ca un tăvălug şi totul a fost suspendat. Sofia, care nu le spusese acasă că vrea să ia ore de tango – se jena să le spună că se distrează –, şi-a primit banii înapoi pentru

cursuri, clar maestrul artizan continua să lucreze la pantofii ei, pentru care îi măsurase anume picioarele strâmbe, deformate de monturi, cu degetele aplecate într-o parte. în plină carantină a primit mesaj că sunt gata, dar a mai durat mult timp până s-a dus să-i ridice.

Doi ani mai târziu, într-o incertitudine sanitară prelungită, reuniunile în aer liber sunt totuşi permise, aşa că patronii şcolii de tango organizează o adunare într-o *finea* din Castalla, un sat la munte, printre livezi de măslini. Vila e a unei cursante şi le-o pune la dispoziţie pentru un rotisor, deşi focul în spaţii deschise e interzis, pentru că e foarte cald, iar vântul uscat suflă cu viteză. Sunt pe cale să facă ceva ilegal, dar locul e suficient de izolat încât să nu se îngrijoreze prea tare.

Scopul adunării, la care sunt aşteptaţi vreo treizeci de oameni, e să le reamintească prietenilor casei de tango de existenţa acesteia. Orele vor fi reluate, au nevoie de clienţi, prietenii trebuie să împrăştie vorba.

Sofia îi face hatârul Teresei. Are biletul ele avion peste o săptămână şi i-a propus să se vadă în weekend să-şi ia rămas-bun, dar Teresa avea deja plănuită această ieşire duminică. Sâmbătă a avut altă ieşire. Iar luni dimineaţă, când e Sofia liberă pentru cafea, nu poate pentru că nu e aşa matinală şi, în plus, are nevoie de multe ore ca să iasă din casă. Trecând cu vederea că pentru Teresa această despărţire nu e absolut deloc importantă şi, de asemenea, că în afară de ea şi de Eduardo, pe care l-a văzut de două ori pe esplanadă, nu mai cunoaşte pe nimeni de acolo,

Sofia á acceptat ieşirea. S-a făcut chetă pentru berbec şi pentru cisterna de apă, iar în rest li s-a dat libertatea de a aduce ce mai vrea fiecare, dar deja excursia a ieşit scumpă.

Alături de Teresa, din maşină coboară Âlvaro, el e şoferul. Fac cunoştinţă, iar Sofia îi dă pentru cutia frigorifică cele trei sticle de Timişoreană pe care le-a luat din Lidl de la săptămâna românească şi pungile cu pufuleţi cu arome, care se găsesc numai în străinătate, pentru că în România oamenii înţeleg altfel pufuleţii, nu trebuie păcăliţi cu praf de pizza. Portbagajul e plin de cutii de bere şi cola, platouri cu salam uscat şi măsline, roşii de grădină şi pâine cu usturoi. Ei au adus mult mai multe decât ea, iar ea se face că nu observă.

Âlvaro pare un *tanguero* dedicat, are părul pomădat, cu cărare pe mijloc, şi o bluză strâmtă, deschisă la nasturi, gata parcă să intre în concurs. Prin bluză i se vede părul cărunt de pe piept, prin ea se simte corpul fibrat, lupta îndârjită cu vârsta. Face cunoştinţă cu Sofia, îi pupă mâna şi-i vorbeşte cu accent sud-american pe care ea nu-l recunoaşte, fiindcă nu s-a străduit niciodată să recunoască diferenţele.

Drumul e şerpuitor şi Âlvaro conduce cu viteză, Sofia *se marea unpoco,* îi vine să vomite şi stă cu punga lângă ea, dar scapă la mustaţă.

Sus, la munte, intră pe nişte poteci neasfaltate, iar acolo înaintează încet până găsesc vila. Când coboară din maşină, se schimbă brusc temperatura, aerul e mult mai cald, vântul şuieră. O decapotabilă parcată lângă ei are deja banchetele din imitaţie de piele pline de praf galben.

Din loc în loc, cresc din piatră seacă pâlcuri de plante aromatice. în primul rând rozmarin. Dar şi o muşcată cu miros intens, pe care o avea şi mama ei în ghiveci când era ea mică şi pe care o numeau endruşain. Era genială în dulceaţa de gutui. Până coboară Âlvaro şi deschide portbagajul, Sofia rupe o frunză şi o freacă între degete, eliberând acele uleiuri esenţiale, madlene. Neapărat să-şi ia la plecare nişte butaşi, să şi-i ducă acasă. Cu siguranţă îşi depăşeşte limita de bagaje, dar o să găsească ea pe unde să-i îndese, în vreun buzunar sau chiar în sân.

în curte, mesele sunt deja întinse sub o prelată umflată de vânt, ca o velă. Peste tot sunt extinctoare. Berbecul e tras în ţeapă, cineva înteţeşte focul. Altcineva e desemnat să fie atent la drone, să nu apară garda. Lângă rotisor mai e şi un grătar, o *barbacoa* imensă. Plină de cârnaţi şi de *morcilla,* un *embutido* pe bază de sânge de porc. E gustos, atâta vreme cât nu ştii clin ce e făcut. Adunările astea cu multă carne o fac pe Sofia să se gândească la adunările de români, şi la ei e multă carne, în primul rând micii ăia *ascheroşi,* o sfidare la adresa dietei mediteraneene.

Pe terasa de marmură a vilei e improvizată o scenă. Din boxe se aude tango, câţiva sunt pregătiţi să înceapă dansul. înainte de asta, Eduardo întreabă la microfon dacă doreşte cineva să se descopere piscina, dar nu doreşte deocamdată nimeni.

Sofia e încă un pic ameţită de la drum şi vrea să se spele pe faţă. în casă e disponibilă doar toaleta de la parter, unde mai aşteaptă la rând

două persoane, împreună cu proprietara, care le povesteşte că a moştenit livezile bolnave şi tratamentul e foarte scump. Şi dacă le-ar salva, utilajele pentru cules se închiriază foarte scump. Şi mâna de lucru e scumpă. O să lase livezile să moară.

La chiuvetă abia se ţârâie apa din cisterna pentru care au pus bani.

Teresa şi Âlvaro dansează, s-au aruncat direct pe ring. Sofia trece pe lângă ei când iese din casă. I se pare că el o cam smuceşte, dar se vede că se simt bine, sunt absolut fericiţi, iar Sofia e un pic geloasă că nu e aşa apropiată de Teresa încât prietena ei să-i fi clarificat dinainte care e treaba cu ea şi cu acest Âlvaro.

Sofia nu dansează deloc. Majoritatea au venit în perechi, nu are cu cine dansa şi nici nu ştie paşii. îşi petrece aproape tot timpul la masă, mănâncă multă carne şi bea vin de multe feluri, iar căldura de afară nu ajută. După vreo două ore, plictisită şi obosită, începe să-şi dorească să evadeze de-acolo, dar distracţia e programată să dureze toată ziua, iar fără maşină eşti prins în capcană, n-ai cum să pleci. Âlvaro a băut alcool fără reţineri, deci cel mai probabil nu va pleca prea curând.

După încă o oră, berbecul e mâncat până la os, iar în locul lui au apărut la rotisor doi iepuri. *Barbacoa* e în continuare plină de *morcilla.*

Până acum e destul de clar că majoritatea sunt argentinieni. Notă discordantă fac doar un cuplu de francezi în vârstă, cei care au venit cu decapotabila plină de praf. Nu pricep nimic din ce se vorbeşte în jurul lor şi par foarte fericiţi că

e aşa, nici nu-şi doresc să priceapă.

Sofia reperează o tipa singură, care n-a băut decât apă, o urmăreşte de multă vreme să vadă ce bea şi intuieşte corect că e cu maşina şi ar vrea la un moment dat să plece. Se duce lângă ea, intră în vorbă. Femeia îi spune că e în grupul ăsta de mult, dar acum patru ani i-a murit partenerul şi de atunci nu mai dansează pentru că e foarte înaltă. Detaliul ăsta o încurcă un pic pe Sofia, îşi imaginase că era vorba de soţ, dar probabil era vorba despre partenerul de dans. Nu cere detalii.

îşi ia rămas-bun de la Teresa, care o îmbrăţişează strâns şi-i spune să vină în vizită de ziua ei, că o găzduieşte. Ziua Teresei e de Regii Magi, în ianuarie, când sunt cele mai scumpe bilete de avion către Spania, pentru că toţi românii care au fost în ţară de sărbători se întorc la muncă. în niciun caz nu va putea veni de Regii Magi, dar se bucură că a fost invitată. în timpul scurtei lor conversaţii se ţin de mână, Teresa are pielea foarte fină, e plină de creme.

Pe Sofia o doare sincer despărţirea lor.

îi pare rău că pleacă.

însă oricum n-ar fi avut bani de prieteni.

Alertă să nu-şi piardă din priviri tovarăşa de drum, în toată ameţeala provocată de alcool, uită complet să-şi culeagă firele de endruşain de luat acasă. în parcarea improvizată din faţa vilei, când ajung la maşină, Sofia vrea să deschidă o portieră din spate, dar cealaltă se răsteşte la ea:

— Treci în faţă, că doar nu sunt taxi.

Sau poate nu s-a răstit.

Poate chiar în faţă voia şi ea să urce.

Coboară drumul şerpuitor cu precauţie, iar când intră pe autostradă femeia îi dă jar.

O întreabă în sfârşit pe Sofia inevitabilul: de unde eşti?

Sofia îşi dă seama că ar putea inventa orice, nu neapărat cu referire la apartenenţa ei, cât la povestea şederii ei aici, dar e obosită şi *s-a mareat* din nou un pic, n-o ţine mintea să inventeze ceva frumos, aşa că zice propria ei istorie, dar într-o variantă curată, simplificată mult: îi spune că a venit în 2007, când s-a dat liber la circulaţie, şi şi-a găsit imediat de lucru într-un camping, „El Titi”, din zona Muchavista. Pe lângă San Juan. îl ştie?

Cealaltă nu-l ştie.

— Şi? Cum e în Spania? întreabă ea.

— E super, zice Sofia. *Estupendo.* Mă simt ca în vacanţă. Tovarăşa ei de drum e foarte concentrată la condus, stă dreaptă în scaun, are ambele mâini pe volan. Mijeşte un pic ochii, de parcă i-ar trebui nişte ochelari pe care i-a uitat acasă.

O lasă pe Sofia într-o parcare de lângă un centru comercial, lângă un palmier înalt cu un ciuf de frunze, altul decât cel de unde a plecat de dimineaţă. Mai are de mers un pic prin arşiţă până la staţia de transport public, de unde ia un autobuz până la Renfe, iar în faţa gării schimbă şi se urcă în alt autobuz către suburbia ei. Diferenţa de temperatură între autobuze şi exterior e de cel puţin cincisprezece grade şi abia în al doilea Sofia se simte cu adevărat trează.

La un moment dat urcă o mămică ţinând de mână un copil mic şi energic, un băieţel cu o

mască sanitară colorată şi ochelari de vedere prinşi cu elastic la spate.

Copilul e disperat să găsească loc şi vrea să se cocoaţe faţă în faţă cu Sofia, unde scaunele sunt înălţate pe un postament. Se pune în genunchi pe postament, apoi se agaţă de scaun.

— De ce te-ai pus în genunchi? îl întreabă maică-sa pe româneşte. Chiar nu puteai să faci pasul mare?

E o femeie tânără şi frumoasă şi are în mână o geantă foarte mişto.

Băiatul se urcă pe scaun, tot aşa, mai întâi în genunchi, apoi se întoarce frumos şi se aşază în fund, iar acolo unde stă el aerul condiţionat bate perfect, direct în cap. începe să tuşească productiv, se aude coptura în piept, scoate un zgomot foarte puternic pentru un om atât de mic. Un omulean.

îl deranjează ceva la ochelari şi pune mâna să şi-i îndrepte, iar maică-sa îl ceartă din nou:

— Nu pune mâna pe faţă, ai pus mâna pe jos când te-ai urcat aici, de ce pui mâna pe faţă acum?

Caută în geantă un şerveţel cu dezinfectant.

Observă că Sofia îi urmăreşte cu privirea şi-i zice amuzată, într-o spaniolă perfectă:

— Să ştiţi că suntem testaţi.

Iar Sofia îi zâmbeşte din ochi, fără vorbe, fiindcă nu vrea să se dea de gol în faţa acestei femei.

Români în Spania

Dacă sunt în şomaj şi plec în România îmi poate tăia şomajul?

(trebuie să-i anunţi, ai voie numai 15 zile pe an.

fte cheamă la semnat când nu te aştepţi, e la noroc. J

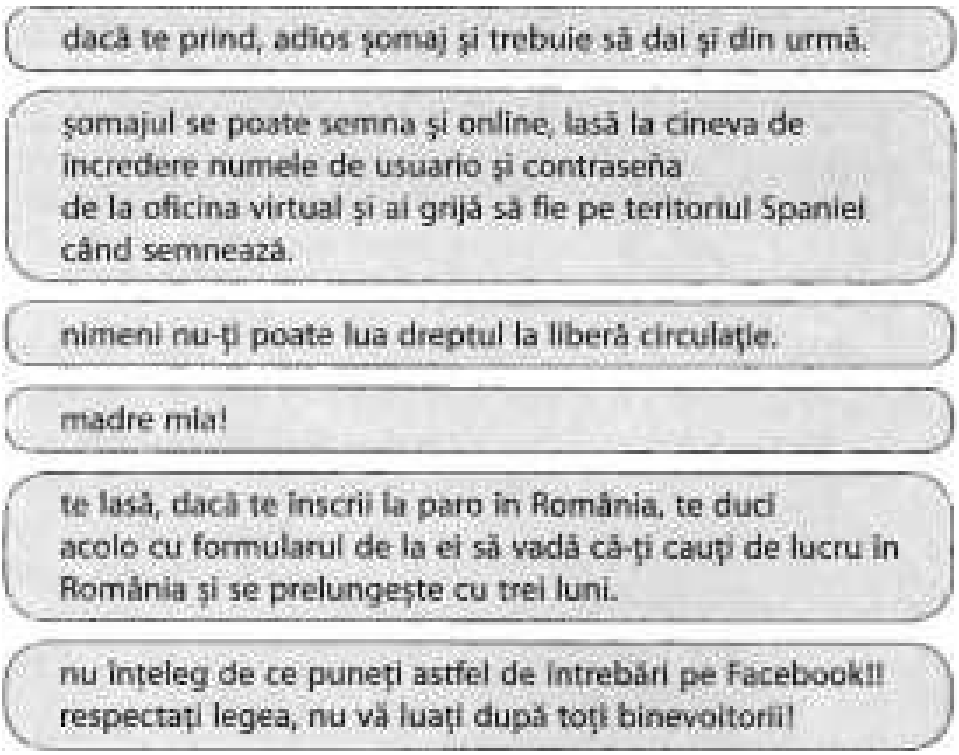
dacă te prind, adios şomaj şi trebuie să dai şi din urmă.
şomajul se poate semna şi online, lasă la cineva de încredere numele de usuario şi contraseña de la oficina virtual şi ai grijă să fie pe teritoriul Spaniei când semnează.
nimeni nu-ţi poate lua dreptul la liberă circulaţie.
madre mia!
te lasă, dacă te înscrii la paro în România, te duci acolo cu formularul de la ei să vadă că-ţi cauţi de lucru în România şi se prelungeşte cu trei luni.
nu înteleg de ce puneţi astfel de întrebări pe Facebook!! respectaţi legea, nu vă luaţi după toţi binevoitorii!

dacă pleci fără să anunţi şi te prinde nu mai ai dreptul la şomaj niciodată, ai grijă la aceste comentarii false.

poţi cu justificare, de exemplu dacă ai un părinte bolnav şi aduci actele de spitalizare.

Lavinia Braniște

(să nu foloseşti cârd spaniol în România.

/ dacă lucrezi în România, te prinde la pensie, că se suprapune cu vida laboral.

(de unde ştiu ei unde eşti?

(poţi pleca liniştit, dar să vii când te cheamă la semnat.

C trebuie să anunţi, eu am păţit.

(aşa e, şi eu am păţit.

aţi auzit de recunoaştere facială??

cea mai mare greşeală cu avionul.

(ajutorul se renovează pe internet o dată la trei luni.

(du-te cu maşina şi să ştii numai tu.

1EGOI

au apărut:

Paul Ţanicui – *Căderea*
George C. Dumitru – *Fericire*
Anca Vieru – *Fără poză de profil*
Mihai Buzea – *Frunza*
Mihai Radu – *Repetiţie pentru o lume mai bună*
Alexandru Vakulovski – *Letopizdeţ. Cactuşi albi pentru iubita mea* Liviu Surugiu – *Sevraj*
Beatris Serediuc – *Donnatela* Dan Coman – *Ce preferi?*
Cornel George Popa – *definitiv, o trilogie*
Cristian Fulaş – *Specii*
Cosmin Perţa – *Ca să nu se aleagă praful de toate*
Cristina Chira – *Raluca nu s-a culcat niciodată cu Tudor* Emilia Faur – *Viaţa e a mea*
Adrian G. Romila – *Acasă, departe*

Bogdan Perţache – *Visul canadian*
George C. Dumitru – *Rupturi* Florin Irimia – *Nu spune asta!*
Gabriel Macsim – *Vezi mâinile mele*
Mihai Buzea – *Tarot*
Simona Goşu – *Stela*
Lilia Calancea – *Alionuşka*
Bogdan Creţu – *Mai puţin decât dragostea*
Liviu Diamandi – *Neptun 83*
Daniela Ulieriu – *Regele din Bissap*
Moni Stănilă – *Al 4-lea*
Dan Sociu – *La gunoi* George Cornilă – *Silex*
Cosmin Perţa – *Trilogia lui Teofil* lulia Gherasim – *Ce văd păsările*

Mihai Radu – *Respiră!*
Tudor Ganea – *Vreau să aud numai de bine*
Bogdan Răileanu – *Picioare de lotus*
Denisa Ştefan – *La fel ca mine*
Alexandru Lamba – *Azilul meu*
Cristian Englert – *Memoriile unui indezirabil*
Mihai Şteţ – *Cărţile*
Dan Sociu – *Filme româneşti*
Cosmin Perţa – *Un loc îndepărtat, numai al lor*
Lavinia Branişte – *Camping*

www.polirom.ro
Redactor: Casian Gămănuţ
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Constantin Mihăescu
Bun de tipar: martie 2025. Apărut: 2025
Editura POLIROM
Iaşi, Bd. Carol I nr. 4, P.O. BOX 266, 700505;
Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11; (0232) 21.74.40 (difuzare);
E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Bd. Gheorghe Şincai nr. 9A, bl. 3A, sc. A, et. 6, ap. 18, sector 4,
040312, O.P. 53; Tel. & Fax: (021) 313-89-78;
E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la S.C. Tipo-Lidana S.R.L.,
Calea Unirii, nr. 35, Suceava
Tel. 0230/517.518; Fax: 0330/401.062
E-mail: office@tipolidana.ro;

a Creatorilor Culturali şi Artiştilor
Contravaloarea timbrului literar se depune în contul Asociaţiei Române

Se gândea că e doar un moment de criză. O să treacă, o să revină imediat. Toată lumea în jurul ei pleca cu acelaşi gând. însă şederea s-a prelungit şi spaniola s-a prins de ea strâmbă şi spartă, ca nişte cioburi lipite aiurea ce recompun un vas semifuncţional. Avea să-i trădeze în permanenţă dizabilitatea, adică originea. S-au lipit cuvintele, dar nu şi principiile după care trebuiau modelate în frază. N-a putut face niciodată diferenţa între cele două forme ale verbului „a fi"- ce e permanent şi ce e temporar? –, aşa că o foloseşte mereu pe cea care desemnează permanenţa. Ceea ce e un pic ironic, dat fiind cât e de emoţionată de tot ce e temporar şi tranzitoriu şi cât de puternic I se pare, chiar şi după douăzeci de ani, ori de câte ori e pe autostradă în maşina cuiva, mesajul de avertizare privind viteza: Volver es lo más importante – *Cel mai important e să te întorci. Dar dacă ai vrea să te desprinzi?*

Prinsă de douăzeci de ani între Spania şi România, între un „acasă” de care e legată prin ecranul blurat de conexiunea slabă la intemet şi toropeala din campingul „El Titi”„ care II e deopotrivă domiciliu şi loc de muncă, Sofia îşi plănuleşte re-venirea în ţară. Ajunsă în pragul pensionării, ea Intră într-un vârtej de amintiri, remuşcărl, ataşamente şl Introspecţii. Re-trospectiv, reperele vieţii ei devin din ce în ce mai vagi. Limba maternă nu-i mai aparţine în totalitate, pe când cea adoptivă e Imposibil de asimilat, Europa şl străinătatea sunt două universuri abia perceptibile, limitate la aeroporturi şl la diferenţa de fus orar, compatrioţli se fac auziţi, mai mult decât orice altceva, prin postările de pe grupuri de Facebook, Iar fiul ei, motivaţia din spatele plecării sale clandestine, paie pierdut cu mult

Virtual-pro

EDITURA I